ROK IV, Nr. 5-6
Maj-Czerwiec
1930

POLONIA-ITALIA

ORGAN IZBY HANDLOWEJ POLSKO-ITALSKIEJ
ORGANO DELLA CAMERA DI COMMERCIO POLACCO-ITALIANA

ANNO IV, N. 5-6
Maggio-Giugno
1930

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Wierzbowa 11, tel. 202-15.
Izba Handlowa Polsko-Italska:
Warszawa, Wierzbowa 11, tel. 202-15

Redazione ed Amministrazione:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15.
Camera di Commercio Polacco-Italiana:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15.

Założyciel — Fondatore:
Dr. ANTONIO MENOTTI CORVI

Redaktor Naczelny — Direttore Responsabile
Dr. LEON PĄCZEWSKI

WARUNKI PRENUMERATY:
Cały rok: zł. 40, pół roku: zł. 20, kwartalnie: zł. 10.
Numer pojedyńczy: zł. 4.
Konto P. K. O. 14.614.

ABBONAMENTI:
Un anno: L. 100. Sei mesi L. 50, tre mesi L. 25.
Un numero separato: L. 10.
Conto-Corrente: P. K. O. 14.614 (Cassa Postale di Risparmio)

Treść:

Sommario:

IL MINISTRO DEGLI AFFARI ESTERI D'ITALIA IN POLONIA

Nella prima meta del giugno scorso e stato ospite della Polonia il Ministro degli Affari Esteri d'Italia S. E. Dino Grandi, oggi fra i piu notevoli uomini di Stato d'Europa. S. E. Grandi e venuto in Polonia per scambiare la visita di cortesia che nell'aprile del 1928 fece a Roma, al Capo del Governo italiano, il nostro Ministro degli Affari Esteri Augusto Zaleski.

Come due anni fa la visita del Ministro Zaleski a Roma, così il soggiorno di S. E. Dino Grandi in Polonia ha dato occasione allo svolgersi di numerose manifestazioni di cordiale amicizia che uniscono da secoli ambedue le Nazioni, legate da comuni tradizioni di cultura latina, e da ricordi di comuni lotte per la liberta e l'indipendenza. Durante queste manifestazioni di amicizia italo - polacca, i discorsi e le varie dimostrazioni che la consacravano, sono state sempre improntate ad una cordialita che ha origine nella secolare amicizia e solidarieta di interessi, mai turbata da equivoci od incomprensioni di sorta. Le dichiarazioni del Ministro Grandi, entusiastiche e spesso esuberanti di sincerita spontanea, hanno procurata nel popolo polacco una impressione forte ed indimenticabile, cui diede espressione tutta la stampa. Il contatto diretto con i rappresentanti del Governo e della popolazione polacca indubbiamente diedero a S. E. Grandi l'occasione di rafforzare la sua convenzione e la sua simpatia per la Polonia. Infatti come Egli stesso disse, „non ci sono questioni che possano creare difficolta o malintesi fra l'Italia e la Polonia" e che fra le due Nazioni non esistono controversie di sorta, essendo i due Stati destinati a dividere gli stessi sentimenti ed a cooperare nel campo di una pacifica collaborazione europea".

Il soggiorno del Ministro Grandi in Polonia e stato troppo breve perche Egli potesse conoscere dettagliamente tutta l'opera che la Polonia cha compiuto dopo la sua rinascita. Pur tuttavia quello che Egli ha veduto e che ha potuto direttamente constatare deve aver fatto su di Lui un impressione assai favorevble. S. E. Grandi ha così riassunto le sue

ITALSKI MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH W POLSCE

W pierwszej połowie czerwca r. b. bawił w Polsce Minister Spraw Zagranicznych Italji p. Dino Grandi, jeden z najwybitniejszych mężów stanu w Europie. Przybył do Polski celem rewizytowania Ministra Spraw Zagranicznych, Augusta Zaleskiego, który w kwietniu roku 1928 bawił w Rzymie, składając wizytę Szefowi Rządu italskiego.

Podobnie, jak przed dwoma laty pobyt ministra Zaleskiego w Rzymie, wizyta ministra Dino Grandi'ego w Polsce dała powód do manifestacyj serdecznej przyjaźni, łączącej od wieków oba Narody, posiadające wspólne tradycje kultury łacińskiej i wspomnienia wspólnych walk wolnościowych. W czasie tych manifestacyj przyjaźni polsko - italskiej przemawiano z obu stron językiem, nacechowanym tą serdecznością, której źródłem jest niezmącona żadnemi nieporozumieniami wielowiekowa przyjaźń i solidarność interesów. Entuzjastyczne i pełne szczerości oraz prostoty przemówienia min. Grandi w społeczeństwie polskiem wywarły wrażenie b. silne i niezapomniane, czemu dała wyraz cała prasa polska. Bezpośredni kontakt z przedstawicielami rządu oraz społeczeństwa polskiego niewątpliwie pozwolił min. Grandi'emu upewnić się w przekonaniu, iż rzeczywiście, jak się on sam wyraził, „niema takich spraw, które mogłyby wytworzyć trudności, lub nieporozumienia między Italją a Polską", że niema między tymi obu krajami „żadnych kwestyj spornych" i że oba państwa „powołane są do podzielania tych samych uczuć i do jednakowego działania w dziedzinie pokojowej współpracy europejskiej".

Pobyt w Polsce ministra Grandi'ego był zbyt krótki, aby mógł on dać możność dokładnego poznania dzieła, jakiego Polska dokonała po wskrzeszeniu swej Niepodległości. Jednakże to, co widział i z czem miał możność bezpośrednio się zetknąć, wywarło na Ministrze Grandi'm wrażenie niezmiernie korzystne. Te swoje wrażenia w ten sposób streścił minister Grandi w wywiadzie z przedstawicielem Krakowskiego Ilustrowanego Kurjera Codziennego:

Przedewszystkiem zaimponowała mu szybkość

impressioni nella intervista concessa al corrispondente dell'„Ilustrowany Kurjer Codzienny":

„Nella mia qualita di straniero ospite e viaggiante per la Polonia — ha dichiarato il Ministro — la mia ammirazione sentita non mi e sufficiente per farmi spiegare che dieci anni siano bastati per la fusione in uno Stato armonico delle tre provincie sottomesse nel recente passato a tre diverse dominazioni straniere. Quest'opera di amalgamento realizzatasi in un periodo di tempo così breve mi ha sorpreso e mi attesta così la piena vitalita della Nazione polacca

Ouello che mi ha colpito in un secondo tempo e la seria intensita con la quale Voi lavorate alla ricostruzione del Vostro Stato.

A Varsavia ho avuto l' occazione di passeggiare per le vie, diremo in incognito, ed ho così avuto agio di osservare la Vostra popolazione intenta al lavoro. Cio che altresì Vi caratterizza e che in Voi il patriottismo non ha niente di quell'aspetto clamoroso e spesso banale. Voi siete gente serie ed il vostro patriottismo e un patriottismo di lavoro, sostenuto da un ardente e profondo amore per la Patria".

Con pari entusiasmo S. E. il Ministro Grandi si e espresso nel suo discorso pronunciato il 10 giugno, al banchetto dell'Ambasciata d'Italia, in presenza di numerosi rappresentanti della stampa polacca ed estera. Egli si soffermò su „la vittoria" riportata gloriosamente dalla Polonia sulle ingenti difficolta che le impedivano la riconquista della sua unita nazionale, vittoria che le garantisce in avvenire la parte assegnatale nell'opera della stabilizzazione, della pace e dello sviluppo dell'Europa.

Il soggiorno di S. E. Grandi a Varsavia ha dato inoltre occasione ad una amichevole intesa con l'On. Zaleski, espressa in un colloquio che ebbe per soggetto varie materie di indole politica ed economica interessanti i due Paesi e che ha indotto i due uomini di Stato a constatare come non esista nessuna divergenza di interessi fra l'Italia e la Polonia e come le relazioni amichevoli fra i due Paesi possano maggiormente svilupparsi, offrendo esse un vasto campo di possibilita future".

Le possibilita prospettate da S. E. Grandi hanno trovato una sicura conferma nel discorso pronunciato dal Principe Francesco Radziwiłł, Presidente della nostra Camera, che esponeva la dinamica dello sviluppo di tali rapporti, ne indicava nel contempo le vie dello sviluppo futuro, non trascurando la enumerazione degli sforzi intrapresi da questa Camera per tale maggiore realizzazione.

Tutti i discorsi pronunciati da S. E. il Ministro z jaką złączyły się dzielnice Polski, będące przez półtora wieku pod rządami trzech zaborców.

„Jako obcy, który podróżował przez Polskę, nie mogłem się dość nadziwić, że śmiesznie krótki właściwie czasokres 10 lat wystarczył, by zespolić w jedną całość państwową trzy dzielnice Polski. Przejeżdżając z jednej dzielnicy do drugiej, nie miałem nigdy wrażenia, że jestem w odrębnych chociażby prowincjach. To dzieło zjednoczenia i zespolenia, dokonane w tak krótkim czasie, zastanowiło mnie, gdyż świadczy ono o niezwykłej tężyźnie narodowej Polaków.

Drugie — to powaga państwotwórcza, jaka was znamionuje. W Warszawie przechadzałem się po ulicach, jako „zwykły człowiek" i widziałem wasz lud przy pracy. Cechuje was zupełny brak owego patrjotyzmu krzykliwego, banalnego. Jesteście ludźmi serjo, a wasz patrjotyzm pracy spotęgowany jest szczerą miłością ojczyzny".

I nie mniej pięknie, min. Grandi wyraził się o wysiłkach naszych nad odbudową życia gospodarczego po odzyskaniu Niepodległości w przemówieniu swem, wygłoszonem wobec przedstawicieli prasy polskiej i zagranicznej w dniu 10 czerwca na przyjęciu w Ambasadzie Italskiej, oświadczając, iż „trudności, jakie Polska chwalebnie przezwyciężyła po odzyskaniu swej jedności narodowej dają gwarancję co do jej przyszłości i co do roli, jaką powołana jest odegrać w dziele stabilizacji pokoju i podniesienia Europy".

Pobyt ministra Grandi'ego w Warszawie dał również sposobność do wymiany zdań między nim a min. Zaleskim w sprawach politycznych i gospodarczych, interesujących obydwa kraje i, jak stwierdza komunikat P. A. T., w czasie wymiany tych zdań ustalono, iż pomiędzy Polską a Italją niema żadnej rozbieżności interesów i że stosunki gospodarcze między obu krajami „mają dane na coraz większy rozwój i przedstawiają szerokie pole dla przyszłych możliwości."

O tych możliwościach rozwoju stosunków gospodarczych między Polską a Italją mógł min. Grandi upewnić się na podstawie expose, wygłoszonem przez prezesa naszej Izby, Ks. Franciszka Radziwiłła, który zobrazował w niem dynamikę rozwoju tych stosunków i wskazał na drogi ich rozwoju w przyszłości oraz na wysiłki, czynione przez naszą Izbę w kierunku należytej ich rozbudowy.

Wszystkie wygłoszone przez min. Grandi'ego w czasie jego pobytu przemówienia były nacechowane akcentami głębokiej sympatji dla Polski. Przy każdej okazji, czy to w czasie obiadu, wydanego na cześć jego przez min. Zaleskiego, czy to w oświad-

Grandi durante il suo soggiorno nel nostro Paese testimoniano della sua profonda simpatia per la Polonia, simpatia manifestatasi ad ogni occasione: al banchetto dato in suo onore dall'On. Ministro Zaleski, nelle dichiarazioni fatte alla stampa polacca, nella intervista accordata ai rappresentanti di essa. Sempre e dappertutto furono da Lui rilevati i legami delle tradizioni culturali comuni e la comprensione profonda e il valore della riconquista dell'indipendenza della Polonia, auspicata e voluta dalla Nazione Italiana. Nel Suo discorso pronunciato al cimitero presso Bielany in memoria degli eroi italiani gloriosamente caduti in Polonia, S. E. Grandi ha accennato ad un legame di piu che rinsalda i sentimenti gia profondi di amicizia fra la Polonia e l'Italia. Egli ha soggiunto: „pensavo e penso che nessun legame fra Nazioni e piu vivo di quello suggellato dall'eroismo dei caduti per una grande causa.

La Polonia e l'Italia si sono scambiate nei secolì non soltanto artisti e poeti ma sovratutto martiri, soldati ed eroi. Morire per la Polonia, morire per l'Italia era per i nostri e per i Vostri soldati come un dovere compiuto per la stessa patria. Chi potra dimenticare tutto questo? Indissolubili furono questi legami nel passato e indissolubili saranno per l'avvenire.

Questi morti, al cui sacrificio dobbiamo oggi un tributo di fedelta e di amore, ci fanno ricordare con fierezza il dovere da noi compiuto verso la patria nelle ore difficili e ci fanno altresì sperare che un nuovo sentimento di pace possa affratellare d'ora in avanti i popoli del mondo".

Oueste commosse parole di S. E. Grandi sgorgate dal profondo del suo cuore, suggellano nella nostra memoria il ricordo dell'indimenticabile suo soggiorno nella nostra Patria.

L. P.

czeniu do prasy polskiej, czy w wywiadach prasowych — min. Grandi dawał wyraz swej głębokiej przyjaźni dla Polski, wskazując w nich na węzły wspólnych tardycyj kulturalnych oraz na głębokie zrozumienie przez Italję konieczności odzyskania przez Polskę niepodległości. W jednem ze swych przemówień, mianowicie, składając hołd na cmentarzu pod Bilanami bohaterom, którzy życie swe złożyli na ziemi polskiej, wspomniał jeszcze min. Grandi o jednej więzi, jaka sprzęgła na zawsze uczuciami głębokiej przyjaźni Polskę i Italję. O tej więzi powiedział min. Grandi, co następuje:

„Żadna inna więź wśród narodów nie jest bardziej głęboka od tego, co przypieczętowane zostało bohaterstwem poległych za wielką wspólną sprawę. W ciągu wieków Polska i Italja wymieniały między sobą nietylko poetów i artystów, lecz przedewszystkiem męczenników, żołnierzy i bohaterów. Umrzeć za Polskę lub za Italję było dla naszych i waszych żołnierzy jak gdyby obowiązkiem, spełnionym dla tej samej Ojczyzny. Któż o tem zapomnieć zdoła? Nierozerwalne były te więzy w przeszłości, nierozerwalne będą w przyszłości. Ci polegli, których ofierze składamy dziś daninę czci i pamięci, każę nam z dumą pamiętać o obowiązku, spełnionym dla Ojczyzny w ciężkich godzinach próby—i z drugiej strony każą nam mieć nadzieję, iż nowo obudzone pragnienie pokoju dziś i na przyszłość w braterskiej wspólności zjednoczy narody świata."

Te słowa, płynące z głębi serca, utrwalą się w naszej pamięci, a wraz z niemi pobyt p. min. Grandi w naszej Ojczyźnie.

L. P

REFORMY ADMINISTRACYJNE W ITALJI

(LA RIFORMA AMMINISTRATIVA IN ITALIA).

1. Cel reform administracyjnych.

Reformy administracyjne, podjęte przez rząd faszystowski, z jednej strony miały na celu usprawnienie aparatu administracyjnego Państwa, z drugiej— wzmocnienie władzy wykonawczej w kraju. Przystępując do tych reform, rząd faszystowski uświadomił sobie, że nie realizuje się ich za pomocą wcielania w życie gotowych formułek, lecz drogą doświadczeń, drogą stopniowych prób. Podobnie, jak w innych państwach, w Italji z jednej strony istniały instytucje rządowe, rozporządzające olbrzymim i ciężkim aparatem biurokratycznym, z drugiej strony — władze samorządowe wybieralne i przeważnie złożone z jednostek, dochodzących do stanowisk kierowniczych nie dzięki zaletom osobistym, nie dzięki specjalnym zasługom i uzdolnieniom, lecz dzieki wpływom politycznym i stosunkom. Zbytnio rozbudowany aparat biurokratyczny nie pozwalał na należyte wynagradzanie pracy urzędników państwowych, wskutek czego ich szeregi wypełniały jednostki, posiadające przeważnie zdolności przeciętne i małą korzyść przynoszące państwu.

Początkowo rząd faszystowski celem usprawnienia aparatu administracyjnego i w szczególności maszyny administracji centralnej zastosował zasadę decentralizacji, przenosząc część czynności, załatwianych przez urzędy centralne, na władze administracji prowincjonalnej i samorządy. Podniesienie poziomu moralnego i umysłowego aparatu urzędniczego usiłowano osiągnąć przez zastosowanie nowego systemu awansów, oraz podwyższenie poborów urzędniczych. Poza tem został wydany dekret, dający możność rządowi zwalniania urzędników, niesprawujących swych czynności w sposób wydatny i zgodny z polityką rządu.

2. Reforma administracji centralnej.

Reforma administracji centralnej miała na celu danie możności państwu zaoszczędzenia zbędnych wydatków i uczynienia jej działalności bardziej celową. Do tego celu zmierzało połączenie Ministerstw Skarbu i Finansów w jedno Mninisterstwo, Ministerstwa Rolnictwa, Przemysłu, Handlu i Pracy w Ministerstwo Gospodarstwa Narodowego, oraz połączenie urzędów pocztowych, telegraficznych i telefonicznych z urzędami kolejowemi i morskiemi w jedno Ministerstwo Komunikacji. Zreformowano zarząd centralny Ministerstwa Robót Publicznych, utworzono centralny urząd zaopatrzenia, przekształcono prowincjonalne urzędy skarbowe drogą bardziej racjonalnego ich rozmieszczenia oraz rozszerzenia ich kompetencji.

Niezmiernie doniosłym zmianom uległ również regulamin służby państwowej. Zmiany te wprowadzono na podstawie dekretów z dn. 11.IX.1923 r. Nr. 2395 30.XII.1923 roku Nr. 3084 i 8.V.1924 roku Nr. 843. Poddano rewizji system hierarchji urzędniczej, wprowadzono nowy system awansowania urzędników z uwzględnieniem przedewszystkiem kwalifikacyj fachowych, zmieniono system wynagradzania oraz ustalono podział urzędników dla poszczególnych urzędów. Myślą przewodnią reformy było umożliwienie wykorzystania najbardziej uzdolnionych oraz wykwalifikownych pracowników i zapewnienie im możności należytego awansowania. Według ostatniej reformy, przeprowadzonej w pierwszej połowie września r. 1929, poczyniono zmiany następujące: Ministerstwo Oświecenia Publicznego przekształcono w Ministerstwo Wychowania Narodowego, przyczem kompetencje tego Ministerstwa rozszerzono w tym kierunku, że obejmuje ono obecnie nietylko sprawy oświatowe, lecz również sprawy wychowania fizycznego; z tego względu uzależniono odeń instytucję wychowania fizycznego młodzieży, noszącą nazwę „Opera Balilla", (o której będzie mowa niżej), która do niedawna była zależna od Prezydjum Rady Ministrów. Ministerstwo Gospodarstwa Narodowego przekształcono w Ministerstwo Rolnictwa i Lasów, przyczem utworzono specjalny podsekretarjat stanu dla spraw meljoracji integralnej (bonifica integrale), które do niedawna częściowo były objęte kompetencją Ministerstwa Robót Publicznych. Sprawy, dotyczące przemysłu, handlu i pracy, przydzielono do Ministerstwa Korporacyj. W ten sposób Ministerstwo Korporacyj obejmuje obecnie wszelkie sprawy, związane z zagadnieniami pracy i produkcji.

Do niedawna Benito Mussolini, będąc Szefem Rządu, sprawował jednocześnie funkcje Ministra Spraw Zagranicznych, Korporacyj, Kolonij, Lotnictwa, Marynark Spraw Wewnętrznych i Wojny. Według przeprowadzonej ostatnio reformy Mussolini zachował dla siebie jedynie godność Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Spraw Wewnętrznych, w innych zaś Ministerstwach, w których ministrem był Mussolini, dawni podsekretarze stanu zostali mianowani ministrami. W chwili obecnej istnieją w Italji następujące Ministerstwa:

Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Minister Dino Grandi).

Ministerstwo Finansów (Minister Antonio Mosconi).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Minister Benito Mussolini).

Ministerstwo Korporacyj (Minister Giuseppe Bottai).

Ministerstwo Rolnictwa i Lasów (Minister Giacomo Acerbo).

Ministerstwo Wychowania Narodowego (Minister Balbino Giuliano).

Ministerstwo Sprawiedliwości (Minister Alfredo Rocco).

Ministerstwo Robót Publicznych (Minister Araldo Di Crollanza).

Ministerstwo Wojny (Minister Pietro Gazzera).

Ministerstwo Komunikacji (Minister Costanzo Ciano).

Ministerstwo Lotnictwa (Minister Italo Balbo).
Ministerstwo Kolonij (Minister Emilio De Bono).
Ministerstwo Marynarki (Minister Giuseppe Siriani).

3. Reforma administracji lokalnej.

Obejmuje ona reformę administracji prowincjonalnej oraz gminnej. Reformy te zapoczątkował dekret król., z 30 grudnia 1923 r., Nr. 2839, który ma na celu wzmocnienie władzy państwowej oraz uproszczenie aparatu biurokratycznego.

Dekret ten przewiduje znaczne rozszerzenie prerogatyw prefekta, zorganizowanie inspekcji państwowej oraz ujęcie w odpowiednie karby personelu urzędniczego w instytucjach samorządu lokalnego.

a. Reforma prowincji.

Prowincja za czasów rządów demoliberalnych była zorganizowana w ten sposób, iż władza ustawodawcza spoczywała w rękach Rady Prowincjonalnej, władzę zaś wykonawczą sprawowała Delegacja Prowincjonalna. Ukonstytuowanie się zarówno Rady, jak i Delegacji dochodziło do skutku w drodze wyborów. Prezes Rady był jednocześnie prezesem Delegacji.

Obecnie prowincja, podobnie, jak dawniej, stanowi jednostkę prawno-publiczną, posiadającą własny zarząd miejscowy, własne cele ogólne, własne przedstawicielstwo i własny majątek. Na podstawie ustawy z dn. 27.XII.1928 r. Nr. 262 Prowincja posiada obecnie Rektoraty Prowincjonalne, wykonywujące czynności, ktcre dawniej sprawowały Rady Prowincjonalne. Na czele Prowincji stoi prezes prowincji, który, mając do pomocy wiceprezesa, wykonuje funkcje, które na podstawie poprzedniej ustawy prowincjonalnej i gminnej były wykonywane przez prezesa delegacji prowincjonalnej i delegację. Posiedzenia Rektoratów nie są publiczne, jednakże sprawozdania z posiedzeń są podawane do wiadomości publicznej. Prezes, wiceprezes, oraz członkowie rektoratu są mianowani na podstawie dekretu królewskiego. Jakkolwiek są oni mianowani dekretem królewskim, zachowują charakter przedstawicieli prowincji jako korporacji terytorjalnej.

W odróżnieniu od gminy, w której władza wykonawcza ześrodkowana jest w rekach jednej osoby, w prowincji władzę ustawodawczą sprawuje, jak już zaznaczyliśmy, organ zbiorowy w postaci rektoratu prowincjonalnego. Ustrój wiec prowincjonalny nie zdradza podobieństwa do ustroju gminnego, a to z tego względu, iż, jak zauważył Mussolini „interesy mieszkańców prowincji odznaczają się większem zróżniczkowaniem, niż interesy mieszkańców gmin, i dlatego nie byłoby odpowiednie skupienie władzy wykonawczej w organie, reprezentowanym tylko przez jedną osobę".

Nadzór nad zgodnością działalności rektoratu prowincjonalnego z przepisami prawa został powierzony prefektowi i jest wykonywany przezeń w sposób, jak to ma miejsce w odniesieniu do gminy, t. j. w drodze rozpatrywania uchwał prowincji z punktu widzenia formalnego i unieważnienia ich, o ile nie są zgodne z obowiązującemi ustawami.

b. Władza prefekta.

Reforma zakresu działania prefekta, reprezentującego w prowincji rząd centralny, została przeprowadzona ustawą z 3.IV.1926, Nr. 660. Miała ona na celu znaczne rozszerzenie prerogatyw prefekta. Dotąd wywierał on wpływ na te tylko działy administracji, które były mu bezpośrednio poddane, i nie mógł wobec tego koordynować działalności różnych urzędów.

Nowa ustawa z 3.IV.1926 przyznaje mu w granicach poszczególnych prowincyj kierownictwo wszelkiemi urzędami państwowemi, znajdującemi się w tych prowincjach, z wyjątkiem urzędów, sprawujących wymiar sprawiedliwości oraz pełniących funkcje, wchodzące w zakres wojskowości, marynarki i lotnictwa.

Zarządzenie to ma na celu ześrodkowanie urzędów państwowych w prowincjach pod jedynem i wyłącznem kierownictwem prefektów. Szczególnie bardzo została wzmocniona władza prefekta w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Wydział uległ również licznym zmianom Administracji Prowincjonalnej, polegającym na tem, iż jego skład został zasilony elementem fachowym (prezes Izby Skarbowej, naczelnik rachuby prefektury). Urzędowanie członków tego Wydziału trwa przez 4 lata, co zapewnia im możność należytego zapoznania się ze sprawami.

c. Reforma gminy.

Dążąc do usprawnienia i bardziej racjonalnego zorganizowania administracji gminnej, rząd faszystowski postanowił usunąć samorząd wybieralny w gminach, który wytwarzał ustawiczne waśnie partyjne i niekorzystny wywierał wpływ na rozwój gmin, i ustanowił w nich zamiast „sindaci" (burmistrzów), t. zw. podestów, czyli naczelników gmin, mianowanych przez króla.

Początkowo na mocy dekretu z dn. 4 lutego 1926 r., Nr. 237 owi podestowie byli mianowani tylko w gminach mniejszych, z ludnością poniżej 5000. Dekretem z 15.IV.1926, Nr. 775 instytucja „podesta" została rozciągnięta również na wszystkie miejscowości, położone nad morzem, będące ośrodkami turystyki, bez względu na ilość mieszkańców. Na mocy dekretu z 3.X.1926, Nr. 1910, zatwierdzonego ustawą z 2.VII. 1927, Nr. 957, wspomniany wyżej dekret został rozciągnięty na wszystkie wogóle gminy Italji z wyjątkiem Rzymu, gdzie na mocy ustawy z 22.X.1925 r., Nr. 1949 został utworzony urząd Gubernatora, któremu do pomocy dodano Radę Miejską, złożoną z osób, częściowo mianowanych przez rząd i częściowo wyznaczanych przez różne instytucje.

Jakkolwiek urząd podesty swemi poczatkami sięga wieków średnich (XI i XII w.), jednak dzisiejsza godność podesty, jako naczelnika gminy, nie może bynajmniej być uważana za powrót do

średniowiecza. Podesta gminy średniowiecznej był naczelnikiem Państwa, a więc posiadał najwyższą nieograniczoną władzę; natomiast gmina dzisiejsza — jednostka prawno-publiczna, uznana przez Państwo, nie ma nic wspólnego z wolną gminą średniowieczną, będącą jednocześnie państwem, lecz jest organizmem, żyjącym w granicach państwa, które uznaje ją, jako jednostkę prawno-publiczną i powierza jej niektóre funkcje z dziedziny użyteczności publicznej.

Istotną władzę dzierży dziś jedynie państwo; obdarzenie więc taką władzą podesty byłoby sprzeczne z faszystowską koncepcją państwa jednolitego i wszechwładnego.

Zgodnie z dekretem z 4.II.1926, podestowie, którzy są uważani za urzędników państwowych, są mianowani na podstawie dekretu królewskiego na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych. Urząd swój piastują oni przez lat 5, jeżeli zaś działalność ich okazuje się pożyteczna dla gminy, są oni zatwierdzani na dalsze 5 lat, i t. d.

Funkcje, jakie sprawuje podesta, dawniej spoczywały w rękach naczelnika gminy (syndyka), rady gminnej i zwierzchności gminnej. Do jego kompetencyj należy:

1. Układanie regulaminu służby urzędników, oraz pracowników, płatnych przez gminę, mianowanie ich, zawieszanie w urzędowaniu, udzielanie dymisji, stypendjów i t. p.

2. Układanie budżetów gminy i zależnych od niej instytucyj.

3. Podawanie do wiadomości publicznej ustaw, rozporządzeń i obwieszczeń rządowych.

4. Przeprowadzanie akcji, dotyczącej porządku i hygieny publicznej.

5. Udział w przeprowadzaniu spisów dla celów statystycznych, oraz w poborze rekruta.

6. Czuwanie nad rejestracją oraz księgami stanu cywilnego ludności.

7. Mianowanie członków różnych komisyj gminnych.

8. Przygotowywanie wykazów podatkowych.

9. Dokonywanie aktów kupna nieruchomości, przejmowanie donacyj, względnie legatów, kredytów, przyznawanie pożyczek, regulowanie serwitutów, zastępowanie gminy przed sądami i t. p.

10. Zawieranie aktów prawnych w imieniu gminy.

Urząd podesty jest sprawowany bezpłatnie; tylko w wypadkach wyjątkowych i zależnie od warunków finansowych danej gminy, prefekt ma prawo wyznaczyć podeście wynagrodzenie za sprawowanie urzędu.

Zarządzenia podesty są przedstawiane Prefektowi do aprobaty.

W wykonywaniu swych czynności podesta korzysta z pomocy Rady Gminnej, której członkowie pochodzą z nominacji. Ich mianowanie dokonywuje się na podstawie ustawy syndykalistycznej z 3.IV.1926 r., Nr. 563, oraz dekretu królewskiego z 27.X.1927 r. Nr. 2059. Liczba członków Rady Gminnej w gminach klasy I (poniżej 20 tys. mieszkańców) nie może przekraczać sześciu. Liczba członków Rady w gminach klasy II (20 do 100 tys. mieszkańców) wynosi 10 do 24 a w gminach klasy III (powyżej 100 tys. mieszkańców) wynosi 24 do 40. Członkowie Rady są w $\frac{1}{3}$ bezpośrednio mianowani przez prefekta i w $\frac{2}{3}$ wyznaczani przez organizacje gospodarcze, upoważnione do tego przez prefekta prowincji (art. 4 ustawy z dn. 4.II.1926 Nr. 237).

Podesta zasięga opinji Rady w sprawach, dotyczących preliminarza budżetowego, zobowiązań z terminem ponad 5 lat, zaciąganych przez gminę, opłat gminnych, pozbycia majątku gminnego i t. p.

W miejscowościach, w których nie są powoływane do życia Rady Gminne, podesta za zezwoleniem prefekta może powoływać z pośród mieszkańców gminy delegatów do załatwiania pewnych spraw, jak np. dotyczących zdrowia publicznego, stanu cywilnego, bezpieczeństwa publicznego i t. p.

d. Gubernator Rzymu.

Został on ustanowiony na mocy królewskiego dekretu z 28 października 1925 r. Nr. 1949, uzupełnionego dekretami z 10 czerwca 1926 r. Nr. 1023 i 9.XII.1926 r. Nr. 2055, oraz ustawą z 6.XII.1928 Nr. 2072.

Władzę naczelną w Gubernatoracie sprawuje Gubernator, mając do pomocy Wicegubernatora oraz 12 członków Rady m. Rzymu (dawniej 80).

Początkowo członkowie Rady byli mianowani na mocy dekretu królewskiego na wniosek odnośnych organizacyj gospodarczych i społecznych. Obecnie są oni mianowani wyłącznie przez rząd.

Gubernator, Wicegubernator i sekretarz są urzędnikami państwowymi. Niemniej jednak Gubernatorat posiada nadal charakter korporacji terytorjalnej, będącej jednostką prawno - publiczną.

Gubernator sprawuje funkcje, które dawniej na mocy ustawy gminnej i prowincjonalnej były zeŚrodkowane w rękach burmistrza (sindaco), Zarządu miasta (Giunta) i Rady Gminnej (Consiglio Comunale). Czynności Wicegubernatora posiadają charakter pomocniczo - zastępczy.

Gubernator jest jednocześnie prezesem Rady m. Rzymu (Consulta di Roma), złożonej, jak już powiedzieliśmy, z 12 członków, mianowanych dekretem królewskim na wniosek Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Korporacyj.

e. Gminy kuracyjne i turystyczne.

Zostały one utworzone na podstawie dekretu królewskiego z dn. 15.IV.1926 r. Nr. 765 oraz rozporządzenia wykonawczego z dn. 12.VIII.1927 r. Nr. 1615. Gminy te stanowią osady, części lub grupy gmin oraz poszczególne gminy, do których stale w pewnych porach roku przybywają cudzoziemcy, szukając w nich zdrowia, wypoczynku lub wrażeń pięknej przyrody.

Zarząd tych gmin sprawuje organizacja samorządowa, wyodrębniona od gminy i stanowiąca jednostkę prawno - publiczną. Zarządza nią Komitet, złożony z prezesa, mianowanego przez Prefekta, i ośmiu członków, będących przedstawicielami zainteresowanych związków zawodowych oraz instytucyj. Są oni wyznaczani na okres lat 4, a po upływie tego okresu mogą być mianowani ponownie.

Koszty zarządu pokrywane są zapomocą specjalnych opłat, pobieranych przez gminy od kupców, przemysłowców oraz osób, czerpiących z miejscowości kuracyjno-wypoczynkowych lub turystycznych dochody. Nad utrzymaniem i rozwojem wspomnianych miejscowości czuwa Rada Centralna przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Dr. A. MENOTTI CORVI.

L'INDUSTRIA CHIMICA POLACCA NEL 1929

(POLSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY W 1929 R.).

La situazione nelle diverse branche dell'industria chimica non fu eguale nel 1929. Però in tutti i rami si notò una comune ripercussione delle cattive congiunture economiche, quali si ebbero specialmente nella seconda meta dell'anno teste decorso.

Nell'industria dei superfosfati la stagione primaverile nelle vendite fu ancora in complesso soddisfacente, sopratutto grazie ai prezzi sufficientemente elevati delle derrate, fanorevolmente proporzionati al costo dei superfosfati. La vendita complessiva delle fabbriche riunite nell'Unione dei Superfosfati si elevò per quanto riguarda il consumo interno, nella stagione primaverile a 115.950 tonn. di superfosfati, ciò che in confrondo alla primavera del 1928 denota un notevole aumento. Al contrario la stagione autunnale del 1929 in relazione al notevole ribasso nei prezzi delle derrate fu considerevolmente peggiore, e le contrattazioni commerciali in quella stagione dettero cifre minori che non nell'autunno del 1928. Le fabbriche sindacalizzate fornirono al consumo interno in questa stagione 159.900 tonn. di superfosfati. Il totale complessivo delle vendite sul mercato interno comprese le 28.000 tonn. delle fabbriche non suindicate, fu dunque nel 1929 di tonn. 304.000 circa di superfosfati al 16%. L'esportazione nel 1929 fu di quasi 22.000 tonn. La produzione nel 1929 si aggirò sulle 370.000 tonn. rimanendo cioe notevolmente al disotto della capacita produttiva degli stabilimenti esistenti, i quali grazie a notevoli investimenti e miglioramenti sono in grado di produrre circa 650.000 tonn. all'anno di superfosfati.

Il consumo medio dei superfosfati fu per ettaro di terra coltivata in Polonia nel 1929, di Kg. 16.9 ciò che non differisce molto dalla cifra corrispondente della produzione dell'anno 1928.

L'importazione di „scorie Thomas", comprendendo il consumo complessivo dei concimi fosforosi, si elevò nel 1929 a 581.000 tonn. annue, ciò che corrisponde a Klg. 32,3 pure cifra che si differenzia di poco con quella dell'anno 1928 (Klg. 31.9). I bassi prezzi delle granaglie furono causati dalle cattive condizioni di tutta l'industria polacca dei concimi chimici nel secondo semestre del 1929. Sebbene sia difficile contare su un rapido assestamento della crisi agricola, occorre pure osservare che il semplice confronto fra il consumo dei concimi chimici in Polonia ed all'estero, indica la necessità di avvicinarsi alle quote straniere. Tralasciando paesi ad elevatissimo livello culturale nell'agricoltura, quali la Danimarca e l'Olanda, basti rammentare che la Cecoslovacchia consuma 30 Klg. e la Germania 98 Klg. di concimi fosforosi per ettaro.

Lo sfruttamento dei fosfati polacchi si e intensificato in modo piu ampio ed evidente, raggiungendo l'estrazione dell'anno decorso le 38.500 tonn. La maggior parte, circa 25 mila tonn., venne impiegata quale dividendo nella produzione dell'azotò ammoniacale; questo prodotto e venduto sotto il nome di „nitrofos", tenuto conto delle proprieta dell'azotò ammonico (idroscopicita, esplosivita). La sostanza diluente e indispensabile ed e meglio impiegare sostanze di cui le piante possano usufruire, che non sostanze diverse che diminuiscano solo l'efficenza dell'azoto ammoniacale. La rimanente quantita di fosfati, venne impiegata, previa trasformazione, anzitutto quale polvere da concime. Indagini maggiormente accurate condotte nel 1929 confermarono i risultati dalle precedenti ricerche, cioe l'esistenza in Polonia di quantita notevoli di questo prezioso minerale. Similmente a quanto si vide per i superfosfati, le condizioni economiche si palesarono proficue nella stagione primaverile per i sali potassici, poiche la domanda dei concimi potassici aumentò improvvisamente. Non potendo tale domanda essere coperta dall'industria nazionale, aumentò l'importazione, é per la prima volta, si fece sentire la necessità di importare dalla Germania anche cianamide. Nella stagione autunnale la domanda si abbassò repentinamente, ciò che si denota dalla rapida diminuzione dell'importazione, che, in confronto al corrispondente periodo del 1928 cadde da 40.000 a 20.000 tonn. di sali potassici del valore medio in K 2 0 del 35%.

Quale risultato delle ricerche compiute intensivamente nel 1928 si iniziò nell'anno teste decorso la costruzione di una terza miniera di sali potassici a Kropiwnik, a dieci klm. da Kałusz. La nuova miniera ha il compito di fornire il sale potassico da impiegare in parte quale materia prima nella fabbricazione del clorato di potassa (a Kałusz), in parte quale immediato concime artificiale.

I sali di Kropiwnik sono caratterizzati da una relativamente alta percentuale in potassa.

Nel campo della trasformazione dei sali potassici in clorato di potassa, si e notato nel 1929 un reale progresso. Si sono anche condotte con proficui risultati ricerche per un migliore sfruttamento dei sali magnesiani contenuti nei sali di potassa di Stebnik.

Przyjazd italskiego Ministra Spraw Zagranicznych Dino Grandi do Warszawy.
L'arrivo a Varsavia di S. E. Dino Grandi, Ministro degli Affari Esteri.

Przemówienie min. Dino Grandi na cmentarzu pod Bielanami.
Il discorso tenuto da S. E. il Ministro Grandi al cimitero presso Bielany.

L'anno 1929 è stato caratterizzato in Polonia da notevolissimi progressi realizzati nell'industria che applica i metodi sintetici di fabbricazione dei prodotti azotati.

La produzione del solfato d'ammonio dell'ammoniaca fabbricato a Knurów (con impianto secondo il metodo di Claude) si elevò a circa 18.000 tonn. Nel 1929 ha iniziato la sua attività l'impianto per la sintesi dell'ammoniaca a Wary, che lavora secondo il metodo brevettato della società americana. La produzione del solfato d'ammonio con tale sistema, si elevò nella seconda metà del 1929 a circa 600 tonn. Questo risultato è dovuto all'attività della fabbrica d'ammoniaca sintetica di Chorzów, construita secondo il brevetto della „Nitrogen Engeenering Corp." con la produzione giornaliera di 25 tonn. Attivando l'impianto sintetico, si è pure iniziata a Chorzów la trasformazione degli azotati in ammoniaca, ciò che ha permesso d'aumentare la quantità di azotati venduti direttamente agli agricoltori. Nel 1929 si è altresì ultimata la costruzione dello stabilimento statale degli azotati a Mościce, vicino Tarnów, valutato per una produzione giornaliera di 60 tonn. d'ammoniaca sintetica, fabbricata secondo il metodo Fauser. Questo stabilimento è stato attivato nelle prime settimane del 1930. Il bilancio dunque dell'ammoniaca sintetica, si presenta nel 1929 in Polonia più che favorevole, ed occorre all'uopo ricordare l'applicazione in Polonia di diversi processi di fabbricazione dell'ammoniaca sintetica. Sul mercato interno polacco continuarono a prevalere, fra i concimi artificiali, i prodotti della fabbrica di Chorzów la cui produzione e vendita fu in tonn.

	1928 Produzione	1928 Vendita	1929 Produzione	1929 Vendita
Azotati	153.350	106.830	166.000	137.000
Nitrofos	9.562	8.146	15.400	12.600
Azoto ammonico	3.906	6.340	5.500	5.000

Dallo specchietto precedente si rileva come nell'anno decorso la produzione di Chorzów non solo è aumentata, ma è aumentata altresì la vendita, anzitutto, grazie alle buone condizioni economiche della stagione primaverile. La stagione autunnale, come per i superfosfati, fu notevolmente peggiore. La vendita totale dunque dei prodotti azotati si elevò nel 1929 in Polonia a circa 47.000 tonn.

Le difficoltà che si presentarono nel 1928 in Polonia per quanto riguarda il rifornimento in acido solforico dell'industria chimica, non ricomparvero nella prima metà del 1929. L'aumentata produzione di concimi chimici importò il consumo di una rilevante quantità di acido solforico, fornito a fatica dalle fonderie di zinco.

Sia per questa notevole domanda come per le produzione che davano un consumo normale di acido solforico di circa 500.000 tonn. annue si è provocata l'attivazione di impianti abbandonati come pure l'ingrandimento di quelli esistenti. La produzione dell'acido solforico si presentava negli ultimi anni come segue (in tonn. d'acido a 50° Bé):

Anno	Della blenda di zinco	Da altri minerali	Totale
1923	223.370	39.639	263.009
1924	174.978	26.422	201.409
1925	247.498	20.579	268.077
1926	210.347	21.500	231.847
1927	266.257	20.600	290.857
1928	306.691	24.200	330.891
1929	334.600	53.324	387.924

Ma le favorevoli condizioni per l'acido solforico, mutarono visibilmente nella seconda metà del 1929. La diminuita produzione di concimi chimici, in special modo dei superfosfati, diminuì la domanda di acido solforico. Cosicchè le difficoltà nell'industria chimica della stagione invernale 1928 scomparvero del tutto, ma malgrado ciò l'esportazione d'acido solforico che era nel 1928 di tonn. 29.189 scese a tonn. 18.380 nel 1929. Ciò si dovette alla limitazione dell'esportazione nella prima metà del 1928 per coprire il fabbisogno interno. La situazione nell'industria dell'acido solforico è strettamente collegata infatti alla domanda di concimi chimici. Perciò sembra certo che, non appena le condizioni dell'agricoltura miglioreranno, potranno ripetersi le difficoltà notate nel I semestre del 1928.

Nella produzione della soda l'anno 1929 apportò un ulteriore aumento I dati della produzione e dello smercio della soda ammoniacale furono negli ultimi due anni, i seguenti: (in tonnellate):

Anno	Produzione	Vendita al l'interno	Esportazione
1928	90.130	57.700	10.300
1929	100.160	61.700	9.300

Un certo aumento è segnato pure nelle vendite di soda caustica.

Anno	Vendita all'interno	Esportazione (in tonn.)
1928	13.100	22.00
1929	14.400	19.00

I prezzi dei prodotti della soda, diminuiti ai primi di gennaio dell'anno scorso da zloty 26 a zloty 25 per la soda ammoniacale e da zloty 61 a zloty 60 per la soda caustica, rimasero a tale livello per tutto il 1929.

La trasformazione del sale comune (da cucina) in acido ed in sale „Glauber" accusò nel 1929 una tendenza all'aumento, mentre la domanda diminuì notevolmente in relazione alla crisi generale La produzione dell'acido di sale si elevò nel 1929 a tonn. 15.000 circa, vale a dire al 10% in più del

1928. I prezzi ebbero una tendenza alla diminuzione, e solo verso la meta dell'anno si nota un certo miglioramento nella situazione. Grazie all'ulteriore sviluppo delle officine da coke dell'Alta Slesia, la produzione aumentò da tonn. 1.668.700 a tonn. 1.820.000 Buone condizioni per il coke rimasero durante tutto l'anno 1929. Accanto all'aumentata produzione di coke, crebbe altresì la produzione dei prodotti greggi del carbone, cioe della pece greggia, del benzolo greggio, del solfato d'ammoniaca, come dimostra la tabella seguente: (in tonn):

	1927	1928	1929
Benzolo greggio	17.800	1.100	22.000
Solfato d'ammonio	20.800	30.600	
Pece greggia (catrame)	66.100	78.800	89.300

I dati del solfato d'ammonio non comprendono la produzione sintetica dell'impianto di Knurów per la produzione dell ammoniaca.

La produzione della pece primitiva si elevò nel 1929 a tonn. 7000 circa e quella del catrame a tonn. 4 800 circa. Comprendento la produzione del catrame greggio nei gazometri, la totale produzione polacca pel 1929 si può valutare a 119.120.000 tonn. L'importazione nell'anno teste decorso aumentò a tonn. 9.900, l'esportazione a tonn. 2290, quindi la Polonia possedeva nel giro del 1929 pel suo fabbisogno circa 120.129.000 tonn. di catrame greggio.

In unione all'aumentata produzione dei sottoprodotti del carbone, crebbe pure la fabbricazione dei prodotti di distillazione del catrame nelle officine da coke, illustrata nel seguente specchietto:

in tonn.	1927	1928	1929
catrame lavorato	22.300	24.100	27.100
pece	31.800	37.000	40.000
olii lubrificanti	22.900	21.100	24.000
Naftalina greggia	2.800	2.100	2.300
„ pura	300	400	990
Fenolo e creosoto	1.000	1.390	1.400
„ di piridina	93	111	105
Benzolo purificato	9.600	19.900	14.000

In considerazione all'aumentata produzione era possibile non solo coprire con facilità il fabbisogno interno, ma altresì esportare importanti quantitativi di sottoprodotti del carbone. Nel mercato interno le condizioni furono sfavorevoli e solo grazie alla ottima organizzazione delle vendite, come pure all'adattamento dei prezzi e delle condizioni di smercio alle precarie condizioni economiche, si potè collocare quasi interamente la produzione dell'anno scorso sul mercato sia interno che estero.

Degno di nota è l'aumento nella domanda di catrame, per la costruzione di strade: mentre nel 1928 si vendettero circa 790 tonn. di catrame da asfalto, nel 1929 questa vendita ascese a 2800 tonn: il che testimonia lo sviluppo preso dalle costruzioni stradali in Polonia.

La fabbricazione di coloranti in Polonia è caratterizzata nell'anno in esame da evidenti cattive condizioni, in relazione alla crisi che nel 1929 si abbattò nell'industria consumatrice di coloranti. La produzione di coloranti fu di circa 11.000 tonn. denotando una tendenza alla diminuzione in confronto al 1928. Alcuni stabilimenti meno importanti dovettero chiudere del tutto. In relazione alla contrazione nella domanda interna, l'industria dei coloranti s'interessò dei mercati esteri, ma un'effettiva esportazione si potrà iniziare soltanto nel 1930. La solidità della clientela peggiorò intensibilmente, per cui i fornitori di coloranti (sia polacchi che esteri) soffersero forti perdite.

Riguardo alla varietà nella produzione, l'industria dei coloranti segnala ulteriori progressi. Speciale menzione merita il lancio fatto sul mercato di combinati applicati nella tessitura per ottenere i colori aminali (cosidetti di ghiaccio) direttamente sul tessuto. Pure in modo soddisfacente si sviluppa il ramo dei preparati cosidetti coadiutori, che facilitano il processo di sbiancamento, di colorazione, di stampatura e di finitura dei tessuti.

Nell'anno in esame, il noto cartello francese dei colorati, „Etablissements Kuhlmann" ha iniziato l'impianto in Polonia d'una fabbrica nuova di coloranti, che dovrà collaborare strettamente con lo stabilimento francese. Questo episodio merita speciale attenzione non solo perchè è una delle prime volte che s'introduce capitale estero in Polonia nel ramo dell'industria chimica trasformatrice, ma altresì perchè il campo d'attività del nuovo organismo desta il generale interesse, in relazione ai noti accordi conclusi fra le industrie coloranti di Germania, di Francia e di Svizzera.

Nel 1929 si è sviluppata in Polonia la fabbricazione già iniziata nel 1928, dei cosidetti insetticidi, cioè dei mezzi chimici contro malattie e parassiti delle piante, oltre alla produzione degli insetticidi già noti secondo brevetti acquistati all'estero. A dir vero esenzioni da dazio che permettono le facili importazioni di prodotti esteri rendono difficile l'attività dell'industria polacca; ma quest'ultima, grazie alla bontà dei prodotti ed al loro basso costo, lotta vittoriosamente con la concorrenza straniera. Il primo problema che s'impone ai produttori, è quello di accrescere il consumo degli insetticidi la cui applicazione dovrebbe essere molto maggiore che non attualmente.

Sebbene le generali difficili condizioni economiche non permisero lo sviluppo dell'industria farmaceutica, pure quest'ultima può vantare importanti progressi nel 1929.

Anzitutto occorre rilevare la sempre più spiccata tendenza dell'industria farmaceutica polacca verso i prodotti sintetici ed a esempio di ciò, indichiamo l'iniziato smercio sul mercato di bietilamido dell'acido piridinobetacarbonico. Inoltre si continua ad aumentare la produzione dei salicilati, dei prodotti d'argento, d'arsenico, di benzolo ecc. Nel 1929 l'industria polacca, seguendo l'esempio di quella straniera, sviluppò la produzione dell ergosterina illuminante fabbricata con lieviti di proveninza nazionale e sottoposta ai raggi ultravioletti, che trova larga adattazione in medicina per le cure con le vitamine.

Anche i cosidetti preparati organici, ottenuti dalla trasformazione di sostanze animali, sono sempre maggiormente fabbricati dall'industria farmaceutica polacca. L'industria farmaceutica che per sua natura è destinata alla produzione di sostanze chimiche in piccole quantità non trascura la sua attività anche in questo campo. Si è così iniziata la produzione di alcool di cloro, di solfuro di cloro, di cloro di amidopirina, di iodocacodilato di calcio ecc.

Nell'industria della distillazione del legno, la congiuntura nel 1929 fu sia in Polonia che in altri paesi non molto dissimile da quella osservata negli anni precedenti, e forse lievemente migliorata.

Tale industria già nel 1928 aveva iniziato in Polonia un radicale rinnovo dei suoi impianti tecnici. Anzitutto ciò riguarda l'iniziata produzione della grande distilleria di legno di Hajnówka, ove attualmente si sta preparando un impianto tecnico secondo il brevetto del Prof. Świda, il cui scopo è l'ottenere direttamente l'acido acetico dall'acetato del legno, senza dover produrre l'acetato di calcio.

Dei singoli prodotti della distillazione del legno, era esportato all'estero solamente il carbone di legno, e ciò specialmente in Cecoslovacchia. L'aumento della tariffa ferroviaria si ripercosse sfavorevolmente sulla esportazione del carbone di legna, impedendone altresì lo smercio sul mercato interno. La situazione dovrebbe accusare un certo miglioramento, non appena avverrà la consegna di alcune decine di vagoni appositamente costruiti per il trasporto del carbone di legna. Per il catrame di legna, non vi fu nel 1929 quasi nessuna richiesta, forse a causa dei bassi prezzi della pece di carbone. Lo smercio dell'alcool di legno fu reso difficoltoso dall'aumentata produzione, senza che l'esportazione assumesse veruna importanza. Il consumo degli ulteriori prodotti della distillazione del legno, come: acetati, cloroformio, formalina, si mantenne in generale al livello dell'anno precedente; una certa quantità di tali prodotti venne anche importata. Grazie ai progressi tecnici ed organizzativi, fu possibile ribassare il prezzo di tali prodotti ed è prevedibile che la loro importazione diminuirà in appresso.

L'industria della distillazione degli alberi a foglia secca (aghiforme) si sviluppò in Polonia abbastanza lentamente. La più importante, quella della trementina, cerca di arrangiarsi con l'aiuto del capitale straniero, particolarmente inglese, ed allargando la produzione. Ma contemporaneamente si può notare una continua chiusura di piccoli stabilimenti il cui lavoro negli ultimi due anni peggiorava e diminuiva. Le cause di tale situazione sono da ricercarsi sia nell'influsso della concorrenza russa, sia nel prezzo elevato richiesto per il legname dei boschi statali demaniali. L'estrazione di essenze dagli alberi resinosi si sviluppa abbastanza favorevolmente, cercando principalmente di migliorare le qualità prodotte.

L'industria della seta artificiale è strettamente collegata con l'industria tessile. La fatale congiuntura dell'industria tessile polacca nell'anno scorso si ripercuote sull'industria della seta artificiale, che, invero, aumentò la sua produzione, ma in misura minore che non negli anni precedenti (in kg.):

1920	12.190	1925	625.000
1921	57.000	1926	870.000
1922	220.000	1927	1.500.000
1923	400.000	1928	2.510.000
1924	470.000	1929	2.730.000

L'apertura del nuovo stabilimento di Chodaków provocò un aumento nella produzione serica, che non ha avuto esito e riscontro però nell'industria tessile. Perciò in Polonia, come del resto in tutto il mondo si superò una superproduzione di seta artificiale ed un rapido ribasso dei prezzi. In relazione alla precaria situazione del mercato interno, si è cercato d'intensificare l'esportazione. Ma anche qui ci si è urtati contro diverse difficoltà, derivanti anch'esse dalla crisi nell'industria tessile europea, anzi mondiale. Ciononostante l'esportazione nel 1929 ha sorpassato del 300% la cifra del 1928, e si elevò a più di 600.000 klg.

Nel campo dei progressi tecnici merita rammentare i miglioramenti attuati nell'anno testè decorso negli impianti per la filatura della seta, e la iniziata produzione di seta artificiale brevettata, di differente grado di lucidità. Tale brevetto, registrato in tutti i paesi, è di proprietà della fabbrica di seta artificale di Tomaszów.

Ci si può formare un'idea dello stato e dello sviluppo dell'industria dei grassi, osservando i dati riguardanti l'importazione di speciali qualità di grassi industriali. La produzione dell'industria dei grassi, si appoggia infatti sulla materia prima acquistata all'estero: trattandosi di grassi ed olii esotici dei paesi caldi, l'importazione di grassi nel 1929 in confronto al 1928 fu la seguente:

	1928	1929	1928	1929
	in tonnel.		in migliaia di zloty	
Grassi industriali animali	15418	19530	25020	31151
Grassi industriali vegetali	23169	31313	38130	46716
Olii di sesamo ecc.	13872	20899	29393	33308

Il considerevole aumento nell'importazione di grassi e di olii vegetali è dovuto all'aumentata produzione delle raffinerie, d'olio, ed alla cresciuta fabbricazione di grassi alimentari, che s'appoggiano appunto quasi completamente sui grassi vegetali.

Nel 1929 si è osservato in questo ramo della produzione un ulteriore orientamento verso la sindacalizzazione tendente a normalizzare le condizioni di vendita nell'industria produttiva delle raffinerie. Verso la fine dell'anno scorso fu formato il Sindacato Polacco—Danzichese delle raffinerie di olii vegetali, che ha per compito centralizzare la vendita, di unificare le condizioni di pagamento, e scegliere gli acquirenti (commercianti all'ingrosso). Inoltre tale Sindacato mira a normalizzare la produzione fissando dei tipi Standard d'olii commestibili, rendendo obbligatoria

la concentrazione della produzione, e d'altra parte in ognuna di queste fissando dei contingenti in proporzione all'ampiezza della fabbrica stessa, alla sua posizione geografica ed allo stato del suo impianto tecnico.

L'industria degli olii non può ancora svilupparsi nelle condizioni normali di esistenza. Le susseguenti proibizioni dell'esportazione di semi, non permettono di collocare questi all'estero, onde l'agricoltura preferisce sostituire i semi di lino con semi di girasole importati.

In tale situazione gli oleifici dovettero trovarsi necessariamente in difficili condizioni e parecchi chiusero l'esercizio. Solamente le disposizioni recentemente emanate permettono la libera espotazione dei seme, qualora venissero rese perpetue, potrebbero chiarire la situazione.

Occorre menzionare l'avvenuto unizo della costruzione di un grande oleificio a Gdynia che deve dedicarsi alla fabbricazione dell'olio greggio di soya Inoltre sembra quasi certa la costruzione di un enorme stabilimento per la produzione di tutte le specie di grassi ed olii vegetali in quantità tali da poter coprire tutta la richiesta dell'industria dei grassi. L'industria delle raffinerie si è ulteriormente sviluppata. Nell'anno in esame è sorta la nona raffineria d'olii commestibili, costruita dalla Società M. N. Gurwitch a Danzica, poi mutata in Società Anonima „Oleo". Tutte queste raffinerie nel limite del possibile modernizzarono i loro impianti e due fra questa li ingrandirono notevolmente. Grazie a tali investimenti come pure all'applicazione di nuovi processi tecnici di raffinazione, la produttività tecnica è cresciuta di 1 o 2% in confronto all'anno precedente, ciò che fece scemare l'assoggettamento dell'industria nazionale verso l'estero.

La capacità produttiva di tutte le 9 raffinerie polacche supera attualmente le 60.000 tonn. annue. L'effettiva produzione fu nel 1929 circa di 32.000 tonn. con un aumento dal 1928 del 70%. Specialmente degno di nota è l'aumento della produzione di margarina, di grassi alimentari che fu nel 1929 di tonn. 18350 con un aumento dell'80% in confronto al 1928.

Per quanto riguarda l'industria del sapone, solamente gli stabilimenti maggiori hanno potuto mantenere la loro produzione al livello precedente, ciò che è strettamente connesso alle sistematiche e razionali richieste e vendite sul mercato, e grazie alla perfetta conoscenza del mercato di talune imprese, che corrisposero ai bisogni dal mercato con validi mezzi finanziari.

Invece gli stabilimenti più piccoli quasi senza eccezione dovettero o limitare o cessare la produzione per difficoltà finanziarie derivanti dalla morosità degli acquirenti. Il consumo di sapone in Polonia, secondo l'opinione dei competenti non è diminuito nel 1929, ma la produzione è scemata del 5%. La congiuntura mondiale per la glicerina è stata anche nel 1929 sfavorevole. Con ciò si spiega il fatto che la cessazione dell'applicazione del dazio sulle esportazioni di alcali di glicerina, grassi di sapone, non ha fatto aumentare lo smercio all'estero, che ultimamente anzi è quasi cessato.

È aumentata invece la produzione di glicerina greggia dagli scarti del sapone, grazie all'apertura del nuovo impianto condensatore a Tarchomin, costruito dalla Società degli Stabilimenti chimici „Strem". La glicerina greggia viene poi distillata in un altro stabilimento della stessa società. Nell'anno in esame il mercato polacco ha già risentito della superproduzione di glicerina dei diversi tipi. Si iniziarono perciò tentativi di esportazione con risultato.

L'esportazione di glicerina nel 1929 fu di circa 18.000 tonn. accusando un notevole aumento in confronto dell'anno precedente. La situazione dell'industria delle ossa e della gomma non migliorò nell'anno in esame in confronto al 1928. Anzi nella vendita dei prodotti d'ossa, si nota un ulteriore peggioramento, dovuto alla generale situazione economica, e in specie all'arresio nell'industria edilizia ed in quella tessile. Il dumping russo che nella secondo metà del 1929 assunse l'aspetto d'una vera e proprie offensiva economica, provocò una diminuzione nel prezzo della colla d'ossa. Si dovette cercare una via di sbocco sui mercati d'oltremare. La produzione della colla aumentò nel 1929 del 10% lo smercio all'interno della colla d'ossa fu di 1800 tonn. Perciò malgrado l'aumento nell'esportazione, le scorte presso tutte le fabbriche erano molto elevate, raggiungendo verso la fine dell'anno il 40% della produzione. L'immobilizzazione di buona parte del capitale in prodotti finti (stocks non venduti) fece scemare naturalmente gli investimenti in impianti tecnici.

I derivati di grasso d'ossa trovarono completa copertura nella loro trasformazione in prodotti grassi deniastearina e glicerina. Invece la disastrosa congiuntura nell'agricoltura provocò un completo arresto nella vendita di farina d'ossa (polvere d'ossa) la cui esportazione d'altro lato verso i paesi nordici dovette arrestarsi a causa della concorrenza russa.

Nonostante la peggiore situazione avutasi nel 1929 in confronto al 1928 la produzione di colori e vernici si mantenne sui 5 — 6 milioni di klg. annui ciò che comprova come la produzione nazionale polacca dei colori, delle lacche delle vernici a poco a poco rimpiazza importazione estera. Nell'anno scorso si iniziò la produzione della qualità più scadenti di vernici, onde opporsi alla crescente concorrenza tedesca.

Malgrado ciò un 20 — 30% del consumo polacco è coperto dall'importazione di vernici estere. Se si considera che le fabbriche sfruttano attualmente appena un 40% della loro piena capacità produttiva, si vede come tale importazione sia inutile. I tentativi di esportazione, nonostante la buona opinione dell'estero circa l'ottima qualità delle vernici polacche per ora falliscono, a causa dell'elevato prezzo delle materie prime (spirito, olio di lino ecc.). Occorre rilevare che alla produzione di vernici di cellulosa (il cui impiego non può essere largo come si credeva dapprima' attendono in Polonia sei stabilimenti la cui attività è in notevole sviluppo.

La produzione totale delle fabbriche di prodotti di profumiere e cosmetici e aumentata nell'anno in esame del 10% circa e si elevò (in tonn.).

Saponi da toilette	2500
Prodotti per l'igiene dei denti	200
Cosmetici	150
Profumi	60
Acque di colonia	700

La causa di questo aumento, malgrado il generale minor consumo del Paese, devesi ricercare nella diminuita importazione.

L'importazione di profumerie fu nel 1928 di Klg. 44.900 e nel 1929 di Klg. 24.500, quella di cosmetici nel 1928 di klg. 170.000 e nel 1929 di klg. 160,000.

La produzione dell'industria della gomma (caucciu) e aumentata nell'anno decorso del 20% circa, come conferma l'aumentata importazione di caucciu greggio (nel 1928, 3400 tonn. nel 1929 — 4050 tonn.). Causa di questo aumento fu il sorgere di 2 nuove fabbriche di soprascarpe e scarpe di gomma a Lódz e a Krosno, e l'iniziata produzione di camere d'aria e copertoni per automobili. Ma, se l'ultima specie di produzione e utile e necessaria, quella di calzature di gomma può essere fruttifera solamente qualora se ne possa esportare una parte. Sul mercato polacco si osserva infatti una soprabbondanza di scarpe e soprascarpe di gomma d'ogni tipo, che ha provocato una ribasso dei prezzi sproporzionato ai costi della produzione. Cosic che l'importazione scese da 750 tonn. nel 1928 a 440 nel 1929. Però l'evidente „dumping" praticato dalla Russia, che vende le soprascarpe di gomma a prezzi inferiori al costo di produzione, rende necessaria un'intesa fra i fabbricanti della Polonia. Tale intesa si è gia abbozzata nell'anno testè decorso fra le fabbriche producenti articoli di gomma industriali e chirurgice, cioe la S. A. Wolbrom e la S. A. „Kauczuk" che hanno aperto a Varsavia uffici di vendita in comune.

La concorrenza estera del resto si, e fatta sentire anche nel 1929, e non solo per le soprascarpe di gomma. I prodotti tedeschi, malgrado il divieto di importazione, entrarono in Polonia attraverso altri paesi. La difesa protezionistica doganale fu meno efficace che negli anni precedenti, poichè gli esportatori esteri imballano le merci in tal modo da avere per ogni singolo prezzo un peso superiore ai 100 grammi e poter in tal modo usufruire dei dazi minori. La situazione nei rimanenti rami dell'industria chimica non fu sfavorevole nel 1929, poiche la generale cattiva situazione economica migliorò anche sui prodotti chimici. Occorre tuttavia rammentare alcuni progressi compiuti riguardo all'impianto di nuovi tipi di stabilimenti e cioè quelle per la fabbricazione dall'acido lattico di Łódź, dei fuochi d'artifizio di Poznań e delle reti di carbone, a Zabkowice. Inoltre hanno progredito gli impianti per l'attuazione d'una nuova fabbrica di acqua ossigenata, pure a Zabkowice.

Malgrado la stagnazione generale nell'importante ramo della produzione di materie plastiche, sono da rilevare anche nel medesimo grandi passi verso il progreso.

L'iniziata produzione di carta tecnica sensibile alla luce, lo sviluppo nella fabbricazione dell'acetilene „diluso", e della produzione delle maschere contro i gaz, completano il quadro dei progressi summenzionati nel ramo della produzone di nuovi articoli collegati alle industrie chimiche.

Ing. TADDEO ZAMOYSKI.

DEPESZA KONDOLENCYJNA IZBY HANDLOWEJ POLSKO-ITALSKIEJ.

W związku z katastrofą trzęsienia ziemi, jaka nawiedziła Italję w ostatnich dniach, Izba Handlowa Polsko - Italska przesłała na ręce Szefa Rządu Benita Mussoliniego depeszę następującej treści:

S. E. BENITO MUSSOLINI, Szef Rządu

Rzym.

„Izba Handlowa Polsko - Italska składa Jego Ekscelencji wyrazy najgłębszego współczucia z powodu żywiołowej katastrofy, która nawiedziła Italję Południową i bierze serdeczny udział w cierpieniu dotkniętego klęską Narodu".

Książe Franciszek Radziwiłł
Prezes Izby.

TELEGRAMMA DI CONDOGLIANZA DELLA CAMERA DI COMMERCIO POLACCO-ITALIANA.

In occasione della catastrofe del terremoto avvenuta in Italia in questi ultimi giorni, la Camera di Commercio Polacco - Italiana ha inviato all'indirizzo del Capo del Governo S. E. Benito Mussolini un telegramma del seguente tenore:

S. E. BENITO MUSSOLINI, Capo del Governo

Roma.

„Camera Commercio Polacco - Italiana si onora porgere a V. E. profonde espressioni condoglianza per immane catastrofe che colpisce l'Italia Meridionale, associandosi vivo dolore della Nazione.

Principe Francesco Radziwiłł
Presidente della Camera.

L'INDUSTRIA PETROLIFERA IN POLONIA NEGLI ANNI 1928—1929

(PRZEMYSŁ NAFTOWY W POLSCE W LATACH 1928 — 1929).

Miniere. In totale l'estrazione del petrolio greggio in questi ultimi due anni nei vari distrettj della Polonia fu la seguente:

Jasło	73.611	76.281
Drohobycz che include il bacino di Borysław	474.825	541.588
altri centri	80.838	82.339
Stanisławów	45.415	42.788
Totale	674.689	742.996

La diminuzione dell'estrazione nell'anno 1929 fu causata in parte dai forti geli che sin dal' principio dell'anno resero impossibile il lavoro normale di trivellamento e di esplorazione.

Il consumo del petrolio greggio per combustione nelle miniere durante il 1929 aumentò alquanto, date le difficolta di trasporto del carbone nel periodo invernale, tanto da ascendere nel 1928 a 2.922 tonnellate e nel 1929 a 4.004. tonn.

L'estrazione del gas naturale ammontò nelll'anno 1929 a 467.285 m³ cioe con un aumento di 7.799.000 (1.7%) in confronto all'anno 1928, aumento dovuto grazie anche alla perforazione di alcuni ricchi pozzi nel distretto di Drohobycz. Questo gas ricavato si trasforma poi in gazolina oppure viene utilizzato nelle miniere, nei circostanti stabilimenti industriali e nelle abitazioni private, quale combustibile.

Nei vari distretti l'estrazione del gas viene illustrata dalle seguenti;cifre: (im migliaia di mc):

	Anno 1929	Anno 1928
Jasło	49.138	44.063
Drohobycz	375.141	353.271
Stanisławów	43.006	62.152
Totale	467.285	459.456

L'estrazione della cera minerale ammontò nel 1929 a 60 tonn. (80% in confronto all'anno 1928). In taluni distretti raggiunse le seguenti cifre:

	Anno 1929	Anno 1928
Drohobycz	703	513
Stanisławów	132	262
Totale	835	775

L'esportazione della cera minerale e aumentata nell'anno 1929 in confronto al 1928, di 96 tonn., ovvero del 15%.

La partecipazione dei principali paesi all'esportazione avvenne nel seguente modo:

Paesi	1929	1928
Stati Uniti	75	—
Austria	48	132
Cecoslovacchia	10	—
Francia	120	159
Italia	30	30
Germania	477	328
Inghilterra	—	15
Totale	760	664

Il valore della cera minerale esportata franco frontiera e stato nell'anno 1929 di 1.953.000 di złoty, mentre nel 1928 si valutava a 1.337.000 di złoty.

I pozzi petroliferi in movimento nel 1929 erano in totale 2.825, ciò che stabilisce un aumento di 135 pozzi in paragone dell'anno 1928.

Al giorno 31.XII del 1929 la quantita dei pozzi produttori di petrolio greggio e salita a 2.458 mentre invece al 31.XII del 1928 era di 2.332.

Nell'anno 1929 si trivellarono 93.088 mc. per nuove ricerche e fra questi mc. 9.089 su nuovi terreni, mentre nel 1928 se ne perforarono 100.094 m³ di cui 8.242 in nuovi terreni.

I prezzi standard del petrolio greggio nel distretto di Borysław che si valutavano nel 1928 a złoty 18.53 per ogni 100 kg. nel gennaio del 1929 si precisarono sui 17.80 złoty. Durante il 1929 aumentarono fino a raggiungere in quel dicembre złoty 19.02. Presso a poco nelle medesime condizioni aumentarono i prezzi del petrolio greggio di speciale marca.

Per quanto riguarda il prezzo del gas naturale, esso nel 1929 diminuì. Nel gennaio del 1928 il prezzo si stabiliva a 6.72 per ogni m³, nel gennaio del 1929 a 6 groszy per m³ e nel dicembre del 1929 era solo di 5.25 groszy

L'industria della gazolina. Nell'industria della gazolina si e notato un continuo sviluppo. Venendo poi alla trasformazione del gas naturale negli stabilimenti della gazolina, questa e cresciuta nel 1929 in confronto dell'anno 1928 di 17.847.000 m³ (6%) e la produzione della gazolina di 2.649 (8%). Così contemporaneamente e aumentata la consumazione a 2.806 tonn. D'altra parte l'esportazione e diminuita, riducendosi a 346 tonn.

Nell'anno 1929 si e trasformato dall'intera quantita di gas prodotta il 69,9% in gazolina, mentre nel 1928 se ne trasforma solo il 54,4%.

Lo stato dell'industria della gazolina nei surriferiti punti era rappresentata come segue:

	1929	1928
Stabilimenti di gazolina attivi alla fine d'anno	20	19
Trasformazione del gas in migliaia di tonn.	277.083	259.209
Consumo interno in tonn. . . .	[illegible]	29.882
Esportazione in tonn.	514	860
Produzione della gazolina in tonn.	34.504	31.855

Nell'anno 1929 si ottennero in media su 100 m³ di gas 12,5 kg. di gazolina, nell'anno 1929—12,3 kg. e nel 1927—12,2 kg. ciò che ben chiarisce il costante perfezionamento nella manifattura di tale prodotto.

Nei vari paesi si esportarono negli ultimi due anni le seguenti quantità (in tonn.):

Paesi	1929	1928
Austria	146	95
Cecoslovacchia	273	659
Francia	60	71
Svizzera	22	12
Ungheria	13	23
Totale	514	860

L'industria delle raffinerie. Le raffinerie di olii minerali trasformarono nel 1929 656.143 tonn., di petrolio greggio, cioè 69.227 tonn. in meno che nel 1928, ciò che spiega la diminuzione avvenuta nell'estrazione delle materie greggie.

Alla fine del 1929 erano attivate 30 raffinerie, mentre nel 1928 soltanto 27. In paese durante l'anno 1929 si son consumate 413.925 tonn. di prodotti con un avanzo di tonn 40.714 (10%) sull'anno 1928. La produzione ed il consumo dei vari prodotti si dettaglia nel seguente specchietto:

	Produzione		Consumo	
	1929	1928	1929	1928
Benzina	101.693	97.008	89.587	69.405
Nafta	188.352	216.903	153.903	147.895
Olii di gas e combustibili	122.358	190.758	68.641	55.396
Olii grassi	98.870	108.370	62.790	62.205
Parafina	35.768	40.140	9.471	5.619
Candele	206	89	33	71
Asfalto	20.135	20.234	8.677	7.104
Coke	11.362	10.236	2.342	1.369
Vaselina	2.710	2.986	2.404	2.665
Semiprodotti ed altri	15.624	40.776	18.475	24.144
Totale . .	594.373	664.037	413.922	373.208

Il debole aumento del consumo del petrolio è da attribuirsi all'aumento dell'elettrificazione del paese. Il consumo degli olii grassi aumentò pure in scarsa misura, e ciò a motivo della crisi avvenuta nei vari rami dell'industria. Nel medesimo modo si spiega la caduta del consumo della vaselina e dei grassi solidi.

Nel 1929 si esportarono 248.768 tonn. di prodotti, cioè 11.709 tonn. in meno del precedente anno 1928, diminuzione causata specialmente dalla debole esportazione di benzina (in conseguenza di un maggior consumo interno), degli olii di gas, degli olii combustibili e della parafina (a motivo della sfavorevole congiuntura sul mercato mondiale, del coke, dei samiprodotti e rimanenti. Invece aumentò l'esportazione del petrolio del 38%, degli olii lubrificanti del 14,3% delle candele del 83,8%, dell'asfalto del 16,9% della vaselina e dei grassi solidi del 23,4%.

Circa lo smercio generale delle raffinerie del paese (compreso quello di gazolina), nel 1929 occorsero per il bisogno interno il 62,41% e per l'esportazione il 37,59% mentre nell'anno 1928 per i bisogni del paese si poteva avere una media del 58.82% e per le esportazioni quella del 41,18%. Il valore dei prodotti esportati conforme ai prezzi franco frontiera si eleva nel 1929 a 73.025.000 di złoty e nell'anno 1928 a 81.506.000 złoty.

Di vari prodotti si esportarono le seguenti quantità: (in tonn.)

	Anno 1929	Anno 1928
Benzina	43.930	61.758
Nafta	57.153	41.436
Olii di gas e combustibili . . .	61.431	82.034
Olii lubrificanti	41.031	35.868
Parafina	26.779	34.444
Candele	204	111
Asfalto oltre la gazolina	7.650	6.542
Coke	6.925	8.058
Vaselina	—	—
Grassi solidi e sapone di petrolio	282	229
Semiprodotti rimanenti	3.363	9.997
Totale . .	248.768	260.477

Nei vari paesi esteri l'esportazione avvenne nella seguente misura (in tonnellate):

Algeria	19	—
Argentina	349	80
Austria	34.378	35.939
Belgio	202	—
Bolivia	2	—
Brasile	62	105
Bulgaria	31	5
Cile	80	—
Cecoslovacchia	63.609	63.011
Danimarca	2.452	2.882
Equatore	6	—
Estonia	125	—
Francia	11.149	—
Lituania	899	2.380
Lettonia	4.266	5.599
Messico	25	—
Germania	19.282	17.061
Norvegia	—	43

Peru	20	—
Rumenia	327	658
Stati Uniti d'America del Nord	15	—
Siria	26	—
Svizzera	16.687	14.629
Svezia	3,084	2.217
Turchia	80	—
Grecia	522	334
Spagna	66	579
India	95	—
Italia	4.169	3.662
Giappone	45	55
Iugoslavia	3.238	1.708
Columbia	129	—
Uruguay	95	—
Inghilterra	151	89
Ungheria	3.469	4.153
Paesi d'oltremare	30	—
Danzica loco	20.007	66.606
Danzica trans.	59.576	—
Totale	248.768	260.477

Dallo specchietto surriferito si deduce che l'esportazione nel 1928 e aumentata in rapporto al precedente anno in Argentina, in Bulgaria del sestuplo in Francia del 10%, in Grecia del 56%, in Jugoslavia di quasi il doppio, in Germania del 30% in Svizzera del 14%, in Svezia del 39%, in Italia del 14% e a Danzica del 19%. Oltre a ciò si esportarono talune quantita in quei paesi nei quali durante il 1928 non se ne esportarono affatto, come nell'Algeria, in Belgio, in Bolivia, in Cile, nell'Equatore, nell'India, nella Columbia, nel Messico, nel Peru, negli Stati Uniti dell'America del Nord, in Siria, in Turchia, nell'Urugay ed in altri Paesi d'oltremare. L'esportazione in Giappone si mantenne sul medesimo livello, in Norvegia non si esportò niente e nei rimanenti paesi, clienti della Polonia, l'esportazione diminui.

In seguito alla forte concorrenza dei mercati europei, in primo luogo da parte della Rumenia e dell'Unione dei Sovieti, i prodotti polacchi lentamente vanno perdendo i mercati finora avuti, (Cecoslovacchia, Austria, Ungheria ecc.) e sono così spinti a cercare nuovi sbocchi fuori d'Europa.

Le provvigioni di vari fra i piu importanti prodotti petroliferi alla fine del 1929 si elevarono a 196.346 tonn., mentre alla fine del 1928 i depositi delle provviggioni ammontarono a 234.190 tonn. I prezzi per quantita in cisterne, in zloty per ogni 100 kg. loco Drohobycz, esenti da dazio per il consumatore, erano i seguenti:

	Gennaio	Dicembre	Giugno	Dicembre
Nafta	34.72	37.03	37.03	37.15
Benzina	52.52	61.00	61.00	61.00
Olii di gas	20.58	22.35	22.35	22.35
Olii lubrificanti	35.08	32.98	32.98	33.10
Parafina 50/52 in sacchi	97.—	157.56	157.56	158.56

I prezzi di esportazione dei prodotti piu importanti nell'anno 1929 ammontavano (in dollari per ogni 100 kg.):

	Franco Piotrowice		Danzica	
	Gennaio	Dicembre	Gennaio	Dicembre
Benzina 0·731/40	6.20	4.90	—	—
Nafta distillata	2.50	2.90	2.30	2.22
Olii di gas	1.60	1.85	1.80	1 60
Olii lubrificanti 2-4/20	1.75	—	1.85	2.10
Olii lubrificanti 3-4/50	2.10	2.12	—	—
Parafina	13.50	9.75	—	—

Le condizioni di impiego. Alla fine del 1929 erano mpiegati nell'industria petrolifera 16.062 operai, quindi 769 in meno che alla fine del 1928.

	Alla fine dell'anno 1929	Alla fine dell'anno 1928
Nelle diverse miniere di petrolio greggio e di gas		
Nei stabilimenti attigui	10.978	11.391
Nelle raffinerie	4.461	4.698
Nelle gazolinerie	239	185
Nelle miniere di cera	344	451
Negli stabilimenti di fusione della cera	31	106
Totale	16.062	16.831

L'organizzazione commerciale. L'organizzazione commercale in questa branca industriale e dovuta al Sindacato dell'industria del petrolio di Leopoli, con filiale in Varsavia.

Nel Sindacato sono comprese le raffinerie aventi oltre il 90% della produzione raffinatrice ed al medesimo Sindacato appartiene pure la Fabbrica Statale di Olii Minerali. Il Sindacato stesso stabilisce i prezzi, determina le contigenze interne sulla vendita della benzina, del petrolio e degli olii lubrificanti e combina le vendite della parafina all'interno ed all'estero.

L'organizzazione professionale dell'industria. L'industria del petrolio ha come organizzazione l'Associazione Polacca dei Produttori e le Raffinerie di Olii Minerali, con sede in Varsavia (via Wspólna, 37). Tale associazione fu fondata nel marzo dell'anno 1920. Essa rappresenta le varie imprese di miniere e quelle delle raffinerie che abbracciano intorno all'80% del petrolio greggio ed all'80% dei prodotti di generale produzione polacca

W. URBANKOWSKI.

ITALSKI PRZEMYSŁ CERAMICZNY

(L'INDUSTRIA ITALIANA CERAMICA).

Początki i rozwój.

Początki przemysłu ceramicznego w Italji sięgają bardzo odległych czasów. Już w epoce etruskiej i w starożytnym Rzymie sztuka ta osiągnęła wysoki stopień doskonałości. Drugi okres jej rozkwitu na ziemi italskiej przypada na epokę Odrodzenia, dzięki położonym w tym kierunku zasługom przez braci della Robbia we Florencji oraz liczne zastępy artystów, grupujących się zwłaszcza w Ferrarze, Faenzy, Urbino, Deruta, Gubbio etc.

W następstwie wynalezienia (w 1700 r.) sposobu wyrabiania porcelany, powstała w 1735 r. pierwsza italska fabryka porcelany w Doccia (pod Florencją), i niemal jednocześnie, słynna fabryka w Capodimonte pod Neapolem.

Ceramika starożytna ograniczała się niemal wyłącznie do wyrobów artystycznych; natomiast w późniejszych czasach, a zwłaszcze w XIX w. została uprzemysłowiona i skierowana również do praktycznych celów. Jednocześnie zastosowano w tej dziedzinie odpowiednie maszyny i najnowsze środki techniczne.

Twardych materjałów, (jako to: kwarcu, feldszpatu, wapnia) dla wyrobów ceramicznych, dostarczają obficie kopalnie, rozrzucone po całej Italji; natomast zapotrzebowanie mas plastycznych, zwłaszcza gliny i kaolinu, pokrywa w znacznej mierze przywóz z zagranicy.

Według spisu przemysłowego z 15 października 1927, istniało w tym czasie w Italji ok. 1500 zakładów ceramicznych, zatrudniających ogółem ok. 20.000 robotników.

a) Fabryki terakoty, majoliki i fajansu oraz porcelany.

Ilość fabryk zatrudniających po:

5	pracowników	1,089	2,338
6 — 10	"	129	963
11 — 50	"	155	3,577
51 — 100	"	32	2,141
101 — 250	"	14	2,353
251 — 500	"	5	1,767
ponad 500	"	3	3,625
	Razem	1,427	16,764

b) Zakłady, wytwarzające przedmioty z gliny palonej i twardych materjałów:

Fabryki zatrudniające po:

5	robotników	41	102
6 — 10	"	15	105
11 — 50	"	22	427
51 — 100	"	6	427
101 — 250	"	8	1.401
251 — 500	"	2	669
	Razem	94	3.176

Według danych, dostarczonych przez „Narodowe Zrzeszenie Faszystowskie Przemysłu Ceramicznego i Przemysłów Pokrewnych", które zresztą nie obejmuje warsztatów rzemieślniczych, zgrupowanych w „Narodowem Zrzeszeniu Faszystowskiem Cechów Rzemieślniczych", Italja posiada w obecnej chwili ok. 500 większych i mniejszych fabryk, zatrudniających przeszło 20 tysięcy robotników i podzielonych według rodzaju fabrykacji, jak następuje:

	Fabryk	Robotników
Ceramika artystyczna	109	4.124
Ceramika przemysłowa	341	12,559
Wyroby z gliny palonej	4	1,277
Wyroby z materjałów twardych	45	2,725
Ogółem:	499	20,685

Przemysł ceramiczny dzieli się na dwie zasadnicze grupy:

Grupa I: Wyroby dekoracyjne i służące dla celów domowych, t. j.:

a) wyroby artystyczne z majoliki, fajansu i porcelany;

b) wyroby porcelanowe i gliniane dla celów praktycznych i hygienicznych;

c) wyroby z terakoty i naczynia stołowe do codziennego użytku.

Grupa II: Wyroby do celów przemysłowych i technicznych:

a) wyroby porcelanowe do celów technicznych (w przemyśle chemicznym i elektrotechnicznym);

b) wyroby z gres;

c) wyroby z twardych materjałów.

Kategorje, objęte pierwszą grupą, stanowią najdawniejszą gałąź przemysłu ceramicznego, kategorje zaś drugiej grupy, powstałe w wyniku specjalizacji przemysłowej, są najnowszemi zdobyczami techniki ceramicznej i wytwarzają przedmioty, służące innym gałęziom przemysłu.

W niniejszym artykule omawiamy wyłącznie pierwszą grupę, t. j. wyroby dekoracyjne i przedmioty, służące do użytku codzienego.

Wytwórczość.

a) Wyroby artystyczne z majoliki, fajansu, porcelany.

Ten dział ceramiki kontynuuje świetną tradycję dawnych wieków, w której bogactwach czerpie pomysły dla linij, barw i kompozycji wyrabianych przedmiotów.

Sztuka ta, znana, jak zaznaczyliśmy, już w czasach etruskich, doszła do najwyższego rozkwitu w 1500 roku w Toskanji (b. Etrurji) i w Faenzy i rozpowszechniła się szybko w całym kraju. Zasłynęły zwłaszcza charkterystyczne wyroby warsztatów w:

Pesaro, Urbino, Albissola (Savona) Gubbio, Citta di Castello, (Perugia) Castelli (Teramo) i innych mniejszych miejscowościach.

Po epoce Odrodzenia italska sztuka ceramiczna zdawała się chylić do upadku. W ostatnich jednak latach przebudziła się do nowego życia; obok rzemieślników - artystów, wyspecjalizowanych w naśladowaniu starożytnych wzorów, zjawiły się rzesze nowatorów, którzy, nie zapominając bynajmniej o dawnych przepięknych tradycjach i wypróbowanych metodach pracy, udoskonalają i wysubtelniają swe wyroby pod względem modelowania i techniki, stosując się do upodobań i potrzeb chwili.

Obecnie przemysł majolikowy, fajansowy i porcelanowy dzieli się na:

1) przemysł wielki i średni, wytwarzający przedmioty ustalonego typu i stylu, przy jednoczesnem dążeniu do opracowywania nowych form i wzorów;

2) drobny przemysł i warsztaty rzemieślnicze, odnaczające się niejednokrotnie w swych wyrobach wybitnie charakterystycznemi cechami lokalnemi.

Rozwój ceramiki znajduje poparcie w zakładaniu szkół zawodowych, w urządzaniu licznych wystaw (zasługują zwłaszcza na uwagę wystawy w Monzy, w Pesaro, w Medjolanie), stałych muzeów ceramicznych (w Faenzy, w Docii), dających zainteresowanym niezmiernie ciekawy obraz wytwórczości fabryk i artystów — rzemieślników italskich.

Niżej zamieszczone zestawienie odtwarza podział italskich zakładów ceramicznych (z wyłączeniem prywatnych warsztatów rzemieślniczych), na okręgi całego obszaru kraju:

Podział fabryk fajansu, majoliki i porcelany według okręgów:

	fabryk	zatrudnion. robotników
Piemont	1	7
Lombardja	4	110
Wenecja	15	305
Ligurja	7	149
Emilja	7	137
Toskanja	34	2.109
Marchje	7	174
Umbrja	14	617
Lacjum	6	[illegible]
Abruzzy i Molizze	4	165
Kampanja	7	115
Basilicata	1	40
Sycylja	2	98
Ogółem	109	4.124

Najważniejszym ośrodkiem przemysłu ceramiki artystycznej jest niewątpliwie Toskanja (fabryki w: Doccia, Signa, Borgo S. Lorango, Sesto, Montelupo, w okolicach Florencji oraz w Pizie, Sienie it.d.).

Wytwórczość obejmuje: serwisy stołowe, statuetki, figury, wazony większych i mniejszych rozmiarów dla ozdoby mieszkań i ogrodów, i t. p.

Zasłużoną sławą cieszą się wyroby artystyczne i przemysłowe fabryki w Mondori (Piemont), oraz przedmioty, wyrabiane w drobnych warsztatach.

Specjalność Lombardji stanowią piękne posążki i grupy artystyczne, pokryte emalją o żywych a zarazem subtelnych barwach.

Fabryki w prow. Weneckiej (Bassano, Vicenza, Pordenone, Wenecja a zwłaszcza Treviso) wyrabiają artystyczne serwisy jaskrawo, lecz harmonijnie barwione i zwracające uwagę wykwintną prostotą modelowania.

W Ligurji żyje do dziś dnia tradycja słynnych majolik sawońskich. Dzisiejsza wytwórczość ceramiczna koncentruje się w miejscowości Albissola.

W Faenzy pow. lano na nowo do życia kilka znanych już w histroji fabryk oraz założono szkołę cechową i muzeum ceramiczne, jedno z najbogatszych w kraju. W prow. Emilji słyną z pięknych wyrobów ceramicznych miejscowości: Forli, Imola, Cesena i in.

Specjalnością Perugji są wyroby z emalji, utrzymane w żółtych złotawych i bronzowych tonach. Fabryka w sąsiedniej miejscowości Deruta łączy dawne tradycje artystyczne z duchem dzisiejszej epoki.

Ponadto, istnieją w prow. umbryjskiej zakłady ceramiczne w Gualdo Tedino i w Orvieto.

W obrębie Marchij znane są fabryki: w Pesaro, stosująca przeważnie wzory klasyczne, w Recanati, wyspecjalizowane w wyrobie przedmiotów, ozdobionych motywami religijnemi i ludowemi, w Ascoli Piceno, w Ankonie i w Fabriano.

Rzym posiada fabryki wyrobów ceramicznych, urządzone według najnowszych wymagań i kierowane przez prawdziwych artystów, poszukujących dla swej sztuki coraz to nowych wzorów linij, kształtów i barw. Z innych fabryk w granicach Lacjum zasługują na uwagę, zwłaszcza ze względu na piękne wyroby majolikowe, zakłady ceramiczne w Civitacastellane i w Viterbo.

Mniej znana szerszemu ogółowi, a jednak równie zasługująca na uwagę, jest wytwórczość ceramiczna Italji Południowej.

W miejscowości Castelli w Abruzzach istnieje prowadzona na rozległą skalę Szkoła Ceramiczna, wyspecjalizowana w wyrobie wazonów i talerzy artystycznych, utrzymanych przeważnie w nowoczesnym stylu; mniejsze warsztaty posiadają miejscowości: Teramo, Pescara i i.

W Kampanji najważniejszym ośrodkiem przemysłu ceramiki artystycznej jest miejscowość Vietri sul Mare. Jej wyroby posiadają w pomysłach, w wykonaniu, w kształcie i w wyrazie wybitne cechy starożytnej sztuki etruskiej. Kilka mniejszych warsztatów znajduje się w Neapolu i okolicach.

Piękne wyroby z majoliki i terakoty są wytwarzane w miejscowości Matera, pow. Basilicata.

Kalabrja posiada zakłady ceramiczne w miejscowościach Catanzaro i Reggio, oraz, najwiekszy, w Seminara.

Bujnie rozwija się przemysł ceramiczny na Sycylji. Fabryka w Palermo wyrabia w ilości ok. 15 tysięcy sztuk rocznie, statuetki z terakoty, ręcznie malowane farbami emaljowemi, figurki przedstawiające zwierzęta, wazony do kwiatów, itp. Warsztaty w Caltagirone wykonują wazony i inne

przedmioty, naśladujące po większej części dawny styl sycylijski i faentyński, (w ilości 5 — 6 tysięcy sztuk rocznie) i zbywane częściowo zagranicą.

Ścisłe określenie ogólnej wartości italskiego przemysłu ceramiki artystycznej jest niezmiernie trudne ze względu na to, iż jest on uprawiany na szerszą skalę zaledwie przez nieznaczną ilość większych fabryk, przeważnie zaś wyroby ceramiczne są wytwarzane w drobnych warsztatach rzemieślniczych, jak również z tego powodu, iż ocena tego rodzaju przedmiotów zależy od ich wartości artystycznej, nie dającej się łatwo ustalić w cyfrach. Wartość przybliżoną tego rodzaju produkcji obliczono na ok. 20 miljonów lirów rocznie.

b) **Wyroby porcelanowe i gliniane, służące do celów praktycznych.**

Są to wyroby przemysłu ceramicznego w ścisłem tego słowa znaczeniu, który powstał w Italji w drugiej połowie XIX w. W owym czasie powstały pierwsze fabryki w Doccia pod Florencją, w Medjolanie, w Pizie, w Mondovi (prow. Cuneo), w Lawana (prow. Varese) i t. p.

W ostatnich latach, w związku z rozpowszechnieniem się nowoczesnych urządzeń w najskromniejszych nawet lokalach mieszkalnych, nastąpił szybki rozwój przemysłu wyrobów, służących do ozdoby mieszkań i używanych w celach hygienicznych.

Przedmioty gliniane dzielą się na: wyroby z miękkiej gliny przypominającej dawną terakotę, barwy żółtawej; 2) z gliny półtrwałej i 3) z gliny trwałej, naśladującej porcelanę, zwanej również „porcelaną matową" lub „półporcelaną".

Zakłady ceramiczne posiadają specjalne oddziały dla fabrykacji tych trzech gatunków.

Z glinki miękkiej wyrabiane są przeważnie tanie naczynia stołowe; z półtrwałej i trwałej — różne przedmioty domowe, artykuły hygieniczne i sanitarne. Te ostatnie wyrabiają się również z gliny kamiennej („fire"), z gliny ogniotrwałej („fire - clay") i z żelaza emaljowanego.

Gatunki te różnią się między sobą pod względem odporności na uderzenia i na zmiany temperatury, zależnie od procesu fabrykacji, stosowango w specjalnych działach odpowiednich zakładów.

Glinka twarda nadaje się doskonale do wyrobu artykułów hygienicznych, zarówno ze względu na cechy techniczne materjału, jak i na zabarwienie i ciężar gatunkowy, usprawiedliwiające nadawaną jej często nazwę „porcelany". Umywalnie, akcesorja toaletowe, i wogóle wszelkie przedmioty, niewymagające szczególnie trudnej obróbki, są wyrabiane z najlepszej twardej glinki, t. zw. „matowej porcelany".

Do wyrobu artykułów hygienicznych służy ponadto wyżej wspomniana „fire - clay", chemiczna kompozycja o składzie różnym, od glinki twardej, odpowiednia jako materjał do przedmiotów, zbyt trudnych do wykonania z tej glinki, jako to: wanny, zbiorniki na wodę, i t. p.

Głównemi ośrodkami wytwórczości artykułów z glinki twardej są: Medjolan, Lambrate i Laveno (Varese); zaś wyrobów z „fire - clay" — Corsico pod Medjolanem i Gattinara w prow. Vercelli.

Z ceramiką artystyczną i jednocześnie z przemysłem ceramicznym łączy się ściśle wytwórczość kafli do wykładania ścian, t. j. z jednej strony kafli z terakoty lub miękkiej glinki, ozdobionych ręczną ornamentacją, i służących do pokrywania kominków pokojowych, układania „panneaux", fryzów i t. p., z drugiej zaś licznych przedmiotów i przyrządów, stosowanych w szpitalach, lokalach publicznych, zakładach przemysłowych (jako to: stacje elektryczne, laboratorja i t. p.) hotelach, pałacach, na luksusowych statkach pasażerskich i t. p.

Zgodnie z wymaganiami dzisiejszej techniki, kafle z glinki miękkiej, choć nadające się lepiej do motywów dekoracyjnych, zostały zastąpione, jako nietrwałe, przez kafle z glinki trwałej, wypalane w silnym ogniu i ozdobione emalją.

Italja posiada ok. 100 fabryk porcelany, terakoty, glinki i t. p., zatrudniających ogółem ok. 10 tysięcy robotników. Poniższa tablica wykazuje podział tego rodzaju zakładów według okręgów kraju, przyczem należy zaznaczyć, że odnośnemi cyframi są również objęte wyroby z terakoty i naczynia stołowe w gorszym gatunku.

Podział zakładów ceramicznych (wyroby w gorszym gatunku) na okręgi:

	Ilość fabryk	Ilość zatr. robotników
Piemont	20	1.134
Lombardja	41	4.384
Wenecja	24	940
Ligurja	34	1.486
Emilja	10	740
Toskanja	70	1.456
Marchje	6	327
Umbrja	8	258
Lacjum	17	748
Abruzzy i Molizze	3	33
Kampanja	20	992
Puglia	35	288
Sycylja	41	915
Sardynja	6	150
Ogółem	341	12.559

Roczna wytwórczość wyżej wspomnianych artykułów została ustalona w przybliżeniu na przeszło 200 tys. kwintali, wartości ok. 100 miljonów lirów.

c) **Wyroby z terakoty i naczynia służące do użytku codziennego (w gorszym gatunku).**

Ta skromna gałąź przemysłu ceramicznego posiada jednak dawną tradycję i w obecnych czasach wytwórczość jej stale się doskonali. Jako materjał służy w pierwszej linji glina, wydobywana z terenów przyfabrycznych, używana w stanie naturalnym, bez domieszki innych substancyj.

Niektóre zakłady tego rodzaju, zwłaszcza w prow. Weneckiej i w Toskanji, wyrabiają również ozdobne przedmioty z terakoty.

W fabrykacji stosowane są do dziś dnia dawniejsze metody obróbki ręcznej; jedynie w kilku postępowszych fabrykach zastosowano już urządzenia mechaniczne.

Wspomniane fabryki istnieją w Italji w liczbie przeszło 200 i zatrudniają przeszło 2.500 robotników.

Najważniejszym ośrodkiem wytwórczości, pod względem zarówno liczby przedsiębiorstw, jak i zatrudnionych robotników, jest (Toskanja przeszło 50 fabryk, zatrudniających przeszło 500 robotników). Ponadto zasługują na szczególną uwagę fabryki w Ligurji i Lacjum, oraz na Sycylji, wyrabiające naczynia stołowe i kuchenne, wazony do kwiatów, dekoracje fasad, balkonów i t. p.

Wywóz.

Niżej zamieszczona tabela zawiera dane, dotyczące wywozu produktów ceramicznych z Italji w r. 1913 — oraz w latach 1928 — 29.

	1913		1928		1929	
	Kwint.	Lirów	Kwint.	Lirów	Kwint.	Lirów
Wyroby z gładkiego białego fajansu i majoliki . . .	1.198	39.534	2 319	1.063.692	2.997	1.631.729
Wyroby z fajansu i majoliki, kolorowane i ozdobne .	617	32.064	3.700	4.963.683	7.766	7.429 603
Wyroby z gładkiej białej porcelany	2.154	236.040	237	200.614	147	150.025
Idem, kolorowane i ozdobne	844	185.680	391	636.444	598	796.846
Wyroby z glinki białej	4.148	186.660	2.619	880.213	2.566	731.291
Idem, kolorowane i ozdobne	6.·56	445.952	3.308	1.534.635	8 237	3.367.752
Wyroby z terakoty do użytku codziennego	112.050	1.792.800	7.403	791.097	8.711	654.748
Idem, inne	4.721	193.561	1.319	732.748	1.231	796.244
Kafle z terakoty	40.844	571.816	22.888	2.311.721	40.367	3.650.815
Inne wyroby ceramiczne . . . №	536	13.400	25.794	1.889.489	24.560	1.924.026

W dziale artystycznych wyrobów z fajansu, majoliki i terakoty oraz płyt do wykładania ścian wywóz zagranicę przewyższa znacznie przywóz; natomiast zapotrzebowanie na wyroby z porcelany i gliny, wywożone zresztą w większych ilościach, pokrywa się jednak częściowo importem z zagranicy.

Największem powodzeniem na rynkach światowych cieszą się italskie wyroby z fajansu i majoliki, kolorowane i ozdobne przedmioty z gliny oraz płyty kaflowe do wykładania ścian.

Przywóz wyrobów z terakoty, który był bardzo znaczny w okresie przedwojennym, obecnie coraz bardziej maleje.

Rynki.

Zamieszczone niżej zestawienia zawierają dane, dotyczące rozmiarów wywozu z uwzględnieniem kierunku eksportu.

KRAJE	Wyroby z materjałów białych lub kolorowanych gładkich	Wyroby kolorowane i ozdobne
	Kwintali	
Francja	21	127
Anglja	16	293
Szwajcarja	31	403
Argentyna	17	114
Kanada	43	272
Stany Zjedn. A. P. . . .	1.176	5.635
Indje Bryt. i Ceylon . . .	181	19
Indje Wsch. Holend. . . .	1.052	90
Egipt	183	63
Inne kraje	307	730
Ogółem	2.997	7.766

KRAJE	Kwintali
Grecja	1.720
Anglja	2.568
Jugosławja	1.044
Szwajcarja	8.363
Argentyna	3.466
Brazylja	5.954
Kanada	1.012
Stany Zjedn. A. P.	9.017
Indje Bryt.	7.018
Egipt	1.096
Inne kraje	5.109
Razem	40.367

Organizacja przemysłowa.

W myśl ustawy o organizacji korporacyjnej Państwa Italskiego, fabryki wyrobów ceramicznych i pokrewnych połączyły się w „Narodowe Zrzeszenie Faszystowskie Przemysłu Ceramicznego".

Z tego zrzeszenia są wyłączeni rzemieślnicy, którzy utworzyli osobną „Narodową Federację Faszystowską Związków Rzemieślniczych".

Ponadto, Rząd powołał do życia „Narodową Organizację Rzemiosł i Drobnego Przemysłu" („Ente Nazionale per l'Artigianato e per le Piccole Industrie"), działającą samodzielnie i posiadającą sekcję handlową i kredytową.

I. N. E.

WALNE ZGROMADZENIE IZBY HANDLOWEJ POLSKO-ITALSKIEJ

W dniu 5 czerwca r. b. przy bardzo licznym udziale członków i zaproszonych gości odbyło się jedenaste doroczne Walne Zgromadzenie Izby Handlowej Polsko - Italskiej, w którem oficjalne czynniki były reprezentowane ze strony italskiej przez pp. Luigi Petrucci, radcę Ambasady Italskiej, oraz dr. A. Menotti - Corvi, radcę handlowego Ambasady; ze strony polskiej przez p. Zygmunta Ładę, radcę M. P. i H.

Porządek dzienny obrad był następujący:

1. Wybór przewodniczącego i zagajenie posiedzenia;
2. odczytanie sprawozdania z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
3. sprawozdanie z działalności Izby za r. 1929;
4. sprawozdanie kasowe za r. 1929;
5. preliminarz budżetowy na r. 1930;
6. wybory do Rady i Komisji Rewizyjnej;
7. wolne wnioski.

Na przewodniczącego Zgromadzenia wybrano Ks. Franciszka Radziwiłła, który zagaił posiedzenie, stwierdzając, iż zebranie ze względu na wymaganą ilość obecnych jest prawomocne.

Po odczytaniu sprawozdania z ostatniego Walnego Zgromadzenia, wygłosił następujące przemówienie na temat działalności Izby w r. 1929 Ks. Radziwiłł:

O działalności Izby w r. 1929.

„Otwierając posiedzenie Walnego Zgromadzenia Izby Handlowej Polsko - Italskiej, pragnę przedewszystkiem zaznaczyć, iż w r. b. przypada 10-lecie istnienia Izby naszej, która została założona na podstawie statutu, zatwierdzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w dn. 7.VI.1920 r. i której inauguracyjne zebranie odbyło się w dn. 16 lipca 1920 r. Zamiarem naszym jest zwołanie w jesieni r. b. specjalnego zebrania z udziałem przedstawicieli obu rządów oraz sfer gospodarczych, na którem w sposób szczegółowy zostanie zobrazowana działalność Izby w ciągu pierwszego 10-lecia jej istnienia oraz znaczenie tej działalności dla całokształtu rozwoju stosunków gospodarczych i kulturalnych polsko - italskich. Niewielu wśród obecnych członków Izby jest tych, którzy zapisani są na liście jej założycieli. Zgodnie z aktem rejentalnym jest ich tylko dwóch, a jednym z nich jest p. dr. Antonio Menotti Corvi, inicjator Izby i jej ojciec duchowy, którego zasługi dla zbliżenia polsko-italskiego były niedawno podnoszone przez najwybitniejszych przedstawicieli społeczeństwa polskiego przy okazji obchodu 10-lecia jego działalności w Polsce, drugim jest p. Eligio Cariboni, b. Wice-Prezes n/Izby. Nie zamierzam tutaj kreślić historji rozwoju n/Izby w ciągu 10-lecia jej istnienia, gdyż będzie to uczynione we właściwym czasie, pragnąłem tylko przypomnieć ten moment,

ASSEMBLEA GENERALE DELLA CAMERA DI COMMERCIO POLACCO-ITALIANA

Il 5 giugno u. s. ebbe luogo la undicesima Assemblea Generale dei Soci della Camera di Commercio Polacco - Italiana. Un numero considerevole di membri nonche di ospiti invitati prese parte alla seduta. Il Governo italano vi era rappresentato dal Sigg. Luigi Petrucci della R. Ambasciata d'Italia, e dal Dott. A. Menotti Corvi, Addetto Commerciale all'Ambasciata d'Italia in Varsavia, il Ministero dell'Industria e Commercio — dal Consigliere Zygmunt Łada.

Si deliberò il seguente ordine del giorno:

1) Elezioni del Presidente e apertura della seduta.
2) Lettura del verbale dell'ultima Assemblea Generale.
3) Relazioni sull'attivita della Camera nel 1929.
4) Rendiconto finanziario e bilancio del 1929.
5) Bilancio preventivo per l'anno 1930.
6) Elezioni del Consiglio e dei Sindaci.
7) Proposte facoltative.

Venne eletto alla Presidenza il Principe Francesco Radziwiłł, che aprì l'Assemblea, dichiarandola valida in presenza dei numerosi intervenuti.

Dopo di aver letto il verbale dell'ultima Assemblea Generale il Principe Radziwiłł passo ad illustrare l'attivita svolta dalla Camera durante il 1929.

Relazione dell'attività della Camera nell'anno 1929

Fra breve la nostra Camera compirà un decennio di vita. Il nostro Statuto fu approvato dal Ministero degli Interni il 7 giugno 1920 e la prima Assemblea inaugurale si tenne il 16 luglio 1920. Dei soci attuali della Camera non sono molti quelli menzionati nell'elenco dei fondatori. Anzi come si rileva dall'atto notarile costitutivo, fra noi ci sono ora soltanto due soci che figurano in quell'atto commerciale: l'Addetto Commerciale all'Ambasciata d'Italia Comm. Dott. Antonio Menotti Corvi, ed il Cav. Eligio Cariboni, ex Vicepresidente della nostra Camera. Non mi propongo qui di illustrare la storia dello sviluppo della Camera nei suoi dieci anni di vita; ciò sara fatto a suo tempo, quando si terra una speciale Assemblea, presieduta, dai Rappresentanti di ambedue i Paesi e dalle piu illustri personalita del mondo economico e si dara relazione particolare dell'attivita svolta dalla Camera nel sua primo decennio di vita. Allora vedremo piu chiaramente quale importanza essa abbia raggiunto e che cosa abbia rappresentato, per quanto riguardo lo sviluppo complessivo sia delle relazioni economiche che di quelle culturali italo - polacche. Oggi desidero soltanto ricordare quest'ultima circostanza ed ancora una volta rilevare i meriti di Colui al quale dobbiamo l'iniziativa e la creazione della nostra Camera. Infatti non v'ha dubbio che il fonda-

i wskazać osobę, której powstanie i rozwój ma do zawdzięczenia n/Izba.

Przechodząc do zobrazowania działalności Izby w r. 1929, muszę przedewszystkiem nadmienić, iż stosunki gospodarcze między Polską a Italją w dalszym ciągu rozwijają się dość pomyślnie, jakkolwiek rozwój ten nie jest wolny od różnych mankamentów.

Wprawdzie wywóz do Italji w r. ub. zmniejszył się o 5,10 milj. zł. i wyniósł 43,8 milj. zł., lecz zmniejszenie to jest natury konjunkturalnej, a więc przejściowe.

Jeżeli wziąć pod uwagę ostatnie cztery lata, można stwierdzić, iż wywóz utrzymuje się na poziomie 40 do 50 milj. zł. i na tym poziomie się ustabilizował. Przed rokiem 1926 wywóz do Italji wynosił od 2 do 10 milj. zł., a więc równał się nieznacznemu odsetkowi wywozu obecnego. Przywóz w r. 1929 w porównaniu z r. 1928 zwiększył się prawie o 1 milj. zł. i wyniósł 83.9 milj. zł. Szczegółowa analiza handlu polsko-italskiego w r. 1929 będzie niebawem opublikowana w n/organie Polonia-Italia.

Udział Izby w nawiązywaniu stosunków handlowych między Polską a Italją jest nadal bardzo wydatny, a tego wyrazem jest niezmiernie ożywiona koespondencja, jaką Izba utrzymuje ze sferami gospodarczemi zarówno Polski, jak i Italji. W r. 1929 Izba otrzymała listów 765, wysłała zaś 705, natomiast

w r. 1928 otrzymano listów	758,	wysłano	695
w r. 1927	,,	732,	,,	642
w r. 1926	,,	285,	,,	215
w r. 1925	,,	372,	,,	247

Członków Izba liczy 125, natomiast w r. ub. liczyła tylko 103.

Izba współdziałała w zawarciu całego szeregu tranzakcyj handlowych, załagodziła i przyczyniła się do zlikwidowania licznych zatargów natury handlowej między firmami polskiemi a italskiemi, a nadto wielokrotnie interwenjowała u władz polskich z powodu nieporozumień natury celnej.

Liczba wydanych przez Izbę świadectw pochodzenia zmniejszyła się b. wydatnie, wynosząc 130, podczas gdy w r. 1928 wyniosła 225. Tłomaczy się to z jednej strony zmniejszeniem wywozu niektórych artykułów, które wymagają świadectw pochodzenia, z drugiej zaś okolicznością, iż świadectwa pochodzenia wydawane są również przez nowopowstałe Izby przemysłowo-handlowe.

Liczba świadectw pochodzenia wydanych w ostatnich 5 latach za pośrednictwem Izby oraz waga i wartość wywiezionych towarów uwidoczniona jest w następującem zestawieniu:

Rok	Liczba św. pochodzenia	Waga towarów eksportow. w kg.	Ich wartość w złotych
1925	48	653.940.00	577.348.40
1926	81	1.530.585.00	915.236.00
1927	116	1.349.288.00	1.151.148.35
1928	220	1.960.731.00	1.969.047.75
1929	130	906.875.00	1.255.931.26

tore ed il suo protettore instancabile sia il Sig. Dott. Antonio Menotti Corvi. Or non è molto, la nostra Camera è stata ben lieta, in occasione della ricorrenza del decimo anno di attività in Polonia del Dott. Menotti Corvi di riconoscere i suoi alti meriti e di tributargli un'attestazione di stima alla presenza di insigni personalità del mondo governativo, diplomatico ed economico.

Passando ad illustrare l'attività della Camera nel 1929 possiamo con sicurezza constatare che le relazioni fra la Polonia e l'Italia vanno favorevolmente sviluppandosi, benchè la generale depressione economica mondiale dell'anno decorso abbia influito svantaggiosamente sulle medesime.

Infatti l'esportazione in Italia nel 1929 diminuì di 5,10 milioni di zloty ed ammontò a soli 43,8 milioni di zloty. La nostra statistica degli ultimi quattro anni mostra che detta esportazione annuale si mantiene ad un livello da 40 a 50 milioni di zloty.

Prima del 1926 l'esportazione in Italia ascendeva ad una cifra che andava de 2 a 10 milioni di franchi svizzeri all'anno e quindi era pari soltanto ad una piccola percentuale dell'esportazione d'oggi. L'importazione aumentò rispetto a quella del 1928 di 1.000.000 di franchi svizzeri ed ascese a 67,1 milioni di franchi svizzeri.

I singoli dati dell'analisi del commercio italo-polacco nel 1929 saranno prossimamente pubblicati nel nostro organo „Polonia-Italia". L'incremento delle relazioni commerciali fra la Polonia e l'Italia continua a costituire una delle più importanti funzioni della nostra Camera: prova ne sia la corrispondenza, che si può definire senz'altro intensa e che è stata scambiata con le sfere economiche sia polacche che italiane. Metto in rilievo una breve statistica delle lettere spedite e ricevute negli ultimi cinque anni.

nell'anno	1929	ricevemmo	766	e ne spedimmo	705
,,	1928	,,	758	,,	695
,,	1927	,,	732	,,	642
,,	1926	,,	285	,,	215
,,	1925	,,	372	,,	247

Presentemente la Camera conta 125 soci. Nell'anno finanziario ne uscirono II e se ne aggiunsero 43, fra i quali si annoverano ditte ed istituzioni molto serie.

Uno dei compiti più importanti assolti dalla Camera è stato quello di cooperare e di collaborare nella stipulazione di tutta una serie di contratti commerciali.

Del pari, il contribuire a mitigare ed a risolvere numerose vertenze di natura commerciale tra le ditte polacche ed italiane ed il frequente intervento presso le autorità polacche a causa di controverse interpretazioni della tariffa doganale, costituiscono pure una delle più serie ed importanti funzioni della nostra Camera. Il numero dei certificati d'origine rilasciati nell'anno scorso è considerevolmente diminuito, poichè ammontò solamente a 130, mentre nel 1928 fu di 225. Tale sensibile diminuzione è da attribuirsi in parte alla diminuita esportazione di taluni articoli per i quali è richiesto il certificato d'origine ed in parte

Poza wymienionemi wyżej czynnościami, Izba wzięła żywy udział w akcji propagandowej z jednej strony na rzecz Powszechnej Wystawy Krajowej, z drugiej na rzecz Targów Medjolańskich, wydając z okazji 10-lecia ich istnienia specjalny numer swego organu „Polonia - Italia".

W związku z zawarciem ugody między rządem italskim a Watykanem, Izba wysłała dwa pisma: do Nuncjatury i do Ambasady Italskiej w Warszawie, w których dała wyraz swej radości z powodu tego historycznego i niezmiernie doniosłego dla całej ludzkości zdarzenia. Na listy te Izba otrzymała odpowiedzi.

W miesiącu kwietniu z powodu wyjazdu p. posła Maioniego z Polski Izba wzięła udział w uroczystości pożegnalnej, jaką urządziły z tej okazji inne organizacje i w czasie tej uroczystości Wice-Prezes Izby naszej p. baron Dangel wręczył p. Maioniemu dwa pięknie oprawne roczniki n/wydawnictwa „Polonia - Italia".

W końcu r. ub. z powodu 10-lecia działalności dyplomatyczno - gospodarczej p. dr. Antonio Menotti - Corviego, Radcy Handlowego Ambasady Italskiej w Warszawie, Izba wydała bankiet, w którym wzięli udział członkowie Ambasady z p. hr. Martin Franklinem Ambasadorem Italji na czele, przedstawiciele Rządu z p. Wice-Ministrem Doleżalem oraz przedstawiciele sfer gospodarczych, politycznych, naukowych i prasy. W związku z tą uroczystością wydaliśmy specjalny numer „Polonji - Italji" oraz odbitkę książkową, w której zamieściliśmy przeszło 20 artykułów najwybitniejszych przedstawicieli rządu, sfer gospodarczych i świata naukowego, rzucających światło nietylko na znaczenie działalności p. dr. Antonio Menotti Corviego, lecz również na rozwój stosunków gospodarczych polsko - italskich w ostatniem 10-leciu. Publikacja ta, szeroko rozesłana w Polsce, Italji i innych krajach, odbiła się wszędzie głośnem echem, o czem świadczą otrzymane przez Izbę listy — w liczbie przeszło 100 — od wybitnych osobistości w Polsce i Italji, oraz liczne artykuły w prasie.

Mamy także do zaznaczenia bardzo pomyślny rozwój naszego organu „Polonia-Italia". Liczne przedruki naszych artykułów i wiadomości pojawiają się coraz częściej i obficiej w prasie italskiej, zwłaszcza fachowej; świadczy to bezwzględnie o wzrastającem znaczeniu i propagandowej wartości naszego organu. To też w miejscu tem niech mi wolno będzie złożyć publicznie podziękowanie redakcji tego, organu na ręce dzisiaj już zasłużonego jego redaktora p. Dra Pączewskiego.

W końcu niech mi wolno będzie wyrazić serdeczn podziękowanie i uznanie wszystkim członkom naszej Rady, którzy dzięki sumiennemu pojmowaniu i wykonywaiu przyjętych na siebie obowiązków, współpracą swą z pewnością w niemałym stopniu pyczynili się do pomyślnego rozoju naszej Izby, który w mojem krótkiem sprawozdaniu z radością wykazałem.

anche alla circostanza che le Camere di Commercio ed Industria sono state ugualmente autorizzate ad emettere i certificati d'origine.

Mi permetto di riportare qui appresso la statistica dei certificati d'origine rilasciati dalla nostra Camera negli ultimi cinque anni con i dati concernenti il peso ed il valore delle merci esportate dalla Polonia in Italia:

Anno	Numero dei certificati d'origine	Peso delle merci esportate (in kg.)	Valore in Zloty
1925	48	653.940.00	577.348.40
1926	81	1.530.585.00	915.236.00
1927	116	1.349.288.00	1.151.148.35
1928	220	1.960.731.00	1.969.047.75
1929	130	906.875.00	1.255.931.26

Nel campo della propaganda, che costituisce pure uno dei compiti piu importanti della nostra Camera, abbiamo spiegato una notevole attivita, e precisamente a favore dell'Esposizione Generale Polacca di Poznań, come pure a favore della Fiera di Milano. In occasione del decimo anno di esistenza di quest'ultima pubblicammo un numero speciale del nostro organo „Polonia - Italia".

Oltre alla normale attivita camerale occorre notare che in relazione alla stipulazione dell'accordo fra il Governo italiano ed il Vaticano la Camera inviò due lettere: cioè all'Ambasciata ed alla Nunziatura di Varsavia, nelle quali ha espresso tutto il proprio giubilo per lo avvenimento storico di così elevata importanza per l'umanita intera.

E la Camera ebbe l'onore di ricevere le relative risposte.

In occasione della partenza dalla Polonia di S. E. Maioni la Camera prese parte alla cerimonia d'addio e in quest'incontro il Vicepresidente della medesime, barone Dangel offrì al festeggiato due annuali della rivista „Polonia - Italia".

Infine per la ricorrenza del decennio di attivita diplomatico-economica in Polonia del Dott. Menotti Corvi, Addetto Commerciale all'Ambasciata d'Italia a Varsavia, la Camera diede un banchetto, al quale intervennero dell'Ambasciata, S. E. l'Ambasciatore d'Italia Conte Martin Franklin con i membri dell'Ambasciata, i rappresentanti del nostro Governo con a capo il Sottosegretario Doležal, come pure altri rappresentanti del mondo politico, economico, scientifico e giornalistico.

In tale occasione la nostra Camera pubblicò un numero speciale della rivista „Polonia-Italia" ed un volume contenente oltre 20 articoli, dovuti alla penna dei piu illustri rappresentanti dello Stato, del mondo economico, scientifico e giornalistico. Questi interessanti articoli valsero ad illustrare egregiamente non solo l'importanza dell'attivita svolta dal Dott. A. Menotti Corvi, ma anche il complesso sviluppo delle relazioni economiche italo-polacche durante questi ultimi dieci anni.

Questa pubblicazione fu largamente diffusa in Polonia ed in altri paesi e dell'interesse cospicuo da essa destato fanno fede centinaia di lettere pervenute

O sytuacji gospodarczej Italji.

Z kolei zabrał głos p. dr. A. Menotti Corvi, który na temat sytuacji gospodarczej Italji w r. ub. i w chwili obecnej powiedział, co następuje:

„Zdaje się, że nic bardziej nie jest przekonywujące, jak wymowa cyfr. Nie jest to może język wesoły, nie przemawia do wyobraźni, nie podnieca naszych nerwów, nie trzyma uwagi słuchacza w napięciu — język suchy, twardy, szary, jak rzeczywistość. Ale liczby, wypośrodkowane przez nieubłagane w swej objektywności maszyny do liczenia w urzędach statystycznych, kryją w sobie prawdę i logikę, której żadna elokwencja, żaden argument nie zdoła się przeciwstawić.

To też, kiedy, zwyczajem lat ubiegłych, na tem świetnem zgromadzeniu i nietylko świetnem, lecz i uroczystem, bo związanem z dziesiątą rocznicą istnienia Izby, mam przemawiać o sytuacji gospodarczej Italji w 1929 roku, to sądzę, że źródłem, skąd rzucić będzie można najjaśniejszy refleks na obecną sytuację gospodarczą Italji, będą liczby. W celach porównawczych będę miał trzy daty na względzie: rok 1913, 1922 i ostatnie dwa lata, czyli okres przedwojenny, początek nowej ery faszystowskiej i lata, w których nowa era ma możność zaprezentować pokłosie dokonanych wysiłków i trudów. Dla przejrzystości będziemy przedewszystkiem operować wskaźnikami, które wszędzie zdobyły sobie na stałe obywatelstwo. Przyjmujemy dla roku 1913 liczbę 100. Zgodnie z najnowszemi obliczeniami zobaczymy, iż wskaźnik ten w latach 1922 i 1928 wyniósł dla:

Konsumcji węgla, nafty i energji elektrycznej	102	161
Produkcji stali	106	212
Importu bawełny surowej	93	121
Wywozu surowego jedwabiu	82	115
Przewozu towarów na kolejach żelaznych	101	150
Przewozu towarów morzem	74	110
Natomiast: obieg banknotów wyniósł	789	757
Ceny hurtowe	529	491
Wartość dolara	402	361

Ta wiązanka liczb najbardziej charakterystycznych mówi sama za siebie, przemawia dobitnie, nie wymaga komentarzy. Nie obejmuje ona wszystkich dziedzin życia gospodarczego, stanowi jednak podstawę dla wytworzenia sobie przybliżonej opinji o efekcie rządów obecnego regime'u. Zatrzymajmy się teraz przy niektórych szczegółach, które pozwolą wyłuszczoną przez nas opinję lepiej ugruntować i usunąć ewentualne wątpliwości.

Ludność w Italji, która w latach 1921 do 1928 zwiększyła się o 2.400.000 osób, w r. 1929 w dalszym ciągu zwiększała się o 335.000 osób, wynosząc na 31.XII.1929 r. 41.508.000 osób Przyrost ludności jest rezultatem wydatnego zmniejszenia się emigracji, wzrostu liczby urodzin i zmniejszenia się śmiertelności. Równolegle z przyrostem ludności wzmaga się produkcja pszenicy, zapewniając krajo-

a questa Camera da illustri personalità della Polonia e dell'Italia. Del pari la stampa di ambedue i Paesi ha dedicato numerosi e lusinghieri articoli, commentando questa pubblicazione.

Dobbiamo rilevare ancora che lo sviluppo della nostra rassegna mensile „Polonia - Italia" è quanto mai favorevole anche dal lato editoriale. Le moltissime riproduzioni dei nostri articoli e informazioni appariscono sempre più frequenti ed abbondanti nella stampa italiana, specialmente in quella professionale, ciò che attesta la crescente importanza ed il valore propagandistico del nostro organo. Mi sia quindi concesso in questa Sede di rendere pubbliche grazie alla redazione del medesimo nella persona del suo redattore Sig. Dott. L. Pączewski, già tanto benemerito; infine mi sia permesso di esprimere i miei più sentiti ringraziamenti e la mia piena riconoscenza a tutti i membri del nostro Consiglio, i quali, grazie alla loro coscienziosa comprensione ed adempimento degli obblighi assunti, con la loro opera hanno non poco contribuito al favorevole sviluppo della nostra Camera che nella mia breve relazione sono stato ben lieto di aver potuto dimostrare.

Sulla situazione economica in Italia.

Dipoi prese la parola il Sig. Dr. A. Menotti Corvi, che parlò ampiamente della situazione economica dell'Italia nell'anno scorso e nell'anno presente, esponendo quanto segue:,

Sembra che nulla sia più convincente del linguaggio delle cifre. Non è forse un linguaggio divertente. Non parla all'immaginazione, non stimola i nostri nervi, non attira l'attenzione dell'uditorio: lingua arida, dura, grigia come la realtà. Ma le cifre calcolate dalle macchine negli uffici di statistica, le cifre implacabili nella loro obbiettività, contengono in se verità e logica, a cui nessuna eloquenza, nessun argomento può opporsi.

Come nello scorso anno, in questa eletta Assemblea — Assemblea non solo eletta, ma anche solenne, perchè coincidente col decennio della fondazione della Camera, mi intratterò sulla situazione economica dell'Italia nell'anno 1929; e ritengo che la fonte, da cui si patrà gettare la migliore luce sull'attuale situazione economica dell'Italia, saranno le cifre. Per le comparazioni ho scelto 3 date: il 1913, il 1922 e gli ultimi due anni, ossia il periodo d'anteguerra, l'inizio della nuova era fascista e gli anni in cui la nuova era è stata in grado di presentare la messe degli sforzi e delle fatiche compiute.

Per chiarezza, ci serviremo anzitutto di indici che hanno ormai diritto di cittadinanza universale. Sulla base del 1913 come 100, secondo rilievi più recenti, osserviamo che tale indice rispetto agli anni 1922 e 1928 è stato per:

il consumo del carbone, del petrolio e dell'energia elettrica	102	161
la produzione dell'acciaio	106	212
l'importazione del cotone greggio	93	121
l'esportazione della seta greggia	82	115
il trasporto delle merci sulle ferrovie	101	150
quello su navi	74	110
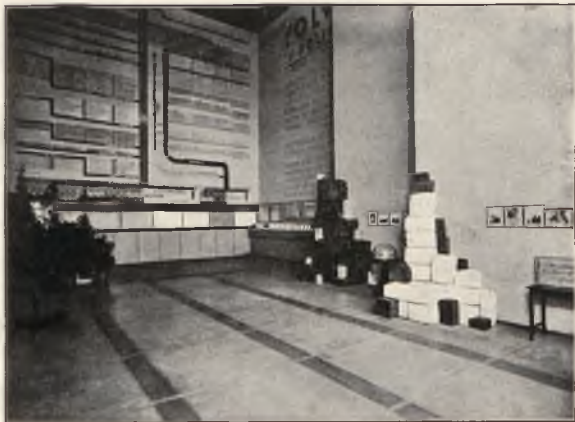
Wnętrze pawilonu Zakładów Solvay w Polsce na Powsz. Wystawie Krajowej w Poznaniu.
Interno del Padiglione degli Stabilimenti Solvay in Polonia all'Esposizione Generale Polacca in Poznań.

Fabryka chemiczna Związku Koksowni w Wielkich Hajdukach
Stabilimento Chimico dell'Unione delle Fabbriche di Coke in Wielkie Hajduki.

wi coraz większą samowystarczalność. W r. 1929 produkcja pszenicy wyniosła 70.6 milj. kwint. czyli o 8.4 milj. więcej, niż w r. 1928, o 17.3 milj. więcej, niż w r. 1927 i o przeszło 20 milj. więcej, niż przed wojną. Przyczyny tego wrostu produkcji pszenicy dobrze są już wszędzie znane. Intensyfikacja uprawy zboża, meljoracja integralna i t. p. oto czynniki, które sprawiły, iż Italja coraz więcej uniezależnia się od przywozu zboża zagranicznego. Kiedy z 1 ha przed wojną wyprodukowano w Italji Północnej 15.3 kwint. obecnie 19.5, w Italji Środkowej — dawniej 10.3 — obecnie 11.5 w Południowej i na wyspach 3, obecnie—13,5 kwint.

Wytwórczość przemysłowa, która po wojnie światowej doznała ogromnej redukcji i przechodziła ciężki kryzys poczynając od r. 1923 stale się wzmaga i przewyższa już poziom przedwojenny. Dotyczy to szczególnie produkcji górniczo - hutniczej, metalowej i mineralnej. Inne gałęzie przemysłu rozwinęły się i udoskonaliły pod względem urządzeń technicznych, dzięki czemu mogły znacznie wzmódz swą wydajność i zdolność konkurencyjną. Ich wytwórczość nietylko jest w stanie całkowicie zaspokoić potrzeby lokalne, lecz nadwyżkę swą wywozi do licznych obcych krajów, położonych we wszystkich częściach świata. Oto kilka bardziej charakterystycznych danych:

Produkcja hydroelektryczna, która w r. 1922 wynosiła 4.7 miljardów kwh (kilowatogodzin), w r. 1929 wyniosła 9.7 kwh. Bardzo pomyślny rozwój wykazuje również przemysł chemiczny. Tak więc kwas siarkowy wzrósł w okresie 1921—1928 z 617.269 ton do 1.041.600, produkcja superfosfatów wzrosła z 8,5 milj. kwint. do 13 milj. w r. 1929, siarczan amoniakalny z 60 tys. q. do 1.200 tys. q. i t. p.

Wartość produkcji górniczej wzrosła w latach z 1921—1928 z 761.7 milj. lir. do 1.193,2 milj., produkcja żelaza lanego w r. 1927 wyniosiła 494,7 tys. ton, w r. 1928 — 507,611 i w r. 1929 — 678,491, produkcja stali w tychże latach—1.594.527, 1.963.127 i 2.142.765. Razem więc produkcja żelaza i stali wyniosła w r. 1929 — 2.821.256, podczas gdy w r. 1921 — 713.827 ton. Przemysł mechaniczny, którego produkcja zdobyła sobie uznanie na całym świecie, może poszczycić się specjalnie dodatniemi rezultatami, w szczególności zaś przemysł budowy okrętów oraz przemysł automobilowy. Marynarka handlowa rozporządza obecnie 1396 okrętami pojemności 1.918.073 ton.

Ponadto od początku wojny Italja wybudowała 10 nowych wielkich linjowców transatlantyckich, o pojemności od 15 do 33 tys. ton. Obecnie projektuje się budowa dwóch dużych statków o pojemności od 45 do 47 tys. ton i szybkości ponad 27 węzłów; satki te będą więc jedne z największych i najszybszych na świecie. W produkcji automobilowej osiągnięto poziom 60.000 wozów rocznie i mimo ostrej konkurencji światowej wozy italskie zwycięsko przenikają na wszystkie rynki światowe.

Obok wspomnianych wyżej gałęzi przemysłu bardzo pomyślnie rozwijają się również gałęzie prze-

Mentre la circolazione delle banconote era di	789	757
i prezzi all'ingrosso	529	491
il valore del dollaro	402	361

Questo primo gruppo delle cifre più caratteristiche e di per se stesso un chiarimento, e un linguaggio limpido, non necessita commenti.

Esso non tocca tutti i campi della vita economica; ma costituisce tuttavia una base per potersi fare un'idea degli effetti dell'attuale Regime.

Fermiamoci ora su alcuni particolari, che permetteranno di meglio consolidare tale idea, nonche di prevenire eventuali dubbi.

La popolazione dell'Italia, accresciutasi dal 1921 al 1928 di 2.240.000 persone, nel 1929 è aumentata ulteriormente di 335.000 abitanti, sicchè al 31.XII 1929 ascese a 41.508.000 abitanti. Questo incremento della popolazione è in rapporto diretto con la notevole diminuzione dell'emigrazione, con l'aumento delle nascite e con la diminuzione della mortalità. Parallelmente con la popolazione, è cresciuta la produzione granaria assicurando al Paese un'indipendenza sempre maggiore. Nel 1929 la produzione granaria è ascesa a 70,6 milioni di q.li cioè ad 8,4 milioni di più che nel 1928, a 17,3 milioni di più che nel 1927, e ad oltre 20 milioni di più che nell'anteguerra. Le ragioni di un tale aumento della produzione granaria sono a tutti ben note. L'intensificazione della coltivazione dei cereali, la bonifica integrale, ecc. sono fattori che hanno ben contribuito a rendere l'Italia sempre più indipendente dall'importazione dei cereali esteri. Mentre nell'anteguerra si producevano nell'Italia Settentrionale 15,3 q.li per ha, ora se ne producono 19,66; nell'Italia Centrale rispettivamente 10,3 ed 11,5; nell'Italia Meridionale e nelle Isole si producevano prima 3 q.li ed attualmente q.li 13,5.

La produzione industriale, che dopo la guerra mondiale aveva subito una fortissima diminuzione e traversato una difficile crisi, dal 1923 aumenta di continuo, e già ha superato il livello dell'anteguerra. Ciò concerne specialmente la produzione mineraria e metallurgica. Altri rami dell'industria si sono sviluppati assai favorevolmente, per essersi oltremodo perfezionati negli impianti tecnici, sì da aver potuto intensificare considerevolmente la loro produttività e la loro capacità di concorrenza. La produzione di essi non solo è sufficiente a coprire interamente il fabbisogno interno, ma ha un'eccedenza che esporta in numerosi paesi, in tutte le parti del mondo. Riportiamo alcuni dati più caratteristici:

La produzione idroelettrica, che nel 1922 ascendeva a 4,7 miliardi di KWH, nel 1929 ne ha segnati 9,7. Uno sviluppo assai favorevole si nota pure nell'industria chimica. Infatti la produzione dell'acido solforico è aumentata nel periodo 1921—1928 da 617.269 tonn. a 1.041.600; quella dei superfosfati da 8,5 milioni di q.li a 13 milioni nel 1929; la produzione del solfato ammoniacale — da 60 mila a 1.200 mila q.li ecc.

Il valore della produzione mineraria è salito nel

mysłu spożywczego, włókienniczego, konfekcyjnego, mineralnego, artystycznego i t. p., o których szczegółowe dane znajdą Panowie w organie „Polonia-Italia". Ten do olbrzymich rozmiarów rozbudowany przemysł zatrudnia dziś potężną armję robotników, liczącą ok 1 milj. osób, z czego przeszło ⅓ przypada na przemysł włókienniczy.

Co się tyczy bilansu handlowego, podobnie jak w latach poprzednich, był on ujemny i nadwyżka przywozu wyniosła 6,4 miljardy, podczas gdy w roku 1928 — 7,3 miljarda, czyli, że w roku ubiegłym nadwyżka ujemna zmniejszyła się prawie o 1 miljard lirów.

Jak wszystkie inne kraje, również i Italja posiada swoich bezrobotnych, których liczba w końcu r. 1929 osiągnęła 460 tys., w związku z zanikiem w tym okresie ruchu budowlanego. W r. b. w pierwszych trzech miesiącach liczba ta spadła do 385 tys., malejąc w następnych miesiącach w dalszym ciągu. Jest to rezultat przesilenia gospodarczego, które dotknęło wszystkie kraje i którego przyczyny zbyt dobrze są wszystkim znane, aby należało jeszcze raz je oświetlać. Wspomnę tutaj tylko, że w porównaniu z innemi państwami liczba bezrobotnych w Italji nie jest zastraszająca. W Niemczech liczba ta przekroczyła, łącznie z częściowo bezrobnotnymi, już półtora miljona, w Anglji również 1½ miljona, a w małej Austrji wynosi ona 265 tysięcy.

Zjawisko bezrobocia, któremu rząd italski stara się wszelkiemi stojącemi do jego dyspozycji środkami zapobiec, nie daje się zbyt dotkliwie odczuć krajowi. Zawdzięcza to Italja doskonale rozbudowanemu ustawodawstwu społecznemu i w szczególności ustawie o ubezpieczeniach przeciw bezrobociu, o czem obszernie pisałem w numerze 3/4 „Polonji-Italji". Doprowadzona do najbardziej doskonałych form organizacja korporacyjna państwa wykazała, w jak ogromnej mierze harmonijna współpraca wszystkich grup społecznych i należyte zrozumienie wzajemnych intresów wychodzi na korzyść interesom kraju i jego wszystkim mieszkańcom. Jest to rezultat nowych podstaw ustroju społecznego w Italji, który oznacza nową erę w dziejach naszej Ojczyzny.

Zamykając naszkicowany wyżej obraz sytuacji gospodarczej Italji, muszę kilka uwag poświęcić jeszcze sytuacji finansowej naszego kraju. Nie będę mówił o posunięciach rządu italskiego, które doprowadziły do stabilizacji waluty italskiej i do równowagi budżetu państwowego. Są to rzeczy wszystkim Panom dobrze znane, chociażby z licznych artykułów, jakie tym kwestjom poświęciliśmy w naszym organie. Stwierdzę tylko, iż rok 1929 w dziedzinie finansowej był dla Italji szczególnie pomyślny. W sprawozdaniu dorocznem na Walnem Zgromadzeniu „Banca d'Italia", prezes jego Stringher zaznaczył, iż odchylenia od parytetu złota były tylko chwilowe i minimalne. Kurs dolara wahał się od 19.07 do 19.11, funt sterl. od 92.54 do 93.27.

Budżet państwowy od szeregu lat wykazuje nadwyżkę dochodów nad rozchodami. Jeszcze nie jest znany rezultat zamknięć rachunkowych w roku finansowym 1929-30. Przewidywana jest jednak przewyżka dochodów nad rozchodami, zgodnie z preli-

corso degli anni 1921—1928 da 761,7 a 1.193,2 milioni di lire; la produzione della ghisa segnava nel 1927 494,7 mila tonn., nel 1928—5o7,611 e nel 1928 — 698.491; quella dell'acciaio negli stessi anni è stata di 1.594.527, 1.963.127 e 2.142.765 tonn. Complessivamente dunque la produzione del ferro e dell'acciaio nel 1929 ha segnato 2.821.256 t., mentre nel 1921 era di sole 713.827 tonn. L'industria meccanica, la cui produzione si è tanto affermata in tutto il mondo, può vantare seri risultati positivi, e in modo speciale l'industria delle costruzioni delle navi e delle automobili.

La marina mercantile è in continuo e magnifico sviluppo. L'Italia ha costruito recentemente 10 grandi navi transatlantiche, della capacità da 15 a 33 mila tonn. e della velocità di oltre 27 nodi; navi fra le più grandi e veloci del mondo. Nella produzione automobilistica si è raggiunto un livello di 60.000 macchine all'anno, e malgrado la forte concorrenza mondiale, le macchine italiane penetrano vittoriosamente in tutti i mercati del mondo.

Oltre alle citate industrie, si sviluppano assai favorevolmente anche i rami: alimentare, tessile, dell'abbigliamento, minerario, dell'arte applicata, ecc.; dati particolareggiati su di essi trovansi nel nostro organo „Polonia - Italia". La nostra industria, sviluppatasi mirabilmente, occupa oggi larghe schiere di operai, calcolati ad oltre un milione, di cui più di un terzo nell'industria tessile.

Quanto alla bilancia commerciale, essa, al pari dei precedenti anni, è stata passiva, con un'eccendenza delle importazioni per un valore di 6,4 miliardi di lire, mentre nel 1928 tale eccedenza ha segnato 7,3 miliardi; in altri termini, nel passato anno il saldo passivo è diminuito di quasi un miliardo di lire.

Come tutti gli altri Paesi, anche l'Italia ha i suoi disoccupati, di cui, alla fine del 1929 il numero ha raggiunto 460 mila, in relazione, fra l'altro, al cessato movimento edilizio in tale periodo. Nei primi tre mesi del corrente anno tale cifra è scesa sino a 385 mila, ed ha continuato a diminuire nei mesi seguenti. E' questa una conseguenza della crisi economica che ha colpito ogni paese, e le cui ragioni sono fin troppo note a tutti perchè occorra chiarirle ancora una volta. Accennerò qui soltanto che, di fronte agli altri paesi, il numero dei disoccupati in Italia non è tale da preoccupare. In Germania questo numero, con quello degli operai parzialmente disoccupati, ha già oltrepassato un milione e mezzo, in Inghilterra ugualmente, e nella piccola Austria esso ammonta a 265 mila.

Il fenomeno della disoccupazione, che il Governo italiano, con tutti i mezzi di cui dispone, cerca di prevenire, non si fa poi troppo risentire nel Paese. L'Italia deve ciò alla perfetta costruzione della sua legislazione sociale, e particolarmente alla legge sulle assicurazioni contro la disoccupazione, di cui mi sono particolarmente diffuso nell'ultimo numero della „Polonia - Italia".

L'organizzazione corporativa dello Stato, condotta alle più perfette forme, ha dimostrato in quale

minarzem budżetowym. Uchwalony już preliminarz budżetowy na rok 1930-31 przewiduje przewyżkę po stronie dochodów w kwocie 5,3 miljarda lirów, czyli o 4,6 miljarda więcej, niż w roku poprzednim.

Oto w największym skrócie obraz sytuacji gospodarczej Italji w roku ubiegłym, która w świetle cyfr nie zdaje się dawać powodu do złowróżbnych zapowiedzi i niepomyślnej oceny.

Wysiłki, dokonywane w ostatnich latach w kierunku poprawy sytuacji i podniesienia gospodarstwa narodowego, chlubnie świadczą o działalności obecnego Rządu, wspomaganego współdziałaniem wszystkich sfer społeczeństwa italskiego, zarówno w kraju, jak i członków jego, przebywających zagranicą. Solidarność i kolaboracja, ześrodkowanie wszystkich energij w kraju, front jednolity wobec świata, ścisły aljans z rolnictwem, stanowiącem bazę życia nowej Italji — oto dyrektywy nowej polityki gospodarczej kraju, zakreślone przez jej genjalnego twórcę Benita Mussoliniego, której okazałe plony Naród italski przyjmuje z niekłamaną i głęboką wdzięcznością".

Sprawozdanie kasowe zreferował członek Komisji Rewizyjnej, odczytując odnośny protokuł.

Dyrektor Izby, Dr. Leon Pączewski przedstawił preliminarz budżetowy Izby na r. 1930, który zebrani przyjęli do aprobującej wiadomości.

Zebranie Izby zakończyło się wyborami do Rady oraz do Komisji Rewizyjnej, które dały rezultaty następujące:

Do Rady zostali wybrani pp: Eligio Cariboni, Stanislao Bocciolone, baron Józef Dangel, Eugenio del Gaiso, dr. Roman Kuratowski, dr. Alfred Kielski, inż. Marcin Maliniak, inż. Tadeusz Marchlewski, Jerzy Meyer, ks. Franciszek Radziwiłł, inż. Renato Samblich, dyr. Bolesław Szołkowski, Salvatore Trovato, dyr. Wiktor Wiener oraz Romeo Purich-Purini.

Zarząd Izby ukonstytuował się w składzie następującym: ks. Franciszek Radziwiłł, prezes; baron Józef Dangel, inż. Renato Samblich, wice-prezesi; Stanislao Bocciolone, sekretarz i dyr. Bolesław Szołkowski, skarbnik.

Do Komisji Rewizyjnej powołano pp.: Dra Leona Felde, Adama Pakulskiego i adw. dr. Romana Tennera. Jako rzeczoznawców Izby wybrano: bar. Józefa Dangla dla spraw bankowych, inż. Tadeusza Marchlewskiego dla spraw związanych z przemysłem automobilowym, inż. Marcina Maliniaka, dla spraw związanych z przemysłem metalowym i elektrotechnicznym, Eligio Cariboniego, dla spraw związanych z przywozem artykułów kolonjalnych, Salvatore Trovato, dla spraw związanych z przywozem owoców i konserw, Wiktora Wienera, dla spraw ubezpieczeniowych, dr. A. Kielskiego, dla spraw naftowych, Jerzego Meyera, dla spraw związanych z przywozem węgla, E. Del Gaiso, dla spraw transportowych i celnych i Stan. Bocciolone, dla spraw związanych z przemysłem chemicznym.

inadeguabile misura, la concorde collaborazione di tutte le classi sociali e l'esatta comprensione degli interessi tornino a favore di quelli del Paese e di tutti i suoi abitanti. Questo è il risultato delle nuove basi su cui poggia l'ordinamento sociale in Italia; esso segna una nuova era nella storia della nostra Patria.

Terminando questo sommario quadro della situazione economica dell'Italia, devo ancora dedicare alcune osservazioni alla situazione finanziaria del nostro Paese. Non m'intratterrò sull'opera del Governo italiano, che ha portato alla stabilizzazione della nostra valuta e all'equilibrio del bilancio dello Stato. Tutto ciò è a Loro ben noto, anche per i numerosi articoli che a tali questioni abbiamo dedicato sulle pagine del nostro organo. Dirò soltanto che nel campo finanziario l'anno 1929 è stato per l'Italia quanto mai favorevole. Nella relazione annua all'Assemblea Generale della Banca d'Italia, il Governatore di questa, Comm. Stringher, ha rilevato che le oscillazioni intorno alla parità oro non sono state che momentanee e minime. Il corso del dollaro oscillava fra 19,07 e 19,11; quello della sterlina fra 92,54 e 93,27.

Il bilancio dello Stato da qualche anno segna un'eccedenza delle entrate sulle uscite. Non si conosce ancora il risultato della chiusura dei conti nell'anno finanziario 1929—1930. Tuttavia è da prevedere un'eccedenza delle entrate sulle uscite conforme al bilancio preventivo. Per l'esercizio 1930—31 è previsto un avanzo di entrate per 5,3 miliardi di Lire, e cioè: 4,6 miliardi di Lire di più che nel precedente esercizio.

Questo, nella più breve sintesi, il quadro della situazione economica dell'Italia nell'anno decorso, che alla luce delle cifre, non giustifica nè previsioni pessimiste nè sfavorevoli valutazioni.

Gli sforzi compiuti negli ultimi anni per il miglioramento della situazione e per sollevare le sorti dell'economia nazionale, fanno lusinghiera prova dell'attività svolta dall'attuale Governo coadiuvato da tutte indistintamente le classi sociali italiane, sia nell'interno che dagli Italiani all'estero. La solidarietà, la collaborazione e la concentrazione di tutte le energie del Paese, il fronte unico, di fronte al mondo, la stretta alleanza con l'agricoltura, base vitale della nuova Italia: sono queste le direttive della nuova politica economica del Paese, tracciate dal suo geniale creatore Benito Mussolini. E la Nazione italiana ne riceve con gratitudine profonda e sincera i risultati imponenti.

Il rendiconto finanziario della Camera fu esposto da uno dei Sindaci, Adam Pakulski.

Il Sig. Direttore della Camera, Dott. Leon Pączewski, presentò il bilancio preventivo per l'anno 1930, che fu approvato dagli intervenuti.

L'Assemblea si chiuse con le elezioni dei Consiglieri e dei Sindaci. Vennero eletti quali Consiglieri i Sigg.: Eligio Cariboni, Stanislao Bocciolone, Barone Giuseppe Dangel, Eugenio del Gaiso, Dott. Romano Kuratowski, Dott. Alfred Kielski, Ing. Marcin Mali-

niak, Ing. Taddeo Marchlwski, Jerzy Meyer, Principe F. Radziwiłł, Ing. Renato Samblich, Direttore Bolesław Szołkowski, Salvatore Trovato, Direttore Vittorio Wiener e Romeo Purich-Purini.

Il Comitato esecutivo si costituì come segue: Presidente Principe Radziwiłł, Barone Giuseppe Dangel e Ing. Renato Samblich Vicepresidenti, Stanislao Bocciolone Segretario, Direttore Bolesław Szołkowski tesoriere.

Vennero eletti Sindaci i Sigg. Dott. Leon Felde, Adam Pakulski, ed avv. dott. Roman Tenner.

In qualità di esperti sono stati eletti i Sigg. Barone Giuseppe Dangel per gli affari bancari, Ing. Martino Maliniak per l'industria metallurgica ed elettrotecnica, Eligio Cariboni per i generi alimentari coloniali, Salvatore Trovato per gli affari riguardanti l'importazione delle frutta e conserve alimentari, il Dr. Wiener per le questioni riguardanti le assicurazioni, Jerzy Meyer per le questioni riguardanti l'esportazione del carbone, il Dott. A. Kielski per l'industria petrolifera, E. Del Gaiso per gli affari di trasporto e di dogana e Stanislao Bocciolone per gli affari riguardanti l'industria chimica.

Le stato economico della Polonia

(Stan gospodarczy Polski)

SPECIFICA	1929									1930				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
Produzione, migliaia tonnellate:														
Carbone	13,727	3,402	3,603	4,024	3,942	3,951	4,401	4,115	4,023	3,806	2,990	2,827	2,643	.
Ferro greggio	61,0	63,7	58,3	65,7	64,8	58,1	57,7	59,0	46,0	50,7	42,5	43,9	37,7	.
Acciaio	125,1	120,5	116,7	113,5	112,0	103,5	109,9	105,0	84,4	106.1	101,6	105,7	91,5	.
Zinco	14,4	13,1	13,9	14,6	14,6	14,6	14,8	13,4	13,8	14,3	13,6	15,1	14,8	.
Lavoro														
Occupati } migliaia	778,5	796,6	798'0	783,7	787,9	791,6	816,3	797,4	712,5	684,8	664,9	660,8	668,4	.
Disoccupati } migliaia	149,1	119,9	105,1	97,3	90,1	81,8	91,0	.	185,3	.	274,7	289,5	271,2	.
[illegible]%	17,5	[illegible]	16,0	14,4	13,1	12,2	14,3	15,7	18,1	25,1	[illegible]	28,9	26,9	.
Comunicazione														
Ferrovie, migliaia vagoni	16,9	15,5	17,0	18,2	17,1	18,1	20,1	19,6	16,0	12,7	12,1	12,1	11,5	12,1
Bastimenti, migliaia tonnellate.														
Danzica e Gdynia — entrati	505,5	528,0	523,2	550,7	549,0	501,0	500,3	483,3	434,2	526,0	490,1	454,4	442,3	487,0
Danzica e Gdynia — usciti	495,3	547,8	550,3	548,5	662,7	498,0	520,5	460,6	453,2	529,2	411,2	433,1	437,8	540,3
Commercio estero, mil. di zl. oro														
Esportazione totale	214,3	226,8	237,9	276,4	[illegible]	262,0	259,4	256,1	254,8	218.6	218,1	221.1	208,9	199,2
Prodotti agricoli	77,3	86,4	85,9	102,6	109,9	97,2	107,7	112,8	112,8		95,0	100,0	96,4	.
Carbone	29,2	28,5	30,8	38,1	39,8	35,5	32,9	38,4	30,0	32,2	26,9	20,4	23,8	25,9
Importazione totale	321,1	271,9	271,8	266,4	226,5	247,5	257,2	243,4	212,8	216,7	181,7	195,0	179,4	196,7
Tessili greggi	53,7	39,6	[illegible]	32,4	31,0	[illegible]	42,4	38,7	37,1	41,1	26,5	24,4	21,1	28,4
Saldo	106,8	− 45,1	− 33,9	+ 10,0	+ 54 2	+ 14,5	+ 2,2	+ 12,7	+ 42,0	+ 1,9	+ 36,4	+ 26,1	+ 29,5	+ 2,5
Prezzi-Indici														
Ingrosso:														
Generale	116,5	113,0	112,8	113,2	112,7	111,3	110,3	112,2	109,0	104,5	100,6	100,7	100,7	98,7
Prodotti agricoli	117,8	109,9	110,0	111,1	110,0	107,0	105,2	110.3	104,7	97,6	90,4	91,5	93,0	[illegible]
Prodotti industriali	116,9	116,7	116,1	115,9	115,7	115,4	115,1	114,5	113,3	111,1	110,1	109,3	108,2	108 0
Costi della vita	125,1	125,1	123,2	123,4	122,6	122,8	123,7	125,2	126,1	121,0	117,9	116,7	116,5	115,6
Costi di alimenti	144,0	143,8	138,6	139,2	137,3	137,5	139,3	141,5	143,5	131,0	124,6	121,8	121,2	119,0
Credito														
Dollaro, indice	99.8	99,8	[illegible]	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	[illegible]	99,8	99,9	99,9	99,9	99,9
Azioni, Indice	16,88	16,59	16,01	17,35	16,46	16,02	15,45	15,28	14,81	15,16	14,25	14,30	.	.
Circolazione bancaria } milioni di zl.	1 505	1 471	1 532	1,589	1,614	1,614	1,662	1,633	1,600	1,486	1,516	1 558	1 556	1,559
Bigl. di banca } milioni di zl.	1 274	1 244	1 298	[illegible]	1,359	1,354	1,392	1,366	1.340	1,247	1,281	1 324	1 326	1,333
Monete divisionali } milioni di zl.	231	227	234	143	255	163	184,5	194	259	238	235	234	230	227
Banca di Polonia														
Valute, milioni di zl. oro	1 200,6	1 164,3	1 147,9	1 155,9	1,177,3	1 184,1	1 198,9	1 201,8	1,226,7	1 173,9	1 161,9	1 143,3	1 111,7	1 082,3
Sconto, milioni di zl. oro	697,5	742,2	741,4	699,6	716,2	725,8	745,0	721,0	704,2	684,4	668.4	623,6	590,6	594,3
Banche per azioni														
Sconto } milioni di zl	448,4	.	446,3	451,4	453,2	455,2	454,8	457,4	449,4	.	.	520,3	511,6	.
Depositi: a termine } milioni di zl	1834,	.	198,2	202,4	207,4	208,2	210,4	212,6	205,5	.	.	[illegible]	239,6	.
a vista } milioni di zl	330,8	.	324,0	331,5	333,8	336,7	337,3	328,7	329,8	.	.	434,3	439.7	.
Casse Postale di Risparmio														
Depositi, milioni di zl.	137,0	139,3	141,9	148,1	151,3	154,9	160,8	163,1	173,0	180,4	190,2	201,2	209,5	.
Casse di risparmio														
Depositi, milioni di zl.	.	.	411,5	.	.	430,7	.	.	446,3	462,9	485,5	513,0	525,6	.
Cooperative														
Depositi, milioni di zl.	.	.	246,0	.	.	256,8	.	.	263,9	.	.	.	.	.

INDUSTRIA E COMMERCIO

L'ESPORTAZIONE DEL CARBON FOSSILE NEL GIUGNO 1930.

(Wywóz węgla kamiennego w czerwcu 1930 r.).

Si presentava, secondo i dati provvisori, come segue (in migliaia di tonnellate):

Paesi	Giugno 1927	Giugno 1928	Giugno 1929	Maggio 1930	Giugno 1930	Aumento (+) o diminuzione (—) in confronto con maggio 1930
Paesi del Nord:						
Svezia	200	282	285	235	251	+ 16
Norvegia	14	49	66	35	39	+ 4
Danimarca	107	106	185	121	97	— 24
Finlandia	14	53	56	54	54	—
Lettonia	23	43	47	50	32	— 18
Lituania	6	7	12	7	12	+ 5
Estonia	2	—	2	—	1	+ 1
Memel	5	3	8	1	3	+ 2
Totale	371	543	661	503	489	— 14
Stati Postbellici:						
Austria	163	239	183	123	124	+ 1
Ungheria	50	54	70	20	38	+ 18
Cecoslovacchia	33	84	69	61	62	+ 1
Totale	246	337	322	204	224	+ 20
Altri Paesi:						
Francia	17	29	63	40	51	+ 11
Italia	85	60	23	24	36	+ 14
Algeria	8	—	—	—	—	—
Jugoslavia	38	30	21	16	12	— 4
Rumenia	14	13	11	5	8	+ 3
Svizzera	17	12	11	11	11	
Olanda	—	4	5	2	8	+ 6
Belgio	18	5	2	3	8	+ 5
Germania	1	—	—	—	—	—
Unione Repubbliche Sovietiche	—	4	3	4	—	— 4
Brasile	—	7	—	—	5	+ 5
Islanda	—	—	3	—	6	+ 6
Marocco	—	—	—	—	—	—
Totale	199	164	142	105	147	+ 42
Danzica	32	25	25	20	23	+ 3
Carbone per navi	31	47	83	106	61	— 45
Totale	879	1.156	1.233	938	944	+ 6
Scarico del carbone nei porti di:						
Danzica	335	459	519	426	397	— 29
Gdynia	67	153	238	228	226	— 2
altri	15	4	5	—	—	—
Totale	417	616	762	654	623	— 31

L'esportazione del carbon fossile nel giugno, malgrado l'inferiore numero delle giornate lavorative di fronte al mese precedente (23 contro 25) segna un aumento di 6 mila tonnellate, essendo complessivamente di 944 mila tonnellate.

L'aumento dell'esportazione e da notare esclusivamente per il bacino di Dąbrowa (141 mila, cioè 15 mila in piu di fronte al mese precedente). Dal bacino slesiano furono invece esportate 802 mila tonn., cioè 9 mila in meno. L'esportazione dal bacino di Cracovia si è mantenuta sul livello del mese precedente, essendo di circa mille tonnellate.

Dalle suddette quantità furono esportate nel giugno: sui mercati del Nord 489 mila, cioè 14 mila di tonnellate, in meno di fronte al mese precedente; su quelli dei Stati Postbellici 224 mila, cioè 20 mila in piu; in altri paesi, compreso il carbone per navi, 208 mila, cioè 3 mila di tonn. in meno.

Le spedizioni alla citta di Danzica risultano aumentate di 3 mila tonnellate, ammontando cioè a 23 mila.

La partecipazione dei sopradetti mercati nell'esportazione complessiva del carbon polacco, confrontata con quella del mese precedente, si presenta in percentuali, come segue:

	1930 Maggio	1930 Giugno
Mercati del Nord	53.63	51.80
Stati Postbellici	21.75	23.73
Altri paesi	11.19	15.57
Danzica	2.13	2.44
Carbone per navi	11.30	6.46
Totale	100.00	100.00

La spedizione media al giorno del carbon fossile all'estero ammontava nel giugno a circa 41 mila tonn., cioè a circa 3,5 mila in piu di fronte al mese precedente.

Tale spedizione dall'Alta Slesia era di ca. 35 mila tonn., superando cioè quella eseguita in maggio di 2,5 mila tonn. L'esportazione dal bacino di Dąbrowa fu di circa 6 mila tonn., segnando, cioè, un aumento di mille tonn.

ESPORTAZIONE DI ANIMALI DA MACELLO E DI CARNE DALLA POLONIA NEL 1929.

(Wywóz żywego bydla, nierogacizny i drobiu, oraz mięsa z Polski w 1929 r.).

L'aumentata importanza ed entita del commercio internazionale dei prodotti d'origine animale, e strettamente collegata con l'aumento del livello culturale delle classi sociali europee, che provocò il passaggio nel consumo dai prodotti farinacei a buon mercato, ai carnami, uova e latticini. La crescente richiesta dei paesi industriali, di prodotti animali, deve essere coperta con un aumento nella produzione dei paesi agricoli, tanto che alcuni paesi, avuto riguardo alle loro condizioni geografico-climatiche, assunsero una decisa orientazione verso l'allevamento nella loro economia rurale.

La Polonia ha dimostrato negli ultimi anni, una notevole facolta d'adattamento nella sua produzione agricola, adeguandola alle richieste del mercato mondiale, aumentando cioè enormemente l'esportazione di prodotti animali. Per quanto riguarda l'esportazione di animali da macello e di sottoprodotti, l'anno testè trascorso costituisce un record. Il movimento infatti nei singoli mesi segna in zloty:

Anno	Importazione	Esportazione	Saldi
1929	96 512.840	317.260.790	260.747.950
1928	67.622.000	295.224.000	227.602 000

Il movimento minore si ha nei mesi di febbraio, marzo ed aprile, allorchè i prezzi sono piu bassi, e solo i vitelli macellati sono esportati in notevoli quantita dalla Polonia, verso i mercati limitrofi. Nell'anno preso in esame tale periodo va considerato in modo diverso, a causa della eccezionale rigidita dell'inverno. In confronto agli anni precedenti, l'esportazione di carnami nel 1929 crebbe notevolmente. Ciò devesi principalmente attribuire a cause interne, poichè nel mercato inglese la situazione non è mutata. La coordinazione dell'attività delle singole imprese ottenuta per mezzo dell'Unione polacca per gli esportatori di animali da macello, come pure una proficua protezione statale, fecero sì che questa produzione di carnami aumentasse notevolmente. Secondo i dati dell'Ufficio Centrale di Statistica, l'esportazione complessiva di suini nel 1928 si elevò a

quintali 7081 del valore di Zloty 1.949.000, mentre l'esportazione nel 1929 fu di Zloty 120.400 superiore, corrispondente a Zloty 45.800.000.

Il valore medio per quintale nel 1928 era di zloty 275, nel 1929 ascese invece a piu di 380 zloty.

Gli ultimi mesi dell'anno preso in esame denotano, ad evidenza, le conseguenze dei bassi prezzi dei prodotti della terra, che provocarono una generale tendenza fra i rurali ad utilizzarli per la nutrizione degli animali. In tal modo si provocò un aumento nello smercio degli animali giovani, il quale importò un relativo aumento dei prezzi. Tale condizione e stata particolarmente notata per i suini, la cui esportazione e notevolmente diminuita. La condizione di cui sopra provocò un arresto nella produzione degli ovini, che, a causa del ribasso dei prezzi in Inghilterra e della carestia nella materia prima in Polonia, cominciò a dar poco margine di profitto. Per tale motivo l'esportazione di ovini dalla Polonia verso la fine dell'anno si mantenne appena nei limiti del contingente obbligatorio.

Occorre aggiungere altresì che l'esportazione dalla Polonia di suini si e trasportata sugli animali grassi, pesanti, poiche gli allevatori non tenendo conto del valore dell'esportazione di tale merce, mirano esclusivamente ad una migliore utilizzazione del mangiume a buon mercato. Se confrontiamo il valore realizzato con i prodotti finiti e la carne, con le cifre ottenute con gli animali vivi, possiamo affermare che tale confronto e sfavorevole, in quanto l'esportazione di animali macellati è troppo piccola in confronto a quella degli animali vivi da macello. E notisi che la seconda forma di esportazione accusa tutta una serie di svantaggi, quali: il costo maggiore del trasporto a causa della peggiore utilizzazione della capacità dei vagoni, la privazione imposta al paese a causa dei preziosi sottoprodotti, le piu delicate disposizioni sanitarie dei paesi acquirenti, oltre che ad altre difficoltà e spese derivanti dal deposito della merce in attesa di migliori condizioni nel mercato. Nonostante gli evidenti vantaggi dell'importazione dei prodotti maggiormente lavorati e trasformati, l'esportazione polacca e prevalentemente d'animali vivi, sia a causa del contegno intransigente degli stati acquirenti, sia per la concorrenza balcanica ed ungherese, sia infine per la mancanza d'organizzazione nelle sfere commerciali polacche.

Inoltre la poverta sul capitale circolante polacco causa delle condizioni di favore per i paesi acquirenti, in tale ramo dell'esportazione polacca.

La notevole esportazione di oche vive nell'autunno, è diminuita sensibilmente nell'ultimo mese dell'anno in esame, in vista della nuova stagione. Simile stato di cose si osserva egualmente riguardo ad altri volatili domestici. La rilevante importazione di oche ed altri animali domestici dalla U. R. S. S. ha carattere di transazione particolare in quanto la maggior parte di tale contingente e poi riesportato in Germania. L'aumento nei dazi doganali sulle importazioni di grassi animali nell'anno 1928 non ha affatto provocato un congruo aumento nella produzione polacca di queste merci.

L'aumento nel consumo, ed il nuovo orientamento della produzione dei suini da poca redditizia, specie degli animali da lardo a quella degli animali da carne, fecero sì che la produzione nazionale dei grassi animali e solo per il lardo capace di coprire il fabbisogno interno, mentre ad esempio per lo strutto questo fabbisogno e coperto dall'importazione. Ciò malgrado tale importazione e diminuita in confronto all'anno scorso. L'aumento nell'importazione di strutto nel dicembre si spiega col rialzo dei prezzi sul mercato polacco per i suini e sottoprodotti, ciò che cagionò un piu facile collocamento dello strutto straniero.

In confronto agli anni precedenti, il volume del commercio estero di carnami ed animali vivi e nel 1929 notevolmente aumentato, ed e altresì in maggior proporzione aumentato il saldo attivo.

Riguardo alla direzione di tale esportazione, essa si presenta come segue: l'esportazione dei suini vivi e macellati è diretta per il 41% in Cecoslovacchia, per il 35% in Austria e per il 24% in Inghilterra. La diminuzione nella percentuale austriaca e stata causata sia dalla sfavorevole condotta del Governo Federale che dalla concorrenza ungherese ed iugoslava.

Gli ovini sono trasportati per il 100% in Inghilterra, e la partecipazione polacca alla complessiva esportazione in Inghilterra di tale prodotto e salita dal 0.003 nel 1929 al 3% nel 1929.

Il rapido aumento nella produzione d'animali in Polonia testimonia della vitalita e dell'importanza che tale produzione ha nel complesso della vita economica polacca.

MERCATO DI FIORI FRESCHI E DI FOGLIE ORNAMENTALI.

(Handel świeżemi kwiatami i roślinami ozdobnemi).

La produzione locale di fiori freschi copre il fabbisogno del Paese nel periodo che va dai primi giorni di aprile fino all'inizio del mese di dicembre. Vengono prodotte tutte le varieta di fiori, tra cui in particolare rose, garofani, tulipani, tuberose, ecc., in quantita sufficienti per corrispondere alle richieste del mercato interno.

Anche nei mesi invernali la Polonia è in grado di produrre fiori, grazie alla coltura razionale nelle serre, che in questi ultimi anni ha avuto una larga diffusione.

Le serre sono situate principalmente nei dintorni di Varsavia, a Toruń, a Poznań ed a Lodź. In quest'ultimo centro si stanno costruendo ora dei grandi impianti per la coltura invernale dei fiori, impresa questa che e finanziata, con un contributo di 2 milioni di zloty, dal Ministero dell'Agricoltura e dalla Banca Agricola di Stato polacca.

Nelle serre si producono, d'inverno, tutti i fiori, non però in quantità tali da soddisfare alle richieste del mercato. La Polonia e perciò costretta a ricorrere alla importazione dall'estero per alcune varieta di fiori e specialmente per le rose e per i garofani.

Viceversa manca in Paese una produzione di foglie ornamentali, che sono importate dall'estero ed in specie dall'Italia.

Andamento dell'importazione.

Indichiamo qui appresso i dati statistici concernenti l'importazione di fiori freschi e foglie ornamentali durante il biennio 1927—28:

	1927 Q.li —	1927 Migl. Zloty	1928 Q.li —	1928 Migl. Zloty
Fiori freschi recisi . . . . . . Tot.	710	117	432	140
Principali provenienze:				
Italia	25		112	
Olanda	202		266	
Francia	469		44	
Foglie fresche, secche, colorate o no Tot.	216	100	107	58
Principali provenienze:				
Italia	117		115	
Germania	7		6	
Cecoslovacchia	—		4	
Olanda	—		2	

Nel 1928 l'importazione è stata effettuata attraverso Danzica per quanto riguarda i fiori freschi, per 356 q.li e 96 migl. di zloty e le foglie fresche, secche, colorate o no, per 39 q.li e 9 migl. di zloty.

La statistica polacca raggruppa, per l'anno 1929, detti articoli in un'unica voce, denominata fiori freschi recisi, foglie, mazzi e ghirlande di fiori. L'importazione complessiva di tale gruppo di merci ammontò in detto anno a 237 q.li per un valore di 293 migl. di zloty.

Hanno concorso al rifornimento del mercato polacco i seguenti Stati: Italia con 153 q.li, Francia con 41 q.li, Olanda con 14 q.li e Germania con 11 q.li.

Il nostro Paese occupa il primo posto in dette forniture, per quanto esso debba sostenere la concorrenza della produzione locale che va sempre piu estendendosi.

La diminuzione nell'importazione dall'Olanda può essere spiegata col fatto che quest'ultimo Paese non ha ottenuto nel 1929 il contingente d'importazione che gli era stato consentito in precedenza.

Consumo.

L'epoca del maggior consumo e naturalmente quella in cui l'abbondante produzione locale fa scendere i prezzi ad un livello molto basso. Ad esempio, durante l'estate le rose costano circa 0,10 zloty l'una, mentre nei mesi invernali il prezzo sale fino a 2—3 zloty.

Il periodo però in cui i fiori s'importano in Polonia dall'estero, e esclusivamente quello che va da dicembre alla fine di aprile.

Indicazioni commerciali.

Gli imballaggi piu in uso sono costituiti da cesti.

Le vendite sono fatte direttamente dai produttori dei singoli paesi (giardinieri), ai commercianti all'ingrosso polacchi, senza ricorrere ad intermediari.

In quanto alle condizioni di pagamento, rileviamo che i pagamenti stessi sono effettuati talvolta mediante assegni bancari; piu comune però e il caso in cui sono accordati dei crediti cambiari a lunga scadenza. Considerate le attuali difficolta finanziarie che attraversa il mercato polacco, è tuttavia consigliabile procedere con la maggiore oculatezza nella concessione del fido.

Il mezzo di trasporto più indicato è quello per ferrovia. I fiori sono spediti dalla Riviera italo-francese fino a Basilea in vagoni interi, donde poi sono smistati per le varie destinazioni. Quelli per la Polonia proseguono via Zbąszyń e giungono a Varsavia cinque giorni dopo la partenza dal luogo di origine.

Una notevole parte di fiori, e precisamente quelli provenienti dall'Olanda, è importata in Polonia via mare, e cioè per il tramite del porto di Danzica.

Trattamento doganale.

L'importazione di fiori e piante ornamentali in Polonia e soggetta al seguente trattamento doganale:

Voce		Zloty per 100 Kg.
—		
62—13	Fiori, foglie e loro lavori:	
	a) foglie fresche	275,20
	b) fiori recisi, foglie secche, tinte o no, mazzi e corone di fiori, di foglie e di altre parti di piante	1.651,20

L'importazione di detti articoli è soggetta a permesso speciale da parte del Ministero del Commercio polacco.

INDUSTRIA POLACCA DEI MANUFATTI DI GOMMA.

(Polski przemysl wyrobów gumowych).

Produzione e esportazione.

L'industria polacca dei manufatti di gomma, che ha appena un decennio di vita, ha raggiunto attualmente un notevole sviluppo. Essa è accentrata nelle regioni di Varsavia, di Lodź e nella Pomerania, e conta 29 fabbriche. La sua produzione, che non raggiungeva le 700 tonn. nel 1924, e salita a 7.000 tonn. nel 1927 e a 12.000 tonn. nel 1928. L'industria polacca nel 1928 ha prodotto 1.738.000 paia di scarpe di gomma e da neve, 150.000 mantelli gommati, 498.000 paia di scarpe da sport, 1.844.000 metri di tessuti gommati, 317.300 kg. di elastici, 99.000 kg. di articoli chirurgici e medicinali, 390.000 kg di articoli tecnici, 525.000 kg. di fili isolanti, 90.000 kg. di cavi, 42.000 kg. di cordoncino, e piu di 5 milioni di metri di nastri gommati. Non sono noti i dati della produzione dei copertoni a cui sono addette 6 fabbriche.

Per dare un'idea dello sviluppo raggiunto dall'industria polacca occorrera ancora notare che la Polonia ha importato nel 1929, piu di 40 mila q.li di gomma greggia o rigenerata, e che la esportazione di caucciu, gutta-percha, e lavori in caucciu è passata complessivamente da 356 migl. zl. nel 1928 a circa 10.400 migl zl. nel 1929; tale notevolissimo aumento e dovuto esclusivamente all'accresciuta esportazione di calzature di gomma e galoches passata da 112 q.li per migl. zl. 176 nel 1928 a q.li 11.716 per migl. zl. 10.127 nel 1929.

Importazione.

L'importazione, dopo essere notevolmente aumentata nel 1928 in confronto all'anno precedente, nel 1929 si è ridotta in seguito principalmente ai diminuiti acquisti di copertoni e di calzature e ga[illegible]

Nella seguente tabella riportiamo i dati concernenti l'importazione di manufatti di gomma e di fili e cavi elettrici, per il triennio 1927—29:

	1927		1928		1929	
	Q.li	Migl. Zloty	Q.li	Migl. Zloty	Q.li	Migl. Zloty
Importaz. totale .	20.823	33.843	34.460	49.228	28.917	34.318
Copertoni per automobili . . .	6.563	7.893	14.350	17.196	14 075	13.413
Altri copertoni .	2.477	3.177	4.147	4.846	2.256	2.182
Gomme piene	2.125	1.861	2.246	1.560	1.825	903
Pneumatici completi e camere d'aria	1.762	2.482	2.875	3.707	2.754	3.046
Fogli, fili e soluzioni di gomma	848	1.737	1.344	1.903	1.159	1.322
Calzature	261	625	353	789	4.422 (Calzature e Galoches)	8.167 (Calzature e Galoches)
Galoches . . .	5.065	12.547	7.116	15.302		
Tessuti gommati	[illegible]	627	315	542	320	576
Fili e cavi elettrici	54.102	16601	55.561	17.346	23.290	7.907

La voce di maggior importanza (circa il 50% della importazione totale nel 1929 e il 34% nel 1928) è data dai copertoni per automobili, che sono stati forniti nel 1928, per 6.819 q.li (contro 2.051 nel 1927) dagli Stati Uniti, per 3.083 q.li (contro 2.141) dalla Francia, per 2.608 (contro 1.185) dall'Inghilterra, e per 935 q.li (nel 1927 l'Italia non era specificata) dall'Italia. Gli altri copertoni sono stati forniti, sempre nel 1928, per circa i 2/3 dall'Inghilterra e per il rimanente principalmente dalla Francia; per le gomme piene predominava l'Inghilterra con 1.473 q.li nel 1928 (contro 1.280 nel 1927), seguita dall'Italia con 293 q.li (contro 171), dalla Francia e dall'Austria. Anche per i pneumatici completi e le camere d'aria aveva il predominio l'Inghiltera, con 1.160 q.li nel 1928 (contro 698 q.li, nel 1927) seguita dalla Francia con 847 q.li, dagli Stati Uniti, dal Belgio e dall'Italia (103 q.li).

Il 50% circa dei fogli, fili e soluzioni di gomma, era nel 1928 di provenienza inglese; il rimanente è stato fornito principalmente dalla Germania, seguita dalla Cecoslovacchia e dagli Stati Uniti. Per le calzature predominava con circa il 45% la Svezia, seguita dalla Cecoslovacchia. Per le galoches, comprese in un'unica voce con le calzature nel 1929, occupava, nell'anno precedente, il primo posto la Lettonia con 3.493 q.li (contro 2.848 nel 1927), seguita dalla Cecoslovacchia con 527 q.li e da lontano dalla Finlandia, Germania e Norvegia. I tessuti gommati provenivano quasi completamente dalla Francia e dall'Inghilterra.

I fili e cavi elettrici, la cui importazione si e notevolmente ridotta nel 1929 principalmente in seguito alla diminuzione verificatasi negli acquisti di cavi elettrici ricoperti di piombo, sono stati forniti, nel 1928, sovratutto dalla Germania (q.li 35.213); il resto proveniva dalla Francia, Cecoslovacchia, Svizzera e Belgio.

UNA NOUVA FABBRICA DI PRODOTTI CHIMICI IN POLONIA.

(Nowa fabryka artykułów chemicznych w Polsce).

E stata recentemente costituita una societa anonima con il capitale di sette milioni di zloty, allo scopo di far sorgere in Varsavia una grande officina di prodotti chimici. Alla nuova società partecipano: l'Unione Finanziaria Polacca di Bruxelles, l'Unione Chimica Belga, la Banca Franco-Polacca e la Banca della Polonia Minore.

L'INDUSTIA POLACCA DELLO ZINCO.

(Polski przemysł cynkowy).

L'industria dello zinco che in Polonia e concentrata in un numero relativamente piccolo d'imprese, tiene uno dei posti piu importanti nel bilancio commerciale della Polonia.

Infatti nel 1928 la Polonia esportò 133.060 tonnellate di zinco d'un valore di 144.154 mila zl. e nel 1929, 140.366 tonn. d'un valore di 151.548 mila zl. Bisogna aggiungere alle cifre qui sopra quelle delle esportazioni di lamiera di zinco che si sono elevate a 11.939 tonn. d'un valore di 16.249 mila zl., nel 1928. e a 14.189 tonn. d'un valore di 19.143 mila zl. nel 1929.

Dal punto di vista del valore le esportazioni dello zinco occupano il quarto posto nelle statistiche del commercio estero polacco dopo le esportazioni del carbone, del legno, degli articoli in legno e dei porcini.

Quest'industria occupa in Polonia più di 12.000 operai.

REGOLAMENTO DELL'ESPORTAZIONE DELLE UOVA.

(Reglamentacja wywozu jaj).

E' stata pubblicata nello „Dziennik Ustaw" n. 44 una ordinanza del Ministero Industria e Commercio, con la quale sono state apportate delle modifiche ed aggiunte al vigente regolamento alla legge sull'esportazione delle uova, in merito al quale abbiamo pubblicato diffuse notizie nel „Bollettino di Informazioni Commerciali" N. 4 del 26 gennaio 1929, pag. 79.

A norma di detta ordinanza, per le

uova fresche e pulite destinate all'esportazione, sono stati stabiliti i seguenti assortimenti, in base al peso per 1000 uova:

1) oltre 45 e fino a 48 kg. inclusivi, con un peso medio di 1.000 uova da 46 fino a 47 kg. inclusivi;

2) oltre 48 e fino a 51 kg. inclusivi, con un peso medio di 1000 uova da 49 fino a 50 kg. inclusivi;

3) oltre 51 e fino a 54 kg. inclusivi, con un peso medio di 1000 uova da 52 e fino a 53 kg. inclusivi;

4) oltre 54 e fino a 57 kg. inclusivi, con un peso medio di 1000 uova da 55 fino a 56 kg. inclusivi;

5) oltre 57 e fino a 62 kg. inclusivi, con un peso medio di 1000 uova da 58½ fino a 60½ kg. inclusivi;

6) oltre 62 kg.

Per ciascun assortimento è ammessa una tolleranza del 12%, il cui peso potra non corrispondere al peso stablito per il rispettivo assortimento.

Le uova fresche sono quelle che in primavera e nell'estate (aprile fino all'agosto) presentano una camera d'aria di non piu di 7 mm. e nelle altre stagioni non piu di 10 mm., che non sono state sottoposte ad alcuna conservazione e che contengono un tuorlo compatto, trasparente e che appena differisca dall'albume, nonche le calaze intatte, che però non presentino delle macchie.

Le uova che nella stagione primaverile ed estiva (aprile fino ad agosto) contengono una camera d'aria di non piu di 5 mm. e che corrispondono alle precedenti disposizioni, possono essere denominate „uova extra".

Dette uova, quando siano destinate all'esportazione, potranno portare sugli imballaggi la denominazione „extra", che sarà apposta accanto a quella dell'assortimento.

Il provvedimento in questione entrera in vigore il 1° luglio p. v.

PRIMA CRISTALLERIA POLACCA IN ALTA SLESIA.

(Pierwsza polska fabryka kryształów na Górnym Śląsku).

Prossimamente sara inaugurata in Polonia una cristalleria a Dębie presso Katowice (Alta Slesia).

Questa fabbrica sarà la prima cristalleria in Polonia, e produrrà anche servizi da tavola, piatti, ecc.

L'INDUSTRIA DEL CEMENTO IN POLONIA.

(Przemysł cementowy w Polsce).

Le trattative condotte dal Sindacato del cemento sono terminate con la divisione dei contingenti fra le diverse fabbriche e con una intesa completa sulla questione dei nuovi investimenti.

Le amplificazioni delle fabbriche di cemento, avvenute in questi ultimi anni, hanno permesso di sfruttare soltanto il 40% della capacità di produzione.

Per dare uno slancio d'attività all'industria edilizia, è stato deciso di fare propaganda per un maggior uso del cemento nelle costruzioni.

Il Sindacato è stato formato per un periodo di 6 anni e riunisce tutte le fabbriche della Polonia.

UNA CENTRALE PER L'IMPORTAZIONE DEI GRASSI COMMESTIBILI.

(Centrala przywozu tłuszczów jadalnych).

In questi giorni a Gdynia ha incominciato la sua attività la nuova Societa Polacca „Poldom" la quale ha per scopo la centralizzazione a Gdynia dell'importazione di grassi commestibili, che finora centravano in Polonia per Danzica e principalmente per i porti tedeschi di Amburgo e di Stettin.

Questa Società si occupera anche di organizzare l'esportazione dalla Polonia dei prodotti d'origine animale.

L'UTILIZZAZIONE DEL GAS NATURALE IN POLONIA.

(Spożytkowanie gazu naturalnego w Polsce).

Il gas naturale si trova in Polonia nei seguenti quattro differenti distretti, situati tutti nella Galizia del Sud, sul versante nord dei Carpazi: Borysław, Krosno, Bitków, Daszawa.

Il gas naturale fu scoperto a Daszawa nel 1912. Questo giacimento è il piu importante, a causa della quantità di gas disponibile e della sua situazione in prossimita (90 km.) della città di Leopoli. Attualmente vi sono due società che si occupano dell'utilizzazione del gas naturale a Daszawa, e sono: la Societa Gazolina e la Società Polmin. La produzione annuale è di 1.500.000.000 mc. e si ritiene che questa prduzione potra essere mantenuta per un periodo di 15 anni. La pressione nelle condutture di 50 atmosfere si mantiene costante.

Il gas di Daszawa è condotto, mediante tubature, a Drohobycz, Stryj e Leopoli. I lavori per la posa di questa tubatura sono stati terminati nel 1929. Le officine a gas di Drohobycz e Stryj, che producevano gas con la distillazione del carbone, hanno abbandonato questo lavoro e non si occupano che della distribuzione del gas naturale, che vendono a 0,20 zloty il m. c. ai piccoli consumatori, e a 0,10 zloty ai grandi consumatori.

Il gas naturale non è molto raccomandabile per il consumo diretto, e ciò per due ragioni. In primo luogo, perche per la sua completa combustione ha bisogno di 10 parti d'aria per una di gas, ciò che esige una costruzione speciale degli apparecchi di utilizzazione; inoltre esso non ha alcun odore, ciò che presenta un certo pericolo, non potendosi avvertire la sua presenza, in caso di fughe, con l'odorato. Gli sperimenti per dargli un odore non hanno dato finora risultati soddisfacenti. Queste due ragioni hanno indotto l'officina a gas di Leopoli a produrre un miscuglio di gas fabbricato e di gas naturale.

Gli impianti fatti a tale scopo a Leopoli hanno importato una spesa di 1.500.000 zloty. Inoltre e stato costruito un serbatoio per il gas naturale di 40.000 mc. Il coefficiente di utilizzazione di questo miscuglio è del 20% superiore a quello del gas naturale e il suo prezzo sara naturalmente inferiore a quello del gas fabbricato. Si prevede quindi la fornitura a Leopoli del gas mescolato, che favorirà lo sviluppo di numerose industrie, che vorranno trar profitto di questa sorgente di energia a buon mercato.

Il contratto che il Comune di Leopoli farà con la Società Gazolina sarà concluso per la durata di 10 anni e potrà in seguito essere prolungato per un ulteriore periodo di 5 anni.

Si prevede che, quando il gas misto sara utilizzato, il consumo del carbone sara ridotto del 50% nel primo anno di esercizio.

EMISSIONI DI CAPITALI DELLE SOCIETA ANONIME IN POLONIA

(Emisje kapitałów spółek akcyjnych w Polsce).

L'attivita svolta dai fondatori delle società anonime negli ultimi due anni è datta dalle seguenti cifre: 1925—22 Società nel 1927 — 49, nel 1928 — 79 e nel 1929—68 societa.

Negli anni quando circolavano i marchi, cioè quando la congiuntura inflativa favoriva il risorgere delle imprese, specialmente di quelle accertanti un vantaggio commerciale, allora il numero delle società anonime era ben maggiore dei dati sottoriportati. La generale tendenza di collocare i contanti nelle azioni di imprese diverse si è mostrata nell'acquisto di interessi, spesso senza conoscere la solidita delle ditte.

Si accorda che in tale periodo la caduta delle maggiori valute (1923) indica il rinascere delle società anonime in numero di 331. Per l'intera Polonia tale numero deve essere considerato ancora maggiore perchè mancano sino ad ora le statitistiche della provincia dell'Alta Slesia. Dal momento della stabilizzazione delle valute d'oro tutte queste società risultate dall'inflazione decaddero, mentre la crisi che si risentiva allora fece diminuire il movimento fondatore minimalmente.

Il risorgere della vita economica, lo sviluppo della produzione nei seguenti anni influirono sull'aumento dell'attività fondatrice in tutti i rami della produzione. E soltanto nel commercio delle valute dell'anno 1926 che costituisce una forte caduta e spiega l'eccessivo aumento di numerose banche nel periodo di inflazione. L'indebolimento dell'attivita economica che seguì nel 1929 influi pure alla formazione di societa anonime, in nuove piazze. Le somme finora date dai capitali investiti dalle società di nuova istituzione sono comprese nelle seguenti tabelle e chiarite secondo i diversi tipi. In tali tabelle si deve tener presente che al gruppo „Altri" si contano le società commerciali di transporti, di comunicazioni, poi

gli alberghi, le trattorie, le abitazioni, le lavanderie, i bagni, gli istituti culturali-sociali ecc. (la valutazione in migliaia di zloty):

CATEGORIE	1925	1926	1927	1928	1929
Totale	30711	20850	43100	97135	54309
Agricoltura ed allevamento	—	—	400	1000	—
Miniere	—	—	15500	15400	800
Industria minerale	—	—	630	5680	1500
Fonderie	—	—	—	—	—
Industria metallurgica	616	900	600	2150	900
Industria dell'elettricità e delle macchine	200	402	5000	7700	6250
„ chimica	5500	1200	2170	5900	15800
„ tesille	—	3500	2000	30270	8660
„ della carta	—	—	1000	500	1400
„ della pelle	—	—	250	—	1000
„ del legno	1350	850	1500	500	3210
„ Alimentare	1300	1400	4700	4820	3580
„ dell'abbigliamento	—	—	—	250	500
„ poligrafica	—	5000	650	1000	—
„ costruzioni edilizie	200	—	150	2100	1432
Gas - acqua - elettricità	20000	750	250	5400	—
Commercio	1125	900	2000	11145	6227
Finanze	—	5000	—	—	2500
Altre	420	1550	6300	3320	550

La somma dei capitali nei diversi anni tentenna a misura delle congiunture economiche, meno normali per le societa esistenti, e questo in diversi gruppi e probabile sia casuale. Ad esempio la somma totale dei capitali investiti nell'anno 1925 è maggiore della somma dell'anno seguente; ciò è dovuto alla formazione di una societa avente un ingente capitale di 20 milioni di zloty come le officine elettriche di Łódź. Oltre a ciò colpisce l'occhio l'aumento dei capitali, nell'industria chimica per l'anno 1929, in minor quantità nell'industria del legno, della carta, dell'abbigliamento, ed in definite misure manifestavano mutamenti imprese di altre specie nella società anonime. L'accrescere dei capitali può avvenire per via di sottoscrizione o meglio per mezzo della compera di nuove remissioni, oppure col versare nel capitale sociale di una certa quota tolta dal capitale sociale provvigionale e cioè da speciali riserve delle società.

Il numero delle società che aumentarono il loro capitale nel periodo che va dal 1925 al 1929 è il seguente: 1925—70, 1926—69, 1927—206, 1928—176, 1929—113. Il volume dell'aumento è dato nel 1925 di 90,806, nel 1926 di 61,415, nel 1925 di 90806, nel 1926 di 61415, nel 1927 di 221,355 nel 1928, di 192,382 nel 1929 di 174,093 in migliaia di zloty. La particolarmente forte attivita emissiva del 1927 si spiega con lo scadere del termine di completamento dei capitali al minimo. Questo minimo stabilito dalla legge ha per scopo di impossibilitàre la formazione delle piccole imprese che non garantiscono sufficente assicurazione ai capitali collocati e raccolti per mezzo della pubblica sottoscrizione.

Dal 1929 avvengono nella vita degli obbligati, ingrandimenti dei capitali per la somma di 250 mila zloty per tutte le societa, fra le quali banche e societa di assicurazione notevolmente maggiori.

In tal caso vengono in aiuto i capitali sopravalutati dalla nuova stabilizzazione dello zloty per le società che possiedono immobili, mobili ed arredamento tecnico. La valutazione dei capitali e verificata dall Ufficio Generale di Statistica ed é indicata dai seguenti numeri: 1928—22, 39,487 mila zloty e nel 1929—237, 312,157 mila zloty. E da richiamare l'attenzione sulle società estere aventi propria sede in Polonia. In generale queste non sono in gran numero ed i capitali esteri in esse introdotti sono indubbiamente inferiori a quelli collocati nelle società anonime polache. Il numero delle divise delle nuove societa estere e ogni anno vieppiu insignificante; 3 società con il capitale di zloty 434 mila 1928—3, 2524 mila zloty, 1929—5 con capitale per 2293 mila zloty. Le enormi ed aumentati emigrazioni favoriscono la costituzione di rappresentanze, di trasporti basati sulle concessioni annuali dello Stato che dividono i loro capitali per l'attività in Polonia.

L'aumento del capitale polacco avviene piu spesso nelle società dell'anteguerra. Nel 1927—3 società ingrandirono il loro capitale definito all'attività in Polonia di 1,395 mila zloty; nel 1928 di 810,293 mila zloty e nel 1929—44,223 mila zloty in società.

IMPORTAZIONE DI STUPEFACENTI

(Przywóz narkotyków).

Il Ministero dell'Interno polacco ha stabilito, con apposito provvedimento pubblicato nello „Dziennik Ustaw" n 36/304 del 15 maggio corr., che sono considerati come stupefacenti i seguenti prodotti medicinali:

1º Dihydrocodeinum (Dicodidum), Dihydrooxycodeinonum, Dihydromorphium Dihydromorphinonum, Esther Morphin, Tropacocainum, Ecgoninum, Benzoylecgoninum, Methylecgoninum, Cannabium e tutti i sali di dette sostanze, come ad esempio: Eucodalum, Paramorphanum, Dilaudidum e simili;

2º Folia Cocae, Herba Cannabis Indicae, Cannabinonum, Tinctura et Extractum Cannabis Indicae;

3º tutti i preparati prodotti dalle sostanze indicate ai punti 1º e 2º.

I prodotti piu sopra elencati sono soggetti alle disposizioni della legge del 22 giugno 1923 concernente le sostanze ed i preparati stupefacenti.

Il provvedimento di cui si tratta, e entrato in vigore il 30 maggio corrente.

LA CONFERENZA DI LONDRA SULLA COLLABORAZIONE ANGLO-POLACCA NEI MERCATI DI VENDITA DEL CARBONE.

(Konferencja londyńska o współpracy Anglji z Polską na rynkach sprzedaży węgla).

Nella stessa epoca nella quale aveva luogo a Ginevra (dal 6 al 18 gennaio) la conferenza internazionale preparatoria, a Londra si riunivano (nei giorni 9 e 10 gennaio 1930) i rappresentanti degli industriali inglesi riuniti nella cosidetta „Central Collieries Commercial Association" (brevemente racchiusa sotto il motto „CCCA", ovvero organizzazione centrale commerciale — carbonifera) con i rappresentanti dell'Organizzazione dei Proprietari di miniere della Polonia (convenzione carbonifera interpolacca).

Il tema principale trattato era collegato alla crisi dell'industria carbonifera inglese, per cui gli inglesi, promotori della discussione, credevano che un eventuale accordo raggiunto avrebbe segnato la fine della disoccupazione e della crisi nell'industria carbonifera d'Inghilterra. Se la conferenza di Ginevra diede risultati molto relativi, e solamente per quanto riguardava la durata del lavoro, lasciando da parte la questione delle paghe e delle condizioni generali del lavoro, quella invece di Londra, limitata per momento a due soli contraenti, dette alcuni risultati positivi. La conferenza londonese fu in fondo la continuazione delle trattative condotte nei giorni 5, 6 e 7 settembre 1929 circa la possibilità della collaborazione anglo - polacca sui mercati di esportazione.

E d'uopo rilevare che alla conferenza di Londra, oltre ai rappresentanti del „CCCA" presero parte, in qualità di osservatori, i rappresentanti dei bacini carboniferi non appartenenti a quel sodalizio, come la Galles, il Sud, il Northumberland, il Durham, e che inoltre „la regolamentazione del carbone" che deve essere fra poco approvata dal Parlamento inglese, obblighera quesli bacini ad entrare a far parte del sodalizio suddetto.

Del resto, anche quale essa si presentò, la loro partecipazione non fu priva di importanza. La conferenza elesse un Comitato d'intesa, il cui compito principale

consistera nel facilitare la collaborazione per la difesa e l'appoggio degli interessi comuni riguardanti il commercio del carbone sul mercato internazionale. Il comitato avra attributi di consigliatore, cioè pronuncierà dei pareri e degli inviti aventi per iscopo l'appoggio agli interessi comuni.

I pareri e gli aiuti avranno per oggetto le seguenti questioni:

1) classificazione e selezione del carbone da fornire ai mercati stranieri;

2) fissazione dei prezzi base per tutte o talune qualità di carbone, fornito ai mercati stranieri, come pure determinazione di tutti i mutamenti dei prezzi sia del listino nel suo complesso, che di alcune qualita di carbone; i prezzi verranno fissati fob (potendo essere però, dietro convenzione comune, sulla base cif);

3) determinazione di condizioni normali per la vendita, (fissando pure le clausole del credito) che dovranno essere rese obbligatorie per i mercati esteri;

4) fissazione dei termini entro i quali debbono essere stesi i contratti con i mercati esteri di sbocco;

5) compilazione e distribuzione di dati statistici, nella qualità e misura che a giudizio del comitato possono rivelarsi utili per il raggiungimento dei fini sopra indicati.

Il Comitato procedera alla creazione di un organo esecutivo, il cosidetto Ufficio Internazionale del carbone in una citta d'Europa. I fini dell'organo sono così determinati:

a) cooperazione nell'esecuzione degli ordini;

b) appoggio degli interessi coalizzati nell'esportazione carbonifera;

c) procedimento alle proposte ritenute, in ispecie per il miglioramento delle condizioni del commercio del carbone riguardanti le condizioni di vendita, la „Charter party" e le relazioni con gli armatori.

Questi punti fondamentali furono compresi nella convenzione firmata dai delegati dei contraenti, i quali delegati si sono obbligati a farla riconoscere dai loro rappresentanti. Il punto debole di questa convenzione, sta nel fatto che essa è resa obbligatoria solo per i firmatari. Ma in compenso i vantaggi della convenzione sono notevoli. Essa:

1) apre la via a nuove organizzazioni, senza contare che è stesa in modo tale da permettere l'ingresso dell'industria di nuovi stati, per esempio, ciò che sarebbe desiderabile, dell'industria carbonifera tedesca;

2) non ha riguardo alla divisione dei mercati, o delle quote di produzione e di esportazione, comprendendo quindi tutti i mercati dove si vende il carbone polacco;

3) il maggiore successo della parte polacca è l'ottenuto riconoscimento da parte degli inglesi, del diritto della Polonia di aumentare la propria espansione sui mercati esteri, fino all'epoca di mutate migliori condizioni, vale a dire fino a che, con l'ingresso di tutti i produttori di carbone nella convenzione, sia possibile creare il cartello carbonifero internazionale.

La Polonia, riguardo al carbone, possiede risorse illimitate che erano volutamente frenate dai governi occupanti. Essa, possedendo il 14% dei terreni carboniferi di Europa, produce appena l'8% della totale produzione europea. Gli attuali impianti minerari permettono un'estrazione di 60 milioni di tonnellate annue, e perciò lo Stato ha predisposto un complesso di opere pubbliche ferroviarie e portuali, onde giungere ad un aumento nel consumo interno e nell'esportazione di carbone.

LEGISLAZIONE INDUSTRIALE

CHI PUO ESERCITARE UN MESTIERE ARTIGIANO IN POLONIA.

(Komu przysługuje prawo wykonywania rzemiosła w Polsce).

Il diritto di esercitare un mestiere artigiano appartiene in Polonia in primo luogo a tutti quelli che hanno legalmente esercitata una bottega artigiana precedentemente all'entrata in vigore della legge Upolacca sull'industria, sioe prima del 15 dicembre 1927.

Dopo la messa in vigore della legge suddetta possono avere tale diritto soltanto quelle persone che alla notificazione (da farsi alle autorità industriali di la istanza) dell'assunzione di una impresa artigiana indipendente possono unire: a) una patente di maestro, oppure b) un certificato di abilitazione all'esame di garzonato come pure una attestazione di aver fatto pratica di garzone per almeno durante tre anni, oppure c) il certificato di un maestro militaire e precisamente a norma della art. 145 della legge sull'industria. Hanno inoltre diritto di esercitare un mestiere artigiano indipendente tutti coloro che hanno ottenuto la promozione presso una scuola tecnica di quelle indicate dall'ordinanza del 14 dicembre 1929 del Ministero dell'Industria e Commercio.

La legge stabilisce poi che una bottega, dopo la morte dell'artigiano che la esercitava, può essere tenuta aperta per conto della vedova o dei figli minorenni.

Per quanto riguarda la vedova, la legge fa delle limitazioni, che cioe l'ulteriore esercizio della bottega le e permesso, se essa non era divisa legalmente dal marito e come parte in colpa o anche se non era esclusa dall'eredità. La moglie perde inoltre il diritto di prolungare l'esercizio, se si unisce in un nuovo matrimonio. Per quanto riguarda i figli minorenni, l'esercizio può essere proseguito solo fino alla loro maggiore eta. In ambi i casi però l'esercizio deve essere guidato da una persona che corrisponda alle prescrizioni dell'art. 145 della legge sulla industria. Quando un artigano possiede una filiale, uguualmente alla direzione di questa deve essere preposa una persona che rispodna ai requisiti di cui all'art. 145 della legge.

Secondo la legge possono ottenere la patente artigiana per esercitare un mestiere artigiano indipendente anche persone giuridiche (societa anonime, società commerciali, cooperative, ecc.). Anche questi esercizi artigiani però debbono avere un dirigente che deve rispondere agli stessi requisiti richiesti all'artigiano che vuole iniziare l'esercizio di una bottega artigiana indipendente. Tenuto riguardo però che la patente artigiana viene assegnata alla ditta e non all'effettivo dirigente dell'esercizio artigiano, e facilmente possibile trovare delle scappatoie per eludere la legge. Non solo, ma quando in tempi di congiuntura favorevole viene formato il capitale di una persona giuridica per utilizzare tale congiuntura favorevole per un determinato mestiere artigiano, sempre il controllo nei riguardi della persona che dirige l'esercizio artigiano offre difficolta non superabili.

Tenendo presenti tutti i casi sopra detti si potrebbe compilare in modo completo il registro di tutte le persone autorizzate all'esercizio indipendente di un mestiere artigiano.

Oltre i casi suddetti però l'artigianato può essere esercitato in forma pienamente legale come esercizio accessorio o come lavoro a domicilio. Qui però si incontrano tanti casi e sotto così diverse forme che e difficile trattare completamente la questione nei limiti di un articolo. E però necessario che le masse artigiane sieno orientate su queste forme di lavoro artigiano per poter stabilire le loro eventuali illegalita.

Consideriamo dapprima l'artigianato come esercizio accessorio o sussidiario. Dobbiamo prendere in considerazione quasi esclusivamente le fabbriche. Ecco un esempio: in una fabbrica di birra esiste una officina da fabbro che compie tutti i lavori che costituiscono il mestiere artigiano del fabbro. Questa officina di fabbro non e in questo caso una impresa indipendente; ha fabbrica di birra l'ha installata per i propri bisogni, e perciò per la sua direzione non occorre nessuna patente artigiana e il suo dirigente non deve rispondere ai requisiti dell'articolo 145 della egge sull'industria. Però a questa officina da fabbro non è permesso di eseguire lavori per conto di altre persone, perchè in questo caso si tratterebbe di illegale esercizio di un mestiere artigiano. Se la direzione della fabbrica di birra ha in animo di formare apprendisti nella sua officina da fabbro, essa per mettersi in grado di farlo deve affidare la direzione dell'officina da fabbro ad un maestro patentato. In questo caso gli apprendisti devono sottostare alle prescrizioni che son state emanate sulla istruzione degli apprendisti. Con gli apprendisti deve essere stipulato un contratto di apprendistato, che deve essere registrato presso la camera artigiana o presso la comunita, tutte le volte che il suddetto maestro sia membro di una comunità artigiana. Gli apprendisti hanno poi il dovere di sottoporsi ad un esame di garzone alla fine del periodo di apprendistato.

Finche il mestiere artigiano viene esercitato nelle forme sopradette, cioè

come esercizio sussidiario, questo esercizio non può essere in alcun modo di nocumento all'artigianato indipendente. Infatti l'esercizio di un mestiere artigiano nel quadro di un'altra impresa per i bisogni di questa e per conto di questa, rende impossibile fare concorrenza all'artigianato, altrimenti la definizione di quel determinato esercizio sarebbe contraddittoria. Inoltre, appunto in questi casi la legge e così chiara ed univoca che non è assolutamente possibile alcuna altra interpretazione.

Simile si può considerare la situazione che si verifica quando in una bottega artigiana vengono esercitati vari e diversi mestieri artigiani. Ecco un esempio: un fabbro ferraio ha nella sua bottega un carrozziere, un tappezziere, un laccatore e fabbrica ogni specie di carrozze. Al fabbro e permesso di compiere tutti i lavori che gli sono necessari per fabbricare determinati oggetti, in questo caso carrozze, e ciò senza dover richiedere nesun permesso speciale. Però, ad un simile artigiano non è permesso di eseguire, direttamente per forniture a clienti, quei lavori che non rientrano nel suo mestiere, come lavori da carrozziere, da tappezziere o da laccatore. Gli e permesso invece di eseguire riparazioni da fabbro ferraio, come pure riparazioni da carrozziere per ultimare nella sua bottega il lavoro di una determinata carrozza che deve anche essere guarnita e laccata. Non e permesso al citato maestro il lavoro di laccatura e l'esecuzione dei lavori da tappezziere. Ciò sarebbe un esercizio illegale di un mestiere artigiano, e perciò punibile.

Secondo la legge il lavoro a domicilio e una attivita produttiva che viene esercitata come lavoro accessorio ed esclusivamente con l'aiuto di persone della famiglia o di persone di servizio addette alla casa.

LEGISLAZIONE DOGANALE

DECISIONI DOGANALI.

(Postanowienia celne).

Il Collegio dei periti doganali presso il Ministero delle Finanze polacco ha preso agli effetti della classifica doganale le seguenti decisioni:

I panelli oleosi seguono il trattamento della voce 39 della tariffa doganale e sono importati quindi secondo il punto 2 di detta voce in franchigia doganale, solamente quando il loro contenuto di olio non superi il 10%.

Trattandosi di un contenuto d'olio superiore al 10% saranno sdoganati come sementi, in base alla voce 62.

I filati e gli spaghi di manilla, e di fibree di cocco, che servono per la produzione di stoffe per guide, sono indicati in particolare nella tariffa doganale e godono il dazio ridotto con l'autorizzazione del Ministero delle Finanze.

I filati e gli spaghi di aloe assolveranno, come i filati di manilla, un dazio di 10 zloty a norma della voce 190, punto 7.

I grammofoni in cassette che rappresentano l'alto parlante sono classificati secondo la voce 172, punto 3 B (dazio 172 zloty per unita).

I colori da stampa contenenti oltre il 25% di materie coloranti organiche seguiranno il trattamento doganale di cui alla voce 135 (860 Zloty per 100 kg.).

CESSAZIONE DELLA FRANCHIGIA DOGANALE ALL'IMPORTAZIONE DI PREPARATI ANTIPARASSITARI.

(Zniesienie oplat celnych od przywozu środków przeciw pasożytom).

Con decreto del Ministero delle Finanze polacco, di concerto con quello del l'Agricoltura, pubblicato nello „Dziennik Ustaw" del 18 aprile u. s. è stata stabilita l'abolizione delle disposizioni emanate in data 31 marzo 1925, che prevedevano l'importazione di prodotti antiparassitari in franchigia doganale.

Il provvedimento in parola è entrato in vigore il giorno della sua pubblicazione.

TRATTAMENTO DOGANALE DI LUCCI

(Cło na szczupaki)

Secondo un decreto dei Ministeri delle Finanze e dell'Industria e Commercio, pubblicato nella „Gazzetta Ufficiale" polacca in data 10 maggio corrente, il dazio per i lucci di cui alla voce doganale 37/1 b) 2, e stato ridotto al 30% di quello normale.

Il dazio in parola sarà applicato fino al 20 giugno p. v., con una speciale autorizzazione del Ministero delle Finanze.

RESTITUZIONE DI DAZI ALL'ESPORTAZIONE DI TELE CERATE.

(Zwrot cła wywozowego na ceratę).

Secondo notizie desunte dalla stampa periodica polacca, e stata stabilita la restituzione dei dazi alla esportazione di tele cerate, per quanto concerne i dazi sulle materie prime e i prodotti semilavorati, impiegati nella produzione di detto articolo.

Il rimborso avviene nella seguente misura:

tele cerate su tessuti di juta, 850 zloty per 100 kg.

tele cerate su altri tessuti, 125 zloty per 100 kg.

Il provvedimento è entrato in vigore il 12 maggio u. s.

MODIFICA DELLA TARIFFA DOGANALE.

(Zmiana taryfy celnej).

In virtù di una disposizione del Ministero delle Finanze polacco, di concerto con quello dell'Industria e Commercio e dell'Agricoltura, pubblicata nello „Dziennik Ustaw" del 19 maggio u. s., è stato disposto che il punto 2 della voce n. 202 della tariffa doganale è modificato come segue:

N. tar. dog. polacca		Denominazione della merce	Dazio in Zloty per 100 kg.
202—2	a)	Tessuti di lana così detti panni cilindrati, dietro permesso del Ministero delle Finanze	700
»	b)	Tessuti tecnici così detti Lapping, non gommati, dietro permesso del Ministero delle Finanze .	900
»	c)	Tutti gli altri tessuti tecnici non specialmente nominati, importati da imprese industriali, dietro permesso del Ministero delle Finanze . .	50

Detto provvedimento e entrato in vigore il 29 maggio u. s.

RESTITUZIONE DI DAZI ALL'ESPORTAZIONE DELLE MATERIE COLORANTI.

(Zwrot cła wywozowego na barwniki).

Con recente provvedimento del Ministero delle Finanze polacco è stato disposto che, all'esportazione di alcune materie coloranti, è restituito il dazio pagato all'importazione delle relative materie prime ed ausiliarie, e precisamente:

per 100 kg. di bianco di zinco: zloty 7,50,

per 100 kg. di litopone: zloty 3,—.

Detto provvedimento è entrato in vigore il 12 maggio u. s.

IMPORTAZIONE DI MATERIE DOLCIFICANTI ARTIFICIALI.

(Przywóz sztucznych substancyj słodzących).

A norma di una recente ordinanza del Ministero delle Finanze polacco, l'importazione di materie dolcificanti artificiali è stata vincolata a permesso di detto Ministero.

RIMBORSO DI DIFFERENZE DEI PREZZI DEL SALE ALL'ESPORTATORE DI PROSCIUTTI E LARDI.

(Zwrot różnicy ceny soli przy wywozie szynek i słoniny).

Secondo una recente disposizione del Ministero delle Finanze polacco, all'esportazione di prosciutti e lardi, sarà restituita al produttore la differenza fra il prezzo del sale all'ingrosso sul mercato

interno e il prezzo di esportazione del sale. La restituzione avverra sulla base di 14 zloty per 100 kg. di sale impiegato nella produzione di detti articoli.

Quale quantità di sale così impiegato si considera il 10% del peso della merce esportata.

L'ordinanza in parola e entrata in vigore il 1° giugno u. s.

DAZIO DI ESPORTAZIONE SULLE PELLI GREGGIE

(Cło wywozowe na skóry surowe).

A norma di un provvedimento del Ministero delle Finanze, pubblicato nello „Dziennik Ustaw" dell'11 giugno corr. il dazio di esportazione sulle pelli greggie di cui alla voce 227 g della tariffa doganale, cioe parti superiori, nonche cascami e ritagli di pelli greggie di qualsiasi specie, ad eccezione di testine, è stato stabilito a 3 Zloty per 100 kg.

FRANCHIGIA DOGANALE PER L'ESPORTAZIONE DI UOVA

(Zniesienie opłat przy wywozie jaj)

Secondo un provvedimento del Ministero delle Finanze, è stato abrogato il dazio di esportazione per le uova che corrispondono alle disposizioni del Regolamento sul controllo dell'esportazione stessa.

Il provvedimento in parola entrera in vigore il 1° luglio p. v.

COMUNICAZIONI

LE POSTE IN POLONIA.

(Poczta w Polsce).

Esistono generalmente in Polonia 3.360 istituti postali, che noverano 1.708 impiegati, 1.652 agenti-stazioni telegrafiche (uffici telegrafici, istituti postali autorizzati al cambio di telegrammi, telefoni e stazioni ferroviarie riceventi telegrammi privati) 3.491, telefoni interprovinciali 3.355.

Ogni istituto postale in Polonia conta 8.088 abitanti. La piu fitta rete postale esiste nella provincia di Pomerania, dove una istituzione postale abbraccia 2.696 abitanti. Nella provincia di Poznania il surriferito numero ammonta a 3.920, nella provincia di Wilno a 5.779, in quella di Cracovia a 6.306 ecc. Relativamente il numero piu scarso d'uffici postali si ha nella provincia di Łodź che, a quanto ci consta, comprende 15.536 abitanti per ciascun ufficio, in Kielce 13.439, in Stanisławów 10.977 ed in quella di Varsavia 10.574 ecc. In Varsavia un ufficio postale conta su 39.030 abitanti in media. Una stazione telefonica comprende in Polonia 7.785 cittadini, un ufficio telefonico interprovinciale—8.100. Nell'intera Polonia esistono 16,354 cassette postali, e fra queste 1.526 nelle stazioni ferroviarie. Il numero delle lettere e delle cartoline postali inviate nello scorso anno in tutta la Polonia e di 792.354.000, stampati 107.710.000 carte commerciali 5.009.000 campioni 9.788 000, invii gratuiti 18.962.000 campioni giornali 161.815.000 lettere raccomandate 4.668.000 sulla somma di 3.327.985.000 zloty.

Si conclude quindi, che ciascun cittadino polacco spedisce annualmente in media 28 lettere, mentre gli svizzeri ne spediscono 163, gli americani del nord, 152, gli inglesi 148; i francesi 137; i tedeschi 114; i cecoslovacchi 60; gli italiani 49; gli spagnuoli 24, ecc.

Oltremodo interessante si presenta la statistica del giro postale estero. Nell'anno passato si effettuarono dalla Polonia all'estero totalmente 72.988.000 invii, e viceversa dall'estero alla Polonia 101.361.000 e fra questi 60.399.000 lettere e cartoline; stampati 11.100.000, documenti commerciali 818.000, campioni 771.000. Il maggior numero di spedizioni si ha per la Germania: 19.434.000; segue poi la Cecoslovacchia 6.871.000 e l'Austria 6.597.000, indi gli Stati Uniti d'America 6.439.000, la Francia 6.256.000, la Russia 3.990.000. Nel movimento postale diretto dall'estero alla Polonia il primo peso spetta ai tedeschi che inviano per 29.224.000; il secondo agli Stati Uniti 11.212.000 seguono poi: l'Austria 7.892.000 la Russia 6.398.000, la Cecoslovacchia 5.777.000 ecc

Considerando la quantita d'invii dalla Polonia all'estero e viceversa, osserviamo che dall'estero si scrive in misura maggiore che non noi scriviamo all'estero

Le surriferite cifre s'aggirano rispettivamente su 101 milioni e 72 mila, cioè con una differenza di quasi il 30%.

CREDITO E FINANZE

LA BANCA DI POLONIA NELL'ANNO 1929.

(Bank Polski w 1929 r.).

Il resoconto presentato dal Consiglio della Banca di Polonia all'Assemblea Generale contiene le seguenti informazioni sul funzionamento della Banca Polacca di Emissione nell'esercizio 1929.

La circolazione di biglietti bancari segna un leggiero aumento con tendenza alla stabilizzazione, come appare dalle cifre qui sotto riportate (in milioni di zloti):

	Circolazione totale	Biglietti bancari	Biglietti statali	Monete divisionali
31 dicembre 1928	1.539,4	1.295,3	98,9	145,1
31 gennaio 1929	1.451,7	1.222,1	88,3	141,3
28 febbraio „	1.479,8	1.248,8	89,8	141,2
31 marzo „	1.571,9	1.333,3	96,1	142,5
30 aprile „	1.505,4	1.274 2	91,1	140,1
31 maggio „	1.471,0	1.244,5	87,6	138,9
30 giugno „	1.592,5	1.298,5	94,2	199,8
31 luglio „	1.533,5	1.293,4	96,7	143,4
31 agosto „	1.513,9	1.359,4	98,5	156,0
30 settembre „	1.614,0	1.354,4	96,6	163,0
31 ottobre „	1.661,8	1.392,2	85,1	184,5
30 novembre „	1.633,4	1.366,1	73,0	194,3
31 dicembre „	1.599,7	1.340,3	63,8	195 9

Mentre nel 1927 la circolazione monetaria era aumentata del 28,5% e nel 1928 del 17,3%, l'aumento della medesima nel 1929 non ha oltrepassato il 3,9% Le fluttuazioni stagionali si sono manifestate, invece, con grande evidenza, raggiungendo il massimo nel marzo e nell'ottobre.

In conformità delle disposizioni del piano di stabilizzazione ed allo scopo di consolidare la valuta nazionale e di concentrare le emissioni presso la Banca di Polonia, venne deciso di ritirare dalla circolazione i biglietti di saldo emessi dal Tesoro ed ammontanti a un totale di 280 milioni di zloti. Per questo la Banca di Polonia ha ritirato dalla circolazione nel 1927, 140 milioni di tali biglietti, sostituendoli con altri, di propria emissione. Nel 1929 il Governo ha cominciato a ritirare dalla circolazione i biglietti di saldo rimanenti, sostituendoli con pezzi d'argento del valore di 5 zloti. Nel contempo si addivenne al cambio delle vecchie monete d'argento da uno zloti contro le nuove monete in nickel. Sono state messe in circolazione sino alla fine dell'anno monete da 5 zloti per un valore complessivo di 543 milioni di zloti. La circolazione dei biglietti di saldo e diminuita quindi da 98,9 a 63,8 milioni di zloti.

Malgrado la mancanza di crediti esteri a lunga scadenza, malgrado il deficit della bilancia commerciale, cessato soltanto nel luglio, la situazione delle riserve della Banca e rimasta ben favorevole grazie all'afflusso di crediti a breve scadenza, concessi sia a banche private che ad imprese particolari. Così le riserve complessive della Banca (oro e divise), dopo aver subito una diminuzione nel I

semestre 1929, hanno segnato nel II semestre dello stesso anno un nuovo aumento, giungendo alla fine dell'esercizio a 1.119,1 milioni di zloti, cioè furono inferiori di soli 29,6 milioni di zloti alla cifra dell'inizio dell'anno. La copertura dei biglietti di circolazione e delle esigibilita a vista sorpassava, durante l'intiero anno il 60% ed al 31 dicembre toccò il 61,89%, quindi il 21,89% in piu della copertura richiesta dagli Statuti. Tenendo conto inoltre delle divise, estere non comprese nella copertura, ed ammontanti, alla fine del 1929, a 107,6 milioni di zloti, la copertura è stata del 67,8%.

I crediti esteri della Banca, che superavano le somme indispensabili ai bisogni correnti della medesima, sono stati impiegati giusta le disposizioni dell'art. 51 degli Statuti relativi, all'acquisto di accettazioni bancarie, oppure collocati in banche estere per un periodo di tempo non maggiore di 30 giorni. In seguito all'alto saggio d'interesse sui mercati esteri, quei depositi hanno dato alla Banca di Polonia un utile di 25,8 milioni di zloti.

Malgrado i vantaggi derivati da tali operazioni e nonostante che la riserva metallica abbia nel 1927 già raggiunto il 30% richiesto dagli Statuti, la Banca ha continuato sempre la sua politica di conversione delle riserve in divise in quelle metalliche. Cosl, quest'ultima riserva è aumentata nel 1929 di 79,4 milioni di zloty, cioe del 12,9% in confronto con la fine 1928 e del 37,8% in confronto con la riserva del 30 novembre 1927, cioè immediatamente dopo la stabilizzazione. Una somma di 72,2 milioni di zloty oro è derivata da acquisti sui mercati stranieri, e 7,2 milioni dall'acquisto di monete oro in Polonia. La copertura oro dei biglietti di banca e degli altri impegni è salita, nel corso dell'anno, dal 34,13% al 38,74%, oltrepassando quindi notevolmente il 30% richiesto dagli Statuti.

Gli stocks di oro collocati nei sotterranei della Banca sono saliti, alla fine 1929, a 521 milioni di zloty. Il rimanente di 179,5 milioni di zloty è stato depositato in banche di emissione a New-York, Parigi e Londra.

Grazie alle sue considerevoli riserve, la Banca ha potuto, malgrado la situazione piuttosto sfavorevole del mercato, sviluppare nel 1929 le sue operazioni di credito con particolare riguardo ai bisogni dell'agricoltura del Paese.

Lo sviluppo di tali operazioni della Banca è illustrato dalle seguenti cifre (in milioni di zloty):

31.XII.1926	449,3	321,3	—	9,3
31.XII.1927	650,0	456,0	—	40,9
31.XII.1928	874,6	640,7	9,4	61,8
31.I.1929	891,0	638,0	5,4	79,6
28.II.1929	912,9	660,2	5,5	79,0
31.IV.1929	932,2	704,0	5,6	80,1
30.IV.1929	929,5	697,5	6,5	78,6
31.V.1929	932,8	742,2	8,1	80,5
30.VI.1929	927,7	741,4	8,6	82,6
31.VII.1929	926,5	699,6	4,9	78,0
31.VIII.1929	953,5	716,2	2,3	77,5
30.IX.1929	971,0	725,8	1,3	77,8
31.X.1929	982,3	745,0	0,8	74,1
30.XI.1929	980,5	721,0	1,7	73,1
31.XII.1929	990,9	704,2	0,4	76,5

La partecipazione dei singoli gruppi di debitori nei crediti riconosciuti dalla Banca si presenta come segue:

S c o n t o

	1929	1928
Agricoltura	37,5%	31,0%
Miniere ed industria	21,5%	23,4%
Commercio	14,8%	15,2%
Diversi	32,0%	31,8%
	100,0%	

Dalle cifre sopra riportate risulta nel 1929 un sensibile aumento dei crediti agricoli, dovuto alla mobilizzazione di crediti stagionali speciali e di crediti accordati contro garanzia in cereali.

La percentuale delle cambiali protestate dalia Banca di Polonia è aumentata sensibilmente nel 1929, passando dal 3,7½ nel gennaio al 5,81% nel luglio ed al 5,44½nel dicembre.

Il tasso di sconto della Banca venne cambiato due volte nel corso dell'anno, essendo stato aumentato al 19 aprile, in seguito al riflusso dei crediti esteri, dall'8% al 9%, e riportato nel 15 novembre all'8½%.

La cifra complessiva degli affari della Banca ha raggiunto un ammontare di 48.066.220,38 di zloty e, con il resto del benificio ottenuto nel 1928 di 125.955,63 di zloty e riportato all'esercizio 1929, è stata di 48.192.176,01 di zloty.

Tale beneficio si ripartisce come segue.

Dividendo su azioni di I-a emissione (20%)	20.000.000,—
Dividendo su azioni di II-a emissione (tenuto dal Tesoro)	5.000.000,—
Partecipazione del Tesoro ai benefici dalla Banca	23.044.146,92
Riporto	148.029,09

Come si è visto dal nostro breve resoconto, le operazioni della Banca di Polonia hanno un buono sviluppo e l'eccellente situazione della medesima da piena e sicura garanzia della stabilità del cambio della valuta polacca.

BANCHE POLACCE

(Banki w Polsce).

Malgrado le difficoltà della situazione economica nazionale le banche polacche hanno chiuso l'ultimo esercizio con risultati in generale favorevoli. Durante i primi 10 mesi del 1929, il totale dei bilanci delle 64 banche private comprese nelle statistiche del Ministero delle Finanze è aumentato di 147 milioni di zl., cioè del 5% circa. I capitali di proprietà delle banche sono aumentati durante questo periodo in una proporzione quasi identica, raggiungendo alla fine di ottobre del 1929 299 milioni di zl.

Particolarmente sono aumentati i collocamenti ed i crediti esteri del 24% ed i depositi del 20%. Lo sviluppo dei principali posti passivi dei bilanci delle banche private è illustrato dalle seguenti cifre al 31 ottobre 1929 in milioni di zl.:

Totale del bilancio al 31 ottobre 1929: 2.878,4 contro 7.731,4 al 31 dicembre 1928. Capitali propri 298,7 contro 284,8, depositi 837,1 contro 700,5; conti correnti 265,0 contro 298,8; conti „Nostro"' esteri 384,9 contro 311,2.

Grazie all'accrescimento dei depositi e all'afflusso dei crediti esteri le Banche hanno potuto sviluppare la loro attivita nel dominio di credito senza ricorrere al risconto alla Banca di Polonia o alle Istituzioni Finanziarie estere.

L'ammontare globale del risconto non e aumentato infatti nel corso dei 10 primi mesi del 1929, che di 3 milioni, mentre quello del portafoglio sconti si è elevato di 39 milioni. I crediti in conto corrente sono aumentati nello stesso tempo di 136 milioni di zl.

Lo sviluppo delle operazioni di credito delle banche private è illustrato dalle seguenti cifre (in milioni di zl):

Portafoglio sconto al 31 ottobre 1929: 985,5 contro 919 al 31 dicembre 1928. Crediti in conto corrente 913,4 contro 777.1. Anticipi a termine 44.9 contro 36.1

Per ciò che riguarda le banche di Stato, particolarmente la Banca dell'Economia Nazionale, la Banca Agraria di Stato e la Cassa Postale di Risparmio, esse pure hanno avuto una parte importante sul mercato di credito. I crediti a breve scadenza accordati da queste banche, hanno raggiunto al 31 ottobre 1929 1.175 milioni di zl. ciò che rappresenta un aumento di 153 milioni di zl. in confronto alla line del 1928.

L'AFFLUENZA DEI CAPITALI ESTERI IN POLONIA ED I DIRITTI DELLE BANCHE POLACCHE ALL'ESTERO

(Dopływ kapitałów zagranicznych do Polski i prawa banków polskich zagranicą).

L'affluenza dei crediti bancari all'estero secondo i dati del 31 marzo corr. anno era rappresentata in seguente misura (in migliaia di zloty):

In generale si ricevettero crediti bancari per la somma di zloty 638.198 dei quali si scontano i crediti bancari a pronto pagamento per la somma di zloty 89.878.

54.962 per i crediti con termine a tre mesi.

159.676 per i crediti con termine da 3 a 6 mesi.

125.624 per i termini da 6 a 12 mesi

28.793 per i crediti a termine superiore dei 12 mesi.

13.058 per i crediti postali.

18.755 per il redisconto delle divise. 45.927.

Il saldo dei conti delle proprie sezioni distaccate all'estero, nelle banche centrali ascendeva al 31 marzo corr. anno a zloty 101.525. Invece i crediti bancari

polacchi all'estero ascendevano il 31 marzo corr. anno a zloty 182.473, somma nella quale vengono compresi i crediti a pronto pagamento che ammontano a zloty 75.080, per i debiti ad dato termine 2.593, per i crediti con termine fino a tre mesi 5.269, con termine fino a 6 mesi 85, con termine da 6 a 12 mesi 8.457, con termine oltre i 12 mesi 2.723, per le cambiali pagate all'estero 48.886, per le banconote ed i valori esteri 22.075, per i chèques ed assegni in portafoglio 1.183, corrente per i diritti postali 3.242.

I saldi in attivo dei conti, nei propri uffici bancari polacchi, trovantisi all'estero, ammontarono il giorno 31 marzo dell'anno in corso a zloti 4.619.

SITUAZIONE DELLA BANCA DI POLONIA.

Specifica	Migliaia di zloty							
	31.X 1929	30.XI 1929	31.XII 1929	31.I 1930	28.II 1930	31.III 1930	30.IV 1930	31.V 1930
Oro	682 348	682 519	700 517	700 904	701 056	701 906	702 185	702 355
Argento	2 281	2 299	—	—	—	—	—	—
Valute, divise e altri crediti esteri:								
a) compresi nella copertura	412 021	422 832	418 571	371 756	360 481	325 188	297 744	270 089
b) non compresi nella copertura	100 280	94 151	107 577	101 338	100 400	116 231	111 845	109 889
Monete d'argento e divisionali	822	757	159	937	623	531	289	594
Portafoglio di sconto	744 991	721 017	704 220	684 449	668 447	623 593	590 565	594 354
Anticipazioni su titoli	74 931	74 791	76 947	71 141	70 270	73 114	78 718	78 051
Tesoro dello Stato	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Biglietti in circolazione	1 392 177	1 366 123	1 340 263	1 246 742	1 281 760	1 324 023	1 325 385	1 332 684
Obbligazioni pagabili immediatamente	411 505	414 247	467 855	453 834	456 435	337 154	301 737	252 388
di cui								
a) conti di giro delle Casse dello Stato	271 904	266 957	269 125	298 156	282 569	155 443	121 149	104 321
b) altri conti di giro	114 518	119 660	177 404	131 533	137 831	147 625	146 512	121 941
c) conto dei fondi statali di credito	2 859	3 087	2 231	1 494	7 433	6 901	6 328	4 160
Conti speciali del Tesoro dello Stato	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Copertura % statutaria	*60,80*	*62,21*	*61,89*	*63,08*	*61,07*	*61.83*	*61,43*	*61,40*

Corso delle divise

UNITÀ	MEDIA MENSILE											
	Corso				Indice parità=100				Valore Rapp. % risp. la parità			
	1930				1930				1930			
	II	III	IV	V	II	III	IV	V	II	III	IV	V
	Corsi alla Borsa di Varsavia											
1 lira sterlina	43.36	43.37	43.37	43.34	100.0	100.0	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0	100.1
1 dollaro degli Stati Uniti	8.90	8.91	8.91	8.91	99.9	99.9	99.9	99.9	100.1	100.1	100.1	100.1
100 franchi francesi	34.93	34.91	34.95	34.99	100.0	100.0	100.1	100.2	100 0	100.0	99.9	99.8
100 „ belgi	124.17	124.25	124.47	124.42	100.2	100.3	100.4	100.4	99.8	99.7	99.6	99.6
100 „ svizzeri	172.06	172.55	172.85	172.68	100.0	100.3	100.5	100.4	100.0	99.7	99.5	99.6
100 lire italiane	46.68	46.73	46.75	46.75	99.5	99.6	99.7	99.7	100 5	100.4	100.3	100.3
100 fiorini olandesi	357 55	357.58	358.44	358.73	99.8	99.8	100.0	100.1	100.2	100.2	100.0	99.9
100 corone svedesi	239.04	239.40	239.68	239.29	100.1	100.2	100.3	100.1	99.9	99.8	99.7	99.9
100 „ ceche	26.39	26.42	26.41	26 43	99.9	100.0	100.0	100.1	100.1	100.0	100.0	99.9
100 schil. austriaci	125.47	125.59	125.68	125.74	100.0	100.1	100.2	100.3	100.0	99.9	99.8	99.7

WŁOSKA SPÓŁKA AKCYJNA

Adrjatyckie Towarzystwo Ubezpieczeń w Tryjeście

„RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ"

Rok założenia 1838.

Nowy gmach Italskiej Sp. Akc. „Riunione Adriatica di Sicurtà" w Warszawie przy ul. Moniuszki 8.

Il nuovo edificio della Società Anonima Italiana „Riunione Adriatica di Sicurta" in Varsavia (via Moniuszki 8).

Il corso dei prestiti polacchi alla Borsa di New-York

Data	Il prestito in dollari all' 8% (prestito Dillon) del 1925		Il prestito in dollari al 6% del 1920		Il prestito in dollari al 7% del 1927		Prestito della Città di Varsavia al 7%	
	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari	Corso medio	Transazioni in migl. di dollari
1927								
XII	99.64	525	80.52	132	89.67	2.743	—	—
1928								
I	98.39	712	82.12	118	90.67	2.103	—	—
II	100.29	725	83.44	162	91.21	1.749	—	—
III	100 73	658	84.44	129	91.09	1.569	89.21	124
IV	101.28	458	85.75	304	91.42	1.056	89.22	583
V	101.18	563	86.00	227	91.01	1.001	89.59	582
VI	101.05	378	83.95	152	89.67	685	89.19	758
VII	100.56	417	83.91	76	89.25	573	86.44	143
VIII	99.95	413	82.96	121	88.73	992	87.04	143
IX	99.81	267	84.20	102	89.14	390	87.89	107
X	99.66	731	84.18	133	88.46	512	86.46	551
XI	99.36	411	83.78	82	88.02	632	86.34	72
XII	97.75	501	81.86	59	88.06	880		
1929								
I	98 69	528	82.31	109	87.93	895	84.21	338
II	98.03	240	81.68	84	87.69	342	82.41	94
III	97.22	230	80.95	51	84.89	352	80.94	79
IV	96.33	159	78.89	118	84.36	229	82.33	85
V	95.56	244	76.90	122	83.66	353	79.50	53
VI	96.38	204	77.55	66	84.30	452	81.20	151
VII	96.45	286	77.24	67	85.43	521	79.17	109
VIII	95.00	252	76.77	44	85.25	793	77.83	156
IX	92.89	211	78.03	39	84.22	602	76.58	82
X	92.40	257	76.35	104	84.09	667	76.03	129
XI	88.58	589	74.42	238	78.41	859	71.45	247
XII	92.80	247	75.84	83	81.97	529	75.28	186
1930								
I	94.81	376	75.58	177	82.83	672	74,21	98
II	94.52	295	75.41	84	83.41	402	76.59	125
III	95.75	454	77.52	225	85.27	599	80,05	187
IV	95.74	266	78.91	156	85.80	618	80.44	162
V	94.81	199	78.44	46	84,59	503	79.22	103

VARIE

INTRODUZIONE DEL SISTEMA METRICO DECIMALE.

(Wprowadzenie systemu metrycznego dziesiętnego).

In forza di un recente provvedimento del Ministero dell'Industria e Commercio è stata disposta l'introduzione del sistema metrico decimale.

Detto provvedimento stabilisce le unità di misura per la lunghezza, la superficie, il volume, gli angoli e i pesi.

Nel commercio delle pietre preziose e delle perle è ammesso l'uso del carato quale unità di misura, corrispondente ad 1/5000 kg.

Le disposizioni di cui si tratta, entreranno in vigore il 1° luglio p. v. Nello stesso tempo cesseranno di aver vigore i provvedimenti concernenti le misure, applicati nel territorio polacco già appartenente alla Russia, nonchè tutte le altre disposizioni emanante in tale materia e contrarie al provvedimento stesso.

Viaggi e congressi internazionali in Polonia nel 1930.

(Podróże i Zjazdy Międzynarodowe w Polsce w 1930 r.).

In conformità alle proposizioni finora possedute ebbero o avranno luogo in Polonia nel 1930 i seguenti viaggi e congressi internazionali:

1) Viaggio internazionale del Pen Club a Varsavia — il 24 giugno.

2) Corteo commemorativo in onore di Giovanni Kochanowski a Cracovia, nei giorni 8 e 9 giugno, di carattere internazionale, dove parteciparono molte personalità estere.

3) Congresso Internazionale dell'Unione Intellettuale in Cracovia nei giorni 23 e 24 Ottobre.

4) Mostra Internazionale delle Comunicazioni e del Turismo a Poznania dal 6 luglio al 10 Agosto e contemporaneamente il Congresso del Circolo Industriale di Comunicazioni durante la Mostra.

5) Congresso internazionale di Antropologia, di Etnologia e di Archeologia — in Varsavia, nell'autunno.

6) Conferenza idrologica del Regno del Baltico in Varsavia.

La Fiera Orientale di Leopoli, dal 1 al 9 settembre, e la Fiera di Vilna dal 9 al 15 settembre, alla quale concorreranno numerosi ospiti e molti interessati esteri.

Varie imprese sportive.

1) Gare Internazionali Atletiche in Varsavia, il 15 Giugno.

2) Partita atletica Polacco — Ungherese — in Varsavia, il 27 Luglio.

3) Una simile partita seguirà in Varsavia nei giorni 13 e 14 Agosto.

II FIERA SETTENTRIONALE A WILNO.

(II Targi Północne w Wilnie).

La II Fiera Settentrionale a Wilno sarà inaugurata il 14 giugno e si chiudera il 28 settembre a. c.

KRONIKA

PRZEMYSŁ I HANDEL

STOWARZYSZENIE ITALSKICH SPÓŁEK AKCYJNYCH.

(Associazione delle Società Anonime Italiane).

Jest to pierwsza narodowa organizacja gospodarcza, posiadająca charakter powszechny i jednocząca przedsiębiorstwa akcyjne ze wszystkich bez wyjątku dziedzin przemysłu.

Została ona założona w 1910 roku, mając na celu obronę interesów Spółek Akcyjnych.

Działalność Stowarzyszenia obejmowała od pierwszej chwili sprawy, związane z najważniejszemi zagadnieniami natury gospodarczej i finansowej, czuwanie nad interesami i rozwojem produkcji, wreszcie kierownictwo biurem opieki i porad dla Spółek stowarzyszonych. Przedmiot szczególnego zainteresowania stanowiły dlań zawsze kwestje, dotyczące pośrednio lub bezpośrednio interesów gospodarstwa italskiego w związku z obroną interesów rynku wewnętrznego i propagandą produktów italskich zagranicą.

Stowarzyszenie, łącznie z innemi organizacjami, zmierzającemi do pokrewnych celów, śledzi rozwój wytwórczości krajowej i wnika w jej postulaty i potrzeby z gospodarczego i handlowego punktu widzenia. Pracuje ono nad stopniowem udoskonalaniem ustawodawstwa handlowego, przemysłowego, podatkowego i administracyjnego, zwłaszcza w sprawach, dotyczących bezpośrednio interesów Spółek Akcyjnych, nad podniesieniem kulturalnego poziomu italskich sfer gospodarczych i bliższem zaznajomieniem zagranicy ze stanem gospodarki i wytwórczości w Italji. W tym celu wydaje ono czasopisma i monografje propagandowe, śledzi za działalnością polityczno-gospodarczą organizacyj międzynarodowych, jako to: Ligi Narodów, Międzynarodowej Izby Handlowej i t. p. i czuwa nad zgodnością powziętych przez nie uchwał z interesami gospodarstwa italskiego.

Ogłasza w biuletynach i czasopismach ustawy, dekrety, regulaminy, przepisy, mające jakikolwiek związek z życiem gospodarczem kraju, informuje o poczynaniach państw zagranicznych, a które mogą zainteresować wytwórców i eksporterów italskich; dostarcza stowarzyszeniom informacyj o stosunkach z rynkami zagranicznemi; udziela rad i wskazówek w związku z ustawodawstwem handlowem; likwiduje spory między członkami zapomocą sądów polubownych.

Stowarzyszenie pracuje nieustannie nad rozszerzaniem terenu swej działalności. W skład jego wchodzą największe, najbogatsze w kraju spółki akcyjne. W 1910 roku liczyło ono zaledwie 181 członków, z ogólnym kapitałem 1.586.377.432 lirów; w dniu zaś 31 grudnia 1929 roku liczba członków wyrażała się cyfrą 737, ogólny zaś kapitał akcyjny — cyfrą 20.136.642.713 lirów.

Stowarzyszenie wydaje szereg pism, jako to:

a) Wspólnie z Konfederacją Przemysłu: „Rivista di politica economica", „Bolletino di Notizie Economiche", „Business and Financial Report", oraz „Piccolo Annuario Statistico";

b) indywidualnie: Dwumiesięcznik „Giurisprudenza delle imposte dirette", w którym zamieszcza zasadnicze postanowienia Sądu Kasacyjnego i Komisji Centralnej w sprawie podatków od majątku ruchomego, i innych podatków bezpośrednich, oraz rocznik „Massimo di giuris prudenza in materia commerciale, tributaria ed amministrativa", ułożone systematycznie i zaopatrzone w uwagi i objaśnienia.

Na szczególną uwagę zasługuje wydawnictwo: „Rocznik Spółek Akcyjnych — Wiadomości Statystyczne" — (Annuario delle Societè per Azioni. Notizie statistiche) — księga, licząca przeszło 3000 stronic dużego formatu, zawierająca dokładne informacje, z których korzysta przeszło 5000 towarzystw — i niezmiernie poczytna zarówno w Italji, jak i zagranicą.

Liczba jednorazowych wydawnictw Stowarzyszenia wyraża się cyfrą ok. 2-ch tysięcy tomów.

KRONIKA KORPORACYJNA

BILANS DZIAŁALNOŚCI SYNDYKALISTYCZNEJ I KORPORACYJNEJ W R 1929.

(Il bilancio dell'attivita sindacale e corporativa nel 1929)

Rok 1929 zaznaczył się dwoma doniosłemi zdarzeniami, t. j. przeprowadzeniem wyborów plebiscytowych w dn. 24 marca i utworzeniem Narodowej Rady Korporacyjnej.

Dzięki wspomnianym wyborom, bezpośredni przedstawiciele wszystkich gospodarczych i wytwórczych sił Narodu weszli po raz pierwszy w Italji, a nawet, rzec można, na całym świecie, w skład Parlamentu, by nieść zdobyte przez siebie doświadczenie na usługi działalności ustawodawczej kraju.

Utworzenie Narodowej Rady Korporacyjnej oznacza przejście ustroju faszystowskiego z fazy syndykalistycznej w fazę korporacyjną i umożliwia Rządowi prowadzenie całkowicie jednolitej polityki gospodarczej. Logicznem następstwem tego stało się znaczne rozszerzenie obowiązków i atrybucyj Ministerstwa Korporacyj, które przejęło czynności, wykonywane dotychczas przez Ministerstwo Gospodarstwa Narodowego.

Reorganizacja syndykalistyczna.

W pierwszym kwartale 1929 r. przeprowadzono t. zw. „odciążenie" (sbloccamento) Narodowej Konfederacji Syndykatów Faszystowskich, drogą pozbawienia mocy dekretu, przewidującego istnienie jednej wielkiej organizacji syndykalistycznej pracowników, oraz wprowadzenia pięciu takich Konfederacyj odrębnych i samorządowych, i Konfederacji niezależnej, Wolnych Zawodów i Sztuk Pięknych.

Reforma ta tłomaczy się koniecznością uzgodnienia organizacji pracowników z przepisami ustawy syndykalistycznej przewidującej dla pracowników i dla pracodawców różnych kategoryj utworzenie stowarzyszeń narodowych i pozwalającej na grupowanie się tych stowarzyszeń w dwie wielkie konfederacje, obejmujące z jednej strony wszystkich pracodawców, z drugiej zaś — wszystkich pracowników.

W ten sposób pracodawców i pracowników postawiono a stopie zupełnej równości, oraz ułatwiono współpracę klas, która jest jedną z podstawowych zasad syndykalizmu faszystowskiego.

W 1929 r. przystąpiono do rewizji statutów znacznej ilości stowarzyszeń pracodawców oraz Konfederacji Pracowników Żeglugi Morskiej i Powietrznej i wprowadzono do nich zmiany i uzupełnienia, podyktowane nabytem doświadczeniem lub wymagane przez obowiązujące nowe ustawodawstwo.

Urzędy Pośrednictwa Pracy.

Już w początkach ubiegłego roku sprawa ta przeszła ze wstępnej fazy ustawodawczej w fazę praktycznego wykonania.

Na mocy dekretów z dn. 22 i 24 sierpnia obmyślono sposoby zdobycia potrzebnych na ten cel środków finansowych, oraz założono pierwsze prowincjonalne biura pośrednictwa dla pracowników rolnych i wydano formalny zakaz pośredni-

czenia prywatnego przy angażowaniu robotników.

Ponadto został założony urząd bezpłatnego pośrednictwa pracy dla robotników rolnych w porze zbioru oliwek, obecnie zaś opracowuje się projekt powołania do życia narodowego urzędu pośrednictwa pracy dla żniwiarzy, i, w najbliższej przyszłości, dla robotników, zatrudnionych w przemyśle i handlu.

Umowy zbiorowe.

Zawarte w ciągu roku w imponującej wprost liczbie, objęły one wszystkie dzielnice kraju i wszelkie kategorje i zawody, nie wyłączając pasterzy (w Italji Południowej i na wyspach) i dozorców domowych.

Do najważniejszych należą: umowa zecerów prasowych, umowa, ustanawiająca minimum płacy dla robotników branży metalowej w Turynie; umowa dla robotników budowlanych, oraz zatrudnionych przy transportach morskich, i powietrznych; umowa dla robotników, zatrudnionych w gazowniach, w młynach ryżowych, w przemyśle jedwabniczym, chemicznym, papierniczym. umowy narodowe dla pracowników przemysłu hotelarskiego, cukrowniczego, dla marynarzy i tragarzy, dla personelu: składów produktów spożywczych, telefonów, przedsiębiorstw lotniczych, przemysłu ceramicznego, szoferów, urzędników bankowych i t. p., w ogólnej liczbie kilku tysięcy.

Współpraca klas.

Znalazła wyraz w formie ugody, zawartej za pośrednictwem odnośnych Konfederacyj Narodowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi, celem rozstrzygnięcia doniosłych zagadnień natury gospodarczej i społecznej.

Na tej samej zasadzie korporacyjnej współpracy klas opiera się również działalność organizacyj pracodawców i pracowników rolnych w kierunku zmniejszenia niepomyślnych następstw przymusowego bezrobocia sezonowego, rozpowszechniania systemu „nagród za wytwórczość" celem dodania pracownikom bodźca i ożywienia ich zainteresowania w kierunku podniesienia produkcji krajowej, oraz zakładania coraz liczniejszych instytucyj opieki społecznej, z których funkcjonują już dzisiaj stowarzyszenia wzajemnych ubezpieczeń na wypadek choroby, przeznaczone dla pracowników, zatrudnionych w rolnictwie, handlu, i przemyśle, wreszcie zakładania t. zw. „komisyj pojednawczych" i wyznaczenia „delegatów" do sporów, mogących ewentualnie wyniknąć z zawartych umów pracy.

Ochrona pracy i ubezpieczenia społeczne

Z dniem 1 stycznia 1929 r. zostały wprowadzone w życie ubezpieczenia społeczne na wypadek gruźlicy. Udoskonalono istniejący już regulamin higjeny pracy i zreorganizowano Inspektorat Przemysłu i Pracy.

Szczególny nacisk został położony na obowiązkowe ubezpieczenia od chorób zawodowych oraz na sprawę listy chorób, uznanych jako podlegające odszkodowaniu.

Na tej zasadzie opiera się „Instytut Opieki Społecznej nad Inwalidami Pracy", t. j. tymi, którzy utracili zdolność do pracy w stosunku 80%. Otrzymują oni bezpłatnie potrzebne aparaty, protezy i t. p. oraz mają udostępnioną naukę zawodową, zapewniającą im przynajmniej częściowo możliwość zarobkowania w przyszłości.

Na mocy specjalnej ustawy zostały podwyższone robotnicze pensje emerytalne, z których korzysta ok. 8 miljonów obywateli italskich, łącznie z przebywającymi zagranicą.

Wydano szczegółowe przepisy w związku z ochroną macierzyństwa, zapewniające urzędniczkom i robotnicom opiekę w okresie ciąży i połogu.

Z pośród ubezpieczeń społecznych, obowiązujących niektóre specjalne kategorje pracowników, zasługują na uwagę ubezpieczenia na wypadek choroby, oraz zapewniające opiekę społeczną pracownikom, zatrudnionym przy transportach morskich i powietrznych, zaś z pośród ubezpieczeń fakultatywnych — ubezpieczenia personelu, zatrudnionego w instytucjach, subwencjonowanych przez Państwo, jako to: Instytut opieki dla dziennikarzy italskich i t. p., oraz liczne przedsiębiorstwa, założone z inicjatywy organizacyj syndykalistycznych („Opieka nad Matką Dzieckiem", „Dopolavoro", „Balilla", ubezpieczenia społeczne od wypadków poza pracą, wędrowne wykłady o pielęgnowaniu niemowląt, pierwsza „Poliklinika Pracy" i „Instytut Związkowy im. Benita Mussoliniego", mający za zadanie przeprowadzenie prób najdoskonalszych metod walki z gruźlicą.

Stosunki z Międzynarodową Organizacją Pracy.

W 1929 r. Italja wzięła udział w dwóch międzynarodowych Konferencjach Pracy w Genewie i wypowiedziała się w wielu doniosłych kwestjach, m. i. w sprawie ośmiogodzinnego dnia pracy oraz ochrony pracy robotników, zatrudnionych przy transportach powietrznych, wreszcie przyczyniła się w pierwszym rzędzie, w osobie swego delegata M. de Michelis, do utworzenia Komisji Rzemieślniczej i Komisji Pracowników Umysłowych.

Odnośne prace Delegacji zostały wykonane za pośrednictwem „Stałego Komitetu dla uzgodniania międzynarodowych kwestyj pracy", utworzonego przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych w celu zapewnienia jaknajowocniejszej współpracy z zainteresowanemi Ministerstwami innych państw.

Dzięki staraniom Komitetu, Rząd Italski ratyfikował w 1929 r. umowę w sprawie repatrjacji robotników, zatrudnionych przy transportach morskich oraz drugą w sprawie angażowania marynarzy, a Rada Ministrów zatwierdziła projekt ustawy, który zostanie przedstawiony w Parlamencie, dotyczący ratyfikacji dwu umów międzynarodowych w sprawie odszkodowania z powodu wypadków przy pracy na roli i sposobów ustalania płac minimalnych.

Działalność na polu kulturalnem

Stowarzyszenia syndykalistyczne zorganizowały w 1929 r. kilka konkursów, w celu zachęcenia obywateli do pracy naukowej, technicznej, gospodarczej i społecznej.

Zostały ponadto utworzone liczne bursy naukowe.

Oczywiście najwybitniejszą działalność w tym względzie rozwinęła Narodowa Konfederacja Zawodów Wolnych i Sztuk, dzięki odpowiednim środkom, jakiemi rozporządza. W myśl wydanego niedawno rozporządzenia, w zakresie jej kompetencji leży kierownictwo ośrodkami kultury i propagandy korporacyjnej.

Analogiczna instytucja propagandowo — naukowa organizuje się obecnie dla wojska; przeprowadzono już w tym względzie ciekawe doświadczenia w ośrodkach kulturalnych w miejscowościach Bellune, Caltanisetta i Chieti.

Działalność ustawodawcza.

Izba Posłów zatwierdziła projekt ustawy o Narodowej Radzie Korporacyjnej.

Wspomniany projekt został zatwierdzony w dniu 21 grudnia ub. r.

W odnośnem przemówieniu Minister Korporacyj położył szczególny nacisk na znaczenie dla gospodarstwa Narodowego inicjatywy prywatnej, działalności syndykatów na polu regulacji stosunków gospodarczych oraz interwencji Państwa w tej dziedzinie, poczem wyjaśnił konieczność solidarnej współpracy poszczególnych obywateli i stowarzyszeń z Państwem w interesie ogólnych interesów kraju.

Narodowa Rada Korporacyjna stawia sobie więc za zadanie kontynuowanie i udoskonalanie dzieła, rozpoczętego przez syndykaty, które ze swej strony dostarczają jej materjałów i odpowiednio przygotowanych ludzi.

Działalność syndykalistyczna i korporacyjna w różnych dziedzinach życia gospodarczego.

a) W rolnictwie:

Przyznanie nagród zwycięzcom w Walce o pszenicę.

Nagrody te, zgodnie z przepisami regulaminu Narodowego Konkursu Walki o pszenicę przyznaje się rolnikom, którzy uzyskali najwyższe plony z 1 ha w stosunku do normalnych plonów w danej okolicy. Zostały one uroczyście rozdane w dniu 8 grudnia 1929 r.

Według danych statystycznych za rok rolniczy 1928/9, wytwórczość pszenicy osiągnęła imponującą cyfrę ok. 71 miljo-

nów kwint. Maksymalne jej zwiększenie w cyfrach absolutnych przypada w pierwszej linji na Sycylję (z 6.726.500 na 10.500.000 kwint.), dalsze miejsce zajmują: Apulja (z 4.728.000 na ok. 6.000.000), Kalabrja (z 2.086.000 na 3.256.000) i Basilicata (z 1.728.500 na 2.704.800), co jest najoczywistszym dowodem owocnych wysiłków i dobrej woli wytwórców, nawet w miejscowościach, posiadających grunt najmniej podatny pod uprawę.

Nagrody Konkursu Narodowego wyrażały się cyfrą dość skromną; przyznano ich 15 w ogólnej sumie 480.000 lirów; sumę zaś 1.220.000 lirów przeznaczono na konkursy prowincjonalne.

Nagrody za wytwórczość tytoniu.

W grudniu 1929 r. przedstawiciele Narodowych Konfederacyj Pracodawców i Pracowników Rolnych oraz przedstawiciele organizacyj miejscowych uzgodnili z Ministerstwem Korporacyj sprawę wspólnego zbadania kwestji podziału premji państwowej za wzmożenie wytwórczości tytoniu między właścicieli i dzierżawców plantacyj w prowincji Sieneńskiej.

Zasadniczy punkt tego porozumienia, będącego wyrazem zasady współpracy klas i podporządkowania interesów poszczególnych jednostek wyższym interesom wytwórczości narodowej, polega na tem, iż premję otrzymają w połowie dzierżawcy i właściciele plantacyj co 5 lat, o ile w tym okresie wytwórczość z 1 ha, zwiększy się w porównaniu z pięcioleciem poprzedniem.

b) W przemyśle:

Według sprawozdania, przedłożonego w dniu 27 września 1929 przez Ministra Korporacyj na posiedzeniu Rady Ministrów, pewne zmniejszenie się wytwórczości przemysłowej wogóle dało się zauważyć jedynie w m-cu sierpniu, co tłomaczy się zwykłem zjawiskiem zastoju w okresie wakacyjnym.

Trudności, na jakie napotykają niektóre gałęzie przemysłu z powodu ogólnego zastoju, nie są jednak tak znaczne, by miały naruszać równowagę gospodarczą, lub wzbudzać obawy na najbliższą przyszłość. Przemysł żelazny i cementowy, przeszedłszy niedawno okres raczej niepomyślny, rozwija się znowu normalnie dzięki ostatnio zawartym umowom oraz stałemu zwiększaniu się spożycia jego produktów.

Z ostatnich sprawozdań, obejmujących 24 gałęzie przemysłu i 6 409 przedsiębiorstw, wynika, iż w sierpniu ilość ogółem zatrudnionych robotników (954.660) zmniejszyła się, zresztą nieznacznie, (o 0.5%) w stosunku do m. lipca.

Wskaźniki uruchomienia maszyn w przemyśle włókienniczym zwiększyły się w sierpniu, w stosunku do lipca, w przędzalniach i tkalniach jedwabiu i w tkalniach juty. Natomiast miał miejsce nieznaczny ich spadek w przemysłach wełnianym, bawełnianym, lnianym i konopnym.

Jednakże, w ciągu pierwszych 8-iu miesięcy 1929 wytwórczość ogólna wykazała w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego zwiększenie o 12,5% w fabrykach sztucznego jedwabiu, 52.1% w odlewniach, o 17,8% w przemyśle stalowym, o 15,1% w odlewniach żelaza i stali, 15,6% w przemyśle cementowym, o 7,9% w papiernictwie, o 26,7% w przemyśle superfosfatowym i o 2% w przemyśle spożywczym.

Przeciętny spółczynnik zatrudnienia w przemyśle tkackim okazał się również wyższy, niż w roku poprzednim; przeciętny wskaźnik miesięczny ilości robotników, zatrudnionych w 24 gałęziach tego przemysłu, zwiększył się w 8-ym miesięcznym okresie 1919 — w stosunku do 1928 — z 90,7 na 94,9.

Liczba bezrobotnych w sierpniu (216 606) zwiększyła się w stosunku do lipca o 14.798, lecz okazała się niższa o 12,7% w porównaniu z sierpniem 1928. Liczba bezrobotnych w całym przemyśle zmniejszyła się o 17,1%.

Działalność syndykalistyczna i korporacyjna przejawiła się ponadto w 1919 r. w zarządzeniach i projektach, dotyczących: ochrony pracy domowej, (chałupniczej), umów o pracę (zostały dzięki staraniom zawarte m. i. narodowa umowa o pracę dla robotników, zatrudnionych w przemyśle materjałów budowlanych oraz trzy umowy narodowe dla marynarzy i rybaków oraz umowa urzędników bankowych), przezorności i ubezpieczeń społecznych (założenie wędrownych Poradni dla Matek oraz Narodowej Kasy Ubezpieczeń Społecznych i Tanich Mieszkań)

NARODOWA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW.

(L'Organizzazione Nazionale dei Dator di Lavoro).

Powszechna Konfederacja Przemysłowców stanowi, zgodnie z ustawą z 3 kwietnia 1926 r., organizację syndykalistyczną wyższego stopnia i ma za zadanie ochronę przemysłu krajowego we wszystkich dziedzinach, czuwanie nad rozwojem organizacji przemysłu i nad uzgadnianiem poczynań i prac w sposób jaknajkorzystniejszy dla ogółu interesów narodowych. Jest więc czynna we wszystkich gałęziach przemysłu i na całym obszarze kraju.

Konfederacja opiera stosunki między własnemi związkami a związkami pracowników na zasadzie ścisłej współpracy, i dąży do osiągnięcia swych celów drogą popierania, tworzenia się i grupowania wszystkich związków syndykalistycznych pracodawców, które pragną być prawnie uznane; czuwanie nad rozwojem, postępami i ekspansją wytwórczości przemysłowej; udzielania wytycznych wszystkim bez wyjątku stowarzyszeniom zwłaszcza w sprawach, dotyczących ustawodawstwa państwowego i osiągnięcia maksimum wydajności pracy w przemyśle, ustanawiania przepisów i utrwalania owocnej współpracy z innemi czynnikami wytwórczości przemysłowej i gospodarstwa narodowego.

W zakres zadań Konfederacji wchodzi ponadto czuwanie nad wychowaniem pracowników w duchu narodowym oraz dążenie do podniesienia ich dobrobytu; popieranie inicjatywy oraz zachęcanie przemysłowców do organizowania się, wreszcie wykonywanie wszelkich obowiązków, powierzonych jej na mocy ustawy, lub przez kompetentne Władze Państwowe.

Organizacja wewnętrzna Konfederacji.

W skład Powszechnej Konfederacji wchodzą:

a) prowincjonalne syndykaty mieszane, istniejące w każdej prowincji, i obejmujące wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe, czynne w jej granicach. Związki te dzielą się na sekcje, utworzone według kategoryj przemysłowych, zgodnie z przepisami, ustanowionemi przez Powszechną Konfederację;

b) federacje narodowe, założone przez wszystkie sekcje terytorjalne, w których grupują się przedsiębiorstwa, należące do tej samej kategorji.

Organizacja prowincjonalna jest przedstawicielką wszystkich przedsiębiorstw, istniejących w danej prowincji i posiada nad niemi władzę dyscyplinarną we wszystkich sprawach, dotyczących stosunku ich do pracowników. Powyższe dotyczy zarówno przedsiębiorstw niestowarzyszonych, jak i stowarzyszonych; na tych ostatnich jednak ciążą w stosunku do organizacji ściślejsze zobowiązania, wynikające bezpośrednio z charakteru stowarzyszenia.

W myśl ustawy, zarówno reprezentowanie interesów jednych, jak i drugich nie ogranicza się do stosunków z syndykatami prowincjonalnemi, lecz za pośrednictwem tych ostatnich nawiązuje się dalszy stosunek zależności syndykalistycznej od Federacji danej kategorji, będącej również związkiem prawnie uznanym.

W ten sposób powstaje system podwójnego przedstawicielstwa: a) terytorjalnego, w osobie prawnej związku prowincjonalnego i b) narodowego, w osobie Federacji danej kategorji. System ten opiera się jednak na dwóch odrębnych zasadach: przedstawicielstwo terytorjalne posiada charakter wyłącznie syndykalistyczny i przejawia się zwłaszcza w zawieraniu umów zbiorowych i w ewentualnej obronie interesów przed Sądami pracy; drugie natomiast rozwija swą działalność przedewszystkiem w dziedzinie gospodarczej, rozciągając nadzór i opiekę nad potrzebami i dążnościami całej gałęzi przemysłu.

Ponadto istnieje specjalny typ zrzeszenia, którego działalność jest unormowana zapomocą odrębnych przepisów.

Do tej grupy należą stowarzyszenia rzemieślnicze, spółdzielnie wytwórcze, zmunicypalizowane przedsiębiorstwa przemysłowe, elektrownie, koncesjonowane centrale telefoniczne, stowarzyszenia dziennikarzy, biura koncertowe, towarzystwa muzyczne wogóle oraz organizacje teatralne (operowe, operetkowe i t. p.)

Naczelni kierownicy, t. j. dyrektorzy techniczni i administracyjni, szefowie urzędów i biur i prokurenci założyli specjalną organizację, podlegającą Powszechnej Konfederacji i złożoną z 70 sekcyj prowincjonalnych i mieszanych międzyprowincjonalnych.

Ostatnio została wcielona do Powszechnej Konfederacji Przemysłowej Narodowa Federacja Właścicieli Nieruchomości miejskich, grupująca 25 federacyj międzyprowincjonalnych.

Urzędy i biura Konfederacji.

Znajdują się one pod bezpośrednim nadzorem Sekretarza Generalnego i dzielą się na: a) sekcję spraw ogólnych, organizacyjną i propagandową, b) sekcję gospodarczą, c) sekcję syndykalistyczną, ustawodawczą i zagadnień pracy.

Prezesowi i Komitetowi Prezydjalnemu przysługuje prawo wyznaczania specjalnych komisyj dla badań i studjów oraz zakładania instytucyj, uzupełniających działalność Konfederacji.

W tym celu powołano już do życia. Instytut Narodowy Naukowej Organizacji Pracy, Instytut Badań Naukowych dla walki z gruźlicą, Italski Instytut Zjednoczenia i t. p. Ponadto wyznaczono komisje dla badania spraw i zagadnień, dotyczących: paliwa, reformy kodeksów, ustaw podatkowych, nauczania zawodowego, prawnego ustroju rzemiosł i drobnego przemysłu, zapobiegania wypadkom i chorobom zawodowym i t. p.

By ułatwić swym syndykatom, a za ich pośrednictwem pracodawców, stałe śledzenie rozwoju jej działalnoci, Powszechna Konfederacja Przemysłu wydaje następujące czasopisma techniczne, o charakterze wybitnie syndykalistycznym: L'Organizzazione Industriale, Massimario di Giurisprudenza per l'impiego privato (Zbiór przepisów ustawodawczych dla zatrudniania pracowników prywatnych), L'Assistenza Sociale nell'Industria (Opieka Społeczna w przemyśle), Bolletino di notizie economiche (Biuletyn wiadomości gospodarczych), Rivista di Politica Economica (Przegląd polityki gospodarczej), Business and Financial Report.

Działalność Powszechnej Konfederacji Przemysłowej.

Polega ona na:

1) rozwijaniu działalności w zakresie gospodarczym;

2) wykonywaniu władzy z punktu widzenia syndykalistycznego;

3) sprawowaniu opieki i kontroli dyscyplinarnej.

Pierwsze dwie czynności wykonywała Powszechna Konfederacja, jeszcze zanim została prawnie uznana. Władza dyscyplinarna, jaką sprawowała wówczas nad zrzeszonemi organizacjami, posiadała znaczenie wyłącznie moralne i prywatne; dopiero od czasu prawnego uznania Konfederacji przyznano jej prawo rozstrzygania sporów i wymierzania kar pieniężnych. Dzięki również prawnemu uznaniu Konfederacja uzyskała prawo rozciągania nad organizacjami przemysłowemi opieki administracyjnej.

W dziedzinie gospodarczej działalność Konfederacji obejmuje wszelkie sprawy, dotyczące wytwórczości przemysłowej zarówno we własnym zakresie, jak i w związku z innemi działami wytwórczości gospodarczej, podatków, spraw celnych, finansowych, transportów morskich i lądowych, zagadnień prawnych, handlowych, międzynarodowych, nauczania zawodowego i technicznego, wreszcie zagadnień naukowych. Powierzając poszczególnym stowarzyszeniom badanie spraw, dotyczących poszczególnych gałęzi przemysłu, Konfederacja uzgadnia i łączy interesy pracodawców i pracowników i popiera swoim autorytetem sprawy, mające zasadnicze znaczenie dla gospodarstwa narodowego.

W sposób jeszcze bardziej bezpośredni zaznaczyła się działalność Konfederacji w zakresie spraw społecznych i zbiorowych stosunków pracy. Czuwa ona nad tem, by wchodzące w jej skład organizacje istotnie zawierały przepisane umowy zbiorowe, zgodne z ogólnemi wytycznemi wynikającemi z zadań, na jakich opiera się jej statut.

W wypadkach, gdy organizacje nie mogą dojść do porozumienia przy zawieraniu umów zbiorowych, Konfederacja przyjmuje w tych sprawach udział zastępczy.

Umowy zbiorowe, zawierane przez organizacje, wchodzące w skład Konfederacji, nabierają mocy dopiero po ich zatwierdzeniu przez tę ostatnią.

Przy zatwierdzaniu zbiorowych umów o pracę Konfederacja kieruje się stale zasadą, z jednej strony, bezwzględnego poszanowania autorytetu przemysłowca-pracodawcy, z drugiej zaś — zapewnienia pracującemu personelowi możliwie najlepszych warunków, na jakie pozwala stan przedsiębiorstwa.

Pod opieką Konfederacji i z inicjatywy przemysłowców powstały liczne instytucje, przyczyniające się do polepszenia bytu oraz fizycznego i duchowego rozwoju pracowników, jako to: organizacje sportowe, kolonje górskie i nadmorskie dla dorosłych i dzieci, Kasy przezorności i oszczędności.

Ponadto została założona pierwsza Poliklinika Pracy oraz Instytut im. Benita Mussoliniego dla badań naukowych i walki z gruźlicą.

CZAS TRWANIA PRACY URZĘDNIKÓW A UMOWY ZBIOROWE.

(L'orario del lavoro degli impiegati ed i contratti collettivi).

Umowy zbiorowe, jako obowiązujące dla wszystkich pracodawców i pracowników, należących do odnośnej kategorji, przyczyniają się w znacznej mierze do sharmonizowania i udoskonalenia zarządzeń prawodawczych i zastosowania przepisów ogólnych do poszczególnych dziedzin pracy.

W zawartych dotychczas, względnie nielicznych umowach o pracę urzędników zwraca uwagę fakt, iż czas trwania umówionej rzeczywistej pracy nie przewyższa nigdy 8-iu godzin na dobę; granica ta została utrzymana nawet po ogłoszeniu Królewskiego Dekretu z mocą ustawy z dn. 30 czerwca 1926 r., upoważniającego do wprowadzenia chwilowo dla urzędników i robotników 9-godzinnego dnia pracy.

Niektóre z tych umów przewidują nawet czas pracy poniżej 8-iu godzin. Chodzi tu zwłaszcza o umowy instytucyj bankowych i finansowych o charakterze międzynarodowym lub międzyprowincjonalnym, jak np. zbiorowe umowy, zawarte z personelem „Banca Nazionale Triestina", „Banca Cattolica Vicentina", „Piccolo Credito Bergamasco", ustalające czas pracy na 7½ godzin, wreszcie o umowę „Banca Agricola Italiana" (7-iogodzinny dzień pracy). Zasługuje na szczególną uwagę umowa urzędników ajencji giełdowej, przewidująca 42 godziny pracy w sygodniu.

Sprawa określenia czasu pracy na podstawie umów nabiera szczególnej doniosłości, gdy wchodzi w grę praca sezon wa — praca z krótszemi lub dłuższemi przerwami, praca dyżurowa i wogóle rodzaje pracy, do których nie można zastosować czasu trwania, wyznaczonego na mocy ustawy.

Italja rozstrzygnęła tę kwestję w ten sposób, iż wprowadziła do umów odpowiednie klauzule, przystosowane do potrzeb każdej poszczególnej gałęzi wytwórczości. W myśl jednej z takich klauzul, nie wolno instytucjom bankowym żądać od gońców, posłańców i t. p. pracy dłuższej, ponad 9 godzin dziennie. W znacznej liczbie banków czas pracy nie dochodzi nawet do tej granicy.

Umowa o pracę personelu, zatrudnionego w restauracjach, kabaretach, kawiarniach, winiarniach, barach i t. p. ustaliła czas pracy na 10 godzin dziennie, wzgl. na 60 godzin tygodniowo, z podziałem na 6 dni. Personelowi hotelowemu zaś przyznała prawo 11 godzin odpoczynku na dobę, nie naruszając pomimo to 8-godzinnego dnia (48-godzinnego tygodnia) pracy osób, zatrudnionych tam w sposób stały.

W miarę zawierania nowych umów zbiorowych — wprowadzane są pod tym względem stale ulepszenia.

INSPEKTORATY RZĄDOWE I ICH ATRYBUCJE.

(Gli ispettorati governativi e le loro attribuzioni).

Ministerstwo Korporacyj zamierza powołać do życia Inspektoraty korporacyjne w Turynie, Genui, Medjolanie, Brescii, Trydencie, Padwie, Tryjeście, Bolonji Florencji, Ankonie, Chieti, Rzymie, Neapolu, Bari, Potenzy, Reggio Calabria, Katanji, Palermo i Cagliari.

Wobec tego, że obowiązujące ustawy i zawarte już umowy o pracę wymagają nieustannego nadzoru ze strony Państwa i m. in. w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej, zostaną powołane do życia specjalne inspektoraty w Rzymie, podle-

gające bezpośrednio Ministerstwu Korporacyj. Instytucje te będą obowiązane nietylko czuwać nad działalnością licznych organów opieki społecznej, lecz w miarę możności również nad jej usprawnieniem.

Celem umożliwienia Ministerstwu Korporacyj otrzymywania dokładnych wiadomości o wszelkich sprawach, dotyczących rozwoju i stanu produkcji narodowej, Inspektoraty będą gromadzić informacje i dane statystyczne, prowadzić badania i ogłaszać ankiety w kwestjach, objętych różnemi dziedzinami gospodarstwa narodowego, oraz życia i pracy robotników.

KREDYT I FINANSE

Banki emisyjne (od 1. VII. 1926 — Banca d'Italia *)

Data	obieg i rezerwy			główne operacje				
	Obieg biletów bankowych	Bilety skarbowe	Zapas kruszcowy	Portfel wekslowy	Pożyczki	Kredyt otwarty	Wkłady na rach. bież. oproc.	Rachunek bież. Skarb w Banca d'Italia
Koniec roku								
1914	2.936,0	657,2	2.738,6	995,0	208,9	312,8	388,9	196,2
1918	11.750,3	2.124,1	2.335,9	1.307,3	936,3	1.172,9	802,2	256,1
1919	16.281,3	2.270,2	2.044,9	2.044,0	1.574,5	1.903,4	726,1	31,1
1920	19.731,6	[illegible]	2.077,8	4.256,5	2.817,8	[illegible]	875,7	325,4
1921	19.208,9	2.267,0	2.998,7	5.181,1	[illegible]	1.981,3	931,3	1.047,3
1922	18.012,0	2.267,0	2.041,5	6.178,6	3.105,5	1.093,9	1.231,4	582,9
1923	17.246,5	2.427,7	1.847,4	7.996,6	3.387,7	1.293,4	1.190,7	2.011,4
1924	18.114,2	2.400,0	1.826,0	9.191,2	3.157,6	1.771,5	1.191.1	807,2
1925	19.349,6	2.100,0	[illegible]	10.041,6	[illegible]	1.284,2	1.001,3	1.505,7
1926	18.340,1	1.793,0	2.478,5	8.016,1	2.633,6	801,1	1.431,2	95.2
1927 stycz.	17.996,9	1.763,3	2.518,5	8.647,5	2.494,6	788,2	1.857,4	51.1
„ luty	17.882,0	1.763,0	[illegible]	8.715,0	[illegible]	852,5	1 540,2	250.2
„ marzec	16.675,3	1.763,0	2.623,3	7.939,8	1.771,2	754,8	1.529,6	31.4
„ kwiec.	17.578,4	1.763,0	2.748,9	—	1.838,6	714,4	1.389,3	585.9
„ maj	17.442,9	1.576,0	2.842,9	7.849,3	1.610,5	643,4	1.897,5	490.0
„ czerw.	17.674,3	1.291,0	2.866,1	7.877,2	2.037,3	798,2	1.897,8	792.4
„ lipiec	17.844,3	1.171,0	2.903,1	7.524,6	1.411,2	652,8	2.587,4	197.8
„ sierpień	17.780,9	1.117,0	[illegible]	7.275,0	[illegible]	679,2	2.553,9	426.3
„ wrzesień	18.023,3	1.052,7	[illegible]	7.041,1	1.231,9	668,9	2.675,3	14.4
„ paźdz.	18.091.7	982.8	[illegible]	6.444.0	1.510.7	632.5	2.473.5	599.1
„ listop.	17 984.1	880.5	2.902.9	6.231.6	1.204.8	595.1	2 599.5	289.9
„ grudz.	17.992.1	783.0	12.105.9	3.809.5	1.604.5	657.3	2.066.7	1.105.7
1928 stycz.	17.380.7	691.0	12.116.9	3.519.5	836.0	659.3	2.976.7	114.5
„ luty	17.270.3	589.0	12.474.1	3.291.1	761.6	583 4	3.069.5	352.2
„ marzec	17.264.8	489.0	12.516.1	3.134.0	719.0	604.6	3.022.5	181 5
„ kwiec.	17.123 8	399.0	12.511.1	3.064.0	1.002.0	738.7	2.625.9	300.0
„ maj	17.105.0	343.0	12.173.6	2.936.5	1.044.3	701.	2.449 7	300.0
„ czerw.	17.323.5	296.0	12.075.5	3.005.2	1.792.6	618.6	2 349 3	300 0
„ lipiec	17.394.5	250 0	11.884.3	2.998.2	1.395.9	600.0	2.677.4	166.4
„ sierpień	17.140.3	229.0	11.745.3	3.019.6	1.626.9	578 3	2.440.9	300.0
„ wrzesień	17.476.2	205.0	11 645.4	3.018.5	1.395.4	559.6	2.010.8	300.0
„ paździer.	17.235.8	190.0	11.177.1	3.170.3	2.028.1	598.8	1.722 7	300.0
„ listopad	17.118.6	175.0	11 044.3	3.400.5	1.440.2	554.1	1.603.4	300.0
„ grudzień	17.295.4	161.0	11.070.3	3.720.3	1.761.3	716.1	1.525.2	300.0
1929 stycz.	16.589.4	157.0	10.795.4	3.581.0	1.228.6	594.6	1.914.9	300.0
„ luty	16.197.3	120.0	10.575.2	3.475.1	1.730.2	599.4	1 740.5	300.0
„ marzec	16.396.0	117.0	10.460.2	[illegible]	1.514.5	463.1	[illegible]	300.0
„ kwiecień	16.274.2	104 0	10.004.9	3.730.5	1.792.9	530.6	1.313.5	300.0
„ maj	16.250.9	99.0	10.036.5	3 681.1	1.428 4	503.2	1.249.8	300.0
„ czerw.	16.763.1	96.0	10.078.2	4.010.2	1.994.3	525.9	1.002.7	300.0
„ lipiec	16.887.3	96.0	10.094.4	3.892.5	1.327.0	543.0	[illegible]	300.0
„ sierpień	16.701.1	96.0	10.130.6	3.843.3	1.558.7	405.8	1.226.3	300.0
„ wrzesień	16.916.3	90.0	10.240 0	3.765.9	1.667 1	513.2	1.030.7	300.0
„ paździer.	16.977.5	83.0	10.376.6	3.838.0	1.597.8	447.3	1.059.3	300 0
„ listopad	16.828.2	80.0	10.356.5	3.887.2	[illegible] 307.1	416.1	1.005 9	300.0
„ grudzień	16,774.3	80.0	10.341.3	4,318.7	1.802.2	602.8	1.082.1	300.0
1930 styczeń	16.329.2	78.0	10.000.0	3.542.7	[illegible] 120.2	449.5	1.259.9	300.0
„ luty	16.094.8	73.0	10.045.5	3 246.2	1.968.0	462.9	1.199.6	300.0
„ marzec	16.321.5	73.0	10.060.0	3.044.8	1.329.6	448.6	987 4	300.0
„ kwiecień	16.062.4	73.0	10.229.3	2.975.3	[illegible]	467.2	1.046.6	300.0
„ maj	15.94[illegible].4	67.8	10.242.9	2.865.1	1.074.9	425.2	1.120.4	300.0

*) Przywilej emisji banknotów, który dawniej przysługiwał 3 bankom poczynając od 1 lipca 1926 r. przysługuje jedynie Banca d'Italia.

KONCENTRACJA BANKÓW W ITALJI.

(Concentramento bancario in Italia).

Został już ogłoszony oficjalny komunikat o fuzji banku „Credito Italiano" z „Banca Nazionale di Credito" (Narodowym Bankiem Kredytowym), oraz podległych im instytucyj finansowych.

Fuzja ta obejmuje również Narodowy Instytut Finansowy (Istituto Finanziario Nazionale) i Narodowe Towarzystwo Finansowe (Compagnia Finanziaria Nazionale).

W świetle cyfr sprawa przedstawia się, jak następuje: „Credito Italiano" rozporządza kapitałem 400 miljonów lirów, złożonym z kapitału wpłaconego lirów 354.777.000 oraz z 190 miljonów rezerw. Połączone z Credito Narodowe Towarzystwo Finansowe posiada 156 miljonów lirów kapitału; Banca Nazionale di Credito — 300 miljonów lirów kapitału i 500 milj. lirów rezerw; połączony z Bankiem Narodowy Instytut Finansowy—75 milj lirów kapitału. Biorąc ponadto pod uwagę rezerwy Narodowego Towarzystwa Finansowego i Narodowego Instytutu Finansowego, otrzymamy w ogólnej sumie kapitał jednego miljarda stu miljonów lirów.

RÓŻNE

POLOWANIE NA KOZY GÓRSKIE W PARKU NARODOWYM W GRAN PARADISO.

(Caccia allo stambecco nel Parco Nazionale di Gran Paradiso).

Dekretem z dn. 7 maja 1920 roku italski Minister Rolnictwa i Lasów zezwolił na urządzenie w jesieni r. b. polowania na kozły górskie w Parku Narodowym w Gran Paradiso, jednej z najpiękniejszych miejscowości w Alpach Italskich.

W polowaniu będą mogli brać również udział myśliwi innych narodowości.

Zgłoszenia o wzięcie udziału w polowaniu mogą być kierowane do Król. Ambasady Italskiej w Warszawie (Plac Dąbrowskiego 6) a ich rozpatrzenie, przyjęcie, wzgl. odrzucenie zostanie powierzone komitetowi, utworzonemu w tym celu na mocy wyżej wspomnianego dekretu. Decyzje w sprawie poszczególnych zgłoszeń będą zakomunikowane osobom zainteresowanym.

Każdy zgłaszający się winien wpłacić, w dziesięciodniowym terminie, licząc od daty zawiadomienia go o przyjęciu zgłoszenia, sumę 10.000 lirów za każdego kozła, do którego będzie mu pozwolone mierzyć.

Powyższe sumy winny być wpłacane w walucie italskiej, czekami na którykolwiek oddział: Banca d'Italia, Banca Commerciale, Banca del Credito Italiano, lub Banco di Roma, płatnemi w Turynie, na rachunek Azienda Foreste Demaniali, Amministrazione del Parco Nazionale del Gran Paradiso.

Myśliwi, którzy z uzasadnionych przyczyn nie będą mogli wziąć udziału w po-

Notowania średnie walut na giełdach italskich

Data	Francja	Szwajcarja	Londyn	Berlin	Nowy Jork	Polska	Złoto
Średnio 1925	119.72	484.92	121.15	5.99	25.09	—	584.73
" 1926	83.43	500.72	125.87	6.18	25.93	—	400.20
" 1927	76.96	377.48	95.28	4.66	19.61	—	378.33
" 1928	74.60	366.31	92.56	4.54	19.02	—	367.02
Czerwiec 1928	74.75	366.48	92.78	4.55	19.01	212	366.30
Lipiec	74.75	367.62	92.83	4.56	19.08	210	868.19
Sierpień	74.66	367.88	92.71	4.55	19.10	210	368.62
Wrzesień	74.69	368.11	92.75	4.66	19.12	210	368.94
Październik	74.62	367.60	92.62	4.55	19.10	210	368.44
Listopad	74.59	367.52	92.57	4.55	19.09	212	[illegible]
Grudzień	74.67	368.05	92.65	4.55	19.09	215	368.32
Styczeń 1929	74.68	367.69	92.66	4.54	19.09	215	368.32
Luty	74.63	367.49	92.70	4.54	19.09	214	368.28
Marzec	74.60	367.37	92.66	4.53	19.09	214	368.32
Kwiecień	74.63	367.65	92.68	4.53	19,09	214	368.27
Maj	74.63	367.85	92.64	4.54	19.09	214	368.38
Czerwiec	74.73	367.84	92.67	4,56	19.10	214	[illegible]
Lipiec	74.86	367.80	92.74	4.56	19.10	214	368.58
Sierpień	74.87	368.01	92.73	4.55	19.10	214	368.61
Wrzesień	74.83	368.31	92.68	4.55	19,10	214	368.61
Październik	75.06	[illegible]	92.98	4.56	19.10	214	368.46
Listopad	75.22	370.46	93.15	4.57	19.09	214	368.40
Grudzień	75.25	371.39	93.23	4.57	19.10	214	[illegible]
Styczeń 1930	75.09	[illegible]	93.03	4.57	19.10	214	[illegible]
Luty	74.81	368.60	92.88	4.56	19.09	214	[illegible]
Marzec	74.71	369.32	92.84	4.56	19.09	214	[illegible]
Kwiecień	74.75	369.69	92.78	4.55	19.08	214	368.08
Maj	74.83	369.30	92.71	4.55	19.08	214	368.10

Parytet: 1 fr. szw. = 3.622127 lir. it., 1 złoty = 2.131442 lir. it., 1 f. szt. = 910.46542 lir. it. 1 dol. St. Zj. = 19.00019 lir. it., 1 mk. niem. = 4.625095 lir. it.

CENY

Wskaźniki cen hurtowych

(podług notowań Prowincjonalnej Rady Gospodarczej w Medjolanie)
(podstawa 1913 = 100)

Lata i miesiące		Według rodzaju obróbki				Według rodzaju handlu				Wskaźnik cen w złocie
		Surowce przemysłowe	wyroby półobrobione	wyroby gotowe	artykuły rolne krajowe	wyroby krajowe	artykuły przywozowe	artykuły wywozowe	wskaźnik ogólny	
Liczba towarów		26	52	12	26	83	48	23	125	
Średnio	1926	.	.	.	.	629.64	700.82	623.39	654.41	131.0
	1927	.	.	.	.	517 15	550.58	496.88	526.67	139.4
	1928	490.20	449.21	512.18	530.72	484.59	506.06	479.62	491.36	133.9
	1929	464.19	449.92	513.92	508 76	475.12	491.75	452.84	480.69	130.5
Wrzesień	1928	486.74	444.95	499.77	533.50	481.52	497.72	479.74	487.54	134.2
Paździer.	"	486.40	448.62	521.55	534.65	488.27	501.48	495.07	491.94	134.5
Listopad	"	488.27	455.07	527.15	534.49	491.32	505.72	492.95	495.34	134.5
Grudzień	"	490 35	457.11	527.30	538.32	492.98	505.59	491 35	496 57	134.5
Styczeń	1929	484.99	460.03	528.84	536.31	490.52	506 54	485.38	496.35	134.7
Luty	"	481.71	459.54	532.19	547.40	495.75	506.14	488.20	498.24	135.3
Marzec	"	488.01	456.30	537.78	546 30	494.36	507.39	482.96	498.86	135.4
Kwiecień	"	479.36	453.44	535.60	532.18	487.85	501.55	467.00	492.64	133.8
Maj	"	462.67	449.44	530.19	523.50	481.23	492.52	452.34	484.62	131.6
Czerwiec	"	463.08	444.52	522.19	512.52	475.97	489.93	444.31	480 35	130.3
Lipiec	"	462.13	445.00	515.25	501.53	471.04	490.75	439.47	477.27	129.5
Sierpień	"	462.06	445.69	505.08	489.34	466.29	490.56	435.17	474.05	128.6
Wrzesień	"	457.26	449.75	501 63	479.72	463.34	487.30	435.91	472.31	128.1
Paździer.	"	449 23	449.57	496 59	481.69	463.32	483.69	443.65	470.19	127.6
Listopad	"	441.69	444.75	486.28	479.61	458.24	476.62	436 96	464.23	126.0
Grudzień	"	438.06	441.00	475.37	474.78	453.55	467.89	422.69	459.18	124.9
Styczeń	1930	435.00	437.63	466.18	464.40	448.13	465.84	409.59	453.21	123.9
Luty	"	424.33	433.55	461.21	447.66	440.05	457.33	[illegible]	444.54	120.7
Marzec	"	410.42	428.78	452.93	431.95	439.95	450.36	385.12	436.49	118.5
Kwiecień	"	404.15	422.18	450.14	426.89	422.88	446.12	371.91	429 24	116.6
Maj	"	398.01	411 54	438.27	418.45	412.15	437.64	360.58	419.90	114.1

lowaniu, otrzymają zwrot czterech piątych wpłaconej kwoty.

Kozły, zabite z zachowaniem przepisów rozporządzeń, stają się własnością myśliwych.

Królewska Komisja Parku Gran Paradiso postanowiła połączyć mające się zorganizować w jesieni polowanie na dzikie kozły z polowaniem na kozice. Odnośne zgłoszenia przyjmować będzie również Król. Ambasada Italska.

Za prawo mierzenia do kazdej kozicy została ustanowiona kwota 6000 lirów, płatna w sposób wyżej podany odnośnie do opłat za prawo mierzenia do dzikich kozłów.

Ogólna liczba kozłów, których zabicie będzie dozwolone, nie będzie mogła przekraczać 30 sztuk (obecnie jest ich w Narodowym Parku Gran Paradiso przeszło 3.500 sztuk), ilość zaś kozic przeznaczonych na zabicie wynosić będzie ok. 20 sztuk.

Podania winny być nadsyłane do Ambasady Italskiej najpóźniej do dn. 20 sierpnia b. r.

Polowanie odbędzie się po 15 października r. b. Bliższa data będzie zakomunikowana w swoim czasie.

OŚWIATA POZASZKOLNA W ITALJI:

(L'istruzione oltrescolare in Italia).

W r. 1917 ukazał się dekret, normujący działalność bibljotek szkół ludowych i powszechnych, a w r. 1921 ustawa, normująca walkę z analfabetyzmem wśród dorosłych. Dekret z r. 1917 postanawia iż każda klasa szkół powszechnych, z wyjątkiem pierwszej, powinna mieć bibljotekę do użytku młodzieży szkolnej. Kursy powszechne powinny mieć również bibljoteki dla byłych uczniów szkół oraz dla dorosłych. Bibljoteki owe stają się własnością gminy. Ustawa z r. 1921 poleca rządowi wytępienie analfabetów w całem państwie. Walkę istotnie podjęto, ale rękami organizacyj społeczno-oświatowych. Rząd, zastrzegając sobie nadzór, dostarcza rocznie około 8 miljonów lirów (3¾ milj. złotych), do rąk specjalnie stworzonej komisji, do której weszło: 4 delegatów czterech organizacyj oświatowych, 2 delegatów Ministerstwa Oświaty, 1 delegat Ministerstwa Skarbu i 1 delegat Ministerstwa Spraw Zagranicznych Cztery towarzystwa oświatowe (Związek Narodowy dla spraw Italji Południowej, Towarzystwo wieśniaków Kampanji Rzymskiej i Bagien Pontyjskich, Konsorcjum Narodowe dla Emigracji i Pracy, Towarzystwo Humanitarne) podzieliły między siebie teren całego państwa, z czasem zaś dopuściły do współpracy jeszcze 3 dalsze towarzystwa, opracowały program i jęły się pracy. Praca ta dała olbrzymie wyniki. Organizacje prowadzą szkoły dzienne dla dzieci do lat 12, które ze specjalnych przyczyn nie mogły uczęszczać do szkoły i szkoły wieczorowe dla dorosłych. Tych szkół istnieje kilka tysięcy. Już w pierwszym roku działania, 1921/22, było 2.057 szkół dla zwalczania analfabetyzmu. Pobierało w

Notowania ważniejszych akcyj

na giełdach: w Medjolanie, Turynie, Genui, Rzymie i Tryjeście
(podług danych Centralnego Instytutu Statystycznego)

NAZWA PRZEDSIĘBIORSTW	Kapitał (w miljard.)	Wartość nominalna (w lir.)	Ilość akcyj (w miljard.)	Przeciętne kursy (w lirach)														
				Marzec 1929	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień	Styczeń 1930	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj
Banca d'Italia . . .	240	800	300	2135	1891	1871	[illegible]	[illegible]	1908	1858	1805	2002	1921	1993	2036	1998	1949	2000
Banca Commerciale	700	500	1400	1387	1349	1370	1381	1378	1380	1363	1333	1353	1360	1428	1447	1389	1427	1421
Credito Italiano	400	500	800	794	751	750	769	781	837	792	779	793	765	788	800	757	767	770
Ferrovie Mediterranee	90	350	258	610	631	661	660	735	717	731	751	755	[illegible]	692	705	705	683	723
Ferrovie Meridionali . .	189,6	500	579	909	868	883	923	1059	1198	1149	1214	1217	1200	1178	1183	1186	1219	1874
Navigazione Generale Italiana	600	500	1900	505	499	499	500	508	510	511	499	507	510	495	493	479	482	500
Cosulich	250	200	1250	133	108	100	[illegible]	104	93	92	85	84	82	94	90	[illegible]	[illegible]	89
Cotonificio Turati . . .	32	200	160	824	740	730	760	768	760	770	620	620	500	534	526	490	490	490
Cotonificio Val d'Olona .	18	200	50	450	420	420	400	450	440	481	520	504	460	440	436	410	418	400
Cotonificio Valle Seriana .	12	250	48	650	600	500	500	390	390	400	400	400	400	390	400	390	376	374
Manufattura Rossari e Vorzi	25	250	100	740	690	710	726	760	744	800	[illegible]	818	770	810	820	856	780	790
S. N. I. A. Viscosa . .	1000	150	6666	115	94	91	85	86	87	84	65	71	55	64	62	53	68	66
Cascami Seta	63	300	210	1120	950	940	960	1020	1020	1010	920	930	734	790	810	770	790	774
Lanificio di Gavardo .	8	200	40	1040	1000	1000	1000	1000	920	900	850	870	870	870	860	830	790	800
Terni (elettr. e industr.)	600,7	400	1502	429	374	381	403	400	403	391	388	398	395	409	407	389	384	373
Montecatini	500	100	5000	285	245	246	252	252	258	260	248	250	240	252	258	254	247	244
Iva	150	200	750	196	184	205	224	225	230	225	222	216	215	224	226	221	204	202
Metallurgica Italiana . .	60	100	600	185	181	179	184	198	198	205	210	215	194	201	174	170	174	174
Elba	60	40	1500	48	41	43	45	49	49	48	49	50	49	50	52	52	48	49
Breda	100	250	400	150	128	124	130	128	130	124	116	122	124	122	126	130	118	120
Fiat	400	200	2000	560	493	520	549	528	518	459	424	418	325	380	377	344	390	394
Edison	712,5	375	1900	900	750	760	840	846	874	860	824	806	768	794	814	796	772	761
Italiana Industria Zucchero indigeno	40	200	200	684	645	659	660	718	729	765	772	787	745	748	769	835	792	831
Ligure-Lombarda Raffineria Zuccheri	75	200	375	663	650	695	700	733	786	838	895	912	845	883	900	904	926	927
Eridania	45	150	300	489	446	467	479	477	482	470	471	469	430	499	453	454	465	480
Romana Beni Stabili .	80	200	400	693	614	644	641	655	659	637	639	667	694	643	679	651	644	651

nich naukę 94.785 osób, w tem 4.694 kobiet.

Organizacja ta działa obok nieslychanie sympatycznego italskiego Związku Bibljotek Ludowych, obok Dopolavoro („Po pracy") i obok Narodowego Instytutu Kultury.

Statut tego ostatniego zatwierdzony został Dekretem Królewskim z 6 sierpnia 1926. Celem jego jest otaczanie opieką i rozpowszechnianie kultury narodowej i ideałów faszystowskich w kraju i zagranicą za pośrednictwem wydawanych czasopism, broszur i książek, charakteru bądź popularnego, bądź naukowego, oraz przez zakładanie bibljotek i urządzanie kursów. Nadzór nad działalnością Instytutu sprawuje Szef Rządu.

Środki na swą działalność czerpie Instytut:

a) z kapitału zakładowego 10.000 lirów, ofiarowanego przez Prezydjum Rady Ministrów;

b) z subsydjów rządowych i z ofiar, legatów i subsydjów ze strony osób prywatnych, prawnych i fizycznych.

c) z składek członkowskich.

O organizacji „Dopolavoro" pisaliśmy obszernie w Nr. 9 r. ub. naszego czasopisma.

DZIENNIK ITALSKI O NIEZAPRZECZONEJ POLSKOŚCI POMORZA.

(Un giornale italiano sull'innegabile carattere polacco della Pomerania).

Dziennik „L'Impero d'Italia" zamieścił w formie listu z Warszawy opis uroczystości, związanych z 10-tą rocznicą przyłączenia ziem pomorskich do Rzplitej. Autor artykułu przypomina, że Niemcy niesłusznie twierdzą, iż odebrane im ziemie są rdzennie niemieckie, gdyż Pomorze polskie dopiero w 1772 r. zostało zajęte przez Prusy, przynależąc do dawnej Rzplitej od X-tego stulecia. W konkluzji stwierdza, iż ziemie pomorskie zaludnia ludność rdzennie polska, stanowiąca 88 proc. całej ludności, a więc znakomitą większość.

ZJEDNOCZENIE PROGRAMÓW RADJOSTACYJ ITALSKICH.

(Unificazione dei programmi delle radiostazioni italiane).

W dążeniu do zmniejszenia chaosu w eterze oraz udoskonalenia i urozmaicenia audycyj, radjofonja italska, obejmująca cztery stacje nadawcze: w Rzymie, Medjolanie, Neapolu i Turynie, przeprowadziła przed rokiem stałe zjednoczenie programowe między Turynem a Medjolanem. Zjednoczenie to dało tak wyborne rezultaty, że za przykładem Turynu i Medjolanu poszły ostatnio Rzym i Neapol, które rozpoczynają nadawanie jednakowych programów, wykonywanych częściowo w radjostacji rzymskiej, a częściowo w neapolitańskiej.

ŚMIERĆ JEN. FRANCHINO.

(La morte del generale Franchino).

W dniu 24 lipca r. b. zmarł we Florencji jen. Hubert Franchino w wieku lat 56. Był on pierwszym szefem Italskiej Misji Wojskowej w Polsce w r. 1919. Napisał przed dwoma laty i wydał w Medjolanie obszerną monografję o Polsce p. t. „L'arte in Polonia", w której zobrazował dzieje sztuki w Polsce ze szczególnem uwzględnieniem malarstwa współczesnego. Za zasługi położone dla zbliżenia polsko-italskiego został nagrodzony przez Rząd polski wielką wstęgą orderu Polonia Restituta.

KRONIKA KULTURALNA — RASSEGNA CULTURALE

Z numerem niniejszym zapoczątkowujemy kronikę kulturalną w znacznie rozszerzonym zakresie. Zamierzamy publikować w tym dziale artykuły oraz notatki, których celem będzie umożliwienie zapoznania się z najnowszemi prądami literackiemi, charakteryzującemi ruch literacko - artystyczny obu krajów. Pragnąc tą drogą przyczynić się w pewnej mierze do wzajemnego poznania dorobku obu Narodów, nie wątpimy, że dział ten obudzi zywe zainteresowanie zarówno w Polsce, jak i w Italji. Kierownictwo tego działu powierzyliśmy p. Ettore Settanni, korespondentowi i współpracownikowi całego szeregu poważnych dzienników i czasopism italskich.

Redakcja.

Con il presente numero e nel nostro programma di dare maggiore sviluppo alle Rassegne culturali, che già tanto interesse hanno suscitato nei nostri lettori. Pubblicheremo così articoli e notizie che si propongono la conoscenza delle piu recenti correnti caratterizzanti il movimento letterario ed artistico in ambedue i Paesi. Desiderando portare il nostro — sia pur modesto — contributo alla conoscenza reciproca della vita culturale ed artistica delle due Nazioni — siamo convinti che il lavoro che noi svolgeremo pel tramite del nostro organo destera vivo interesse sia in Polonia che in Italia. La redazione della Sezione in parola e stata affidata al Sig Ettore Settanni, corrispondente e collabcratore di numerosi giornali e riviste italiane.

La Redazione.

LITERATURA POLSKA W ITALJI.

(La letteratura polacca in Italia).

Kilkakrotnie miałem już sposobność zaznaczyć, że prof. Romanowi Pollakowi zawdzięczamy większe, niż w innych krajach zainteresowanie się Italji literaturą polską.

Obecnie otrzymaliśmy nowy tego dowód w postaci starannie wydanego tomu „Piccola Biblioteca Slava" pod tytułem „Pagine di cultura e di letteratura polacca".*)

Złożyły się na tę ciekawą i świetnie napisaną po italsku książkę następujące prace prof. Pollaka: „Wykład inauguracyjny w Sapienzy" (1924) „Pierwsze stulecia kultury polskiej", „Rzut oka na romantyzm polski", „Miłość Mickiewicza", „Mickiewicz i Rosja", „Słowacki i jego „Kordjan", „Zygmunt Krasiński i jego „Nieboska Komedja", „Niektóre cechy charakterystyczne literatury polskiej" i „Italskie wpływy w kulturze polskiej".

Wszystko to są rozprawy wysoce interesujące dla cudzoziemca, który znajduje tu rzeczy zupełnie dla siebie nowe, nieprzeczuwane nawet, i otrzymuje jasny, doskonale sprecyzowany pogląd na głęboki nurt poezji polskiej w dobie największego jej rozkwitu. Nie jest to suchy wykład profesorski. Przez wszystko, co mówi prof. Pollak, zawsze świadom tego, że przemawia do cudzoziemców, przepływa jakgdyby prąd życia, który światłem i ciepłem swojem rozgrzewa dorobek wiedzy. I słusznie. Bez tego bowiem duchowego współczynnika niepodobna jest dotrzeć do istoty poezji polskiej, do zrozumienia jej i odczucia. My mamy to w sobie, a w „naprowadzaniu" czytelnika italskiego na właściwą drogę, w umiejętnem wskazywaniu mu źródeł i charakteru twórczości polskiej, tak narodowej w swoim rdzeniu a wznoszącej się jednocześnie do wyżyn wszechludzkich, celuje prof. Pollak.

Jeżeli jednak książka jego odda poważne usługu czytelnikom italskim, wprowadzając ich umiejętnie w krąg zagadnień duchowych świata Polski, to nie jest ona obojętna także i dla nas, zwłaszcza tam, gdzie mówi o elementach italskich w kulturze polskiej.

Na poświęconą temu właśnie przedmiotowi rozprawę prof. Pollaka chciałbym zwrócić szczególną uwagę polskich czytelników.

Autor wychodzi z założenia, że współpraca genjuszu italskiego w wytwarzaniu kultury polskiej nie ogranicza się tylko do tego kamienia węgielnego, jakim był kościół rzymsko - katolicki; nie ogranicza się także do przemijającej mody artystycznej, ale przenika wszystkie części składowe naszej kultury, zaznaczając się udziałem Italji w budowie całego jej gmachu. Współpraca ta weszła do naszej tradycji i krąży, jak krew, w żyłach pokoleń i w żyłach naszej historji.

Dlaczego tak się stało?

Dlatego — odpowiada autor — że Polacy przyjęli kulturę italską nie biernie, lecz od początku współdziałali z nią czynnie. Za dowód tego służyć może wyjątkowy w Polsce kult instytucyj rzymskich z czasów Republiki, takie przejęcie się szlachty polskiej duchem Rzymu starożytnego, z jakiem nie spotykamy się nigdzie indziej, takie zamiłowanie humanistów polskich do studjów nad organizacją państwową Rzymu i nad prawem rzymskiem, że nie ustępujemy w tem innym, bardziej od nas zachodnim narodom. Przecież to kanclerz Jan Zamoyski, wychowaniec uniwersytetu padewskiego, był autorem dzieła p. t. „Dej senatu romano". Przecież to Górnicki, Jan Kochanowski, Szymonowicz i tylu, tylu innych przeszczepili przed 400 laty humanizm italski na grunt polski, gdzie zapuścił on korzenie tak głęboko, że „Jerozolima wyzwolona" Tassa we wspaniałym przekładzie Piotra Kochanowskiego była w Polsce niemniej popularna, niż w Italji.

Ślady wybitnych wpływów italskich pozostały na zawsze w naszym języku, wtargnąwszy do polszczyzny 16-go wieku w postaci takich wyrazów, jak: grandezza, forza, breweryje, manatki, dzianety, karyolki, kapelusze, padwany, birbanci, wiwendy, fraszki etc.

Jednocześnie zwycięski pochód swój przez Polskę odbywała architektura italska, zwłaszcza barok, który dotarł aż do Połocka nad Dźwiną.

*) Romano Pollak. Professore di letteratura polacca nei l'Universita di Poznań. Pagine di cultura e di letteratura polacca. Roma. Istituto per l'Europa Orientale. Str. 215.

Słowem, gdziekolwiek się obrócić, jakiejkolwiek dziedziny życia dotknąć, wszędzie widzimy, bliski związek Polski z Italją.

Tak było w dobie szczęśliwej dla obu narodów. Tak samo było w dobie nieszczęść narodowych. Świadczą o tem liczne mogiły na cmentarzach italskich i polskich, gdzie spoczywają kości żołnierzy z lat 1799, 1848, 1863 i 1870.

„Są to kości ludzi — mówi pięknie dr. Pollak — którzy przybyli do obcego kraju nie dla rozkoszy estetycznej, nie przez kaprys podróżnych, lecz po to, aby ofiarować swoją własną krew za wspólną sprawę bałwochwalczo umiłowanej wolności".

A cóż jest, co może być w życiu dwóch narodów wznioślejszego ponad tę dobrowolnie, po bratersku ofiarowaną krew dla wspólnej sprawy?

Na fundamencie tej krwi zbudowana jest dzisiejsza przyjaźń polsko-italska.

„Ale — kończy prof. Pollak — są to już rzeczy, które muszą być bardziej odczuwane, niż wyrażane słowami".

I słusznie. Że zaś Polacy należycie to odczuwają, o tem świadczy omawiana przez nas książka A Italowie? Nie brak i z ich strony dowodów takiego odczuwania.

Z. Dębicki.

G. A. BORGESE.

ŚMIERĆ WIELKIEGO POETY ITALSKIEGO VINCENZO GERACE.

(La morte di un grande poeta italiano: Vincenzo Gerace).

Już w miesiąc po zgonie Vincenzo Gerace, zmarłego w Rzymie w dniu 18 maja b. r., wyczuwało się ze strony jego przeciwników ostrożność, nie pozbawioną milczących wyrzutów sumienia, w wypowiadaniu zdań o wielkim poecie, ze strony zwolenników zaś — coraz żywsze zainteresowanie się jego twórczością, — niby zorzę, zwiastującą bliski wschód słońca pośmiertnej, niestety, sławy. Z goryczą zaprawnym uśmiechem rzec możemy, iż zgon Gerace'go stał się triumfem jego twórczego imienia.

Z wielu przyczyn, przeważnie od niego niezależnych, inaczej było za życia.

Po raz pierwszy dał się Gerace poznać społeczeństwu przed 20 laty, jako autor powieści „La Grazia" („Łaska") wydanej u Ricciardi'ego w Neapolu.

Krytyka przyjęła dzieło niezbyt przychylnie. O autorze mówiono, jako o „zagrzebanym na głębokiej prowincji samotniku, który tak sumiennie wczytywał się w „Piekło" Dantejskie, iż brakło mu czasu na poznanie Balzac'a i Flauberta. Wydano opinję, iż postacie i akcję powieści naszkicował on w gwałtownych, nieprawdopodobnych skrótach, przedstawił w niepewnem, mglistem oświetleniu, i w dalszym ciągu pogrążył w tem głębszych mrokach tajemnicy. Technika powieściopisarska dzieła pozostawia wiele do życzenia". Ten sam krytyk przyznaje jednak młodemu autorowi bezpośredniość, siłę i oryginalność, i przepowiada mu rozwój twórczości na innej drodze, w innej formie.

Istotnie Gerace odnalazł siebie w twórczości poetyckiej. Do powieści nie wrócił już nigdy. I powodzenie zbioru poezyj, blade i spóźnione światełko zamiast wymarzonego olśniewającego blasku rozgłośnej sławy, zawdzięcza jedynie otrzymaniu nagrody poetyckiej, jak się zdaje, pierwszej tego rodzaju w Italji, wyznaczonej przez Akademję Literacką pod przewodnictwem Ferdynanda Martini. Było to w 1926 roku. Poeta miał już 51 lat. Siwizna szronem przysypała mu skronie. Wówczas Mondadori podjął się wydania nagrodzonego rękopisu (w 1928 r.), nieco wcześniej zaś Campitelli z Foligno zebrał i ogłosił drukiem krytyczne i filozoficzne szkice prozą: „Tradycja a barbarzyństwo dzisiejsze".

Życie Zmarłego, jednostajne i szare, streścić można w kilku prostych słowach: miłość za młodu, późne małżeństwo, głębokie ukochanie dzieci, zamroczone nieustanną troską o ich przyszłość, ciężkie warunki materjalne, cierpienie, nadzieja lepszej przyszłości, i wreszcie — odejście w zaświaty.

* * *

Jaka treść życia, taka treść pieśni: stonowane, pastelowe obrazy, przytłumione nuty „śpiewaka bladych dni", „biednego Leljana", nie znającego wniebosiężnych wzlotów, tragicznych upadków i szałów, żyjącego w ciasnym, drobnomieszczańskim niemal kręgu „wzorowej przeciętności". Był to doskonały typ człowieka „osiadłego". Podróżować nie lubił i nie mógł. Przywiązywał się gorąco do miejsca pobytu i do otoczenia. Za młodu — kochał i „bawił się", jak wszyscy; jednak w najprzelotniejsze nawet przygody miłosne kładł cząstkę serca i duszy. W dojrzałym wieku przeżył miłość idealną, opartą na wzajemnem duchowem zrozumieniu. Potem — krótki okres płomiennego, niszczącego szału—„le demon de midi", Mallarme'go—i wreszcie małżeństwo—uspokojenie. Stając się idealnym ojcem, pozostał jednocześnie idealnym synem i bratem; rodzinę, złożoną z matki i sióstr, darzył niesłabnącą nigdy czcią i przywiązaniem; najbliżsi byli dlań jakgdyby postaciami obrazu wotywnego, zjawionemi i utrwalonemi na tle olśniewającego krajobrazu i morza cudnej ziemi ojczystej, której każdy zakątek pełen dlań był wspomnień dzieciństwa i młodości.

„Cudny — jesteś, Sykański grodzie, w porannych zórz jaśnieniu"... [1])

Cokolwiek ukochał — kochał wiernie, niezmiennie. Wierny pozostał przyjaciołom, wierny ojczyźnie, wierny kultowi mowy rodzinnej, którą niestrudzenie udoskonalał, wypieszczał, rzeźbił, cyzelował, wzbogacał skarbami dźwięków rytmicznych i melodyjnych rymów muzyką. W dziedzinie religji — od wirgilijskich przeczuć istnienia zaświata poprzez poszukiwanie neuchwytnego metafizycznego bóstwa doszedł, pod wpływem żony, do prostej, serdecznej

[1]) Sykanja — starożytna nazwa Sycylji.

wiary w Boga swych ojców, przed którym ukorzył się i padł poprostu na kolana.

Gdyby nie długotrwała, nurtująca wątły organizm choroba, gdyby nie cierpienie, dzięki któremu może stał się poetą, szukając w pieśni wyrazu dla treści, napełniającej mu duszę a niezdolnej przejawić się w doskonałej pełni życia — Gerace byłby istnym feniksem dzisiejszych czasów, — typem człowieka doskonale normalnego. Dzieje doświadczeń jego życia — Eros, Psyche, Dyjonizos, Tanatos, Urania (tytuły pięciu tomików jego zbioru pieśni), a więc w tłomaczeniu na dostępniejszą mowę: Miłość, Myśl, Szał Upojenia, Śmierć, Przemienienie, mogłyby służyć jako alegoryczne ilustracje „żywota ludzkiego". W przeciwstawieniu do „poetes maudits" [2]) nazwać go można „poetą błogosławieństwa". Usłyszeć tę nazwę — jakąż byłoby dlań radością! Prawda, że był, i może nadmiernie, pod wpływem Leopardi'ego, lecz w twórczości jego znajdujemy pierwiastki nie burz i mroków, a raczej świtów i uspokojeń, śpiewanych przez Mistrza; pogodę „Ginestry" i „Djalogu między Platonem i Porfirjuszem" raczej, niż melancholję i gorycz „Zachodu księżyca" lub „Śpiewu kura leśnego".[3])

W natchnieniach, w tonach, rozdrganych w jego pieśni, jest jednak coś innego, wyższego i głęboko własnego, coś, co sprawia, iż pomimo tak bardzo „normalnego", „przeciętnego"; rzec można, rozwoju uczuć i przeżyć, w twórczości poety niema nic z „poczciwych", „drobnomieszczańskich" pierwiastków Edmunda de Amicis lub Betteloni'ego. Z nielicznych elementów złożoną świątynię swej duszy zbudował Gerace w czystych, dalekich wyżynach syntezy i abstrakcji. Było w nim coś z psychiki religijnych malarzy średniowiecza, którym widok młodej kobiety z dzieckiem na ręku nasuwał przedewszystkiem myśl o aureoli nad głową zamieszkałej w niebiosach Madonny. Życie swe codzienne umiał rozświetlić od wewnątrz niegasnącym nigdy blaskiem ducha. Od współczesnego mu pokolenia różnił się przedewszystkiem absolutnym brakiem pierwiastków ironji i złośliwości. Daleki był od tych, co „żółcią piszą i piołunem". W życiu codziennem ta jego cecha może wydawać się naiwną dobrodusznością i wzbudzać uśmiech pobłażania; lecz w chwilach wysokich apollińsko-dantejskich natchnień podnosi poetę na szczyty, z wysokości których jemu z kolei spoglądać wolno pobłażliwie na przeczące lub milczące rojowisko ludzkie na nizinach.

Saviotti trafnie nazwał poezję Gerace'go „owianą duchem patryjarchalnej mądrości i wzniosłości". Zwłaszcza wzniosłość wyrażana w szerokich, spiżem dzwoniących okresach, w klasycznie spokojnych obrazach na tle słonecznych perspektyw oddali, — w dzisiejszej epoce nadprodukcji lekkiej, łatwej, „przyziemnej" literatury, zaspokaja tęsknotę nielicznej elity spragnionych jej wyżynnego tchnienia.

* * *

Ogólny zbiór pieśni Gerace'go nosi tytuł zawartego w nim najpiękniejszego i najcharakterystyczniejszego utworu — „Fontanna w lesie". („La Fontanna nella foresta"). Wspomnienie wydarzenia z lat dziecinnych; podróży odbytej z rodzicami w skwarne lato. Wjechawszy w gaj cienisty, zatrzymali się przy bijącem fontanną źrodle. I oto — promienne spojrzenie ojca, podającego młodej żonie świeżą wodę do picia staje się dla malca pierwszem przeczuciowem objawieniem czaru miłości, chwilą przełomową, cichą, nieruchomą wysepką na fali bieżącego czasu, skąd przed szeroko rozwartemi oczyma odsłania się rąbek tajemnicy przyszłości, skąd po latach biegną w przeszłość wspomnienia ukochanych, minionych dni.

„Mateńko — uśmiech twój promienisty, młody
Na licu drogiem, zniszczonem dziś przez życie
Uśmiech — biel kwiatu — słonecznej cud pogody
Widzę... wciąż widzę w dalekich wspomnień świcie.

Jako człowiek dojrzały „wpośrodku drogi żywota", tęskni za dozgonną towarzyszką podobną do obrazu matki, unieśmiertelnionego pamięcią serca... za promienną dziewczyną, z którą mógłby

„Ojczystą drogą, nad morza bezkresami
Stąpać — wpatrzony w perlącą toń lazuru,
W szumną głąb lasu kwietnemi ścieżynami
Iść, zasłuchany w muzykę świerszczów chóru,
I dłonią czerpać z chłodnego źródła wodę
By zwilżyć usta jej uśmiechnięte, młode,
I słyszeć słowa jej promienne, świetlane,
W nadziemsko czystem powietrzu rozśpiewane.

Oto synteza twórczości Gerace'go: „Słowa promienne, świetlane, W nadziemsko czystem powietrzu rozśpiewane".

(Za upoważnieniem autora, udzielonem wyłącznie dla wyd. „Polonia - Italia").

Tłom. Ada Motylińska.

---

[2]) „Poeci przekleństwa" — pesymistyczno - dekadencka grupa poetów francuskich, na czele której stoją Charles Baudelaire Stephane Mallarmé.

[3]) „Ginestra", „Dialogo fra Plotino e Porfirio", „Tramonto della luna", „Cantico del gallo silvestre". — Poezje Leopardi'ego.

G. G. NAPOLITANO.

WIEK DOJRZAŁY POWIEŚCI ITALSKIEJ.

(La maturità del romanzo italiano).

Italski dorobek powieściowy, choć rozproszony, wyodrębniony i na pozór pozbawiony ogniw łączących, kryje w sobie jednak niezmiernie szlachetne pierwiastki, do rozpoznania których należy przystępować z odpowiedniem zrozumieniem i przygotowaniem.

Na pierwszy rzut oka wartościowe dzieła beletrystyczne nowszych autorów wydają się jakgdyby wyspami rozrzuconemi w kształt archipelagu, wyosobnionemi, zamkniętemi w sobie, oddzielonemi od reszty świata. Jest jednak inaczej w istocie. Świat nie jest dziełem przypadku. Trzeba tylko umieć dostrzec jednolitą drogę, prowadzącą od Ariosta poprzez Celliniego, Carlo Gozzi, Alfierego, aż do autora „Mafarki Futurysty" *). Genealogję tę należałoby przestudjować gruntownie; nie przyniesie ona wstydu krajowi.

Utarło się przekonanie, iż literatura italska posiada jedynie trzy powieści w ścisłem znaczeniu słowa: „Narzeczeni" Manzoni'ego, „Mały światek Starożytny" Fogazzara" i „Rodzina Malavoglia" G. Verga. Szersze warstwy czytelników przyjęły to twierdzenie jako wygodną, raz na zawsze ustaloną kliszę, uwalniającą je od samodzielnego myślenia. Przyjdzie, być może, dzień, w którym jakiś młody, ożywiony entuzjazmem krytyk nazwie Italję ojczyzną powieści jako takiej. Obecnie jednak beletrystyczna literatura italska nie dąży bynajmniej do pozyskania tej godności, która w ostateczności sprzyjałaby tylko lenistwu myśli i ciasnym szowinistycznym widnokręgom zwolenników źle zrozumianego patrjotyzmu. Obecnie wystarcza wiedzieć, iż literatura ta dała w okresie czasu od epoki romantycznej do dziś dnia ok. 20 dzieł istotnie wartościowych, choć uparcie niedocenianych w kraju.

W dziedzinie historji literatury nie zmieniło się nic od czasów De Sanctis'a, nie bacząc na mozolne, bezimienne w tym kierunku wysiłki pokolenia współczesnego Carducci'emu. Szkoła krytyczna Benedetta Croce nie postąpiła ni kroku naprzód. Ostatecznie beletrystyczną twórczość italską pierwszy ocenił krytyk zagraniczny.

Przed dalszemi pokoleniami rozciąga się perspektywa ciężkiej i odpowiedzialnej pracy przeprowadzenia historycznej syntezy piśmiennictwa narodowego. Praca konieczna, gdyż brak owej syntezy byłby jednoznaczny z zanikiem historji twórczości jako takiej. Drogę do jej wysnucia wskazali już dwaj inicjatorzy: Vico i De Sanctis, i świecić będą wzorem i przykładem przez długie lata.

Historja nie jest niczem innem, jak tylko spowijaniem rzeczywistych faktów i wydarzeń z wszelkich dziedzin życia w obłoczne tkaniny wyobraźni. Wyobraźnia jest źródłem i macierzą mitologji, jak i jej dalszego ciągu — dziejopisarstwa.

W dziedzinie twórczości naracyjnej jedną z form, której jest powieść, pierwsze dzieła: „Orland Szalony" Ariosta (poemat naracyjny) oraz „Życie Benvenuta Celliniego (pamiętnik, odźwierciadlający epokę), wypełniły swą treścią stulecie, w którem powstały, wprowadzając czytelników w wyolbrzymiony przez fantazję świat kronik Odrodzenia, i odegrały dla swego czasu rolę, jaka w starożytności przypadła Odyssei — owemu barwnemu zwierciadłu Grecji i poetyckiej wizji Homera. Pierwszy etap na tej drodze ginie w pomroce oddali; iść trzeba nieustanie naprzód, nie zatrzymując się ani na chwilę, niewolno orzeźwiać się u studzien, samotnie rzuconych na przestrzeniach, które wędrowiec - pracownik jest zmuszony zostawić za sobą, by pójść dalej—lecz obraz których powróci kiedyś sam przez się, niespodziewanie, wyraźny i wyodrębniony, obudzon wśród ciszy przez nieodstępnego towarzysza — wspomnienie.

Z pośród przedstawicieli beletrystycznej literatury italskiej wyodrębniają się, niezależnie od epoki, w której żyli: Cellini, Carlo Gozzi, Alfieri i Baretti, czterej „rasowi" powieściopisarze, t. j., we właściwem znaczeniu słowa „opowiadacze" z powołania, którzy instynktownie niejako przekształcali własne życie, jak i otaczające ich zjawiska zewnętrzne, w tło, na którem rozsnuwali opowieści—twory wyobraźni. (Do tej grupy twórczej można zaliczyć również De Sanctis'a i Settembriniego, wyłączając natomiast Massima d'Azzeglio, który przedstawia raczej typ sumiennego a oschłego kronikarza).

W ostatnich czasach dało się odczuć żywe zainteresowanie ogólne powieścią historyczną. Mało kto jednak rozumie, czem ona jest w istocie. Nie specjalnym rodzajem ni działem beletrystyki, lecz opowieścią, osnutą na tle dziejowem, zawierającą zgodne z prawdą historyczną opisy, owianą amosferą rzeczywistości historycznej. Do powieści historycznej zaliczają się niewątpliwie, nie bacząc na zasadniczo obyczajową fabułę — „Nędznicy", „Narzeczeni", „Rodzina Malavoglia". Inaczej natomiast ma się rzecz z powieścią „Marco Visconti" Tomasza Grossi, osnutą na tle dziejów, lecz do tego stopnia pozbawioną kolorytu historycznego, iż jej bohaterowie, ckliwi, dalecy od życia i prawdy, „romantyczno - oleodrukowi", sztuczni, mogliby również występować we współczesnych dramatach np. Sema Benelli'ego.

Tę samą charakterystykę zastosować można z punktu widzenia niejako technicznego, do historycznych opowieści, zawartych w dawnych poematach rycerskich. W przeciwstawieniu do sztucznej, bez życia dziejowości „Jerozolimy Wyzwolonej", znajdujemy istotny charakter dziejowy w „Orlandzie Szalonym". „Italja wyzwolona od Gotów" jest czemś w rodzaju „Wesela Centuarów" ante litteram. „Niccolo de Lapi", utwór Massima d'Azzeglio, pozbawiony zresztą głębszych wartości literackich, czyta się jednak do dziś dnia z pewnem zainteresowaniem, jako odźwierciadlający epokę. To samo rzec można o powieści „Veronica Cibo" Guerrazzi'ego.

Opowieści Bertolda (Reali di Francia), jak i opowiadania Musolina czytane są jedynie przez najmniej wybredne warstwy społeczeństwa. Są to zimne, oschłe kroniki, pozbawione zupełnie ożywczego tchnienia twórczej wyobraźni.

Pierwszą powieścią italską we właściwem znaczeniu słowa, inaczej mówiąc, pierwszą mitologją prozy italskiej, są „Wyznania" („Confessioni") Hipolita Nievo.

Dzieło, które, wbrew prawdzie, wydaje się wcześniejszem od „Narzeczonych" Manzoni'ego. Prymitywniejsze, mniej doskonałe. Styl zwięzły, lapidarny. Słowa wypowiadane zda się z trudem i niechętnie, jakgdyby przemocą wyrywane z ust zbrodniarza wyznanie winy, dyktowane przez konieczność, raczej niż przez chęć przejawienia harmonji i piękna. Słowa, dające obraz niespokojnego, nie znającego spoczynku świata o niepewnych, mglistych, mrocznych zarysach, — świata istot, idących ślepo za głosem pierwotnych a gwałtownych namiętności. Bohater książki zamieszkuje niejako ośrodek rozszerzającej się nieustannie elipsy burzliwych i chaotycznych faktów i wydarzeń, niezdolnych znaleźć uspokojenia w wyższej harmonji praw etycznych, osiągniętej po długich walkach przez świat i przez bohaterów Manzoniego. A jednak główna postać „Wyznań" — Karol Altaviti, jest już typem człowieka nawskroś współczesnego, choć poddanego oddziaływaniu tajemniczych niewytłomaczonych sił, miotanego na wsze strony bezwolnie, nieubłaganym wyrokiem przeznaczenia; typem po stokroć żywszym i głębszym, niż klasyczny mieszczanin Joyce'a. W miarę rozwoju akcji postać bohatera zaciera się, odchodzi w cień, ujawniając natomiast i uwypuklając postać autora. Coraz wyraźniej zaczynamy rozumieć dziedzinę jego własnych przeżyć wewnętrznych. Tłomaczy się jasno nawet scena śmierci na pełnem morzu, w chwili zatonięcia łodzi Garibaldczyków. W niespełna trzydziestoletnim ginącym bohaterze odzwierciadla się precyzyjnie „Ja" autora, który — wspomnijmy mimochodem — w istocie dożył głębokiej starości (umarł w 80 roku życia).

Powieść, jakkolwiek grzesząca brakiem jednolitości i harmonji, jest jednak tworem do głębi ludzkim — powieścią historyczną i jednocześnie dziełem wyobraźni, wreszcie pierwszą powieścią rdzennie italską, bez śladu wszechwładnego wpływu Walter Scott'a, pierwszą jaskółką nowoczesnej literatury, pierwszym przejawem uświadomienia w dziedzinie prozy beletrystycznej.

Manzoni próbował również swych sił w poezji. Nievo natomiast jest pierwszym z pośród autorów italskich, który odczuł wyłącznie potrzebę twórczej prozy. Rymów nie składał. To jest jedna z licznych cech, charakteryzujących prymitywność jego techniki w stosunku do techniki Manzoni'ego. Odnosimy wrażenie, jakgdyby Nievo nie czytał Manzoniego. W istocie — było niewątpliwie inaczej. Jest to talent żywiołowy, instynktowny, posługujący się pierwiastkiem logiczno-intelektualnym jedynie w granicach, wymaganych przez etykę życia bohatera, przez jego wewnętrzne ustosunkowanie się do dobrych jak i do złych czynów i stron istnienia. W dziele Nievo niema śladu „literatury", co oczywiście wynika nie z doskonałości techniki artystycznej, jak ma to miejsce u Ariosta, lecz z zupełnego zjednoczenia treści z formą. (Nasuwa się tu pewna analogja z literaturą rosyjską: Gogol, choć wcześniejszy od Tołstoja, wykazał

*) F. T. Marinetti, przywódca futuryzmu w literaturze italskiej.

jednak w swych dziełach większe zrównoważenie, a więc większą dojrzałość, niż autor „Wojny i Pokoju"). Dzieło Hipolita Nievo nazwać można kamieniem węgielnym, mitologją beletrystycznej prozy italskiej.

Inną grupę powieściopisarzy italskich stanowią: Verga, Fogazzaro, Tozzi, Svevo. Tworzą oni pod nakazem wewnętrznej konieczności wypowiedzenia się, która jest namiętnością i osią ich życia. Z pośród nich największem, choć może nie najzasłużeńszem powodzeniem wśród szerokich warstw publiczności cieszy się Fogazzaro. Wszyscy czterej odznaczają się rozwiniętą w najwyższym stopniu świadomością filozoficzno-idejową. Fogazzaro powraca, po upływie trzech czwartych stulecia, do ideologji etycznej Manzoniego, by ją przekształcić w myśl własnych poglądów, opartych na modernizmie katolickim. Verga i Svevo należą do typu samotników — nie mają bóstwa, któremuby hołd składali. Ostatnią ich przystanią jest opustoszałe wybrzeże zwyciężonych, zapomnianych, dające niejednokrotnie schron najdzielniejszym bojownikom i pionierom. Obaj stworzyli własny styl, własne prawidła gramatyczne i techniczne. Żyją i poruszają się w wyodrębnionym, „antyliterackim" świecie. Między nimi a szerokiemi masami czytelników brak łącznika wspólnoty, sympatji, wzajemnego zrozumienia. Niedostępni są jeszcze dla ówczesnego poziomu gustów i zamiłowań literackich ogółu.

Język ich nie jest klasycznym językiem italskim, lecz specyficznem narzędziem dla wyrażenia psychiki ich bohaterów, błądzących w mgławicach niepewności, szukających po omacku wśród mrocznych chmur szlaku światła, na którym ich istota zdołałaby napotkać i przyswoić sobie odpowiedni sposób uzewnętrznienia się w słowie. Niekiedy cud się spełnia. Wówczas, — zwłaszcza bohaterowie G. Vergi przemawiają harmonijnym, ogólnie zrozumiałym, wolnym od sztucznej stylizacji językiem. Osią życia bohaterów Vergi jest przypadek; postaci Svevo zaś, — jak rzeklibyśmy dzisiaj, psychologiczne kompleksy Freud'a.

Jako następca wyżej wymienionych zjawia się Tozzi, w idealnie pomyślnym okresie dokonanego już udoskonalającego przewrotu stylu powieściowego. Trudno mu jednak znaleźć formę, która odpowiadałaby bezpośrednio rozległym granicom na szeroką miarę zakreślonego przezeń świata twórczego. Umierając, pozostawia jednak powieść „Trzy Krzyże" („Tre Croci"), utwór nieprzeciętnej wartości.

Pomińmy milczeniem twórczość Matyldy Serao, Grazii Deledda, Orianiego i Emila de Marchi, by przejść bezpośrednio do Pirandella, wsławionego w pierwszej linji powieścią „Il fu Mattia Pascal", („Cień Macieja Pascal'a"), wysoce charakterystyczną dla pokolenia ówczesnych idealistów. W 20 lat później autor dał jej słynną transkypcję, „Uno, Nessuno e Centomila" (Jeden, Nikt i Sto Tysięcy), przepojoną subtelną ironją, lecz pozbawioną już zalet odkrywczych i uroku świeżości i bezpośredniości, jakim odznaczał się jej pierwowzór.

Wyrazem pokolenia piszącego w początkach bieżącego stulecia są powieści: „Rube *) i L'Uomo Finito" („Człowiek dla którego wszystko skończone" **), nacechowane panującym w tym czasie intelektualizmem i wyostrzonym zmysłem krytycznym. Ponadto — „Malarka il Futurista" Marinetti'ego i „Ja tu panem" („Il pardone sono io") Panzini'ego. Same już nazwiska świadczą o skrupulatności wyboru.

Europejskim rozgłosem cieszą się powieści d'Annunzia. Ogólnie zostały uznane jako arcydzieła: „Niewinny" („L'Innocente"), oraz „Triumf śmierci" („Il Trionfo della Morte"), naszem jednak zdaniem wyższą wartość posiadają: „Rozkosz" („Il Piacere") i „Może tak, może nie" („Forse che si, forse che no"). Nasze pokolenie potrafi niewątpliwie ocenić istotny talent Capuany, jako autora opowieści i bajek dla dzieci — i przyzna mu zasłużone miejsce obok Colloni'ego, autora „Pinocchio" („Pajac"), — a z pośród cudzoziemców — Grimma i Hansa Krystjana Andersena.

*) Cesare Borgese: Rubè.

**) Giovanni Papini: „L'Uomo Finito" — rodzaj autobiografji, w której opisane są niemal wyłącznie intelektualne przeżycia autora.

Powyższa ogólna charakterystyka italskiej prozy naracyjnej musiałaby z konieczności wydać się nad wyraz pobieżną i nieścisłą, gdybyśmy usiłowali, co nie jest naszym zamiarem, przekroczyć skromny zakres wzmianek, oraz streszczenia głównych prądów, przedewszystkiem dla celów własnej orjentacji.

Dla zdania sobie sprawy z istotnych cech i stopnia umiejętności budowania powieści służyć mogą jedynie dzieła twórców; same nazwiska, choćby najgłośniejsze, nie wystarczają.

Zważywszy na przejawione w ostatnich latach zmiany, wyczuwalne w atmosferze myślowej, w powietrzu niemal, którem oddychamy, zrozumiemy łatwo, iż nadchodzi chwila odrodzenia i ostatecznego usamodzielnienia się powieściowej twórczości Italji, wyzwolenia jej z pod dotychczasowych wpływów obcych (Maupassant), którym w pierwszej linji ulegali weryści, słowem, rozpoczęcia nowego, nawskroś samoistnego bytu.

Przyszedł czas pojawienia się i rozwoju nowego, licznego pokolenia powieściopisarzy italskich.

Narzędzia czekają — gotowe. Twórcza część społeczeństwa zdobyła już odpowiednie przysposobienie filozoficzne i historyczne. Język stał się giętki, wzbogacił się dostatecznie, by móc wypowiadać olbrzymią skalę obrazów, uczuć i myśli — od ich barw najjaskrawszych do najsubtelniejszych odcieni. Rewolucja stylu idzie niemal w parze z dokonaną rewolucją polityczną. Kontury nowej beletrystyki italskiej zarysowują się już wyraźnie na widnokręgu bliskiej przyszłości.

Czerpane z różnych, odmiennych między sobą źródeł dotychczasowe doświadczenia literackie zogniskują się niewątpliwie w powieści. Tak nakazuje konieczność twórcza chwili.

Najnowsze pokolenie beletrystów zdobyło już pełne i jasne uświadomienie formalne swej artystycznej działalności. Formalne — oczywiście nie w znaczeniu stylu, czy zwrotów retorycznych. Intuicyjne wniknięcie w istotę powieści, jako jednego z przejawów twórczości literackiej wogóle, nosi charakter par excellence pierwotny i żywiołowy.

Nie wchodzi tu w grę żadna forma specyficzna; powieść bowiem, jako wynik, jako wypadkowa zdobytych poszczególnych doświadczeń literackich, obejmuje wszystkie istniejące formy twórczości; pozornie jednolita sztuka naracyjna w istocie łączy w sobie i kojarzy najróżnorodniejsze pierwiastki: liryczne wzloty, rozumowania djalektyczne, logiczne wywody, zapał polemiczny, materjały biograficzne i autobiograficzne, kronikarskie i dziejowe. Na dwóch przeciwległych biegunach doświadczeń artystycznych i życiowych uzewnętrzniają się dwie zasadniczo różniące się formy twórczości: powieść i sztuka filmowa.

Jedna jak i druga wyszlachetnia się dziś i wysubtelnia drogą stopienia preegzystujących form (teatru, pantominy, sztuki plastycznej, muzyki, sztuki naracyjnej) w jednolitą, harmonijną całość. Wyszlachetnienie takie i wysubtelnienie, właściwość sztuki w najściślejszem znaczeniu słowa, dokonuje się drogą zatarcia wszelkich wyczuwalnych śladów techniki właśnie przez najwyższe wydoskonalenie techniczne. Stąd wynika trudność, a nawet niemożliwość stworzenia ogólnej logicznej definicji powieści. Definicja taka nie istnieje, jak nie istnieje ścisłe określenie czasu i przestrzeni.

Zastanawiając się jednak nad istotą powieści, odróżnimy ją zawsze w precyzyjny sposób od opowiadania, noweli lub traktatu filozoficznego.

Powieść jutrzejsza, której, być może, pierwszem urzeczywistnieniem jest ostatni utwór Massima Bontempelli: „Il Figlio di due Madri", (Syn dwóch matek) będzie wynikiem przejścia od twórczości autorów popularnych, („jednych dla wszystkich"; typowy przykład: Matylda Serao) do twórców literatury czystej, dojrzałej.

Stąd wynika usprawiedliwienie istnienia dotychczas — przy jednoczesnem potępieniu istnienia na przyszłość — twórczości fragmentarycznej, popularnej, obliczonej na zainteresowanie niewykształconych literacko mas, a w następstwie, oczekiwane narodziny italskiej powieści literackiej.

Tłom. Ada Motylińska.

ETTORE SETTANNI.

F. T. MARINETTI: „Nowele o szminkowanych wargach".

(„Novelle con le labbra tinte").

Zdrowe prądy dzisiejszej myśli italskiej płyną ze źródła futuryzmu, który, stanowiąc zasadę kierowania spojrzeń w dal przyszłości i pierwszą istotną reakcję przeciw dekadentyzmowi, jest ponadto stopniową a nieustanną przemianą wszelkiego rodzaju zjawisk, zdolnych budzić w naszej psychice jakiekolwiek odczucia; tem właśnie futuryzm pragnie nadać szybki i najbardziej barwny rytm dzisiejszemu dynamicznemu wiekowi.

Nasza epoka posiada własny, odrębny liryzm, odrębne cele ideowe, można powiedzieć, że cechuje ją wyższa świadomość, złożona z pierwiastków antycypacji. Są to pierwiastki Jutra, wyłonione z chaosu przez naszą wolę i siłę.

Nowe elementy wrażliwości artystycznej wyczuwamy w stukocie maszyny do pisania, w zgrzycie kół kolei żelaznych, w ogłuszającym szumie samolotów. Nowe cuda i dziwy oczekują odpowiedniego artystycznego wyrazu: „mechaniczna" cierpliwość telefonistki, codzienne bohaterstwo kierowcy samochodowego, sentymentalizm radja. Nowy liryzm.

Tymczasem bodźce prądów futurystycznych przeniknęły normalne życie, życie, powiedziałbym drzemiące. Ujawniły w architekturze pierwiastek ruchu; w psychice — jednoczesność myśli, uczucia i czynu; we wszystkich kierunkach życia — przyspieszenie rytmu płodności.

Czytając książkę w rodzaju „Nowel o szminkowanych wargach", należy z całą odwagą stwierdzić, iż po powieści „Mafarka - Futurysta" tego samego autora, jest to jedna z najpiękniejszych książek, jakie ukazały się w naszych czasach. Jest to książka o naszej żywotności italskiej, w której objawia się wieczna młodość narodu, wrażliwego na wibrację słowa, na wszelkie piękno, umiejącego wnikać do głębi w bogactwo najróżnorodniejszych stanów i zjawisk przyrody, w każde zagięcie myśli twórczej; wyraz naszej męskości która może być równocześnie instyktem panteistycznym i mistycznym.

Wszystkie, od pierwszej do ostatniej, „Nowele o szminkowanych wargach" przykuwają czytelnika, wymagając bezwzględnego współudziału wysiłków jego uczucia i myśli. Budzi się mimowoli pragnienie ożywienia „Jedenastu pocałunków, złożonych Róży Belgradu", pocałunków o purpurowych uśmiechach, pocałunków kryształowych, pocałunków sardyjskich, pocałunków tropikalnych. "Fabrykacja Syren" ma za tło morze, oblewające wybrzeże Capri, które było już miejscem minionego macierzyństwa syren. Nowele: „Meandry rzeki w puszczy brazylijskiej", to małe arcydzieło zwięzłości. Jest to rzeka, która wznieca gorączkowe wizje: fantasmagorje zielonych wód, potwornych pni drzewnych, opierścieniowych skrętami jadowitych wężów, rozkołysanych ljan. W noweli tej skojarzenia pojęć wytwarzają atmosferę, łączącą dziewiczą tę ziemię z tysiącem spraw życia, znajdującego się poza kwietystycznem szczęściem drzemiących wód, i łącząca ducha autora ze złotemi włosami Giulietty (jego towarzyszki podróży) i z ilością zboża, sprzedanego przez bogacza Rabuma, jej tytularnego kochanka, w Berlinie.

Oto istotne dzieło futurystycznej żywotności. Dzieło, charakteryzujące rasę. Dojrzałość renesansu piśmiennictwa italskiego. A ukazało się w krótki czas po złośliwych pamfletach o literaturze italskiej, a w szczególności o literaturze futurystycznej, pisanych przez pana M. Bedel'a, jednego z owych sławetnych kuchmistrzów, sporządzających pikantne przyprawy, obliczane na smak starej, bezpłodnej metropolji dekadentyzmu, jaką jest Paryż.

STANISŁAW BACZYŃSKI.

IL ROMANZO POLACCO NEL 1929.

(Powieść polska w r. 1929).

Non e straordinario per le condizioni del romanzo tanto in Polonia che all'estero, che il Comitato per il premio governativo abbia scelto dopo lunghi dibattiti „Il cuore delle montagne di gelo" — di Ferdinando Goetel. Questo libro non solo non può dare una esatta valutazione della letteratura polacca contemporanea ma sta perfino al di sotto delle altre opere dello stesso scrittore. Libro che in fondo vuole essere una specie di „robinsonade" per i grandi, analizzato con psicologia fittizia e secondo soprassata tecnica dell'espressività: intessuto da un patos artificiale che non può rappresentare piu alcun valore per le lettere polacche.

Per fortuna il vero stato delle cose e molto migliore del come potrebbe apparire da questo conferimento ufficiale.

La Polonia durante l'ultimo anno ha avuto varie opere che secondo un piu profondo criterio valgono il premio del Governo. Citiamo prima di tutto la seconda parte del ciclo delle „Ali nere" di Kaden - Bandrowski sotto il titolo „Taddeo". Malgrado il furore e lo scatenarsi della critica contro la prima parte del ciclo „Lenora" l'autore non ha deviato dal suo tema prefisso, dandoci nella continuazione „Taddeo" un taglio vivo e commovente della generazione dell'anteguerra, con il fondo delle sue lotte sociali e dei suoi ideali.

Circa il problema della tecnica come espressione l'autore e arrivato ad un alto grado di maturita artistica, liberandosi da molte influenze delle medie scuole letterarie. Questo ultimo libro e senza dubbio il piu intensivo di Kaden - Bandrowski, libro in cui egli sviluppa pienamente le sue qualità di narratore, ottenendo una sicura solidita che mancava nelle altre opere precedenti.

A questa maturità arriva anche Iwaszkiewicz con il suo romanzo „La congiura degli uomini" il cui soggetto tende ad una vastità umana, ma finisce invece per soffermarsi nella considerazione dei dettagli e del loro valore e peso nel tragico quotidiano. Però giusto in questo l'autore raggiunge la sua pienezza e la sua potenzialita espressiva.

Di alto valore artistico è anche il romanzo di Irena Krzywicka, scrittrice ancora oggi poco nota. La sua opera può esser definita varia e complessa perche la realtà che si rispecchia sia sulle anime degli uomini che dei fanciulli, si rinfrange sempre altrimenti con una multicolorita prismatica viva ed interessante. Questo libro appartiene alla migliore letteratura degli ultimi anni.

Dei vecchi maestri del romanzo polacco eccelle quest'anno Giuseppe Weyssenhoff con l'ultimo libro „Giovanni senza terra". Questo romanzo è una descrizione per lo piu ironica e di sapore locale, della classe di possessori di terra in Polonia, estranea a qualsiasi tendenza. Peccato che la stesura, il modo di raccontare e le tecnica del Weyssenhoff siano molto lontane delle richieste moderne del romanzo. Vero è che l'autore si

sente troppo legato a questa classe di possedenti, veri tiranelli della terra polacca. Tali libri finiscono spesso per avere unicamente specchietti piu o meno riusciti di certi tipi „strapaesani ormai conosciuti che si differenziano solo l'uno dall'altro per il genere e la specie dei loro pettegolezzi. La vena dunque del Weyssenhoff non ha avuto piu vasto campo dove irradiarsi.

Poco di nuovo hanno portato d'altra parte in questo campo i giovani scrittori. F. Kossowski nel suo ultimo romanzo non fa che rinfrescare l'eterno problema sociale della classe dei medii possessori di terra, soffermandosi sul conflitto fra la vecchia e la nuova generazione, la prima animata dall'istinto della proprietà, la seconda che vi unisce una ragione ideale: la fecondità e la cultura della terra per un senso piu vasto di umanità.

Come d'altra parte dolorosamente commuove la lirica crepuscolare di E. Ligocki in un romanzo il cui soggetto e tagliato nella modernita tragica del periodo del dopo guerra: „Sogno di un cattivo spirito" libro improntato di molta religiosità cattolica e la cui base fantastica, sulla quale si muovono i personaggi, entra senza tregua in conflitto con la interpretazione realistica dei protagonisti.

Fra gli altri romanzi è da distinguere „Il cattivo amore" di Nałkowska. Tutto il valore di questo libro che descrive la vita provinciale polacca è nell'analisi psicologica dell'anima della donna. I conflitti che ne risultano sono basati con forza nei caratteri singoli, però questi conflitti finiscono per svolgersi freddamente, privi di vitalità e di passione: un non so che di frigido si sprigiona anche dagli eroi del racconto. Ma su tutto il libro gravita qualcosa di fatale, spesso spaventoso, spesso duro come la vita stessa, ciò che ritiene l'attenzione del lettore dal principio alla fine.

Due scrittori St. Szpotański e T. Kudliński hanno tentato soggetti guerreschi o rievocazioni storiche. Il romanzo dello Szpotański non va molto lontano ed ha per sfondo l'epoca del crepuscolo del Romanticismo e dell'emigrazione polacca nel 1831. Sul primo piano vediamo agitarsi la figura del grande poeta fuoruscito Mickiewicz, priva di sensibilita, costruita ed osservata con uno stento che la rimpicciolisce togliendole ogni interesse: figura povera, sprovvista di qualsiasi umanità. Il romanzo guerresco ha avuto poca fortuna in Polonia; T. Kudliński che l'ha tentato ci ha dato prova della sua imperfezione con l'intrecciarvi un qualsiasi banale intrigo d'amore che ne guasta l' insieme e toglie al libro il valore che pur avrebbe senza questo grave difetto. Ad un altro ramo a parte della letteratura narrativa appartengono quegli scrittori che cercano i loro soggetti in un ambiente fittizio polacco o addiritura al di là, in situazioni, idee, e personaggi completamente estranei. Per lo più sono scrittori che brancolano nel vuoto che e restato dietro il movimento unilaterale del futurismo polacco. A questi appartiene Adamo Ważyk con un'opera di sottigliezze quasi talmudiche ed in cui le idee non hanno nè sviluppo nè maturazione.

In conclusione il romanzo polacco nel 1929, ha fatto un notevole passo in avanti: i suoi orizzonti si sono allargati, le sue ricerche intensificate, il suo livello corrisponde sempre piu alle richieste artistiche d'oggi.

IL CINQUANTENARIO DELL'ATTIVITA DEL PROF. TADDEO ZIELIŃSKI.

(Pięćdziesięciolecie działalności prof. Tadeusza Zielińskiego).

Il 25 maggio u. s. è stato solennemente celebrato nella Grande Aula dell'Università di Varsavia il cinquantenario dell'attivita scientifica dell'illustre umanista, scrittore e pensatore, professore Taddeo Zieliński.

Tale celebrazione ha avuto il carattere di vere nozze d'oro fra il Prof. Zieliński e la Sua Scienza, ciò che rende così un ben meritato omaggio a colui che durante cinquanta anni di assiduo lavoro intellettuale ha saputo penetrare fino al fondo lo spirito della civiltà greca e romana, madre ed immortale ispiratrice della civiltà europea in genere.

Ingente fu lo sforzo dello Scienzato, potente fu il lavoro del Pensatore, animato sempre dal soffio creativo di un'alta poesia.

Tracciando forse comparazione un po'ardita, ma in fondo giusta, si può dire che lo Zieliński abbia fatto tanto per la scienza dell'Umanesimo, quanto d'altra parte ha compiuto Henri Poincare nella scienza esatta delle matematiche. Alla „lettera morta" dei linguaggi antichi il prof. Taddeo Zieliński s'inspirò studiandone i piu profondi significati, le piu tenue sfumature, e tutto questo egli ha saputo vivicare nella Sua Opera, avvicinandosi al gran scienziato francese che ha animato le aride formole, le cifre, le equazioni ecc.

Lo Zieliński non ha tralasciato alcun campo della vita nè del pensiero della civiltà antica. Ha penetrato nelle esoteriche profondità delle leggende create dalla ricca e poetica mitologia greca e latina, ha studiato e commentato il senso, il „come" ed il „perche" delle credenze, delle religioni antiche ed ha posta l'idea del politeismo greco-latino in confronto al monoteismo giudaico-cristiano. Inoltre Egli, scrutatore vasto della filosofia greca, ha studiato a fondo ed ha chiaramente spiegato l'attivo e pratico spirito della legge romana, contemplando d'altra parte con entusiasmo la letteratura e in genere l'arte antica: entusiasmo che sa di una competenza degna dei piu dotti umanisti del Rinascimento.

Fra le opere, costituenti il risultato di un mezzo secolo di studi e di lavoro, meritano sopratutto di essere lette, conosciute e studiate: Le Religioni del Mondo Antico „Irezyona" Leggende Attiche „la Grecia" Architettura, plastica paesaggio, „La letteratura della Grecia antica nell'epoca dell'indipendenza „Il Mondo e Noi", „Il Cristianesimo" e la Filosofia Romana" "Roma e la religione Romana". Il Mondo Antico, capolavoro in quattro volumi e apparso dapprima in lingua russa, allorchè la Polonia subiva gli ultimi anni del giogo straniero ed al tempo in cui lo Zieliński occupava la cattedra della filologia classica all'Università di Pietroburgo, coprendo di gloria il nome della scienza polacca nella capitale di una nazione nemica.

Dai primi tempi della ricostituzione il Prof. Zieliński è stato nominato professore nell'Università di Varsavia. „Questo è stato il sogno della mia vita intera"—egli ha dichiarato. Appena rimpatriato, fu sua premura il tradurre in lingua materna il primo volume dell'opera sopracitata che s'intitola „L'Antichita favolosa e la mitologia greca nella luce di nuove spiegazioni". Ora promette di far seguire al primo i volumi seguenti: 2) La Grecia indipendente — una serie di saggi sulla storia e cultura greca, con particolare accenno alla leggenda storica; 3) La Repubblica Romana. 4) Roma degli Imperatori".

La sua opera complessiva presenta un particolare interesse per la civiltà italiana, figlia primogenita di quella greca e latina e sorella maggiore di quella polacca.

La solennità tributata al lavoro del Prof. Taddeo Zieliński e risultata una vera manifestazione di entusiasmo da parte dei circoli scientifici polacchi ed esteri; alcune Universita straniere, fra altre quella di Oxford, hanno conferito all'illustre Giubilante i diplomi di dottore „Honoris causa".

Viva, spotanea e profonda è stata la riconoscenza dei suoi numerosi scolari ed uditori, ai quali Egli peraltro ha saputo schiudere i vastissimi orizzonti della Sua scienza pura ed ideale vivificata da un'aura di soave poesia, che circonda d'incanto quei tempi remoti.

Poesia e scienza un po, trascurate e tralasciate dalla Società odierna, assorta nelle preoccupazioni della vita corrente.

A. M.

MAKSYM BONTEMPELLI: „SYN DWU MATEK".
(Massino Bontempelli: „Il figlio di due madri").

Powieść w przekładzie z italskiego. Warszawa 1930. Wydawnictwo „Alfa".

Maksym Bontempelli, który w pierwszej młodości był bojownikiem nowego kierunku literackiego, pewnego pięknego dnia — i na złość krytykom, zarzucającym mu brak treści i „prawdziwych" postaci — przewędrował Medjolan od końca do końca, szperając. — I nic! („Vita Intensa").

Musiał pracować 3 lata, aby wyznać tę prawdę — i zauważył w końcu, iż napisał całkiem coś innego. (Vita Operosa). Kilka miesięcy temu, gdy A. G. Bragaglia obwieścił światu, że odnalazł w tej Księdze Arystotelesa nowy „tapis roulant" (cudowny dywan) i baterję elektryczno-słoneczną. Bontempelli, niby serjo, ogłosił ze swej strony: O, towarzysze pierwszej chwili! Rzecz, o której mowa, jest

piękna i wyszukana. Z chwilą, gdy człowiek wyrósł ponad swoje człowieczeństwo, powiadam wam: nie ma już jednej matki, ma ich dwie. Dziecko rodzi się z dwu matek. Wówczas poważni powieściopisarze zawołali chórem: to niemożliwe. Jakgdyby możliwe było istnienie cukierkowatego realizmu, studjum charakterów stałych i dających się określić na niezmiennej płaszczyźnie—i jakgdyby możliwy był człowiek, widziany przez powieściopisarza, naratora i psychologa z przekonania. Powieść zaczyna się w stolicy świata, w Rzymie, około pierwszej popołudniu, dnia 7 maja 1900 roku. Pewne małżeństwo, z pośród niezliczonych mieszczańskich małżeństw świata, w dniu urodzin swego jedynaka, posłało go na spacer na Pincio. Tam, gdzie o zachodzie jest jeszcze gorąco, płomiennie i duszno. Ni stąd, ni zowąd, chłopiec oznajmia guwernantce, że chce wrócić do swego domu, przyczem wymienia zupełnie nieznaną ulicę. Tam, w obcym domu rzuca się w objęcia nieznanej matki, której równo 7 lat temu, w tym samym dniu, umarł chłopczyk i którego powrotu ciągle oczekiwała. Była bowiem naturą wyjątkową, egzaltowaną i złożoną.

Nudny, idjotyczny romans typu Bourget'a i spółki międzynarodowej — tego zbiorowiska histeryj wszystkich krajów— stanął bezradny wobec tej sytuacji. Wątek, intryga i akcja—to elementy tradycyjne; ponad tem istnieje życie nieświadome — rzut osobowości (w wiązce, czy też w promieniach pojedynczych?) na świat, który się porusza, jak tego chciałby dowieść autor.

Bontempelli w swoim „Synu dwu Matek" jest wielkim poetą irracjonalności. Wystarcza nam, że w ten sposób postawił sprawę.

Czytelnik w 90% wypadków ma minę owego psychjatry do którego ojciec „Syna dwu matek" siłą zaprowadził drugą matkę, tę duchową; psychjatry, który usiłuje wpoić w nią poczucie rzeczywistości, wprowadzając ją z powrotem w normalny bieg życia.

Rzeczywistość! Jakgdyby ona naprawdę istniała!

Zrozumiała to również matka (cielesna), cierpiąca z powodu dziwnej, prawie że spazmatycznej miłości do tamtych obojga — i powoli zadawala się losem niekochanej samotnicy. Umiera ona w dniu, gdy uwierzyła w cud dwu matek.

Ale najpiękniejsze dzieje się potem!. Nie mam jednak obowiązku tego opowiadać. Niech każdy sam przeczyta!... W przeciwnym razie wszyscy mówiliby o tem, nie czytając książki. Gdyby Bontempelli nie był wydał jej własnym nakładem, założyłbym się — przez zazdrość!... że nie znalazłby na nią wydawcy.

E. S.

MUZEUM TEATRU LA SCALA.

(Il Museo Teatrale della Scala).

Staraniem Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Teatru La Scala oraz Komitetu Dyrekcyjnego Muzeum pod kierownictwem Ferruccia Foa i Vittorio Ferrari wspomniane muzeum zostało powiększone o kilka nowych sal, jako to: sala artystów, sala tańca i scenografji, bibljoteka i zbiór drzeworytów.

Jedna z sal dawniejszych, prowadząca do otwartej niedawno części gmachu, zawiera nowo nabyte pamiątki po słynnej śpiewaczce Singer: srebrne wieńce, medale, minjatury, autografy i t. p.

Do nowych sal przechodzi się przez galeryjkę o kilku stopniach. Na ścianie portret słynnego komedjopisarza bolońskiego Alberto Caporelli, umieszczony między popiersiem Goldoniego a alegorycznym posągiem muzy Talji. W pierwszej sali, poświęconej dramatowi, witają przybysza wizerunki najwybitniejszych artystów italskich z okresu kilkudziesięciu ostatnich lat: (Modena, Ernest Rossi, Morelli, Tomasz Salvini, Virginia Marini, Robotti, Petitto, Bellotti-Bon, Pezzana).

Nieco dalej — gablotka z pamiątkami po słynnym komiku Dante Mosconi, zawierająca, oprócz autografów, rysunków i t. p. z zakresu jego karjery scenicznej równie cenne dokumenty z jego działalności, jako wybitnego patrjoty. W tej samej sali znajdują się portrety artystów francuskich: Talmy i słynnej tragiczki p. Mars, Davida (2 rysunki kopją), wybitnej odtwórczyni głównych ról w sztukach Dumas'a Syna, p. Dorval, Formin'a, pierwszego wykonawcy tytułowej roli „Hernani", wizerunki Racheli i p. Dejazet pędzla Deverii — oraz Kean'a i Kemble'a, najwybitniejszych przedstawicieli teatru angielskiego.

W jednej z witryn można oglądać kostjumy Adelaidy Ristori i Łucji della Patti w roli Marji Stuart.

Następna sala jest poświęcona historycznym pamiątkom rozwoju i życia teatru „La Scala". Pierwsze miejsce zajmuje piękny portret Piermariniego, pędzla Knollera, oraz popiersia: Salvatora Vigano dłuta Bartoliniego i Feliksa Romani, dłuta Pompejusza Marchesi. Wydobyto z ukrycia dwie płaskorzeźby, przedstawiające alegorję muzyki i tańca w postaciach wielkich artystek, pp. Induno i Pagliano. Tam również znajduje się oryginalny szkic kurtyny Bertini'ego, oraz szereg dokumentów archiwalnych, dotyczących inscenizacji, cenzury, dawnych uroczystości, przedstawień galowych.

Zbiory w następnej sali zawierają opisy i ilustracje, dające pojęcie o entuzjaźmie, jaki budził balet w 1700 r. Widzimy przytem portrety: neapolitańczyka Vestris'a dugoletniego mistrza baletu, wielkich śpiewaczek: Julji Grisi, oraz tancerek: Cernito i Fuoco, z romantycznej epoki baletu italskiego. Dalej—portrety artystów i artystek baletu francuskiego, oraz niezmiernie ciekawy traktat choreograficzny „La Nobiltà delle Dame" i kilka innych z XVIII w. Jest to może jeden z najciekawszych i najgustowniej urządzonych działów muzeum.

Zwraca uwagę zbiór portretów artystów, ułożonych w porządku chronologicznym, począwszy od portretu Palladia z XVI w., kończąc na najsłynniejszych artystach z czasów początków i rozwoju melodramatu italskiego, jako to: braci Parigi z Florencji, Torelli z Parmy, Chiarini z Modeny, Boetto z Turynu, wreszcie artystów z epoki romantyzmu: Righini, Bibbiena, Galilari, Marieschi, Fontanesi, Wenecjanina Braganzy. W następnej sali znajdujemy scenarjusze, projektowane dla teatru „La Scala" w 1806 roku przez Gaspara Galliari, oraz dokumenty i ilustracje dotyczące scenicznej szkoły bolońskiej Basoli'ego i szkoły medjolańskiej, założonej przez Perego i Sanquirico. Serja ta kończy się pamiątkami z początków najnowszego okresu sztuki scenicznej, uosobionego w postaciach: Carlo Ferrario, Fontana, Ferri, Songa, Ciceri, Zuccarelli.

Dalej zwraca uwagę bogata kolekcja barona Eisnera von Eisenhof, obejmująca przeszło 1000 luźnych kartek, wśród których znajdują się liczne litografje i drzeworyty z XVII, XVIII i XIX w., złożona Muzeum w darze przez wzgląd na przyjaźń, jaka łączyła ofiarodawcę z Pucciniim.

Księgozbiór Muzeum posiada ok. 5000 starannie dobranych tomów, wśród których najciekawszą jest niewątpliwie kolekcja Fiaschi, złożona z ok. 1000 tomów, dotyczących wyłącznie dwóch ostatnio ubiegłych stuleci teatru italskiego i francuskiego. W tej samej sali znajdują się dokumenty w związku z gościnnemi występami artysty Scaramuzza w Paryżu (1600 r.) oraz z późniejszemi wydarzeniami, które w jakikolwiek sposób upamiętniły się w dziejach teatru „La Scala".

Na zakończenie — mała salka, zawierająca dokładne odtworzenie gabinetu pracy słynnego dramaturga Marco Praga. Na drzwiach widnieje napis: „Wspomnienia życia i pracy". Skromne biurko i fotel, teka, kałamarz. Niewielka, lecz doborowa bibljoteka, złożona przeważnie z dzieł ofiarowanych przez kolegów-autorów i zaopatrzonych w ich dedykacje. Na ścianach — liczne obrazy, szkice, portrety, karykatury, oraz płyta z bronzu, ofiarowana przez kolegów z okazji 25-lecia wystawienia pierwszej sztuki—z napisem: „Temu, który scenie poświęcił swój talent a w pisarzach italskich obudził głębszą świadomość ich praw". Wreszcie — zamknięte w kryształowej szkatułce pióro oraz wizerunki i autografy najbliższej rodziny wybitnego autora.

IL PROF. PAVOLINI A VARSAVIA.

(Prof. Pavolini w Warszawie).

In questi ultimi giorni la città di Varsavia ha avuto l'onore di ospitare l'illustre prof. Paolo Emilio Pavolini, decano della Facoltà di scienze umanistiche dell'Università di Firenze, esimio orientalista e polonofilo di gran merito.

Il Prof. Pavolini si trova fra noi quale delegato delle Universita italiane, alle solennita svoltesi a Cracovia nell'occasione del quarto centenario di Giovanni Kochanowski. Egli si e recato a Varsavia sull'invito della Facolta di scienze umanistiche dell'Università per tenervi una conferenza intitolata: „La civiltà dell'India antica nella luce della poesia gnomica".

ASSICURAZIONI GENERALI — TRIESTE

ROK ZAŁOŻENIA 1831.
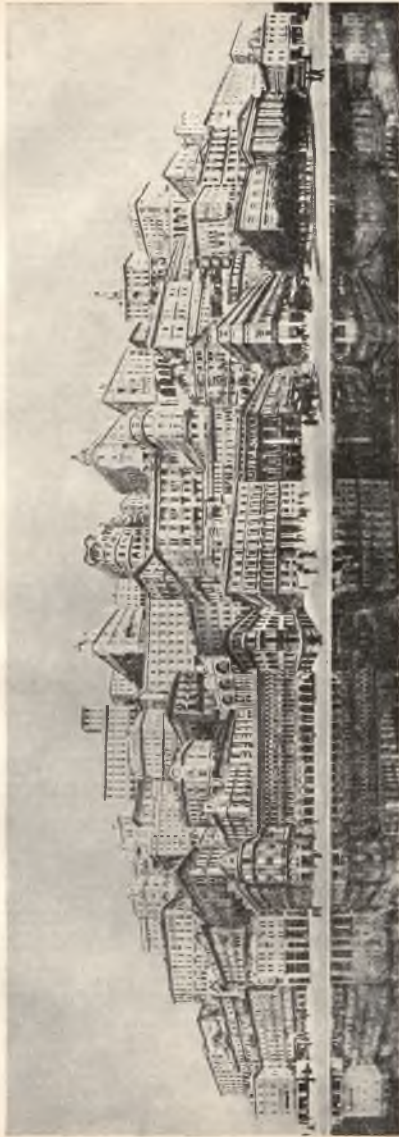
1. Tryjest.
2. Tryjest.
3. Lwów.
4. Paryż.
5. Wenecja.
6. Treviso.
7. Tryjest.
8. Werona.
9. Budapeszt.
10. Paryż.
11. Budapeszt.
12. Budapeszt.
13. Lublana.
14. Wiedeń.
15. Genewa.
16. Bolonja.
17. Palermo.
18. Salzburg.
19. Budapeszt.
20. Stambul.
21. Florencja.
22. Nowara.
23. Ferrara.
24. Praga.
25. Tryjest.
26. Warszawa.
27. Wiedeń.
28. Wiedeń.
29. Tryjest.
30. Gorycja.
31. Tryjest.

MIASTO „GENERALI"

Grupa główniejszych gmachów towarzystwa.

32. Tryjest.
33. Turyn.
34. Tryjest.
35. Turyn.
36. Palermo.
37. Berno.
38. Sofja.
39. Tryjest.
40. Tryjest.
41. Tryjest.
42. Paryż.
43. Padwa.
44. Kair.
45. Mantua.
46. Zagrzeb.
47. Tryjest.
48. Neapol.
49. Medjolan.
50. Wiedeń.
51. Wiedeń.
52. Rzym.
53. Tryjest.
54. Graz.
55. Wenecja.
56. Kair.
57. Udine.
58. Graz.
59. Genewa.
60. Wiedeń.
61. Medjolan.
62. Tryjest.

Oprócz gmachów tutaj przedstawionych Towarzystwo posiada ponad czterdzieści nieruchomości w Italji i zagranicą.

Il professore parlò in polacco davanti ad un uditorio numerosissimo e scelto, il quale, entusiasmato dall'alto livello scientifico della conferenza, giunto ad una forma poetica e veramente incantevole, ringraziò il pregiato ospite, con una vivace e sincera ovazione.

Il professore Pavolini e Toscano. Nato nell'anno 1864 a Livorno, ottenne il grado di dottore di filologia a Pisa, insegnò il sanscrito a Firenze, dove fu anche promosso professore nel 1895. Si specializzò principalmente nello studio dell'indologia, della poesia epica e gnomica dell'India, del buddhismo e del giainismo.

Negli anni 1907—1919 era redattore della pubblicazione periodica „Atene e Roma" e si consacrava allo studio del greco antico e moderno. E'inoltre, perfetto conoscitore della lingua e della letteratura finlandese. A lui si deve la traduzione del poema nazionale finlandese la „Kalevala". Da molti anni si occupa anche di letteratura polacca. Conosce a perfezione i nostri piu eminenti scrittori ed ha l'insigne merito di aver reso possibile ai suoi connazionali, attraverso le sue perfette traduzioni, la conoscenza delle opere dei nostri piu eminenti poeti, da Mickiewicz a Kasprowicz e Miciński. E a lui che si deve fra altre una bellissima traduzione dell'„Anhelli" mistico poema in prosa di Słowacki diffuso sinora gia in tre edizioni.

D'altro lato il prof Pavolini ha arrichita la nostra letteratura con una traduzione dal sanscrito in polacco di una scelta di aforismi dell'India.

Quell'opera e stata pubblicata a Varsavia nell'anno 1925 dalla Societa Editrice „Ultima Thule" diretta dal ben noto sanscritologo polacco, il Dr. Francesco Stanislao Michalski-Iwieński.

SZKOŁA DZIENNIKARZY W RZYMIE.

(Una scuola di giornalismo a Roma).

Niedawno, z inicjatywy Okręgowego Syndykatu Dziennikarzy, została założona w Rzymie specjalna szkoła dziennikarzy, o programie, obejmującym: politykę współczesną, ogólną historję i teorję Faszyzmu, organizację Państwa Faszystowskiego, organizację korporacyjną Państwa, działalność korporacyj i syndykatów, zagadnienia pracy, politykę gospodarczą i finansową, politykę międzynarodową, historję dyplomacji, wiadomości o dziennikarstwie zagranicznem, ustawodawstwo dziennikarskie i organizację dziennikarstwa w Italji i zagranicą, czynność dziennika, jako organu społecznego „trzecią stronicę" [„Varia"] historję teatru i krytykę teatralną, kronikę, technikę dziennikarstwa, historję i teorję sztuki graficznej, kwestję sportowe, stenografję dziennikarską, język angielski oraz metodę dziennikarstwa anglo-amerykańskiego.

Otwarcie szkoły nastąpiło w dniu 21 stycznia, w obecności Ministra Korporacyj Bottai, który wypowiedział piękne przemówienie na temat zadań syndykalizmu zawodowego, który nie powinien ograniczać swej działalności do zapewniania dziennikarzom odpowiednich warunków pracy, lecz którego obowiązkiem jest pracować nad nauką i kształceniem rozlicznych kategoryj zawodowych.

TYGODNIK ITALSKO-EUROPEJSKI.

(Rivista eddomadaria italiano - europea).

Szesnastego maja ukazał się pierwszy numer wielkiego tygodnika italsko-europejskiego p. t. „Giovedi". Redaktor „międzynarodowy" tego pisma nazywa się Guido Stacchini i mieszka w Paryżu. Redaktorem italskim jest p. Angelo Frattini. „Giovedi" będzie wychodził w dwunastu kolumnach formatu pisma codziennego i zawierać ma krytyki, wywiady, studja literackie, anegdoty, nowele, powieści, ścisłe wiadomości literackie, dział poświęcony teatrowi, muzyce, sztukom plastycznym, kinematografowi, obejmując zainteresowanie piśmiennictwem i sztukami dwudziestu siedmiu narodowości.

PRASA ITALSKA O POLSCE.

(Voci della stampa italiana sulla Polonia).

Pokłosie polonik w ostatnim czasie w prasie italskiej dotyczy głównie spraw ekonomicznych. O rozwoju przemysłu cementowego informują medjolańskie „Ambrosiano" oraz Finanze d'Italia. O przemyśle lotniczym pisze „Cirenaica", ukazująca się w Bengasi. Wychodząca we Fiume „Vedetta d'Italia" oraz rzymska „Italia" omawiają bilans handlowy Polski, florenckie pismo „Israel" z uznaniem pisze o kredycie państwowym dla drobnego handlu w Polsce. Dłuższą korespondencję o lwowskich targach zamieszcze „Corriere Padano"; autorka korespondencji informuje o znaczeniu Lwowa, jako centrum handlu wymiennego pomiędzy Wschodem a Zachodem, i donosi, że w targach wzięło udział 29 państw. „Finanze d'Italia" omawia w dłuższej notatce handel wymienny polski oraz wystawę turystyki w Poznaniu.

ODCZYT PROF. ZIELIŃSKIEGO W MEDJOLANIE.

(Conferenza del prof. Zieliński a Milano).

Z powodu uroczystości, zorganizowanych przez uniwersytet medjolański ku uczczeniu 2000-ej rocznicy Wirgiljusza, wygłosił w Medjolanie prof. Tadeusz Zieliński odczyt na temat „Wirgiljusz i tragedja macierzyństwa".

Przemówienie wstępne rektora tamtejszego uniwersytetu, który podniósł zasługi uczonego polskiego i dał wyraz sympatji Italji dla bratniego narodu polskiego, było okazją do gorących manifestacyj publiczności na cześć Polski.

Prof. Zieliński, który wygłosił odczyt po italsku, był przedmiotem serdecznych owacyj ze strony audytorjum.

WYSTAWA PRAC B. MELENIEWSKIEGO W RZYMIE.

(Mostra delle opere di B. Meleniewski a Roma).

W obecności p. Przeździeckiego, ambasadora polskiego przy Kwirynale, członków ambasady i licznych przedstawicieli świata artystyczno-literackiego stolicy Italji otwarta została wystawa prac Bohdana Meleniewskiego. Artysta, znany już w Italji z poprzednich swych wystaw, i tym razem, sądząc z głosów krytyki, odniósł poważny sukces.

„Messaggero", „Giornale d'Italia" i inne pisma rzymskie poświęcają wystawie bardzo pochlebne artykuły, podkreślając wielkie zalety malarskie Meleniewskiego.

Ambasada polska nabyła obraz Meleniewskiego „Kapitol w śniegu".

MIASTO ZMARTWYCHWSTAŁE — HERKULANUM.

(Una città risorta — Ercolano).

Wykopaliska w Pompei przyćmiły doniosłość Herkulanum i prac dotychczas dokonanych, celem wydobycia na światło dzienne wspaniałych dzieł sztuki, pogrzebanych przez potoki lawy Wezuwjusza. Obecnie coraz bardziej ugruntowuje się przekonanie, że z punktu widzenia zainteresowania się tem, co dotyczy Rzymu i jego mieszkańców, Herkulanum jest niezwykłą kopalnią dokumentów wszelkiego rodzaju w większym nawet stopniu, niż Pompeja. Dopiero od trzech lat zaczęto pracować na serjo celem stworzenia drugiej Pompeji z Herkulanum, a rezultaty osiągnięte nietylko potwierdzają słuszność stanowiska inicjatorów, ale pozwalają przypuszczać, że w najbliższej przyszłości nowe niespodzianki z dziedziny archeologji zostaną odkryte i uwidocznione.

Rząd italski wybudował ostatnio monumentalne wejście stylowe, którego inauguracja miała miejsce dnia 17 maja. Na architrawie widnieje napis: Herculaneum oraz data: Anno VIII (od początku regime'u faszystowskiego).

DYPLOM KOPERNIKA.

(Il diploma di Copernico).

Jak donoszą z Ferrary, adwokat tamtejszy, hr. Ronchi ogłosił tekst dyplomu Mikołaja Kopernika, który odnalazł w archiwum notarjuszów duchownych miasta Ferrary. Dokument ten, zredagowany w języku łacińskim, ma w przekładzie brzmienie następujące:

„1503. Ostatniego dnia miesiąca maja w Ferrarze, w Pałacu Biskupim, pod portykiem degli Horti, w obecności świadków Imć Pana Jana Andrzeja de Lazzari, sycylijczyka z Palermo, Jego Magnificencji rektora fakultetu prawa na uniwersytecie w Ferrarze, oraz pana Bartłomieja de Silvestri, obywatela i notarjusza z Ferrary i Ludwika Baldassari'ego, obywatela Ferrary, czcigodny i uczony mąż Mikołaj Kopernik z Prus, kanonik warmiński i scholastyk Kościoła Św. Krzyża we Wrocławiu, który studjował w Bolonji

i w Padwie, otrzymał dyplom prawa kanonicznego, oraz złożył doktorat, zaaprobowany pełnią głosów, po wysłuchaniu superintendenta wikarjusza Jerzego Priscianusa.

Promotorami byli Filip Bardella i Antoni Leto, który ofiarował Kopernikowi odznaki obywatela Ferrary. Akt spisał notarjusz Tomasz Melechino".

ODCZYT POLSKI W ITALJI.

(Una conferenza polacca in Italia).

Znana z pracy na polu kulturalnego zbliżenia polsko-italskiego p. Franciszka Szylmanówna, wygłosiła niedawno w faszystowskim Instytucie Kultury w Padwie odczyt p. t. „Rzeźbiarz padewski w Polsce". Odczyt poświęcony omówieniu osoby i pracy artystycznej rzeźbiarza Jana Marii Mosca, którego sprowadził do Polski król Zygmunt I, spotkał się z bardzo życzliwem przyjęciem ze strony publiczności i prasy.

NOWE PUBLIKACJE.

(Pubblicazioni recenti).

Zaczęła wychodzić w Rzymie nowa kolekcja książek p. t. „Polemiche". Będą to książki, poświęcone krytyce. Pierwszy tom zawiera prace obecnego dyktatora Italji, Mussoliniego.

KOBIETY PROFESORAMI NA UNIWERSYTECIE BOLOŃSKIM.

(Donne professoresse dell'Università di Bologna).

Pierwsza wiadomość o kobiecie piastującej katedrę uniwersytecką, pochodzi z Bolonji, gdzie w XIV wieku już piękna Novella d'Andrea była profesorem matematyki. Aby łatwo zapalna młodzież, patrząc na uroczą wykładczynię, nie zapomniała o Pytagorasie, przed katedrą zwieszała się jedwabna kotara, zasłaniająca profesorkę przed audytorjum.

Na tym samym uniwersytecie, w sto lat później Laura Bassi wykładała fizykę i mechanikę, po niej zaś signora Manzolina — anatomję. Jeszcze w 19 stuleciu katedra filologji greckiej tego uniwersytetu obsadzona była przez uczoną Klotyldę Tambroni, której grób na Campo Santo z dumą pokazują w Italji cudzoziemcom.

FRESKI LEONARDA DA VINCI.

(Gli affreschi di Leonardo da Vinci).

Jak donoszą dzienniki rzymskie, podczas robót restauracyjnych, dokonywanych obecnie w jednym z kościołów medjolańskich, natrafiono na fresk, którego twórcą był, zdaniem rzeczoznawców, Leonardo da Vinci.

Fresk przedstawia Jezusa Chrystusa dźwigającego krzyż. Rzeczoznawcy twierdzą, że przynajmniej głowę Chrystusa na tym fresku malować musiał własnoręcznie wielki mistrz florentyński.

NOTATKI BIBLJOGRAFICZNE — NOTIZIE BIBLIOGRAFICHE

CRONACA MARINARA POLACCA.

(KRONIKA POLSKA O MORZU).

Storia di lotte, di vittorie e di lavoro. Varsavia 1930 pag. 256, con 200 illustrazioni, piani e tracci grafici, pubblicata sotto la direzione di Czesław Peche, a cura della rivista settimanale „La Polonia Economica".

Nell'anno in corso la Polonia celebra il decennio della riconquista del suo accesso al mare. Secondo l'articolo di prelazione dell'On. Eugenio Kwiatkowski, Ministro dell'Industria e Commercio che introduce al libro di cui sopra, fu precisamente il 10 Febbraio del 1920 in un giorno brumoso e piovoso che s'incamminarono per la prima volta le bandiere della Repubblica Polacca con riflessi corruschi d'acciaio verso quelle fredde rive marine del Baltico, verso quel grigiore di mare nordico, per la Sacra del mare Polacco, celebrata dag'i eserciti polacchi. Schiere compattee di fanti emulavano l'avanzare dei cavalieri, le anime dei Capi e dei soldati vibravano all'unisono di una inebbriante gioia comune, che li affratellava nella nobile impazienza di giungere al piu presto al mare, alla frontiera dello Stato risorto, frontiera che non limita nulla, non divide nulla, ma invece avvicina ed unisce tutto.

Fu in questo fausto giorno del 10 febbraio 1920 che il silenzio dal servaggio di molti anni fu interrotto dall'annunzio: Il Mare Polacco" che eccheggiò vibrante e trionfante, attraverso l'intero territorio della Repubblica Polacca rimasta aspirante al suo mare. Indimenticabile data nella sua storia.

Da allora son passati dieci anni. Gli sforzi ingenti di lavoro, spinti dalla volonta ferrea animante la Nazione, nonche la coscierza perfetta dell'importanza di un tale avvenimento storico si sono espresse per risultato in con quiste davvero imponenti, che testimoniano delle splendide capacita creatrici della nostra Nazione.

Tali risultati ottenuti sono stati esposti nella loro piena ampiezza nell'opera recentemente pubblicata sotto la redazione del Sig. Czesław Peche. In essa e rilratto con fedelta il lusinghiero bilancio del nostro lavoro per la costruzione del porto di Gdynia, ragione di legittimo orgoglio nazionale, lo sviluppo della città libera di Danzica, la creazione della nostra flotta commerciale e le prospettive del nostro avvenire presente e futuro sul mare. Immagine così esatta che vivida dipinta su un fondo storico-politico e culturale che si trova connesso allo svolgimento costante dell'economia marina.

La pittoresca introduzione dovuta al redattore Sig. Czesław Peche, è seguita dall'articolo gia menzionato scritto con straordinario slancio dall'On. Ministro Kwiatkowski ed intitolato appunto „Manteniamo il Mare". L'autore espone l'importanza del mare nella politica economomica della Polonia. Seguono numerosi articoli e monografie dovvuto ai piu preclari conoscitori della nostra cultura nazionale. Il mare, il litorale marino è considerato dal punto di vista storico etnografico, culturale, religioso, geografico, nonche da quello dello sviluppo economico. Vi troviamo un articolo del prof. Michele Siedlecki, che pone in luce l'influenza del mare sulla mentalità nazionale polacca. Seguono altri di vario interesse: quello dovuto al prof. K. Tymieniecki, sulla storia delle nostre lotte per l' accesso al mare, un articolo del Dott. A. Czołowski sugli inizi e sullo svolgimento dell'antica navigazione polacca, quello dovuto al venerabile Dott. T. Glemma sulla storia della Chiesa cattolica in Pomerania, quello del prof. Dott. E. Frankowski sull'etnografia e sulla civilla del popolo di Pomerania, della Dott. B. Stelmachowska sulle usanze e sulle traditioni popolari, del prof. Dott. Rudnicki sui dialetti pomerani, del verenabile B. Makowski sull'arte pomerana, e del prof. R. Pollak sul mare nella poesia nazionale polacca. Seguono poi articoli che hanno per oggetto: la flotta polacca di guerra, la politica portuale polacca, l'importanza delle iniziative private nella costruzione e nello sviluppo del porto di Gdynia e del porto di Danzica, lo svolgimento della navigazione commerciale, il movimento di emigrazione attraverso i porti polacchi, il commercio polacco sul mare, il movimento del naviglio nel porto di Gdynia, la legislazione marittima e numerosi altri dovuti ad eminentissimi conoslitori dei problemi marinari ed economici quali sono i sigg. ing. Wąsowicz, ing. Klarner, ing. Łęgowski, ing. Nagórski, ing. Rummel, Dott Hilchen, drettore Turski, ing. Cybulski, dott. Drzażdżyński, direttore Trojan, dott. Kntten, dott. Bartoszewicz, prof. Gieysztor, prof. Rybczyński, Alfred Siebeneichen, dott. Bator, dott. Sławski ecc.

L'opera „Cronaca Marinara Polacca" si presenta inoltre sotto veste esteriore elegantissima e costituisce una vera enciclopedia di documentazioni sulle qdestioni rigdardanti il mare polacco. Elaborata con competenza e perfettamente studiate e la redazione del sig. Czesław Peche. Essa permette al lettore di comprendere il profondo amore dei Polacchi per il loro mare e l'importanza attribuita dalla Polonia alle questioni economiche connesse al mare.

Al sig. Czesław Peche si devono tributare parole di sicera riconoscenza per la redazione da lui compiuta con la raccolta di così importante documenlazione, ricca di contenuto ed eccellente nella sua veste grafica ed artistica. *L. P.*

Działalność Italskiej Spółki Akcyjnej
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ
w Polsce

Italska Spółka Akcyjna „Riunione Adriatica di Sicurta" powstała w Tryjeście w 1838 r. z fuzji kilku pomniejszych Towarzystw Ubezpieczeń, z których jedno, znane pod firmą „Banco Adriatico di Sicurta", prowadziło dział ubezpieczeń transportowych już od 1818 roku.

Pierwotny kapitał zakładowy Towarzystwa wynosił półtora miljona florenów. Ogół akcjonarjuszów składał się w 80% z obywateli miasta Tryjestu.

Dzięki umiejętnej i daleko widzącej polityce finansowej i technicznej Towarzystwo zdołało w ciągu 92 lat swego istnienia zająć pierwszorzędne stanowisko w szeregu instytucyj ubezpieczeniowych i dziś obejmuje koncern zakładów, czynnych we wszystkich państwach świata.

Działalność Towarzystwa „Riunione Adriatica di Sicurta" w Polsce sięga już pierwszej połowy XIX stulecia.

Rozpoczynając swą pracę na terenie całej Polski Niepodległej, dało Towarzystwo odrazu dowód swych szczerych chęci złączenia się jaknajściślejszemi więzami z Polską przez wybudowanie w sercu Stolicy swego gmachu reprezentacyjnego, który uchodzi dziś za najpiękniejszą budowlę w Warszawie, stanowiąc najklasyczniejszy wyraz renesansowej architektury italskiej.

Inauguracja gmachu miała miejsce w dniu 23 marca b. r. i dała powód do zadokumentowania w sposób uroczysty, przyjaźni polsko-italskiej, czemu dali wyraz biorący w tej uroczystości udział liczni wybitni dygnitarze polscy oraz italscy.

Generalny Dyrektor Towarzystwa „Riunione Adriatica di Sicurta", Gr. Uff. Dr. Arnoldo nob. Frigessi di Rattalma w podniosłem przemówieniu inauguracyjnem między innemi, powiedział, następujące pamiętne słowa:

„Pragnęliśmy wznieść gmach nasz w stylu Odrodzenia italskiego, tak często spotykanym w stolicy Polski i będącym pamiątką i symbotem niejako odwiecznych zażyłych stosunków, łączących obie nasze Ojczyzny we wspólności dążeń politycznych, kulturalnych i artystycznych. Istotnie ostatnia Wielka Wojna o Wyzwolenie, wojna, która przywróciła niepodległość Narodowi i Państwu Polskiemu, pozwoliła mu po ponoszonych w ciągu półtora wieku bohaterskich ofiarach, rzucić i ugruntować nazawsze podwaliny jasnej, świetlanej przyszłości w szeregu dawnych mocarstw Europy. W tej samej wojnie Italja zdobyła Ojczyznę odnowioną, powiększoną, zjednoczoną, wzmocnioną przez wolę i wiarę Benita Mussoliniego, słowem — zdolną, dzięki swej materjalnej, moralnej, kulturalnej i politycznej potędze, zaważyć ostatecznie na szali wszechświatowego Pokoju i Współpracy Narodów; Pokoju i

Rassegna dell'attività in Polonia
della Società Anonima Italiana
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ

La Societa Anonima Italiana di Assicurazioni „Riunione Adriatica di Sicurta", sorse a Trieste nell'anno 1838 dalla fusione di alcune Societa minori, di cui una, registrata sotto la ragione sociale „Banco Adriatico di Sicurta", che gestiva il ramo di assicuzione dei trasporti sin a partire dell'anno 1818.

Il capitale di fondazione iniziale della Societa ammontava ad un milione e mezzo di fiorini, ed i primi azionisti erano per 1,80% cittadini triestini.

Grazie ad una politica finanziaria ed una direttiva tecnica tanto piu avvedute in quanto miravano a mete lontane, la Compagnia e riuscita, nel corso dei 92 anni di sua esistenza, a prendere uno dei primi posti fra gli Istituti europei di Assicurazioni e comprende oggi un ingente gruppo di Compagnie, esercitanti la loro attivita in tutti i Paesi del mondo.

La Compagnia ha iniziato il suo lavoro in Polonia, e precisamente nella parte meridionale del Paese, ancor nei primi anni del secolo scorso.

Ed ora, nell'augurare la sua attivita sull'intero territorio della Polonia risorta, essa ha voluto dare espressione al proprio sincero desiderio di rinsaldare i legami che l'uniscono alla Repubblica Polacca, costruendo nel cuore della Capitale il palazzo della sua sede che, mantenuto nello stile dell'architettura del Rinascimento italiano, incontrato frequentemente a Varsavia, e considerato oggi come il più bell'edificio moderno della Citta.

L'inaugurazione di questo Palazzo, che ebbe luogo il 23 marzo scorso, ha costituito un'altra affermazione dell'amicizia polacco - italiana, come fu ripetutamente accennato dalle eminentissime personalita sia polacche che italiane, le quali hanno onorato la solennita con la loro presenza.

Il Direttore Generale della Riunione Adriatica di Sicurta, Gr. Uff. Dott. Arnoldo Frigessi nob. di Rattalma, nel suo nobilissimo discorso inaugurativo ha detto, fra l'altro, quanto segue:

„Noi abbiamo voluto che questo palazzo fosse costruito nello stile del Rinascimento Italiano — stile che si ha tanta occasione di ammirare nella vostra superba capitale, ricordo e simbolo delle relazioni antiche, intime e cordiali delle nostre due Patrie nel campo della politica, della cultura e dell'arte. La Polonia e l'Italia fin dall'inizio della loro storia hanno sentito sempre una possente attrazione reciproca ed i loro sempre cordialissimi rapporti hanno avuto il loro definitivo glorioso coronamento con l'ultima Guerra di Redenzione comune; redenzione che a voi diede definitivamente la liberta del vostro popolo e del vostro Stato, che dopo una storia di eroismi e di sacrifici secolari ha posto ormai per sempre le basi di un avvenire luminoso a fianco delle vecchie potenze europee; Guerra di Redenzione che, valorizzata dalla volonta e dalla fede di Beni-

Współpracy dla najwyższych wspólnych ideałów Polski i Italji.

Niechaj więc nowopowstały gmach będzie symbolem dawnej i dzisiejszej przyjaźni, łączącej oba nasze Narody; niech będzie siedzibą Towarzystwa italskiego i Towarzystwa polskiego — wyrazem szczęśliwej i owocnej naszej współpracy w dziele pokoju, cywilizacji i postępu.

„Quod felix, faustum, fortunatumque sit."

Inauguracja gmachu „Riunione" odbyła się głośnem echem w całej prasie polskiej, która omówiła ten fakt w dłuższych wzmiankach i artykułach redakcyjnych, ilustracje zaś gmachu ukazały się w najpoczytniejszych pismach krajowych. Na zaproszenie Towarzystwa odwiedziły i odwiedzają gmach przy ul. Moniuszki najwybitniejsze osobistości ze świata politycznego, naukowego, literackiego, artystycznego i dziennikarskiego. Podczas swego pobytu w Polsce zaszczycił gmach „Riunione" swą wizytą Jego Ekscelencja Minister Spraw Zagranicznych Królestwa Italji, Dino Grandi; w Złotej Księdze Towarzystwa widnieje jego podpis obok autografów ministrów oraz luminarzy nauki i sztuki w Polsce.

Koszty budowy wspomnianego gmachu wyniosły pszeszło 600.000 dolarów (przeszło 5 miljonów złotych). Suma ta stanowi odpowiednią pozycję w ogólnym stanie posiadania nieruchomości Towarzystwa na całym świecie (w liczbie 66), których wartość wynosi 240.835,67 tys. lirów it. Z tej imponującej ilości gmachów „Riunione" skonstruowano na Międzynarodowej Wystawie w Barcelonie w 1929 r. t.zw. „Riunione City" misterny „Gród", utworzony z modeli gmachów reprezentacyjnych „Riunione Adriatica di Sicurtà" na całym świecie. Wartość tych nieruchomości nie wyczerpuje jeszcze wszystkich kapitałów gwarancyjnych Towarzystwa, które wynoszą 661.707.233,13 lirów it.

O szeroko na całym prawie świecie rozgałęzionej działalności Towarzystwa może świadczyć cyfra produkcji, osiągniętej tylko w dziale życiowym do 1929 roku: 3 miljardy 390 miljonów 531 tysięcy 584 lirów it.

„Riunione" zamknęła bilans tegoroczny zyskiem w wys. lirów it. 11.856.338,05 = 5.536.909,87 zł.

Pomimo silnego kryzysu, którym zostały dotknięte w 1929 roku wszystkie dziedziny życia gospodarczego w Polsce, obroty Towarzystwa „Riunione" w Polsce wykazują w ciągu wspomnianego roku znaczny rozwój.

Dokonane przez Instytucję wysiłki w kierunku rozszerzenia działalności na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej, dały bardzo zadawalające wyniki i dziś Towarzystwo stwierdzić może ze słuszną dumą, iż zdołało pozyskać sobie w krótkiem czasie zupełne zaufanie społeczeństwa polskiego.

Ów pomyślny fakt znajduje pełne potwierdzenie w niżej podanych cyfrach, dotyczących działalności „Riunione" w Polsce w 1929 roku.

to Mussolini — diede a noi Italiani una nuova Patria piu grande, piu unita, piu forte, capace ormai definitivamente di gettare sulla bilancia della Pace e della collaborazione mondiale il peso della sua forza materiale, morale, politica e culturale; Pace e collaborazione delle Nazioni che sono l'aspirazione ardente e comune dei nostri due Popoli.

Il palazzo che noi inauguriamo sia dunque simbolo della vecchia e della nuova amicizia fra le nostre due Nazioni; sede di una Societa di assicurazioni italiana e di una societa di assicurazioni polacca, esso simbolizzi la felice collaborazione dei nostri due Popoli in una feconda opera di pace, di civilta e di progresso.

„Quod felix, faustum, fortunatumque sit!"

L'inaugurazione del Palazzo della „Riunione" ha avuto risonanza in tutto il Paese. La stampa polacca l'ha ricordato con lunghi resoconti ed articoli. I giornali e le riviste piu note e diffuse riprodussero fotografie dell'edificio di via Moniuszki che fu — come è tuttora — visitato, su invito della Compagnia, da numerose ed eminentissime personalita, rappresentanze delle sfere politiche, scientifiche, letterarie, dell'arte e della stampa. E fu onorato della visita di S. E. l'On. Dino Grandi, Ministro degli Affari Esteri Italiano, che ha consentito ad unire il Suo agli autografi di Ministri e di insigni scienzati, letterati ed artisti polacchi.

Le spese per la costruzione ammontarono a oltre 600.000.— dollari, pari a oltre 5 milioni di zloty Tale cifra costituisce una voce del vasto patrimonio investito negli immobili della Societa, sparsi in tutto il mondo (in numero di 66), per il valore complessivo di 240.835,67 mila lire italiane. Con l'insieme imponente di tali edifici venne formata all'Esposizione Nazionale di Barcellona, nel 1929, quella che fu chiamata la „Riunione — City", cioe una ridente citta ideata con i modelli dei palazzi delle sedi della Compagnia.

Ma il valore di tutto questo complesso di immobili non esaurisce certo tutti i capitali di garanzia costituenti il patrimonio della Societa ed ammontanti globalmente a 661.707.233,13 lire italiane.

L'attivita largamente ramificata della Compagnia in quasi tutti gli Stati del mondo civile, trova la sua migliore illustrazione nella cifra della produzione, ottenuta col solo ramo Vita fino all'esercizio 1929 ed ammontante a 3.390.531.584 lire italiane.

Il bilancio dell'esercizio 1929 è stato chiuso dalla „Riunione" con un avanzo di lire italiane 11.856.338,05 pari a zloty 5.536.909,87.

Nonostante la fortissima crisi, che nel 1929 ha colpito ogni ramo della vita economica in Polonia, il giro degli affari della Societa in questo Paese ha segnato un considerevole sviluppo.

Gli sforzi intrapresi dall'Istituto per estendere la propria attivita sull'intero territorio della Repubblica polacca, diedero risultati soddisfacenti, cosi che la Societa può essere oggi a buon diritto orgo-

Produkcja działu życiowego osiągnęła w roku 1929 cyfrę . . . . Zł. 176.754.172.—
zaznaczając się w porównaniu z rokiem poprzednim . . . „ 99.563.408.—

zwiększeniem o . . . . „ 77.190.764.—

Zbiór składek łącznie z opłatami dodatkowemi, wyraził się w r. 1929, przy uwzględnieniu podziału na poszczególne działy ubezpieczeń, następującemi cyframi:

w dziale ubezpieczeń na życie .	Zł.	8.497.854.20
w dziale ubezpieczeń od ognia .	Zł.	2.632.686.65
w dziale ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem	„	436.526.50
w dziale ubezpieczeń od nieszczęśliwych wyp. i odpow. cyw.	„	573.505.66
ogółem	Zł.	12.140.573.01

Poniższa tabela zawiera wykaz kwot, wypłaconych przez poszczególne działy tytułem odszkodowań za straty:

Dział życiowy	Zł.	585.030.93
„ ogniowy	„	1.844.512.11
„ kradzieżowy	„	283.224.49
„ wypadkowy i od odpowiedzialności cyw.	„	61.790.89
ogółem	Zł.	2.774.558.42

Powyższe dane cyfrowe odtwarzają realny obraz rozwoju Towarzystwa „Riunione Adriatica di Sicurta" w Polsce, które, jeżeli chodzi o produkcję życiową, zajmuje bezwzględnie pierwsze miejsce. Krąg działalności Towarzystwa rozszerza się z dnia na dzień, przyczyniając się do rozwoju idei przezorności w Polsce i służąc ogólnemu dobru wszystkich obywateli Rzeczypospolitej.

H. A.

gliosa d'essere riuscita a guadagnarsi, in cosi breve tempo, la completa fiducia della Nazione polacca.

Tale favorevole esito e pienamente confermato dalle cifre sotto riportate e che si riferiscono all'attivita svolta dalla „Riunione" in Polonia nell'esercizio 1929:

La produzione nel ramo Vita si elevò nel 1929 a . . . . . Zl. 176.754,172.—
segnando cioe, in confronto con la produzione dell'esercizio precedente, di . . . . . „ 99.563,408.—

un aumento di . . . . Zl. 77.190,764.—

Le cifre dei premi, diritti supplementari compresi, tenuto conto dei singoli rami assicurativi, si presentarono nel 1929 come segue:

nel ramo Vita	Zl.	8.497.854,20
„ „ Incendi	„	2.634.686.65
„ „ Furti	„	436.526,60
„ „ Infortuni ed Accidenti	„	573.505,66
Totale	Zl.	12.140.573,01

La tabella che segue riproduce le somme pagate dalla Societa agli assicurati in risarcimento dei danni:

ramo Vita	Zl.	585.030,93
„ Incendi	„	1.844.512,11
„ Furti	„	283.224,49
„ Infortuni ed Accidenti . .	„	61.790,89
	Zl.	2.774.558,42

Le cifre sopra riportate danno un'idea esatta dello sviluppo della „Riunione Adriatica" in Polonia, che, quanto alla produzione nel ramo „Vita", occupa senza dubbio il primo posto nel campo assicurativo. Il cerchio della sua attivita va ormai sempre piu allargandosi e la Societa contribuisce in tal modo alla propaganda dell'idea della previdenza in Polonia, rendendo un inestimabile servizio al benessere generale della Nazione Polacca.

H. A.

Rozwój i Działalność T-wa Ubezpieczeń
„Assicurazioni Generali Trieste"
Zarząd na Polskę: Warszawa, Królewska 23.

Sprawozdanie Zarządu Towarzystwa „Assicurazioni Generali Trieste" za dziewięćdziesiąty ósmy rok operacyjny dowodzi raz jeszcze, że zdrowe podstawy przedsiębiorstwa, oparte na doświadczeniu prawie 100-letniej działalności, zdołały przezwyciężyć skutecznie ciężkie trudności, związane z kryzysem, jaki miał miejsce w roku 1929.

Siłą rzeczy i obecne przesilenie gospodarcze, które ma miejsce nietylko w Europie, ale i na całym świecie, wywarło pewien wpływ na interesy „Assicurazioni Generali". Wskutek tego jednak, że Towarzystwo jest instytucją, obejmującą swą działalnością

Sviluppo ed attività della Compagnia
Assicurazioni Generali - Trieste
Direzione per la Polonia: Varsavia, Królewska 23

Il resoconto della Compagnia „Assicurazioni Generali—Trieste" per il suo novantottesimo anno di attivita da una prova di piu che le sane basi dell'impresa fondata sopra un'esperienza di quasi un secolo, hanno dato la possibilita di sormontare con successo le gravi difficolta connesse con la crisi economica dell'anno 1929 che ha infierito non solo sull'Europa, ma nel mondo intero.

Una tale crisi non ha potuto, certamente, aver luogo senza gettare un'ombra anche sugli affari delle „Assicurazioni Generali". Essendo tuttavia la Societa in parola un istituto che svolge la sua attivita sia

bezpośrednio, lub pośrednio całą kulę ziemską i prowadzi nietylko własne interesy we wszystkich dziedzinach ubezpieczeń, lecz skupia w sobie również liczną grupę innych Towarzystw Ubezpieczeniowych (30 Zarządów Ubezpieczeniowych jest z Towarzystwem związanych bądź w formie koncernu, bądź całkowicie do niego należą), tworzy ono potężny, jednolity gmach, o który rozbijają się fale najsilniejszych nawet przesileń gospodarczych.

Ekspansja ta, owo szerokie rozgałęzienie i uzgodnienie systemu pracy, której myślą przewodnią jest rozwaga i przezorność, urzeczywistnia w dziedzinie orgnizacyjnej i finansowej podstawową ideę rozłożenia ryzyka na jaknajszerszej płaszczyźnie, w możliwie najliczniejszych krajach świata, przyczem nietylko ryzyka ubezpieczeniowego, ale i ryzyka lokaty i inwestycyj kapitału.

System ten jest bodaj jedną z głównych przyczyn, które sprawiły, że niekorzystne warunki gospodarcze roku 1929 nie powstrzymały rozwoju tego przedsiębiorstwa.

Zauważyć należy, że na stan posiadania T-wa składają się walory o różnych walutach świata, w przeważnej części w dolarach, funtach i frankach szwajcarskich. Zestawienie bilansu wymagało naturalnie przerachowania poszczególnych pozycyj na liry italskie.

Dla orjentacji w wynikach działalności Towarzystwa za rok 1929 przytoczyć można następujące dane cyfrowe:

Stan majątkowy Towarzystwa.

Fundusze gwarancyjne Towarzystwa wyniosły na dzień 31 grudnia 1929 r. 1 miljard 316 milonów lirów, czyli ok. zł. 613.519.000.— z których większa część (844 miljony) stanowią pierwszorzędne papiery wartościowe w różnych walutach oraz gmachy własne Towarzystwa o wielkiej wartości, przyjęte bilansowo w znacznej większości poniżej ich obecnej ceny. „Assicurazioni Generali — Trieste" posiada w różnych krajach 130 nieruchomości. Gmachy te, zestawione razem, stworzyłyby całe miasto „Generali City", odtworzone na załączonej ilustracji, obejmującej tylko niektóre z nich. Na rezerwę składek z ubezpieczeń życiowych przypada z tych funduszów 924 miljony lirów, co stanowi w porównaniu z rokiem ubiegłym przyrost z górą 100 miljonów lirów.

Rozwój operacyj ubezpieczeniowych.

Dział życiowy wykazuje w roku sprawozdawczym wpływ składek w wysokości 266 miljonów lirów (Zł. 124 miljony) oraz dochód z lokaty kapitałów w sumie 27 miljonów lirów (Zł. 21.911.400.—).

Ubezpieczenia na życie na dzień 31 grudnia 1929 r. osiągnęły imponująca cyfrę 5 miljardów 761 miljonów lirów (Zł. 2.685.778.820.—).

W dziale rzeczowym, obejmującym ubezpieczenia transportowe, ogniowe, kradzieżowe i inne, wpływ składek wyniósł 337 miljonów lirów (Zł. 157.109.400), przyczem na rezerwy składek z tych ubezpieczeń

diretta che indiretta in ogni Paese del mondo e che non solo gestisce direttamente tutti i rami esistenti dell'Asicurazione ma raggruppa intorno a se numerose altre societa di Assicurazioni (30 Istituti assicurativi sono ad essa legati, sia sotto forma di gruppo che sotto quella di appartenenza diretta) formando, in tal modo, una rocca potente capace di sfidare le piu impetuose ondate di qualsiasi crisi conomica.

Grazie a tale espansione ed alla perfetta armonia introdotta nel sistema di lavoro, basato in primo luogo sui principi di prudenza e di previdenza, la Societa ha potuto realizzare nella sua organizzazione e nelle sue finanze la fondamentale idea della ripartizione dei rischi, su vastissimi piani e quasi in ogni Paese del mondo. E da osservare che si tratta qui non solo dei rischi assicurativi, ma bensi pure di quelli riguardanti il collocamento e le investizioni dei capitali.

E un sistema che forse costituisce una delle principali ragioni grazie alle quali lo sviluppo della Societa non e stato ostacolato dalle sfavorevoli condizioni economiche dell'anno 1929.

Osserviamo che il patrimonio della Societa e costituito da valori rappresentati da varie valute mondiali e si esprime prevalentemente in dollari, in lire sterline ed in franchi svizzeri. Va da se che si e dovuto alla ricapitolazione del bilancio procedere alla conversione delle differenti valute in lire italiane.

Onde orientarsi piu facilmente nei risultati dell'attivita della societa nell'esercizio 1929. sara d'uopo citare le cifre seguenti:

Lo stato patrimoniale della Societá.

I fondi di garanzia della Societa erano al 31 dicembre 1929 di un miliardo 316 milioni di lire, pari circa a zł. 613.519.000. La parte maggiore (844 milioni) del sopradetto importo e costituita da valori di prim'ordine, corrispondenti a differenti valute ed inoltre dai numerosi immobili appartenenti alla Società, valutati per la maggior parte nel bilancio al disotto del loro valore effettivo. La Societa „Assicurazioni Generali" di Trieste ne possiede 130, sparsi in vari paesi. Gli immobili in parola, se riuniti insieme, formerebbero una citta intera, nota sotto il nome di „Generali City" che riproduciamo nell'illustrazione annessa [1]. Su questi fondi sono da considerare 924 milioni di lire quale riserva di premi, ciò che in confronto all'anno precedente, rappresenta un'aumento di oltre 100 milioni di lire.

Sviluppo delle operazioni assicurative.

L'ammontare complessivo dei premi nel Ramo Vita era nell'esercizio di cui di 266 milioni di lire (pari a 124 milioni di zloti), ed il reddito ottenuto dal collocamento dei capitali — di 47 milioni di lire (Zł. 21.911.400.—).

Il capitale complessivo delle assicurazioni Vita giunse al 31 dicembre 1929 all'imponente cifra di 5 miliardi 761 milioni di lire (pari a zloti 29.685.778.820).

[1]) che ne contiene soltanto una parte

spisano 136 miljonów lirów (Zł. 63.403.200.—). Ogólny zysk za rok operacyjny 1929 wynosi lirów 30.062.302.54.

Dla charakterystyki zdrowej, solidnej podstawy Towarzystwa nadmienić wypada, iż jako zabezpieczenie ryzyk życiowych i rzeczowych, objętych przez Towarzystwo, służą nietylko rezerwy techniczne, deponowane w poszczególnych krajach zgodnie z obowiązującemi przepisami, lecz i cały pozostały, potężny, wolny majątek Towarzystwa.

Rezerwy techniczne, deponowane w Polsce, sięgają obecnie sumy Zł. 7.000.000.—.

Głównym przedstawicielem Towarzystwa na Polskę jest książę Stanisław Lubomirski.

„Assicurazioni Generali" uprawia następujące działy ubezpieczeń: życiowy, ogniowy, kradzieżowy, transportowy, (ubezpieczenia lądowe, morskie, rzeczne, powietrzne, casco - statków), wypadkowy i odpowiedzialności cywilnej.

Organizacja „Assicurazioni Generali-Trieste" obejmuje całą Polskę. Dyrekcja na Polskę mieści się w Warszawie, przy ul. Królewskiej 23. Główne Oddziały Towarzystwa znajdują się: we Lwowie — Kopernika 3, w Krakowie — Podwale 3, w Poznaniu — Al. Marcinkowiskiego 3b, w Lublinie — 3-go Maja 22, w Katowicach — Młyńska 22, w Łodzi — Narutowicza 6, w Wilnie — Zygmuntowska 20, w Białymstoku — Lipowa 6. Pozatem Towarzystwo posiada liczne reprezentacje i ajencje w większości miast Rzeczypospolitej.

Nei Rami Elementari, comprendenti le assicurazioni: di trasporti, incendi, furti e. a., l'incasso premi complessivo ammontava a 337 milioni di lire (pari a zł. 157.109.400.—), dal quale importo sono da dedurre 136 milioni di lire (zl. 63.403.200) per le riserve di premi. L'avanzo complessivo ottenuto nell'esercizio 1929 si calcola a 30.062.302.54 lire.

Notiamo per caratterizzare le sane e solide basi della Societa che, per garantire la responsabilita da essa assunta per i rischi riguardanti sia le assicurazioni „Vita" che i rami elementari, la medesima dispone, inoltre alle riserve tecniche, depositate in vari Paesi in conformita con le leggi vigenti, anche del suo potente patrimonio complessivo, libero di ogni gravame.

Le riserve tecniche collocate in Polonia ammontano ora a 7 milioni di zloti.

Quale Rappresentante Generale della Societa per la Polonia fu nominato il principe Stanislao Lubomirski.

La Societa „Assicurazioni Generali" svolge la sua attivita nei seguenti rami assicurativi: Vita, Incendi, Furti, Trasporti (cioe: trasporti terrestri, marittimi, fluviali, aerei, casco - navi), Infortuni e Responsabilita Civile.

La Societa e organizzata nell'intero territorio della Repubblica polacca. La Direzione Generale per la Polonia ha sua sede a Varsavia, via Królewska 23. (Centrale telefonica 530-00, 01, 02, 03). Le piu importanti filiali sono state costituite: a Leopoli, via Kopernika 3, a Cracovia via Podwale 3. a Poznań, al. Marcinkowskiego 3b, a Lublino via 3 Maja 22, a Katowice, via Młyńska 22, a Lodź, via Narutowicza 6, a Vilno, via Zygmuntowska 20, a Bialystok via Lipowa 6. La Societa possiede inoltre numerose rappresentanze ed agenzie nelle maggiori citta della Repubblica polacca.

Lloyd Triestino

Trzecie Zwyczajne i Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

Dnia 24 czerwca, w gmachu Towarzystwa w Tryjeście, odbyło się III-e Zwyczajne i Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Lloyd'u Triestino. Przewodniczył Admirał hr. Alfred Dentice di Frasso. Wice-Prezes i Delegat Administracyjny Cav. Uff. Kapitan Guido Cosulich odczytał sprawozdanie Rady Zarządzającej, z którego wynika, że niekorzystna sytuacja handlowo-morska na całym świecie trwa w dalszym ciągu, ujawniając się w ciągłym i dotkliwym spadku frachtów, które wykazały w drugiem półroczu 1929 r. największą zniżkę, jaką się pamięta.

Rezultaty działalności w r. 1929 wyrażają się w następujących cyfrach: podróży odbyto 364, odległości przebyto mil 1.829.933, pasażerów przewieziono około 70.000, towarów przetransportowano około 1¼ miljona ton, co oznacza wzrost w stosunku do trzech poprzednich okresów działalności. Jednakowoż nie jest to proporcjonalne w stosunku do większych odległości przebytych; rezultat handlowy przeto przedstawia się w liczbach absolutnych mniej korzystnie, niż w r. 1928.

Flota Towarzystwa wzbogaciła się w r. 1929 o nowe motorowce „Fudżiyama" i „Himalaja" oraz o parowce „Gange" i „Stella d'Italia". Pozatem znajduje się w budowie nowy szybki wielki motorowiec dla obsługiwania linji do Egiptu.

Lloyd Triestino

III-a Assemblea Generale Ordinaria e Straordinaria.

Il 24 giugno, nel palazzo sociale a Trieste, ha avuto luogo la III-a Assemblea Generale Ordinaria e Straordinaria del Lloyd Triestino. Presiedeva l'On. Ammiraglio Conte Alfredo Dentice di Frasso. Il Vice Presidente e Amministratore Delegato Cav. Uff. Cap. Guido Cosulich ha dato lettura della Relazione del Consiglio di Amministrazione dalla quale si rileva il perdurare della sfavorevole situazione marittima mondiale per il continuo e rovinoso decrescere dei noli che segnarono nel secondo semestre 1929 la piu grave depressione che si ricordi.

I risultati dell'esercizio 1929 sono precisati nelle seguenti cifre: viaggi effettuati 364, miglia percorse 1.829.933, passeggeri trasportati circa 70.000, merci trasportate — oltre un milione e un quarto di tonnellate con un aumento rispetto ai tre precedenti esercizi però non proporzionale ai maggiori percorsi, per cui il risultato commerciale dell'esercizio si presenta in cifra assoluta meno favorevole di quello del 1928.

La flota sociale si è arricchito nel 1929 delle nuove motonavi „Fudżiyama" e „Himalaja" e dei piroscafi „Gange" e „Stella d'Italia", mentre è in costruzione la nuova grande motonave celerissima per la linea dell'Egitto. Al 31 dicembre 1929

W dn. 31 grudnia 1929 r. flota Towarzystwa liczyła 41 większych jednostek o ogólnej pojemności 215.143 ton brutto.

Sprawozdanie zapowiada rewizję umowy z Rządem, co zezwoli na przywrócenie pośpiesznej linji pasażerskiej na Daleki Wschód.

Poniesione straty zdołano zredukować do sumy Lit. 310.614,57, która w związku z poprzednią nadwyżką, wyraża się w ostatecznej nadwyżce Lit. 792.600,19, która to suma została przeniesiona na nowy rachunek.

W ciągu roku zostali kooptowani do Rady Zarządzającej: kapitan Jan Banelli, Gr. Uff. dr. Aleksander Cerruti i markiz Renzo Durand de la Penne.

Sprawozdanie i bilans zostały zatwierdzone jednogłośnie.

Na Zgromadzeniu Nadzwyczajnem zostały uchwalone zmiany Statutu Towarzystwa, podyktowane koniecznością przystosowania go do ustaw krajowych.

Po Zgromadzeniu, Rada Zarządzająca przyjęła w poczet swych członków Gr. Uff. Jana Alberti'ego.

la flotta sociale contava 41 unita maggiori per complessive 215.143 tonn. lorde.

La relazione annuncia la revisione della convenzione con il R. Governo, il che permettera di ripristinare la linea celere passeggeri con l'Estremo Oriente.

La perdita dell'esercizio ha potuto essere limitata a lire 310.614,57 la quale però, tenuto conto dell'avanzo precedente, consente un eccedenza di lire 792.600,19 portate a conto nuovo.

Durante l'anno sono stati cooptati a far parte del Consiglio d'Amministrazione: l'On. Cap. Giovanni Banelli, il Gr. Uff. Dott. Alessandro Cerruti e l'On. Marchese Renzo Durand de la Penne.

La relazione e il bilancio sono stati approvati a unanimita.

In sede dell'Assemblea straordinaria sono state votate le modifiche allo Statuto sociale suggerite dalla necessita di adeguarlo alle disposizioni delle leggi patrie.

Dopo l'Assemblea il Consiglio di Amministrazione ha cooptato a proprio membro il Gr. Uff. Giovanni Alberti.

Cosulich, Tryjesteńskie Towarzystwo Żeglugi

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Dnia 25 czerwca odbyło się w Tryjeście Walne Zgromadzenie „Cosulich'a" Tryjesteńskiego Towarzystwa Żeglugi. Przewodniczył Admirał hr. Alfred Dentice di Frasso. Radca-Delegat Gr. Uff. Kapitan Antoni N. Cosulich odczytał sprawozdanie Rady Zarządzającej, z którego wynika, że bilans na dzień 31 grudnia 1929 r. zamknął się zyskiem Lit. 145.791.47, który zaproponowano przenieść na nowy rachunek. Nowy kapitał akcyjny został już całkowicie wpłacony.

Ilość pasażerów, przewiezionych przez wszystkie okręty Towarzystwa, wzrosła w roku operacyjnym 1929 o 14%, podczas gdy zwiększenie ilości pasażerów, przewiezionych przez linję pośpieszną nowojorską, sięga przeszło 25%. Wskazuje to na to, że przewidywania co do rozwoju, obsługi tej linji przez motorowce „Saturnia" i „Vulcania" i jej dochodowości, całkowicie się sprawdziły. W dziale transportu towarowego natomiast Towarzystwo odczuło konsekwencje ostrego kryzysu, który dotknął obroty światowe.

Ogółem zostały dokonane 182 podróże na przestrzeni 984.078 mil morskich. W obrotach z Tryjestem przetransportowano 15.904 pasażerów oraz 4.206.000 kwintali towarów, w obrotach zaś ze wszystkiemi portami — 53.307 pasażerów oraz 7.128.011 kwintali towarów.

Sprawozdanie podnosi ponadto, że główna akcja obecnie polega na uwalnianiu Towarzystwa od wszelkich wpływów obcych żegludze i na wzmacnianiu najważniejszych przedsiębiorstw, które wchodzą w skład grupy.

Sprawozdanie i bilans zostały zatwierdzone jednogłośnie.

Zgromadzenie wybrało następnie ponownie Komisję Rewizyjną. Po Zgromadzeniu zebrała się Rada Zarządzająca, która zatwierdziła obecne władze Towarzystwa i kooptowała Mec. Henryka Marchesano.

Cosulich, Società Triestina di Navigazione

Assemblea Generale Ordinaria

Il 25 giugno ha avuto luogo a Trieste l'Assemblea Generale della „Cosulich", Societa Triestina di Navigazione. Presiedeva l'On. Amm. Conte Alfredo Dentice di Frasso. Il Consigliere Delegato Gr. Uff. Cap. Antonio N. Cosulich ha dato lettura della relazione del Consiglio d'Amministrazione dalla quale si rileva che il bilancio si è chiuso al 31 dicembre 1929 con l'utile di lire 145.791,47 che si propone di portare a conto nuovo. Il nuovo capitale azionario è stato oramai interamente versato.

Il numero dei passeggeri trasportati da tutte le navi della Societa aumentò nell'esercizio 1929 del 14%, essendo quello dei passeggeri trasportati sulla linea celere di New-York aumentato di oltre il 25%. Ciò dimostra che le previsioni riguardo allo sviluppo del servizio delle motonavi „Saturnia" e „Vulcania" e al loro rendimento sono state pienamente confermate. Nel traffico delle merci invece la Societa risentì le conseguenze della grave crisi che ha colpito i traffici mondiali.

Furono complessivamente eseguiti 182 viaggi con un percorso di 984.078 miglia nautiche. Nel traffico con Trieste vennero trasportati 15.904 passeggeri e 4.206.003 quintali di merci, e nel traffico con tutti i porti 53.507 passeggeri e 7.128.011 quintali di merci.

La relazione rileva inoltre che l'opera principale in corso di compimento consiste nel liberare la Società da tutte le interessenze estranee alla navigazione e nel rafforzamento delle aziende piu importanti che fanno parte del Gruppo.

La relazione e il bilancio sono stati approvati ad unanimita.

L'Assemblea rielesse quindi il Collegio sindacale. Dopo l'Assemblea si riunì il Consiglio d'Amministrazione che confermò le precedenti cariche sociali e cooptò a far parte del Consiglio stesso l'Avv. Enrico Marchesano.

ZAPOTRZEBOWANIA I OFERTY ORAZ PRZEDSTAWICIELSTWA

407 a. *Odkurzacz „Aurum" oraz środek „Tergos"* do nadawania połysku posadzkom — pragnie importować do Polski firma z Medjolanu i poszukuje przedstawiciela.

408 a. *Marmur biały z Carrary*—pragnie importować do Polski firma z Massy i w tym celu nawiąże kontakt z zainteresowanymi importerami.

409 a. *Drzewo i futra* — pragnie sprowadzać z Polski firma z Katanji i w tym celu nawiąże kontakt z eksporterami polskimi.

410 a. *Artykuły sportowe* — pragnie importować do Polski firma z Rzymu i poszukuje odpowiednich przedstawicieli.